

Senad Softić
Guverner

Broj: 123-13-1-921-1/22
Sarajevo, 31. mart 2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 31-03-2022

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01	50-18	507	22

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Predstavnički dom
Kolegij

Predmet: Godišnji izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine za 2021. godinu

Poštovani,

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Centralna banka Bosne i Hercegovine dostavlja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine Godišnji izvještaj koji čine:

- Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2021. godine, ovjereni od strane vanjskog revizora Centralne banke Bosne i Hercegovine, ERNST & YOUNG d.o.o. Sarajevo i ERNST & YOUNG d.o.o. Ljubljana;
- Izvještaj o aktivnostima Centralne banke Bosne i Hercegovine u 2021. godini;
- Izvještaj o ekonomskim kretanjima u 2021. godini.

S poštovanjem,

Guverner
dr. Senad Softić

Senad Softić
Guverner

Broj: 123-13-1-921-1/22
Sarajevo, 31. mart 2022. godine

PRIMLJENO:			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Datum prijema	Broj priloga
02	50-18	31-03-2022	507/22

**Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Dom naroda BiH
Kolegij**

Predmet: Godišnji izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine za 2021. godinu

Poštovani,

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Centralna banka Bosne i Hercegovine dostavlja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine Godišnji izvještaj koji čine:

- Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2021. godine, ovjereni od strane vanjskog revizora Centralne banke Bosne i Hercegovine, ERNST & YOUNG d.o.o. Sarajevo i ERNST & YOUNG d.o.o. Ljubljana;
- Izvještaj o aktivnostima Centralne banke Bosne i Hercegovine u 2021. godini;
- Izvještaj o ekonomskim kretanjima u 2021. godini.

S poštovanjem,

**Guverner
dr. Senad Softić**

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

SADRŽAJ

	Strana
Odgovornost za finansijsko izvještavanje	1
Izveštaj nezavisnog revizora	2 - 4
Izveštaj o finansijskom položaju	5
Izveštaj o dobiti ili gubitku	6
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	7
Izveštaj o promjenama u kapitalu	8 - 9
Izveštaj o novčanim tokovima	10 - 11
Napomene uz finansijske izvještaje	12 - 83
1 Osnovne informacije	
2 Osnova za pripremu	
3 Značajne računovodstvene politike	
4 Aranžman valutnog odbora	
5 Klasifikacija i mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza	
6 Upravljanje finansijskim rizicima	
7 Gotovina u stranim valutama	
8 Depoziti kod inostranih banaka	
9 Specijalna prava vučenja u MMF-u	
10 Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	
11 Monetarno zlato	
12 Ostala imovina	
13 Nekretnine i oprema	
14 Nematerijalna imovina	
15 Ostala ulaganja	
16 Novčanice i kovanice u opticaju	
17 Depoziti banaka	
18 Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	
19 Rezervisanja	
20 Ostale obaveze	
21 Neto kamatni prihodi	
22 Neto prihodi od naknada i provizija	
23 Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	
24 Neto (gubici) od kursnih razlika	
25 Neto umanjenje vrijednosti na finansijsku imovinu	
26 Ostali prihodi	
27 Troškovi osoblja	
28 Administrativni i ostali operativni troškovi	
29 Troškovi proizvodnje novčanica i kovanica	
30 Raspodjela godišnje neto dobiti	
31 Kapital	
32 Novac i novčani ekvivalenti	
33 Transakcije sa povezanim licima	
34 Vanbilansni depoziti	
35 Članstvo BiH u MMF-u	
36 Domaći platni sistem i sistem za poravnanja	
37 Događaji poslije datuma izvještavanja	

ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Uprava Centralne banke Bosne i Hercegovine je odgovorna za finansijske izvještaje, koji su izrađeni u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Uprava je odgovorna za dosljednu primjenu odabranih računovodstvenih politika, donošenje razumnih i uvjerljivih prosuđivanja i procjena i za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za preduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni i za sprovođenje takvih internih kontrola koje omogućavaju očuvanje imovine Centralne banke Bosne i Hercegovine, te sprečavanje i otkrivanje prevara i drugih nepravilnosti.

Upravno vijeće je odgovorno za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su usklađene sa primjenjivim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja. U funkciji nadgledanja procesa finansijskog izvještavanja, Upravnom vijeću pomaže Revizorski komitet koji se sastoji od tri nezavisna člana. Revizorski komitet pregleda godišnje finansijske izvještaje, nakon čega se isti odobravaju od strane Upravnog vijeća i podnose Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i Predsjedništvu Bosne i Hercegovine.

Ovi finansijski izvještaji za 2021. godinu su revidirani od strane nezavisnih revizora Centralne banke Bosne i Hercegovine ERNST & YOUNG d.o.o. Sarajevo i ERNST & YOUNG d.o.o. Ljubljana i njihov izvještaj je dat na stranama od 2 do 4. Nezavisni revizori imaju pun i neograničen pristup svim podacima i informacijama potrebnim za sprovođenje i razmatranje revizorskih procedura.

Priloženi finansijski izvještaji na stranama od 5 do 83 su odobreni od strane Upravnog vijeća 29. marta 2022. godine.

dr. Senad Softić
Predsjedavajući Upravnog vijeća
Guverner

mr. Vesna Pačuka
Rukovodilac Odjeljenja za računovodstvo i finansije

Izveštaj nezavisnog revizora

Upravnom vijeću Centralne banke Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Centralne banke Bosne i Hercegovine (Centralna banka), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2021., izvještaj o dobiti ili gubitku, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu, te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prezentuju finansijski položaj Centralne banke na dan 31. decembar 2021. i njenu finansijsku uspješnost, te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Centralne banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Bosni i Hercegovini i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Centralne banke za godinu završenu 31. decembra 2020. godine revidirao je drugi revizor koji je izrazio nemodifikovano mišljenje o tim finansijskim izvještajima 29. marta 2021. godine.

Odgovornosti Uprave, Upravnog vijeća i Revizorskog komiteta za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI i za one kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Centralnu banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Upravno vijeće je odgovorno za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Centralna banka. U funkciji nadgledanja procesa finansijskog izvještavanja, Upravnom vijeću pomaže Revizorski komitet.

Izveštaj nezavisnog revizora (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenja, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Centralne banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Centralna banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Izveštaj nezavisnog revizora (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (*nastavak*)

Mi komuniciramo s Upravnim vijećem i Revizorskim komitetom u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

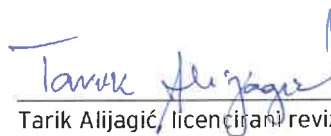
Mi također dajemo izjavu Upravnom vijeću i Revizorskom komitetu da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Danijela Mirković, prokurista

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Vrbanja 1 (SCC – Sarajevo City Center)
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Sarajevo, 29. mart 2022. godine

Tarik Alijagić, licencirani revizor

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Vrbanja 1 (SCC – Sarajevo City Center)
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Sarajevo, 29. mart 2022. godine

Janez Uranič, partner

Ernst & Young d.o.o. Ljubljana
Dunajska cesta 111
1000 Ljubljana
Republika Slovenija

Ljubljana, 29. mart 2022. godine

ERNST & YOUNG
Revizija, poslovno
svetovanje d.o.o., Ljubljana 3

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

U hiljadama KM	Napomena	31. decembar 2021.	Na dan 31. decembar 2020.
IMOVINA			
Gotovina u stranim valutama	7	469.585	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	8	3.945.097	3.832.072
Specijalna prava vučenja u MMF-u	9, 35	1.881	879
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	10	11.629.592	9.601.315
Monetarno zlato	11	301.987	291.561
Ostala imovina	12	16.927	12.671
Nekretnine i oprema	13	50.177	48.560
Nematerijalna imovina	14	983	1.234
Ostala ulaganja	15	27.813	27.813
UKUPNO IMOVINA		16.444.042	13.958.307
OBAVEZE I KAPITAL			
OBAVEZE			
Novčanice i kovanice u opticaju	16	6.923.818	6.172.457
Depoziti banaka	17	7.219.617	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	18	1.429.596	897.044
Rezervisanja	19	1.406	1.414
Ostale obaveze	20	8.162	3.919
Ukupno obaveze		15.582.599	12.975.976
KAPITAL			
Početni kapital		25.000	25.000
Rezerve		836.443	957.331
Ukupno kapital	31	861.443	982.331
UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL		16.444.042	13.958.307

Napomene na stranama od 12 do 83 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O DOBITI ILI GUBITKU

U hiljadama KM	Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
		2021.	2020.
Kamatni prihodi		55.568	51.721
Kamatni rashodi		(45.420)	(32.197)
NETO KAMATNI PRIHODI	21	10.148	19.524
Prihodi od naknada i provizija		20.970	18.061
Rashodi od naknada i provizija		(813)	(689)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	22	20.157	17.372
Neto realizovani dobiti od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	4.949	1.578
Neto (gubici) od kursnih razlika	24	(486)	(184)
Neto umanjenje vrijednosti na finansijsku imovinu	25	(426)	(410)
Ostali prihodi	26	1.402	245
OPERATIVNI PRIHODI		35.744	38.125
Troškovi osoblja	27	(19.669)	(18.578)
Administrativni i ostali operativni troškovi	28	(6.514)	(6.252)
Troškovi proizvodnje novčanica i kovanica	29	(4.143)	(2.855)
Troškovi amortizacije	13,14	(2.521)	(2.532)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(32.847)	(30.217)
NETO DOBIT ZA GODINU	30	2.897	7.908

Napomene na stranama od 12 do 83 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI

U hiljadama KM	Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
		2021.	2020.
NETO DOBIT ZA GODINU		2.897	7.908
Ostali sveobuhvatni (gubitak) / dobit			
<i>Stavke koje su ili koje se mogu naknadno prenijeti u dobit ili gubitak:</i>			
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit			
Neto promjena u fer vrijednosti tokom godine	10	(129.592)	81.673
Neto promjena u rezervacijama za očekivane kreditne gubitke priznata u dobit ili gubitak tokom godine	6.1.1., 25	330	314
Reklasifikacija u dobit ili gubitak od prodaje dužničkih instrumenata	23	(4.949)	(1.578)
		(134.211)	80.409
Monetarno zlato			
Neto promjena u fer vrijednosti tokom godine	11	10.426	37.473
		10.426	37.473
Ukupno ostali sveobuhvatni (gubitak) / dobit		(123.785)	117.882
UKUPNO SVEOBUHVAATNI (GUBITAK) / DOBIT ZA GODINU		(120.888)	125.790

Napomene na stranama od 12 do 83 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU

U hiljadama KM	Početni kapital	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ostale rezerve	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ukupno rezerve	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	25.000	293.125	87.703	31.300	545.203	957.331	982.331
Ukupno sveobuhvatni (gubitak) za godinu	-	(134.211)	10.426	-	2.897	(120.888)	(120.888)
Neto dobit za godinu (napomena 30)	-	-	-	-	2.897	2.897	2.897
Ostali sveobuhvatni (gubitak)	-	(134.211)	10.426	-	-	(123.785)	(123.785)
Neto nerealizovane negativne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata	-	(129.592)	-	-	-	(129.592)	(129.592)
Neto povećanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak	-	330	-	-	-	330	330
Neto realizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak po osnovu prodaja	-	(4.949)	-	-	-	(4.949)	(4.949)
Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata	-	-	10.426	-	-	10.426	10.426
Stanje na dan 31. decembar 2021. godine	25.000	158.914	98.129	31.300	548.100	836.443	861.443

Napomene na stranama od 12 do 83 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU (NASTAVAK)

U hiljadama KM	Početni kapital	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ostale rezerve	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ukupno rezerve	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. januar 2020. godine	25.000	212.716	50.230	31.300	537.295	831.541	856.541
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu	-	80.409	37.473	-	7.908	125.790	125.790
Neto dobit za godinu (napomena 30)	-	-	-	-	7.908	7.908	7.908
Ostala sveobuhvatna dobit	-	80.409	37.473	-	-	117.882	117.882
Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata	-	81.673	-	-	-	81.673	81.673
Neto povećanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznato u dobit ili gubitak	-	314	-	-	-	314	314
Neto realizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak po osnovu prodaja	-	(1.578)	-	-	-	(1.578)	(1.578)
Neto nerealizovane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata	-	-	37.473	-	-	37.473	37.473
Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	25.000	293.125	87.703	31.300	545.203	957.331	982.331

Napomene na stranama od 12 do 83 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
U hiljadama KM		
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI		
Neto dobit za godinu	2.897	7.908
Prilagođeno za:		
Kamatne prihode	21 (55.568)	(51.721)
Kamatne rashode	21 45.420	32.197
Neto umanj enje vrijednosti na finansijsku imovinu	25 426	410
Neto realizovane (dobitke) od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23 (4.949)	(1.578)
Neto gubitke od kursnih razlika	24 486	184
Prihode od donacija	26 (6)	(50)
Neto povećanje u rezervisanjima	19, 27 171	151
Neto (dobitke) / gubitke od otuđenja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	(56)	2
Prihod od dividendi priznat u dobit ili gubitak	26 (1.297)	-
Amortizaciju	13, 14 2.521	2.532
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obavezama	(9.955)	(9.965)
Promjene na poslovnoj imovini i obavezama		
Smanjenje / (povećanje) oročenih depozita kod inostranih banaka	635.115	(139.779)
(Povećanje) dužničkih instrumenata	(2.157.869)	(602.229)
(Povećanje) ostale imovine	(3.975)	(1.391)
Povećanje novčanica i kovanica u opticaju	16 751.361	972.541
Povećanje depozita banaka	1.320.973	158.825
Povećanje depozita Vlade i ostalih javnih institucija	532.552	16.369
Povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza	4.344	(197)
Isplate po osnovu rezervisanja	19 (179)	(131)
Naplaćena kamata	53.070	50.419
Plaćena kamata	(45.100)	(31.135)
Neto novac od operativnih aktivnosti	1.080.337	413.327
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI		
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme	57	-
Kupovine nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	13, 14 (3.888)	(2.451)
Primljena dividenda	1.297	-
Neto novac od investicijskih aktivnosti	(2.534)	(2.451)

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (NASTAVAK)

U hiljadama KM	Napomena	Za godinu koja je završila 31. decembra	
		2021.	2020.
Neto efekti umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na novac i novčane ekvivalente		(184)	(45)
Neto efekti kursnih razlika na novac i novčane ekvivalente		(581)	(115)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		1.077.038	410.716
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		2.909.688	2.498.972
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	32	3.986.726	2.909.688

Napomene na stranama od 12 do 83 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“) je vrhovna monetarna vlast države Bosne i Hercegovine (BiH). Njeno osnivanje, organizacija i operacije su definisani Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, broj: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 i 32/07 („Zakon o Centralnoj banci“), koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, saglasno Opštem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini (Ustav BiH).

Centralna banka je osnovana 20. juna 1997. godine i počela je sa radom 11. augusta 1997. godine.

Centralna banka posluje preko Centralnog ureda, tri glavne jedinice u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale u Brčkom i na Palama. Filijala Pale je pod nadležnošću glavne jedinice u Banjoj Luci.

Sjedište Centralnog ureda Centralne banke je u Sarajevu, Maršala Tita broj 25.

Osnovni cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute tako što izdaje domaću valutu u skladu sa pravilom valutnog odbora. Pravilo valutnog odbora, definisano Zakonom o Centralnoj banci, podrazumijeva da se domaća valuta izdaje samo uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim rezervama. Pored toga, Centralna banka ima obavezu da, na zahtjev, bez ograničenja kupuje i prodaje konvertibilnu marku (KM) za euro (EUR) po službenom deviznom kursu u iznosu $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, koji je određen Zakonom o Centralnoj banci.

Zadaci Centralne banke, definisani Zakonom o Centralnoj banci, uključuju:

- definisanje, usvajanje i kontrolisanje monetarne politike BiH putem izdavanja domaće valute po propisanom deviznom kursu uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim rezervama;
- držanje i upravljanje službenim deviznim rezervama Centralne banke na siguran i profitabilan način;
- uspostavljanje i održavanje odgovarajućih platnih i obračunskih sistema;
- izdavanje propisa i smjernica za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci;
- koordinaciju djelatnosti agencija za bankarstvo nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- primanje depozita od državnih i javnih institucija BiH i depozita od komercijalnih banaka u cilju ispunjavanja zahtjeva za obaveznom rezervom;
- stavljanje u opticaj i povlačenje iz opticaja domaće valute, uključujući novčanice i kovanice zakonskog sredstva plaćanja, pridržavajući se strogo pravila valutnog odbora;
- učestvovanje u radu međunarodnih organizacija koje rade na jačanju finansijske i ekonomske stabilnosti zemlje;
- zastupanje BiH u međunarodnim organizacijama po pitanjima monetarne politike.

U okviru svojih ovlaštenja, utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je potpuno nezavisna od entiteta BiH, javnih agencija i bilo kojih drugih organa u izvršavanju svojih ciljeva i zadataka.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Ključno rukovodstvo Centralne banke čine dva tijela: Upravno vijeće i Uprava.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, sva ovlaštenja koja nisu specifično data Upravnom vijeću dodjeljuju se Guverneru. Guverner je predsjedavajući Upravnog vijeća i predsjedavajući Uprave.

Upravu Centralne banke pored guvernera čine tri viceguvernera, koje imenuje guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Uprava operativno rukovodi poslovanjem Centralne banke.

Na datume izvještavanja, članove ključnog rukovodstva Centralne banke čine:

Upravno vijeće

dr. Senad Softić	predsjedavajući
mr. Šerif Isović	član
dr. Radomir Božić	član (od 30. aprila 2020. godine)
dr. Dragan Kulina	član (od 30. aprila 2020. godine)
dr. Danijela Martinović	član (od 30. aprila 2020. godine)
mr. Ankica Kolobarić	član (do 30. aprila 2020. godine)

Nesmetano i kontinuirano izvršavanje zakonske uloge, osnovnih zadataka i funkcija Centralne banke u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i njenim važećim aktima je jedinstven stav postojećeg Upravnog vijeća do imenovanja novog saziva Upravnog vijeća od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Uprava

dr. Senad Softić	guverner
mr. Ernadina Bajrović	viceguverner
dr. Milica Lakić	viceguverner (do 11. augusta 2021. godine)
dr. Željko Marić	viceguverner (od 16. augusta 2021. godine)
Želimira Raspudić	viceguverner (do 30. juna 2021. godine)

Revizorski komitet procjenjuje sveukupnu adekvatnost i efektivnost procesa finansijskog izvještavanja Centralne banke, vrši pregled finansijskih izvještaja prije njihovog odobrenja od strane Upravnog vijeća, kao i nadzor procesa vanjske revizije godišnjih finansijskih izvještaja i procesa izbora nezavisnih revizora Centralne banke. Nadzorne funkcije Revizorskog komiteta podrazumijevaju i nadzor okvira upravljanja rizicima i sistema internih kontrola, nadzor funkcije usklađenosti poslovanja i nadzor funkcije interne revizije.

Članove Revizorskog komiteta Centralne banke su, zaključno sa 31. augustom 2021. godine, činili:

Revizorski komitet

dr. Mila Gadžić	predsjedavajuća
dr. Elvir Čizmić	član
Radomir Repija	član

Dodatne informacije o članovima ključnog rukovodstva i Revizorskog komiteta Centralne banke su objavljene u napomeni 37.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji Centralne banke pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“), objavljenim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS“).

Ovi finansijski izvještaji su pripremljeni na osnovu pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Više informacija o okolnostima prouzrokovanim globalnom pandemijom COVID-19 koje su uticale na operacije i aktivnosti Centralne banke u 2021. godini objavljeno je u napomeni 3.13. Ove okolnosti nisu uticale na adekvatnost pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja Centralne banke.

2.2. Osnova za mjerenje

Ovi finansijski izvještaji su pripremljeni primjenom obračunske računovodstvene osnove i koristeći historijski trošak kao osnovu mjerenja, izuzev za sljedeće značajne stavke:

Stavka	Osnova mjerenja
Finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	fer vrijednost
Monetarno zlato	fer vrijednost

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski izvještaji Centralne banke prikazani su u državnoj valuti BiH koju predstavlja KM. Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu hiljadu (ukoliko nije drugačije navedeno).

2.4. Standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, osim sljedećih izmijenjenih MSFI-jeva koje je Centralna banka usvojila od 1. januara 2021. godine:

- Reforma referentne vrijednosti kamatnih stopa – Faza 2 – MSFI 9, MRS 39, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16 (Dopune)

U augustu 2020. godine OMRS je objavio Reformu referentne vrijednosti kamatnih stopa – Faza 2, izmjene MSFI-ja 9, MRS-a 39, MSFI-ja 7, MSFI-ja 4 i MSFI-ja 16, čime je završio svoj rad kao odgovor na reformu IBOR-a. Izmjene i dopune pružaju privremene olakšice koje se odnose na učinke finansijskog izvještavanja kada se međubankarska ponuđena stopa (IBOR) zamijeni alternativnom gotovo nerizičnom kamatnom stopom (RFR). Konkretno, izmjene predviđaju praktični izuzetak kada se obračunavaju promjene u osnovi za utvrđivanje ugovornih novčanih tokova finansijske imovine i obaveza, kako bi se zahtijevalo prilagođavanje efektivne kamatne stope, ekvivalentno kretanju tržišne kamatne stope. Također, dopune uvode olakšice kod prekida računovodstva zaštite, uključujući privremeno oslobađanje od potrebe da se ispuni odvojeno prepoznatljiv zahtjev kada je RFR instrument određen za zaštitu komponente rizika. Postoje i izmjene MSFI 7 Finansijski instrumenti: objelodanjivanja koja omogućavaju korisnicima finansijskih izvještaja da razumiju efekat reforme referentne kamatne stope na finansijske instrumente i strategiju upravljanja rizikom subjekta. Kada je primjena retrospektivna, subjekat nije u obavezi da izmjeni podatke iz ranijih perioda. Dopune nisu imale značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.4. Standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu (nastavak)

- MSFI 16 Najmovi - COVID-19 olakšice za najmoprimce (Dopuna)

Izmjena je na snazi za godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. juna 2020. godine, retrospektivno. Ranija primjena je dozvoljena, uključujući i u finansijskim izvještajima koji još nisu odobreni za izdavanje na dan 28. maj 2020. godine. OMRS je izmijenio standard kako bi se pružila olakšica najmoprimcima od primjene MSFI 16 uputstva za računovodstveno evidentiranje modifikacija ugovora o najmu za olakšice koje se javljaju kao direktna posljedica pandemije COVID-19. Datom izmjenom se obezbjeđuje praktičan izuzetak za računovodstveni tretman u knjigama najmoprimca, prilikom prihvatanja bilo kakvih promjena u najmovima, koje su rezultat olakšica uslijed pandemije COVID-19, tako što može da ih obuhvati na isti način kao i svaku promjenu definisanu MSFI 16, ako promjena nije bila modifikacija ugovora o najmu, samo ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- Promjene plaćanja najma dovode do promjene najamnine koja je suštinski ista ili manja od najamnine neposredno prije nastanka promjene.
- Svako smanjenje plaćanja najma utiče samo na plaćanja koja su prvobitno dospjela na dan ili prije 30. juna 2021. godine
- Nema suštinskih promjena ostalih uslova najma.

Dopuna nije imala značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

2.5. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u upotrebi

Sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni od strane OMRS, ali nisu na snazi za godinu koja završava 31. decembra 2021. godine i nisu ranije usvojeni od strane Centralne banke:

- Izmjena u MSFI 10 Konsolidirani finansijski izvještaji i MRS 28 Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate: Prodaja ili doprinos imovine između ulagatelja i njegovog pridruženog ili zajedničkog poduhvata.

Izmjene se odnose na priznatu nedosljednost između zahtjeva iz MSFI-ja 10 i onih u MRS-u 28, u vezi s prodajom ili doprinosom imovine između ulagača i njegovog pridruženog ili zajedničkog poduhvata. Glavna posljedica izmjena je da se potpuni dobitak ili gubitak priznaje kada transakcija uključuje poslovanje (bez obzira je li smještena u podružnici ili ne). Djelomični dobitak ili gubitak priznaje se kada transakcija uključuje imovinu koja ne predstavlja poslovanje, čak i ako je ta imovina smještena u podružnici. U decembru 2015. godine OMRS je odgodio datum stupanja na snagu ove izmjene na neodređeno vrijeme do ishoda svog istraživačkog projekta o metodi udjela u računovodstvu. Centralna banka predviđa da izmjene neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

- MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja: Klasifikacija obaveza na tekuće ili dugotrajne (Dopune)

Izmjene su početno bile na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine uz dopuštenu ranu primjenu. Međutim, kao odgovor na pandemiju COVID-19, OMRS je odgodio datum stupanja na snagu za jednu godinu, odnosno 1. januara 2023. godine, kako bi društvima dala više vremena za provođenje svih promjena klasifikacije koje proizlaze iz izmjena. Izmjene i dopune imaju za cilj promicati dosljednost u primjeni zahtjeva pomažući društvima da utvrde jesu li u izvještajima o finansijskom položaju, dugovima i ostalim obavezama sa neizvjesnim datumom trebala biti klasifikovana kao tekuća ili dugotrajna.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.5. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u upotrebi (nastavak)

Izmjene utiču na prikaz obaveza u izvještaju o finansijskom položaju i ne mijenjaju postojeće zahtjeve u vezi mjerenja ili vremena priznavanja bilo koje imovine, obaveze, prihoda ili rashoda, niti informacije koje subjekti objavljuju o tim stavkama. Također, izmjene i dopune pojašnjavaju zahtjeve za klasifikaciju duga koji može podmiriti društvo koje izdaje vlastite vlasničke instrumente.

U novembru 2021. godine OMRS je izdao nacrt dopuna standarda (Exposure draft), koji pojašnjava kako tretirati obaveze koje podliježu obavezama koje treba poštovati, na datum nakon izvještajnog perioda. Konkretno, OMRS predlaže izmjene i dopune MRS-a 1 uskog opsega koje efektivno poništavaju izmjene iz 2020. godine koje zahtijevaju od subjekata da klasificiraju kao tekuće obaveze koje podliježu obavezama koje se moraju ispuniti samo unutar sljedećih dvanaest mjeseci nakon izvještajnog perioda, ako ti uvjeti nisu ujednačeni na kraju izvještajnog perioda. Umjesto toga, prijedlozi bi zahtijevali od subjekata da zasebno prikažu sve dugotrajne obaveze koje podliježu obavezama koje treba ispuniti tek unutar dvanaest mjeseci nakon izvještajnog perioda. Nadalje, ako se subjekti na kraju izvještajnog perioda ne pridržavaju takvih budućih obaveza, bit će potrebna dodatna objava. Prijedlozi će stupiti na snagu za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine i morati će se primjenjivati retrospektivno u skladu s MRS-om 8, dok je rano usvajanje dopušteno. OMRS je također predložio da se u skladu s tim odgodi datum stupanja na snagu izmjena i dopuna 2020. godine, tako da se od subjekata neće tražiti da mijenjaju postojeću praksu prije nego što predložene izmjene stupe na snagu. Centralna banka predviđa da dopune neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

- MSFI 3 Poslovne kombinacije; MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema; MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina kao i godišnja poboljšanja 2018-2020 (Dopune)

Izmjene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine uz dopuštenu ranu primjenu. OMRS je izdao izmjene i dopune uskog opsega na MSFI standarde kako slijedi:

- MSFI 3 Poslovne kombinacije (Dopune) ažuriraju referencu u MSFI 3 na Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje bez promjene računovodstvenih zahtjeva za poslovne kombinacije;
- MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (Dopune) zabranjuje društvu da od troška nekretnina, postrojenja i opreme odbije iznose primljene prodajom predmeta proizvedenih dok društvo priprema sredstvo za namjeravanu upotrebu. Umjesto toga, društvo će takve prihode od prodaje i povezane troškove priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku;
- MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (Dopune) specificira koje troškove društvo uključuje u određivanje troška ispunjenja ugovora u svrhu procjene je li ugovor štetan.
- Godišnja poboljšanja 2018-2020 donose manje izmjene MSFI-a 1 Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, MSFI 9 Finansijski instrumenti, MRS-a 41 Poljoprivreda i ilustrativni primjeri koji prate MSFI 16 Najmovi.

Centralna banka predviđa da dopune neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

- MSFI 16 Najmovi-COVID-19 olakšice za najmoprimce nakon 30. juna 2021. (Dopuna)

Izmjena se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. aprila 2021. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu, uključujući i finansijske izvještaje koji još nisu odobreni za objavljivanje na datum izdavanja ove dopune. U martu 2021. godine, OMRS je izmijenio uslove praktičnih izuzetaka od zahtjeva MSFI 16 koji najmoprimcima obezbjeđuje oslobađanje od primjene smjernica MSFI 16 o modifikacijama ugovora o najmu, koje se odnose na olakšice koje su nastale kao direktna posljedica pandemije COVID-19.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.5. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u upotrebi (nastavak)

Nakon dopuna, praktični izuzeci se sada primjenjuju na olakšice za najam za koje svako smanjenje plaćanja najma utiče samo na plaćanja koja prvobitno dospjevaju 30. juna 2022. godine, pod uslovom da su ispunjeni drugi uslovi za primjenu praktičnog izuzetka. Centralna banka predviđa da dopuna neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

- MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i MSFI Izjava o praksi 2: Objelodanjivanje računovodstvenih politika (Dopune)

Izmjene i dopune stupaju na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene daju smjernice o primjeni koncepta procjene materijalnosti na objelodanjivanje računovodstvenih politika. Posebno, izmjene MRS 1 zamjenjuju zahtjev za objelodanjivanjem „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtjevom za objelodanjivanjem „materijalnih“ računovodstvenih politika. Također, uputstva i ilustrativni primjeri su dodati u Izvještaj iz prakse kako bi pomogli u primjeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procjena o objelodanjivanju računovodstvenih politika. Centralna banka predviđa da dopune neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

- MRS 8 Računovodstvene politike, Promjene računovodstvenih procjena i pogreške: Definicija računovodstvenih procjena (Dopune)

Izmjene stupaju na snagu za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu i primjenjuju se na promjene u računovodstvenim politikama i promjene računovodstvenih procjena koje se dešavaju na ili nakon početka tog perioda. Izmjenama se uvodi nova definicija računovodstvenih procjena, definisanih kao novčani iznosi u finansijskim izvještajima koji su predmet nesigurnosti pri odmjerenju. Također, dopunama se pojašnjava šta su promjene u računovodstvenim procjenama i kako se one razlikuju od promjena računovodstvenih politika i ispravci grešaka. Centralna banka predviđa da dopune neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

- MRS 12 Porez na dobit: Odgođeni porez koji se odnosi na imovinu i obaveze proizašle iz jedne transakcije (Dopune)

Izmjene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. U maju 2021. godine, OMRS je izdao dopune MRS 12, koji sužavaju obim izuzetka za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako društva treba da obračunavaju odloženi porez na transakcije kao što su najam i obaveze za povlačenje imovine iz upotrebe. Prema izmjenama, izuzetak od početnog priznavanja se ne primjenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primjenjuje se samo ako priznavanje sredstva najma i obaveze najma (ili obaveze za povlačenje imovine iz upotrebe i imovine koja se povlači iz upotrebe) dovede do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake. Centralna banka predviđa da dopune neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke.

2.6. Uporedne finansijske informacije

U svrhu fer i objektivne prezentacije finansijskih informacija u 2021. godini, određeni uporedni prikazi u osnovnim finansijskim izvještajima i određenim napomena su razdvojeni kako bi se obezbijedila komparabilnost finansijskih informacija. Ove izmjene nisu značajno uticale na ukupne finansijske performanse i finansijski položaj Centralne banke u uporednom periodu. Sve izmjene su izvršene sa ciljem unapređenja objava i transparentnosti finansijskih izvještaja.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Centralna banka je dosljedno primjenjivala objavljene značajne računovodstvene politike na sve periode prikazane u ovim finansijskim izvještajima.

3.1. Finansijska imovina i finansijske obaveze

3.1.1. Klasifikacija finansijske imovine i finansijskih obaveza

Klasifikacija finansijske imovine i finansijskih obaveza se određuje prilikom početnog priznavanja.

A. Finansijska imovina

Finansijska imovina Centralne banke se može klasifikovati u jednu od tri navedene kategorije prilikom početnog priznavanja:

- Finansijska imovina koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku,
- Finansijska imovina koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i
- Finansijska imovina koja se naknadno mjeri po fer vrijednost kroz dobit ili gubitak.

Na datume izvještavanja Centralna banka nije imala finansijsku imovinu koja spada u kategoriju naknadnog mjerenja po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Klasifikacija finansijske imovine određena je:

- Poslovnim modelom Centralne banke za upravljanje finansijskom imovinom i
- Karakteristikama finansijske imovine sa ugovornim novčanim tokovima.

Poslovni model

Poslovni model označava način na koji Centralna banka upravlja finansijskom imovinom sa ciljem generisanja novčanih tokova. Na datume izvještavanja, Centralna banka upravlja svojom imovinom kroz sljedeće poslovne modele:

1. Model „držanje finansijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova“ za finansijsku imovinu koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka i
2. Model „držanje finansijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje“ za finansijsku imovinu koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka i novčane tokove koji nastaju u trenutku njene prodaje.

Upravljanje ugovornim novčanim tokovima po osnovu investiranja u dužničke instrumente može se vršiti kroz oba poslovna modela. Na datume izvještavanja cilj Centralne banke je da se za sve dužničke instrumente prikupljanje ugovornih novčanih tokova vrši držanjem i prodajom.

Ciljevi ovih modela su određeni kako bi se generisali ugovorni novčani tokovi, održavala likvidnost Centralne banke te u svrhu zaštite valutnog odbora Centralne banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.1.1. Klasifikacija finansijske imovine i finansijskih obaveza (nastavak)

Za finansijsku imovinu kojom se upravlja kroz ove modele, Centralna banka procjenjuje da li su ugovorni novčani tokovi finansijske imovine samo plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice. Ova procjena se radi na nivou portfolija iz razloga što je taj nivo najbolji odraz načina upravljanja finansijskom imovinom. U svrhu procjene, „glavnica“ se definiše kao fer vrijednost finansijske imovine prilikom početnog priznavanja. „Kamata“ se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan sa nepodmirenim iznosom glavnice tokom određenog perioda i ostale rizike i troškove povezane sa držanjem finansijske imovine.

Za potrebe procjene da li su ugovorni novčani tokovi „plaćanje samo glavnice i kamate“, Centralna banka uzima u obzir ugovorne novčane tokove instrumenta. Samo ona finansijska imovina koja zadovoljava zahtjeve „plaćanje samo glavnice i kamate“ može se klasifikovati u kategoriju finansijske imovine koja se mjeri po amortizovanom trošku ili finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku ako zadovoljava sljedeće uslove:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i
- ugovornim uslovima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako imovina zadovoljava sljedeće uslove:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine i
- ugovornim uslovima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

B. Finansijske obaveze

Centralna banka klasifikuje sve svoje finansijske obaveze kao naknadno mjerene po amortizovanom trošku, osim novčanica i kovanica u opticaju koje se mjere po nominalnoj vrijednosti (napomena 3.6). Finansijske obaveze se ne reklasifikuju.

3.1.2. Početno priznavanje finansijske imovine i finansijskih obaveza

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju samo kada Centralna banka postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi finansijskog instrumenta.

Finansijska imovina i finansijske obaveze se početno mjere po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi direktno povezani sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine i finansijskih obaveza, osim za imovinu i obaveze koji se klasifikuju po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, se dodaju u ili oduzimaju od fer vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza prilikom početnog priznavanja po potrebi. Transakcijski troškovi direktno povezani sa sticanjem finansijske imovine ili finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se priznaju direktno u dobit ili gubitak.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.1.2. Početno priznavanje finansijske imovine i finansijskih obaveza (nastavak)

Sva finansijska imovina se početno priznaje na datum podmirenja, a to je datum kada Centralna banka stekne imovinu ili se imovina isporuči Centralnoj banci.

3.1.3. Naknadno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza

Izabrana klasifikacija finansijske imovine i finansijskih obaveza određuje način njenog naknadnog mjerenja.

Amortizovani trošak finansijske imovine ili finansijske obaveze je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijska obaveza mjeri prilikom početnog priznavanja, umanjen za otplatu glavnice, uvećan ili umanjen za kumulativnu amortizaciju primjenom metode efektivne kamatne stope svih razlika između početnog iznosa i iznosa do dospelja, i u slučaju finansijske imovine, usklađen za svako umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađenja za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortizovanog troška (bruto knjigovodstvene vrijednosti) finansijske imovine ili finansijske obaveze i raspoređivanja i priznavanja prihoda i rashoda od kamata u dobit ili gubitak tokom određenog perioda.

A. Finansijska imovina

Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine. Efekti naknadnog mjerenja finansijske imovine po amortizovanom trošku se priznaju u dobit ili gubitak kao prihodi od kamata ili rashodi po osnovu efekata negativnih kamatnih stopa u periodu kada su nastali.

Na datume izvještavanja, u kategoriju finansijske imovine po amortizovanom trošku klasifikovani su gotovina u stranim valutama, depoziti kod inostranih banaka, specijalna prava vučenja kod MMF-a i ostala finansijska imovina.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i usklađuje se sa fer vrijednosti finansijske imovine na svaki datum izvještavanja. Tokom perioda držanja, efekti naknadnog mjerenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se na sljedeći način:

- Prihodi od kamata ili rashodi po osnovu efekata negativnih kamatnih stopa priznaju se u dobit ili gubitak u periodu kada su nastali
- Usklađivanja fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u periodu kada su nastali.

Prilikom prestanka priznavanja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasifikuje se iz kapitala u dobit ili gubitak, uključujući prethodno priznate dobitke ili gubitke od umanjenja.

Na datume izvještavanja, u kategoriju finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit klasifikovani su dužnički instrumenti Centralne banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.1.3. Naknadno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza (nastavak)

Vlasnički instrumenti

Centralna banka je napravila neopoziv izbor da u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prikaže naknadne promjene fer vrijednosti vlasničkih instrumenata koji se ne drže za trgovanje zbog svojih specifičnih karakteristika i nepostojanja aktivnog tržišta za njihovo trgovanje. Ostala ulaganja predstavljaju vlasničke instrumente koji su početno priznati po trošku sticanja za koji se smatra da odgovara njihovoj fer vrijednosti zbog nemogućnosti pouzdanog utvrđivanja njihove fer vrijednosti.

Na datume izvještavanja, vlasničke instrumente Centralne banke po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit čine dionice Banke za međunarodna poravnanja (BIS) i SWIFT dionice (napomena 15).

Centralna banka je dužna, isključivo ako mijenja svoj poslovni model za upravljanje finansijskom imovinom, reklasifikovati svu finansijsku imovinu na koju utiče promjena poslovnog modela.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Zahtjevi za umanjem vrijednosti finansijske imovine koriste više informacija po principu pogleda unaprijed za priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka. Instrumenti koji potpadaju pod ove zahtjeve odnose se na finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku odnosno depozite kod inostranih banaka i specijalna prava vučenja u MMF-u, kao i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Centralna banka koristi pojednostavljeni pristup u izračunu očekivanih kreditnih gubitaka za ostala potraživanja. Vlasnički instrumenti mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit nisu predmetom umanjenja vrijednosti.

Centralna banka priznaje umanjenje vrijednosti za ove gubitke na svaki datum izvještavanja. Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka odražava:

- Objektivni i ponderisano vjerovatan iznos koji se određuje procjenom više mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca i
- Razumne i korisne informacije koje su na raspolaganju bez dodatnih troškova ili napora na datum izvještavanja o prošlim događajima, trenutnim uslovima i predviđanjima o budućim ekonomskim uslovima.

Napomena 6.1. pruža više informacija o načinu mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

3.1.3. Naknadno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza (nastavak)

Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke obračunava se i prikazuje u izvještaju o finansijskom položaju kako slijedi:

Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i evidentiraju kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine.

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine, ali se umanjenoje vrijednosti priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao rezervacija za očekivane kreditne gubitke i ne umanjuje knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskom položaju.

Dobici i gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine priznaju se u dobit ili gubitak, nezavisno od klasifikacije finansijske imovine koja je predmetom umanjenja na svaki datum izvještavanja.

B. Finansijske obaveze

Prihod ili rashod od kamate po osnovu finansijskih obaveza mjerenih po amortizovanom trošku priznaje se u dobit ili gubitak koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Prihodi od naknada i provizija po osnovu finansijskih obaveza priznaju se kada je usluga izvršena.

Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku uključuju novčanice i kovanice u opticaju, depozite banaka, depozite Vlade i ostalih javnih institucija i ostale finansijske obaveze.

3.1.4. Prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza

Centralna banka prestaje priznavati finansijsku imovinu samo onda kada ugovorna prava na novčane primitke od imovine isteknu ili kada Centralna banka prenese finansijsku imovinu i suštinski sve rizike i koristi od vlasništva imovine na drugi subjekt.

Finansijska obaveza se prestaje priznavati kada je izmirena, otkazana ili je istekla.

3.2. Prebijanje

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se iskazuje u izvještaju o finansijskom položaju na neto principu samo kada postoji zakonski provedivo pravo za prebijanjem priznatih iznosa i kada postoji namjera za prikazivanjem i podmirivanjem transakcija na neto osnovi.

Prihodi i rashodi se prikazuju na neto osnovi samo kada to dopušta određeni MSFI, ili za one dobitke i gubitke koji proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

3.3. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima sastoje se od sljedećih kategorija: žiro računi, gotovina u stranim valutama, devizni depoziti po viđenju, devizni depoziti sa rokom dospjeća do tri mjeseca ili kraće od datuma sticanja i specijalna prava vučenja u MMF-u.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.4. Monetarno zlato

Monetarno zlato je dio deviznih rezervi Centralne banke i klasifikovano je kao finansijska imovina. Monetarno zlato se početno priznaje po fer vrijednosti, uključujući transakcijske troškove koji se direktno mogu pripisati sticanju monetarnog zlata.

Nakon početnog priznavanja, monetarno zlato se naknadno mjeri po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici koji proizlaze iz promjena fer vrijednosti, a po osnovu promjena u cijeni monetarnog zlata, priznaju se na računu rezervi fer vrijednosti u okviru ostale sveobuhvatne dobiti. Prije raspodjele godišnje ostvarene dobiti, ukoliko nerealizovani gubici prelaze stanje rezervi fer vrijednosti za monetarno zlato, Centralna banka priznaje iznos negativnog salda na račun dobiti ili gubitka i taj iznos ulazi u ostvarenu dobit raspoloživu za raspodjelu, ukoliko su ispunjeni zakonski propisani uslovi za raspodjelu dobiti.

Prilikom prodaje zlata, nerealizovani dobiti i gubici iz ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

Fer vrijednost monetarnog zlata se iskazuje u EUR valuti, prevodeći ga po fiksnom kursu KM na datum izvještavanja i utvrđuje se prema posljednjoj raspoloživoj poslijepodnevnoj cijeni jedne unce zlata na datum izvještavanja.

3.5. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina je imovina nabavljena iz vlastitih sredstava Centralne banke i novčanih i nenovčanih donacija. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina iskazuju se po historijskom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje kupovnu cijenu i sve troškove koji su direktno povezani sa dovođenjem imovine u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Održavanje i popravke, zamjene, te poboljšanja manjeg značaja priznaju se kao rashod kad su nastali. Značajna poboljšanja i zamjene se kapitaliziraju.

Imovina u pripremi iskazana je po trošku nabavke uključujući troškove fakturisane od trećih lica. Nakon završetka, svi akumulirani troškovi imovine prebacuju se na odgovarajuću kategoriju nekretnina, opreme i nematerijalne imovine na koje se naknadno primjenjuju odgovarajuće stope amortizacije.

Amortizacija se obračunava na sve nekretnine, opremu i nematerijalnu imovinu osim na zemljište i imovinu u pripremi prema linearnoj metodi po propisanoj stopi koja je utvrđena za postepeno otpisivanje troška nabavke imovine kroz njen procijenjeni korisni vijek trajanja. Procijenjene stope amortizacije za 2021. i 2020. godinu su date kako slijedi:

Nekretnine i oprema

Zgrade	1,3% do 4,0%
Oprema	11,0% do 20,0%
Namještaj	10,0% do 12,5%
Vozila	15,5%

Nematerijalna imovina

Softver	20,0%
Ostala nematerijalna imovina	20,0%

Dobici i gubici po osnovu otuđenja nekretnina i opreme priznaju se u dobit ili gubitak.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.5. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina (nastavak)

Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Korisni vijek trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine se preispituje i prilagođava najmanje jednom godišnje ili ako se smatra potrebnim i primjenjuje se prospektivno.

Knjigovodstvena vrijednost nefinansijske imovine Centralne banke se pregleda na svaki datum izvještavanja u svrhu ocjenjivanja postoje li naznake umanjenja vrijednosti. Ukoliko postoje, procjenjuje se nadoknativa vrijednost imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti se priznaje uvijek kada knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinica koje stvaraju novac prelazi njenu nadoknadivu vrijednost. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak.

Nadoknativa vrijednost ostale imovine je veća vrijednost pri upoređivanju njene upotrebne vrijednosti u odnosu na fer vrijednost, umanjena za troškove prodaje. U procjenjivanju upotrebne vrijednosti, očekivani budući novčani tokovi se diskontuju na sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije oporezivanja koja odražava trenutna tržišna očekivanja vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Za imovinu koja ne generiše nezavisne novčane prilive, nadoknadivi iznos se određuje za jedinicu koja stvara novac kojoj imovina pripada.

Gubitak od umanjenja se ukida ukoliko je došlo do promjena u procjenama korištenim u određivanju nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja se ukida samo u mjeri u kojoj knjigovodstvena vrijednost imovine ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost koja bi se mogla odrediti, bez amortizacije, da nije bilo prethodno priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti te imovine.

3.6. Novčanice i kovanice u opticaju

Centralna banka je jedina institucija u BiH ovlaštena za izdavanje i povlačenje novčanica i kovanica, djelujući striktno u skladu sa pravilom valutnog odbora.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci ukupan iznos novčanica i kovanica u opticaju evidentiran je kao finansijska obaveza Centralne banke u izvještaju o finansijskom položaju. Novčanice i kovanice u opticaju uključuju samo KM novčanice i kovanice koje se nalaze izvan trezora Centralne banke.

Prilikom povlačenja novčanica i kovanica iz opticaja, iste se priznaju kao obaveza u okviru novčanica i kovanica u opticaju do formalnog roka povlačenja iz opticaja. Iznosi koji nisu povučeni nakon formalnog roka za povlačenje iz opticaja, priznaju se kao prihod.

3.7. Depoziti deponenata

Depoziti deponenata uključuju primljene depozite banaka i depozite Vlade i ostalih javnih institucija. Ovi depoziti predstavljaju finansijske obaveze Centralne banke koje se početno priznaju po fer vrijednosti i naknadno mjere po amortizovanom trošku. Depoziti banaka uključuju depozite domaćih komercijalnih banaka po osnovu politike obavezne rezerve Centralne banke i druge depozite banaka. Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija predstavljaju primljene depozite institucija BiH i drugih javnih državnih i entitetskih institucija i agencija.

Uloga Centralne banke kao depozitara, bankara, savjetnika i fiskalnog agenta je propisana Zakonom o Centralnoj banci.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.8. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Centralna banka, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu za koju je vjerovatno da će biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirenja obaveze i iznos obaveze se može pouzdano procijeniti. Rezervisanja se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervisanja se održavaju na nivou koji Uprava Centralne banke smatra dovoljnim za pokrivanje nastalih gubitaka. Uprava određuje adekvatnost rezervisanja na osnovu uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uslove, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i ostale relevantne faktore.

Rezervisanja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervisanje se ukida.

3.9. Priznavanje prihoda i rashoda

Kamatni prihodi i rashodi

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u dobit ili gubitak primjenom metode efektivne kamatne stope. „Efektivna kamatna stopa“ je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja i primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili
- amortizovani trošak finansijske obaveze.

Prilikom izračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, Centralna banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta, ali isključujući očekivane kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i plaćene ili primljene iznose između Centralne banke i druge strane koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve druge diskonte ili premije.

Obračunate kamate na finansijsku imovinu sa negativnom kamatnom stopom priznaju se u dobit ili gubitak kao efekti negativnih kamatnih stopa u okviru rashoda od kamata i nastaju po osnovu depozita kod inostranih banaka i dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Obračunate kamate na finansijske obaveze po amortizovanom trošku sa negativnom kamatnom stopom priznaju se u dobit ili gubitak kao efekti negativnih kamatnih stopa na finansijske obaveze u okviru prihoda od kamata i nastaju po osnovu depozita domaćih komercijalnih banaka zbog primijenjene politike obavezne rezerve Centralne banke.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija ostvareni pružanjem usluga Centralne banke priznaju se u dobit ili gubitak u trenutku pružanja usluge. Centralna banka obračunava prihode od naknada i provizija u skladu sa utvrđenim tarifama za svoje usluge. Usluge koje pruža Centralna banka uključuju usluge domaćim bankama, deponentima i drugim nebankarskim klijentima. One nastaju po osnovu transakcija u platnim sistemima, obrade novca, transakcija konverzije i ostalih usluga.

Rashodi od naknada i provizija nastaju po osnovu primljenih usluga koje se odnose na upravljanje deviznim rezervama Centralne banke i priznaju se u dobit ili gubitak kada je usluga primljena.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.9. Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)

Transakcije u stranim valutama i kursne razlike

Prilikom početnog priznavanja transakcije u stranim valutama evidentiraju se u KM primjenjujući na iznos u stranoj valuti promptni devizni kurs između KM i strane valute na datum transakcije.

Monetarne stavke iskazane u stranim valutama preračunavaju se u KM primjenom kursa sa kursne liste Centralne banke na datum izvještavanja. Nemonetarne stavke iskazane u stranim valutama mjerene po historijskom trošku preračunavaju se po kursu važećem na datum transakcije. Nemonetarne stavke iskazane u stranim valutama mjerene po fer vrijednosti preračunavaju se koristeći kurs koji je bio važeći na datum mjerenja fer vrijednosti.

Kursne razlike proizašle iz transakcija monetarnih stavki ili iz preračunavanja monetarnih stavki po kursovima različitim od onih po kojima su početno priznate u tekućem ili u prethodnim izvještajnim periodima, priznaju se u dobit ili gubitak kada nastanu. Zbog pravila valutnog odbora, ne postoje kursne razlike od monetarnih stavki denominovanih u EUR valuti.

Srednji kursevi najznačajnijih valuta dati su u nastavku:

Srednji kurs:	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
	KM	KM
EUR	1,95583	1,95583
CHF	1,887320	1,801446
GBP	2,330311	2,165757
USD	1,725631	1,592566
XDR	2,420301	2,315409

Prihod od dividende

Prihod od dividende na vlasničke instrumente priznaje se u dobit ili gubitak kada se uspostavi pravo Centralne banke da prima uplate. Prihod od dividende potiče od dionica BIS banke koje Centralna banka drži (napomene 15 i 26).

Primanja zaposlenih

Kratkoročna primanja zaposlenih

U skladu sa domaćim propisima, a u ime svojih zaposlenika, Centralna banka uplaćuje porez na dohodak i doprinose za penzijsko, invalidsko, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine od iznosa bruto plate. Centralna banka plaća ove poreze i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnom i kantonalnom nivou), Republike Srpske i Brčko Distrikta.

Osim toga, naknade za topli obrok, prevoz i regres isplaćuju se u skladu sa domaćim zakonskim zahtjevima. Ovi troškovi se priznaju u dobit ili gubitak u periodu u kojem su nastali.

Dugoročna primanja zaposlenih

Prema domaćim zakonskim propisima, prilikom odlaska u penziju zaposlenici Centralne banke imaju pravo na otpremninu, a po ispunjenju zakonskih uslova kao što su starost ili godine provedene u radnom odnosu, koja se u skladu sa internim aktima Centralne banke dodjeljuje u visini od šest redovnih mjesečnih plata zaposlenika isplaćenih u zadnjih šest mjeseci. Takve isplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja zaposlenih. Centralna banka angažuje ovlaštenog aktuara u svrhu izrade aktuarskog obračuna u skladu sa metodom projicirane kreditne jedinice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)**3.9. Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)****Troškovi proizvodnje novčanica i kovanica**

Troškovi koji se odnose na proizvodnju i dizajn novčanica i kovanica početno su priznati kao unaprijed plaćeni troškovi u okviru ostale imovine Centralne banke i naknadno se amortizuju priznavanjem troškova kroz dobit ili gubitak tokom perioda od pet godina.

Porezi

Centralna banka je obavezna da plaća porez na dodanu vrijednost za sve kupljene robe i usluge. Ova plaćanja su dio administrativnih i ostalih operativnih troškova Centralne banke. Prema zakonima o porezu na dobit (i Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske), Centralna banka je oslobođena od obaveza plaćanja poreza na dobit.

3.10. Upravljanje sredstvima za i u ime trećih lica

Centralna banka također vodi određene račune u stranim valutama vezane za sporazume između vlada BiH i njenih entiteta, te inostranih vlada i finansijskih organizacija, kao i račune u stranim valutama državnih institucija i agencija, te komercijalnih banaka za koje Centralna banka djeluje kao agent (napomena 34).

3.11. Finansijski aranžmani Bosne i Hercegovine sa Međunarodnim monetarnim fondom

Na osnovu finansijskih aranžmana zaključenih između BiH, Centralne banke i Međunarodnog monetarnog fonda („MMF”), izvještaj o finansijskom položaju Centralne banke sadrži sljedeće stavke koje se odnose na članstvo BiH u MMF-u: držanje specijalnih prava vučenja koja su dio deviznih rezervi Centralne banke i koja su kamatonosna, MMF-ov račun br. 1 i MMF-ov račun br. 2 koji su dio finansijskih obaveza Centralne banke. Ovi računi su također uključeni u iskazivanje poštovanja pravila valutnog odbora (napomena 4).

Ostale aktivne i pasivne stavke koje se odnose na MMF, a koje pripadaju ili koje su odgovornost BiH, evidentirane su na posebnom povjerilačkom fondu u okviru vanbilansne evidencije. Centralna banka ima obavezu da obezbijedi odgovarajuće evidencije po osnovu transakcija između BiH i MMF-a, ali djelujući striktno u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i domaćim zakonskim propisima u BiH koji regulišu vanjski dug BiH (napomena 35).

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.12. Značajna računovodstvena prosuđivanja i procjene

U pripremi finansijskih izvještaja Centralne banke u skladu sa MSFI Uprava primjenjuje prosuđivanja i radi procjene koji se kontinuirano razmatraju. U procjeni značajnih prosuđivanja i procjena, Uprava uzima u obzir pretpostavke zasnovane na historijskom iskustvu i očekivanjima o budućnosti za koja se smatra da su razumne u datim okolnostima.

Značajna prosuđivanja i procjene utiču na iskazane iznose imovine i obaveza, kao i objavljivanje iznosa potencijalne imovine i obaveza na datum izvještavanja, te odgovarajuće iskazane iznose prihoda i rashoda za izvještajni period. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od ovih procjena. Promjene u računovodstvenim politikama Centralne banke se primjenjuju retrospektivno kada je to primjenjivo u skladu sa MSFI. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem je procjena izmijenjena ukoliko izmjena utiče samo na taj period ili i u periodu izmjene i u budućim periodima, ako izmjena utiče i na tekući i na buduće periode. U ovim finansijskim izvještajima nije bilo promjena u primjenjenim računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama.

Ovi finansijski izvještaji su pripremljeni prema uslovima koji su postojali na dan 31. decembar 2021. godine. Uslovi u budućnosti mogu biti drugačiji od onih koji su rezultirali finansijskim informacijama objavljenim u ovim finansijskim izvještajima. Uprava uzima u obzir trenutnu neizvjesnost u vezi sa uticajem globalne pandemije COVID-19 u pogledu potencijalno značajnog uticaja na cjelokupan finansijski položaj i performanse Centralne banke.

Ključne pretpostavke i procjene vezane za materijalno značajne pozicije izvještaja o finansijskom položaju su prikazane u nastavku:

Poslovni model

Napomena 3.1.1.: Određivanje poslovnog modela u okviru kojeg se drži finansijska imovina i procjena ugovornih uslova finansijske imovine vezanih za zahtjev „plaćanje samo glavnice i kamate“. Ove procjene određuju klasifikaciju finansijske imovine.

Umanjenje finansijske imovine

Centralna banka izračunava očekivane kreditne gubitke za određene klase finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Napomena 6.1. opisuje pretpostavke korištene u određivanju ulaznih podataka u model za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i zahtjev za budućim informacijama koje su korištene u izvještajnim periodima.

Fer vrijednost imovine i obaveza

Poslovna politika Centralne banke je da objavi informacije o fer vrijednosti finansijske imovine ili obaveza za koje postoje zvanične tržišne informacije ili se vrijednost može izračunati na osnovu alternativnih tehnika vrednovanja i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Centralne banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju najvjerodostojniju i najkorisniju procjenu fer vrijednosti za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa MSFI. Za više informacija o mjerenju fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza pogledati napomenu 5.

Amortizacija i primijenjene stope amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovani na procijenjenom ekonomskom korisnom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine. Jednom godišnje Centralna banka procjenjuje ekonomski korisni vijek trajanja na osnovu postojećih pretpostavki.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.13. Ekonomske posljedice globalne pandemije COVID-19 i njihov uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke u 2021. godini

Globalna pandemija koronavirusa COVID-19 i njene ekonomske posljedice nastavile su otežavati odvijanje poslovnih operacija Centralne banke tokom 2021. godine. Centralna banka je kontinuirano poduzimala sve dozvoljene mogućnosti usmjerene isključivo na zaštitu i integritet aranžmana valutnog odbora u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci.

Okolnosti u kojima je Centralna banka obavljala svoje poslovanje, kako na strani domaćeg poslovnog okruženja, tako i na strani međunarodnog poslovnog okruženja, su uticali na iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda Centralne banke za 2021. godinu.

U 2021. godini monetarne obaveze Centralne banke su zabilježile godišnji rast koji je ujedno i najveći rast monetarnih obaveza od postojanja Centralne banke. Godišnji rast monetarnih obaveza Centralne banke je bio determiniran smanjenom kreditnom aktivnosti komercijalnih banaka, povećanim inostranim zaduživanjem u BiH i bezuslovnim doznačavanjem sredstava BiH od strane međunarodnih finansijskih institucija. Ove okolnosti su dodatno negativno izložile proces investiranja deviznih rezervi Centralne banke volatilnim i nepovoljnim uslovima na međunarodnom poslovnom okruženju, kao i povećanim finansijskim rizicima.

Trend visokog nivoa viška likvidnosti u bankarskom sistemu u BiH je nastavljen i tokom 2021. godine. Centralna Banka je nastavila sa implementacijom projekta inoviranja okvira politike obavezne rezerve kao jedinog instrumenta monetarne politike kojeg ima na raspolaganju po Zakonu o Centralnoj banci. Tokom 2021. godine, uvedena je negativna naknada na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice za obračun u stranim valutama i u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom. Navedena mjera ima za cilj podsticanje držanja depozita u domaćoj valuti u komercijalnim bankama odnosno destimulisanja njihovog deponovanja u EUR valuti. Ova mjera je usmjerena na jačanje domaće valute čime se jača i njena stabilnost. Međutim, komercijalne banke su nastavile akumulirati značajne iznose sredstava iznad obaveznih rezervi na računima kod Centralne banke. Na dan 31. decembar 2021. godine, iznos sredstava iznad obaveznih rezervi komercijalnih banaka je značajno veći od samih obaveznih rezervi. Za više informacija pogledati sljedeće napomene:

Napomena	Naziv
17	Depoziti banaka
21	Neto kamatni prihodi

Tokom 2021. godine prodate su obveznice Republike Srpske u iznosu od 586.749 hiljada KM (300.000 hiljada EUR) po osnovu inostranog zaduživanja na Londonskoj berzi. Centralna banka je izvršila prodaju KM na zahtjev komercijalnih banaka po osnovu ovog zaduženja za EUR valutu. Ovo zaduživanje je dodatno povećalo monetarne obaveze Centralne banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.13. Ekonomske posljedice globalne pandemije COVID-19 i njihov uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke u 2021. godini (nastavak)

Praksa držanja sredstava na računima Centralne banke umjesto povlačenja tih sredstava za namjeravanu svrhu je nastavljena i od strane deponenata Centralne banke. Zajedno sa akumuliranjem sredstava od strane komercijalnih banaka, ove okolnosti na strani deponenata su dodatno povećavale monetarne obaveze Centralne banke i negativno uticale na njene finansijske performanse.

Tokom 2021. godine, Bosni i Hercegovini su doznačena značajna sredstva od strane međunarodnih finansijskih institucija posredstvom Centralne banke, kako slijedi:

Alokacija specijalnih prava vučenja: Na osnovu odluke Odbora guvernera MMF-a, Bosni i Hercegovini su doznačena sredstva po osnovu alokacije specijalnih prava vučenja (SDR) u iznosu od 602.540 hiljada KM. Navedena sredstva su doznačena kao mjera za ublažavanje posljedica krize uzrokovane pandemijom koronavirusa COVID-19. Centralna banka je uredno izvršila svoju zakonsku ulogu depozitara, bankara i fiskalnog agenta Bosne i Hercegovine.

Sredstva Evropske komisije: Tokom 2021. godine, Evropska komisija je doznačila sredstva za Bosnu i Hercegovinu u iznosu od 243.112 hiljada KM (124.301 hiljada EUR) prema Sporazumu o kreditnoj liniji između Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Doznačena sredstva predstavljaju prvu tranšu sredstava makrofinansijske pomoći na osnovu Sporazuma o kreditnoj liniji između Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Centralna banka je izvršila transfer doznačenih sredstava na podračune Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta prema procentima utvrđenim u Memorandumu o razumijevanju između Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Na dan 31. decembar 2021. godine, nisu povučena sva sredstva po ovom sporazumu od strane deponenata.

Za više informacija po osnovu navedenih okolnosti u vezi deponenata Centralne banke, pogledati sljedeće napomene:

Napomena	Naziv
18	Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija
35	Članstvo BiH u MMF-u

Tokom 2021. godine, međunarodno poslovno okruženje na kojem Centralna banka investira devizne rezerve je nastavilo biti okruženje negativnih kamatnih stopa i prinosa dužničkih instrumenata zemalja Eurozone, kao i okruženje sve izraženije volatilnosti tržišnih cijena dužničkih instrumenata. Iako se privreda Eurozone postepeno počela otvarati uslijed poboljšanja situacije povezane sa pandemijom i znatnim napretkom u postupku vakcinisanja, nastavak pandemije, širenje novih sojeva virusa i njegove posljedice na privredne i finansijske uslove su bili značajan izvor rizika, nesigurnosti i visoke volatilnosti. Uslovi na međunarodnom finansijskom tržištu Eurozone nastavljaju biti pod dominantnim uticajem ekspanzivne monetarne politike Evropske centralne banke. Ključne kamatne stope Evropske centralne banke su bile nepromijenjene u 2021. godini sa neizvjesnim očekivanjima njihove promjene u narednom periodu.

Pored toga, doznačavanjem sredstava po osnovu alokacije SDR-a i makrofinansijske pomoći, zajedno sa sve značajnijim akumuliranjem sredstava iznad obaveznih rezervi komercijalnih banaka, devizne rezerve Centralne banke su postale dodatno izložene nepovoljnim uslovima za investiranje na međunarodnom finansijskom tržištu Eurozone.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.13. Ekonomske posljedice globalne pandemije COVID-19 i njihov uticaj na finansijske izvještaje Centralne banke u 2021. godini (nastavak)

Tokom 2021. godine, Centralna banka je aktivno prilagođavala proces investiranja deviznih rezervi okolnostima neuobičajenog i značajnog rasta monetarnih obaveza, kao i postojećim uslovima za investiranje deviznih rezervi unutar zakonski propisanog okvira za investiranje. Navedene okolnosti, kako na strani monetarnih obaveza, tako i po pitanju otežanih mogućnosti za investiranje deviznih rezervi, su imale sinergijski negativan efekat na finansijske performanse Centralne banke za 2021. godinu. Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama u svakom momentu je bio primarni cilj Centralne banke koji je u potpunosti ispoštovan. Za više informacija pogledati sljedeće napomene:

Napomena	Naziv
4	Aranžman valutnog odbora
6	Upravljanje finansijskim rizicima
10	Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
21	Neto kamatni prihodi

4. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Valutni odbor je aranžman sa fiksnim deviznim kursom koji je vezan za stabilnu stranu valutu tzv. rezervnu valutu, gdje se ukupan iznos domaće valute u svakom trenutku može slobodno konvertovati u rezervnu valutu. Svaka emitovana KM ima puno pokriće u stranoj valuti za koju je vezana prema unaprijed definisanom deviznom fiksnom kursu prema EUR valuti. Članom 31. Zakona o Centralnoj banci definisano je pravilo za izdavanje valute „valutni odbor“ prema kojem je Centralna banka obavezna da osigura da ukupan iznos njene monetarne pasive nikada ne pređe ekvivalentan iznos (izražen u KM) njenih deviznih rezervi.

Detalji poštovanja tog pravila su sljedeći:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Bruto devizne rezerve	16.348.142	13.868.029
Gotovina u stranim valutama	469.585	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	3.945.097	3.832.072
Specijalna prava vučenja u MMF-u	1.881	879
Dužnički instrumenti	11.629.592	9.601.315
Monetarno zlato	301.987	291.561
Obaveze prema nerezidentima	2.331	1.688
Neto devizne rezerve (Bruto devizne rezerve umanjene za obaveze prema nerezidentima)	16.345.811	13.866.341
Monetarna pasiva	15.573.031	12.970.643
Novčanice i kovanice u opticaju	6.923.818	6.172.457
Depoziti banaka	7.219.617	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.429.596	897.044
NETO STRANA AKTIVA (Neto devizne rezerve umanjene za monetarnu pasivu)	772.780	895.698

Neto strana aktiva Centralne banke je glavni finansijski indikator postizanja i održavanja stabilnosti domaće valute u BiH i njena osnovna mjera uspješnog poslovanja. Pošto čini dio deviznih rezervi, neto strana aktiva se ne može smatrati imovinom Centralne banke koja je raspoloživa za fiskalne namjene i korištenje deviznih rezervi Centralne banke u fiskalne namjene je eksplicitno zabranjeno Zakonom o Centralnoj banci. Neto strana aktiva je iznos koji garantuje stabilnost domaće valute, odnosno monetarnu stabilnost i apsorbuje potencijalne finansijske rizike koji proizilaze iz upravljanja bruto deviznim rezervama.

Kako je objavljeno u napomeni 3.13, otežane okolnosti za investiranje deviznih rezervi su bile dominantno determinisane značajnim rastom monetarne pasive u 2021. godini. Rast monetarne pasive, uzrokovan inostranim zaduživanjem u Bosni i Hercegovini, kao i smanjena kreditna aktivnost komercijalnih banaka, izlagali su investiranje deviznih rezervi Centralne banke volatilnim i nepovoljnim uslovima na međunarodnom finansijskom tržištu koji su amortizirani neto stranom aktivom.

4. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA (NASTAVAK)

Tokom 2021. godine, oscilacije u promjenama finansijske imovine Centralne banke koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti su uticale na iznos neto strane aktive. Više informacija o ovim promjenama je objavljeno u napomenama 10 i 11. Više informacija o finansijskim rizicima kojima je Centralna banka bila izložena u upravljanju bruto deviznim rezervama je objavljeno u napomeni 6.

Na datume izvještavanja, nivo kapitaliziranosti Centralne banke je osigurao izvršavanje njenih funkcija propisanih Zakonom o Centralnoj banci. Za više informacija pogledati napomenu 31.

5. KLASIFIKACIJA I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između tržišnih učesnika na datum mjerenja, nezavisno od toga da li je ona vidljiva direktno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveze, Centralna banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveze koju bi tržišni učesnici uzeli u obzir prilikom procjenjivanja njihove cijene na datum mjerenja.

Procjenjene fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza Centralne banke su određene koristeći raspoložive tržišne informacije, ukoliko ih ima, i odgovarajuće metodologije vrednovanja.

Osim toga, u svrhu finansijskog izvještavanja, mjerenje fer vrijednosti se kategoriše u Nivo 1, 2 ili 3 u zavisnosti od stepena raspoloživosti mjerenja fer vrijednosti i značaja ulaznih podataka za cjelokupno mjerenje fer vrijednosti, što je opisano u nastavku:

- Nivo 1 ulazni podaci su kotirane cijene (neprilagođene) za identičnu imovinu i obaveze na aktivnim tržištima kojima Centralna banka može pristupiti na datum mjerenja;
- Nivo 2 ulazni podaci su podaci, osim kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, koji su bilo direktno ili indirektno raspoloživi za imovinu i obaveze; i
- Nivo 3 ulazni podaci su podaci koji nisu raspoloživi za imovinu ili obaveze.

5. KLASIFIKACIJA I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA (NASTAVAK)

5.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti

Sljedeća tabela daje analizu finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti na svaki datum izvještavanja po nivoima hijerarhije fer vrijednosti unutar koje je mjerenje fer vrijednosti kategorizovano. Ovi iznosi se baziraju na vrijednostima koje su prikazane u izvještaju o finansijskom položaju.

U hiljadama KM

31. decembar 2021.

Finansijska imovina	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	11.629.592	-	-	11.629.592
Monetarno zlato	301.987	-	-	301.987
UKUPNO	11.931.579	-	-	11.931.579

U hiljadama KM

31. decembar 2020.

Finansijska imovina	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	291.561
UKUPNO	9.892.876	-	-	9.892.876

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti u izvještaju o finansijskom položaju koristeći zadnje poslijepodnevne cijene koje kotiraju na aktivnom tržištu, preuzete sa zvaničnih servisa, a što odgovara Nivou 1 hijerarhije na datume izvještavanja. Za mjerenje fer vrijednosti dužničkih instrumenta koristi se tržišne cijene sa zvaničnog servisa Bloomberg, a za mjerenje fer vrijednosti monetarnog zlata koristi se cijena unce zlata preuzeta sa zvaničnog servisa Reuters.

5. KLASIFIKACIJA I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA (NASTAVAK)

5.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze koji se ne mjere po fer vrijednosti

U hiljadama KM

	Knjigovodstvena vrijednost	31. decembar 2021. Fer vrijednost
Finansijska imovina		
<i>Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku:</i>		
Gotovina u stranim valutama	469.585	469.585
Depoziti kod inostranih banaka	3.945.097	3.936.151
Specijalna prava vučenja u MMF-u	1.881	1.881
Ostala finansijska imovina	3.349	3.349
	<u>4.419.912</u>	<u>4.410.966</u>
<i>Finansijska imovina klasifikovana po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – izbor troška sticanja:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	<u>27.813</u>	<u>27.813</u>
Ukupno	<u>4.447.725</u>	<u>4.438.779</u>
Finansijske obaveze		
<i>Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku:</i>		
Novčanice i kovanice u opticaju	6.923.818	6.172.457
Depoziti banaka	7.219.617	7.203.407
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.429.596	1.426.386
Ostale finansijske obaveze	8.023	8.023
Ukupno	<u>15.581.054</u>	<u>14.810.273</u>

5. KLASIFIKACIJA I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBAVEZA (NASTAVAK)

5.2. Finansijska imovina i finansijske obaveze koji se ne mjere po fer vrijednosti (nastavak)

U hiljadama KM

	31. decembar 2020.
	Knjigovodstvena vrijednost
	Fer vrijednost
Finansijska imovina	
<i>Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku:</i>	
Gotovina u stranim valutama	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	3.832.072
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879
Ostala finansijska imovina	2.496
	<u>3.977.649</u>
<i>Finansijska imovina klasifikovana po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – izbor troška sticanja:</i>	
Ostala ulaganja	27.813
	<u>27.813</u>
Ukupno	4.005.462
Finansijske obaveze	
<i>Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku:</i>	
Novčanice i kovanice u opticaju	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044
Ostale finansijske obaveze	3.759
Ukupno	12.974.402
	3.996.602

Uprava smatra da knjigovodstvene vrijednosti gotovine u stranim valutama, specijalnih prava vučenja u MMF-u, ostale finansijske imovine, novčanica i kovanica u opticaju i ostalih finansijskih obaveza priznate u finansijskim izvještajima odgovaraju njihovoj tržišnoj vrijednosti na datume izvještavanja.

Na datume izvještavanja, fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza koji se ne mjere po fer vrijednosti uključena je u kategoriju Nivo 2, a utvrđena je u skladu s opšteprihvaćenim modelima procjenjivanja baziranim na analizi diskontovanog novčanog toka, sa diskontnom stopom kao najznačajnijim ulaznim podatkom, a koja odražava kreditni rizik ugovorne strane. Centralna banka koristi diskontnu stopu koja predstavlja ponderisani prosjek kamatnih stopa na depozite pravnih lica, za cijelo bankarsko tržište u BiH.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Finansijska imovina po osnovu koje je Centralna banka izložena finansijskim rizicima (kreditni rizik, tržišni rizici i rizik likvidnosti) su:

- Gotovina u stranim valutama,
- Depoziti kod inostranih banaka (centralnih banaka, poslovnih banaka i BIS-a),
- Specijalna prava vučenja u MMF-u,
- Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit,
- Monetarno zlato,
- Ostala finansijska imovina (potraživanja od domaćih banaka, krediti zaposlenim i ostala potraživanja) i
- Ostala ulaganja.

Uslijed globalne pandemije COVID-19 početkom marta 2020. godine, Evropska centralna banka je preduzela dodatne nestandardne mjere monetarne politike s ciljem stabilizacije tekućih uslova na finansijskim tržištima. Međutim, sredinom 2021. godine postalo je jasno da tržišni prinosi neće još dugo ostati na veoma niskom nivou. Radi stabilnosti valutnog odbora, Centralna banka je značajno skratila modifikovano trajanje portfolija dužničkih instrumenata i na taj način smanjila izloženost kamatnom riziku. Izvršena su određena prilagođavanja ograničenja kreditnog rizika, pri čemu je uzeto u obzir da nema značajnijeg porasta kreditnog rizika, budući da nacionalne centralne banke iz sistema ECB-a otkupljuju državne dužničke instrumente zemalja Eurozone.

6.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od neizvršenja ugovornih obaveza od strane druge ugovorne strane ili emitenta dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom, pri čemu ugovorna strana predstavlja subjekta kod kojeg se, u skladu s propisima Centralne banke, drže ili su investirana sredstva deviznih rezervi. Upravljanje ovom vrstom rizika ostvaruje se:

- ograničavanjem obima finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem ugovornih strana i emitenata na one s prihvatljivim kompozitnim kreditnim rejtingom,
- definisanjem ograničenja u pogledu koncentracije za investiranje kod svake pojedinačne ugovorne strane,
- ograničavanjem maksimalnog iznosa koji se može investirati u pojedinačne vrste finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem veličine emisije pojedinačnog vrijednosnog papira i
- ograničavanjem ročnosti investiranja.

Za sredstva koja su evidentirana u vanbilansnoj evidenciji, Centralna banka nije izložena kreditnom riziku, jer sav rizik koji eventualno može rezultirati iz osnova plasmana tih sredstava snose ugovorno vlasnici sredstava (pogledati napomene 34 i 35).

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Finansijska imovina za koju Centralna banka vrši izračun očekivanih kreditnih gubitaka obuhvata:

- depozite kod inostranih banaka,
- specijalna prava vučenja u MMF-u,
- dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i
- ostala finansijska imovina (potraživanja od domaćih banaka, krediti zaposlenim i ostala potraživanja).

Osnovni kriterij za definisanje ograničenja izloženosti kreditnom riziku predstavlja kompozitni kreditni rejting. Kompozitni kreditni rejting predstavlja prosjek nivoa postojećih kreditnih rejtinga dodijeljenih određenom emitentu od strane najmanje dvije od tri kreditne rejting agencije (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's).

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting nivoa AA minus (AA-) ili viši, Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog nivoa.

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting nivoa od BBB minus (BBB-) do A plus (A+), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku srednjeg nivoa.

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting nivoa nižeg od BBB minus (BBB-), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku visokog nivoa.

U nedostatku kreditnog rejtinga, Centralna banka procjenjuje kapacitet dužnika da uredno izmiruje dospjele ugovorne novčane obaveze.

Model umanjenja vrijednosti finansijske imovine definiše tri faze raspodjele izloženosti, u zavisnosti od nivoa kreditnog rizika kod inicijalnog priznavanja i na temelju promjena nivoa kreditnog rizika nakon inicijalnog priznavanja kao što je prikazano u nastavku:

1. Faza 1 raspodjele izloženosti – Finansijska imovina koju Centralna banka prilikom inicijalnog priznavanja tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog ili srednjeg nivoa alocira se u Fazu 1. Prema internim aktima Centralne banke, ulaganje deviznih sredstava koje podrazumijeva izlaganje kreditnom riziku visokog nivoa nije dozvoljeno. Svako ulaganje sredstava deviznih rezervi prilikom inicijalnog priznavanja alocira se u Fazu 1 raspodjele izloženosti.
2. Faza 2 raspodjele izloženosti – Ukoliko dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje, finansijska imovina koja je bila alocirana u Fazu 1 prelazi u Fazu 2.
3. Faza 3 raspodjele izloženosti – Ukoliko se finansijskoj imovini dodijeli status neispunjavanja obaveza (eng. Default), finansijska imovina prelazi u Fazu 3.

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka vrši se ili na 12-mjesečnoj ili na cjeloživotnoj osnovi, u zavisnosti od toga koji je nivo kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine, da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja finansijske imovine ili je finansijska imovina kreditno umanjena.

Za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 1, vrši se obračun 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka, dok se za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 2 ili Fazu 3, vrši obračun cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Značajno povećanje kreditnog rizika

Značajno povećanje kreditnog rizika, kao kriterija za transfer izloženosti u Fazu 2, predstavlja:

- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga za više od dva podioka u odnosu na datum inicijalnog priznavanja, osim u slučaju da se finansijska imovina i nakon smanjenja ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog nivoa na datum izvještavanja ili
- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine ispod investibilnog nivoa kompozitnog kreditnog rejtinga, tj. ispod ocjene BBB minus (BBB-).

Finansijska imovina se ne može iz Faze 1 realocirati u Fazu 2 ukoliko Centralna banka smatra da dužnik koji nema dodijeljen kreditni rejting ima veliki kapacitet da uredno izmiruje dospjele ugovorne obaveze. U Fazu 2 ne može se alocirati ni finansijska imovina koja i nakon smanjenja nivoa kompozitnog kreditnog rejtinga, ima nivo AA minus (AA-) ili viši, obzirom da se tretira kao izloženost kreditnom riziku niskog nivoa.

Ukoliko se finansijski instrument sastoji iz više tranši koje su inicijalno priznate u različitim periodima i koje su u različitim periodima imale različite kompozitne kreditne rejtinge, uvažavajući konzervativni pristup, kao relevantno uzima se izračunato povećanje kreditnog rizika od najvišeg podioka.

Ukoliko je do promjene ocjene kreditnog rizika došlo uslijed promjene metodologije određene kreditne rejting agencije i ne radi se o značajnom povećanju kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, izloženosti se ne klasifikuju u Fazu 2.

Centralna banka može na osnovu vlastite analize za svaki individualni finansijski instrument odrediti alokaciju tog finansijskog instrumenta u Fazu 2 ili Fazu 3. Ukoliko su otklonjeni uzroci koji su doveli do alokacije finansijske imovine u Fazu 2, izloženost se može vratiti u Fazu 1, ali minimalno 90 dana nakon otklanjanja uzroka.

Pored navedenih kriterija, klasifikacija po fazama može se vršiti i na osnovu pretpostavke da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika ukoliko plaćanje kasni 30 ili više dana, pri čemu se finansijska imovina klasifikuje u Fazu 2 (eng. underperforming) ukoliko plaćanje kasni 30-89 dana. Finansijska imovina se klasifikuje u Fazu 3 (eng. nonperforming) ukoliko plaćanje kasni 90 ili više dana.

Definicija statusa neispunjavanja obaveza (eng. Default)

Kriterij za status neispunjavanja obaveza predstavljaju objektivni dokazi umanjenja vrijednosti, i to posebno:

- značajne finansijske poteškoće emitenta vrijednosnog papira,
- nepoštivanje ugovornih obaveza u smislu kašnjenja po obavezama glavnice i kamate,
- eventualno restrukturiranje ili izmjena postojećih uslova servisiranja obaveza po osnovu duga proizašlog iz finansijskog instrumenta iz razloga koji se odnose na finansijske poteškoće emitenta,
- vjerovatnoća bankrota i/ili likvidacije ili drugi oblik finansijske reorganizacije i/ili
- nestanak aktivnog tržišta za trgovanje.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici se izračunavaju kao proizvod tri varijable: vjerovatnoće neispunjenja obaveza (eng. PD – Probability of Default), gubitka u slučaju neispunjenja obaveza (eng. LGD – Loss Given Default) i izloženosti (eng. EAD – Exposure at Default), koji se definišu kako slijedi:

- **Vjerovatnoća neispunjenja obaveza (PD)** predstavlja procjenu vjerovatnoće da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da ispunji svoje obaveze po osnovu duga. U izvještajnim periodima koristio se isti način kalkulacije PD-a u skladu sa metodologijom Centralne banke za izračun očekivanih kreditnih gubitaka koja je u primjeni od 1. januara 2019. godine. Za izračunavanje umanjenja vrijednosti, u skladu sa najboljim praksama u drugim centralnim bankama u regionu i u Evropskoj uniji, a koje su u obavezi primjene MSFI, Centralna banka kao parametar vjerovatnoće neispunjenja obaveza, koristi procjene na osnovu podataka iz tranzicionih matrica koje objavljuju kreditne rejting agencije i ekspertske ocjene u vidu fiksnih procenata vjerovatnoće neispunjenja obaveza. Za izračunavanje vjerovatnoće neispunjenja obaveza procjene se rade na osnovu tranzicionih matrica za korporacije na globalnom nivou koje sadrže podatke o prosječnoj stopi jednogodišnje tranzicije odgovarajućeg dugoročnog nivoa kreditnog rejtinga u status „D“, tj. default ili status „SD“, tj. selective default. Na osnovu navedenih podataka vrše se procjene vjerovatnoće neispunjenja obaveza za izloženosti prema stranim komercijalnim bankama i stranim državama, odnosno stranim centralnim bankama i vladama, za koje je moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge. Pri procjeni vjerovatnoće neispunjenja obaveza za izloženosti prema stranim državama, odnosno stranim centralnim bankama i vladama, u obzir se uzima i prvi nenulti podatak o stopi jednogodišnje tranzicije nivoa suverenih rejtinga u status „D“, tj. default ili status „SD“, tj. selective default iz tranzicionih matrica za suverene rejtinge. Za izloženosti za koje nije moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge, u oba izvještajna perioda, koriste se ekspertske ocjene u vidu fiksnih procenata, odnosno pojednostavljeni pristup u skladu sa analizom trenutnog stanja i dosadašnjeg iskustva.
- **Gubitak u slučaju neispunjenja obaveza (LGD)** predstavlja procjenu procentualne izloženosti emitentu koja se u slučaju nastanka neispunjenja obaveza neće moći naplatiti. Za gubitak u slučaju neispunjenja obaveza se koristi konstantna vrijednost jednogodišnjeg LGD-a u iznosu od 45% u skladu s članom 161. Uredbe 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. godine (eng. Capital Requirements Regulations odnosno „CRR“).
- **Izloženost (EAD)** predstavlja knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine, odnosno knjigovodstveno stanje na dan inicijalnog priznavanja/na datum izvještavanja.

Centralna banka za ocjenu umanjenja vrijednosti koristi individualni i kolektivni pristup.

S obzirom na strukturu i klasifikaciju portfolija, Centralna banka će svaku izloženost za koju se utvrdi objektivno umanjenje vrijednosti, odnosno status neispunjenja obaveza, posmatrati kao individualno značajnu izloženost i primjenjivati individualnu procjenu. Za individualni pristup ocjeni umanjenja vrijednosti koristi se ocjena kroz tri različita scenarija. Za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka nije nužno odrediti svaki mogući scenario, ali je potrebno uzeti u obzir rizik ili vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka i vjerovatnoću izostanka kreditnog gubitka, čak i kada je vjerovatnoća nastanka veoma mala.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Iznos umanjenja vrijednosti za izloženosti koje su predmet individualne procjene se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i vjerovatnoćom ponderisane sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova, diskontovane efektivnom kamatnom stopom, pri čemu se očekivani kreditni gubici diskontuju na datum izvještavanja, a ne na datum očekivanog neispunjenja obaveza ili na drugi datum.

Za potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika i priznavanja rezervacija za umanjenje vrijednosti na kolektivnoj osnovi, finansijski instrumenti se mogu svrstati u skupine, i to na temelju zajedničkih karakteristika kreditnog rizika, kako bi se omogućila lakša provedba analize radi pravovremenog utvrđivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Izračunavanje umanjenja vrijednosti za finansijske instrumente na kolektivnoj osnovi se kod izloženosti klasifikovanih u Fazu 1 vrši na 12-mjesečnom nivou, dok se za izloženosti klasifikovane u Fazu 2 izračunava cjeloživotni kreditni gubitak.

Uključivanje budućih (eng. forward-looking) informacija

Cilj umanjenja vrijednosti je priznati očekivane kreditne gubitke na cjeloživotnom periodu za finansijske instrumente kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, bez obzira da li se procjena radi na individualnoj ili kolektivnoj osnovi, uzimajući u obzir sve razumne i potkrijepljene informacije uključujući i one koje se odnose na budućnost.

U skladu sa navedenim, uključivanje budućih informacija u izračunavanje očekivanih gubitaka vrši se prilagođavanjem vjerovatnoće gubitka.

S obzirom da Centralna banka u svom portfoliju ima finansijske instrumente od izdavaoca različitih i po strukturi, kao i geografskoj rasprostranjenosti, s ciljem uključivanja budućih (eng. forward-looking) informacija pri izračunavanju očekivanih kreditnih gubitaka, Centralna banka se oslanja na predviđanja promjene rejtinga (eng. outlook) za pojedine instrumente odnosno izdavaoce.

Predviđanje smjera kretanja rejtinga na izračunatu vjerovatnoću gubitka: pozitivno, stabilno ili negativno predviđanje od strane tri najveće rejting agencije je uključeno u vjerovatnoću neispunjenja obaveza po principu jednakih vjerovatnoća.

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tabela prikazuje usklađivanje između početnog i zaključnog stanja umanjenja vrijednosti i rezervacija za finansijsku imovinu na datume izvještavanja:

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U hiljadama KM

	2021.				2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
1. Depoziti kod inostranih banaka								
Na dan 1. januar	807	-	-	807	724	-	-	724
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	4.734	-	-	4.734	4.620	-	-	4.620
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(179)	-	-	(179)	(1.078)	-	-	(1.078)
Otpuštanje zbog prestanka priznavanja oročenih depozita	(4.449)	-	-	(4.449)	(3.459)	-	-	(3.459)
Na dan 31. decembar	913	-	-	913	807	-	-	807
2. Specijalna prava vučenja u MMF-u								
Na dan 1. januar	-	-	-	-	-	-	-	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dan 31. decembar	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit								
Na dan 1. januar	1.598	-	-	1.598	1.343	-	-	1.343
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	1.130	-	-	1.130	713	-	-	713
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(150)	-	-	(150)	(74)	-	-	(74)
Otpuštanje zbog dospjelih instrumenata	(650)	-	-	(650)	(325)	-	-	(325)
<i>Neto povećanje tokom godine</i>	<i>330</i>	-	-	<i>330</i>	<i>314</i>	-	-	<i>314</i>
Otpuštanje zbog prodatih instrumenata	(142)			(142)	(59)	-	-	(59)
Na dan 31. decembar	1.786	-	-	1.786	1.598	-	-	1.598

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U hiljadama KM

	2021.				2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
4. Ostala finansijska imovina								
Na dan 1. januar	5	-	613	618	5	-	600	605
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	8	-	2	10	7	-	13	20
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(7)	-	(13)	(20)	(7)	-	-	(7)
Na dan 31. decembar	6	-	602	608	5	-	613	618
Ukupno početno stanje na dan 1. januar	2.410	-	613	3.023	2.072	-	600	2.672
Neto povećanje / (otpuštanje) očekivanih kreditnih gubitaka	295	-	(11)	284	338	-	13	351
Ukupno zaključno stanje na dan 31. decembar	2.705	-	602	3.307	2.410	-	613	3.023

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)**6.1. Kreditni rizik (nastavak)****6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika****a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja je predmet umanjenja**

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku na datume izvještavanja, analiziranu po klasama finansijskih instrumenata za koje se očekivani kreditni gubici računaju i priznaju:

U hiljadama KM Klase finansijskih instrumenata	31. decembar 2021.				31. decembar 2020.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Gotovina u stranim valutama								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	469.585	-	-	469.585	142.202	-	-	142.202
Umanjenje vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	469.585	-	-	469.585	142.202	-	-	142.202
Depoziti kod inostranih banaka								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.946.010	-	-	3.946.010	3.832.879	-	-	3.832.879
Umanjenje vrijednosti	(913)	-	-	(913)	(807)	-	-	(807)
Knjigovodstvena vrijednost	3.945.097	-	-	3.945.097	3.832.072	-	-	3.832.072
Specijalna prava vučenja u MMF-u								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	1.881	-	-	1.881	879	-	-	879
Umanjenje vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	1.881	-	-	1.881	879	-	-	879
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	11.629.592	-	-	11.629.592	9.601.315	-	-	9.601.315
Rezervacije za očekivane kreditne gubitke (priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti)	1.786	-	-	1.786	1.598	-	-	1.598
Bruto knjigovodstvena vrijednost	11.629.592	-	-	11.629.592	9.601.315	-	-	9.601.315
Ostala finansijska imovina								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.355	-	602	3.957	2.501	-	613	3.114
Umanjenje vrijednosti	(6)	-	(602)	(608)	(5)	-	(613)	(618)
Knjigovodstvena vrijednost	3.349	-	-	3.349	2.496	-	-	2.496

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

b) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijski instrumenti koji nisu predmet umanjenja

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Knjigovodstvene vrijednosti		
Monetarno zlato	301.987	291.561
Ostala ulaganja	27.813	27.813
UKUPNO	329.800	319.374

Centralna banka ne drži kolaterale i ostala založna sredstva u cilju pokrivanja kreditnog rizika. Na dan 31. decembar 2021. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela, a nenaplaćena i ima umanjenu imovinu u iznosu od 602 hiljade KM (Na dan 31. decembar 2020. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela, a nenaplaćena i ima umanjenu imovinu u iznosu od 613 hiljada KM).

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Koncentracija prema kreditnom rejtingu

Sljedeće tabele predstavljaju analizu koncentracije finansijske imovine Centralne banke prema kompozitnom kreditnom rejtingu ugovorne strane na datume izvještavanja:

U hiljadama KM

31. decembar 2021.

Kreditni rejting	Gotovina u stranim valutama	Depoziti kod inostranih banaka	Specijalna prava vučenja u MMF-u	Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Monetarno zlato	Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
AAA	-	1.622.277	-	2.523.051	-	-	-	4.145.328
AA+	-	-	-	1.349.129	-	-	-	1.349.129
AA	-	78.200	-	3.986.839	-	-	-	4.065.039
AA-	-	-	-	1.672.536	-	-	-	1.672.536
A+	-	488.958	-	-	-	-	-	488.958
A	-	1.653.649	-	-	-	-	-	1.653.649
A-	-	102.166	-	1.428.865	-	-	-	1.531.031
II ¹	-	760	1.881	-	301.987	-	27.813	332.441
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	669.172	-	-	-	669.172
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bez rejtinga	469.585	-	-	-	-	3.957	-	473.542
Ukupno	469.585	3.946.010	1.881	11.629.592	301.987	3.957	27.813	16.380.825
Umanjenje vrijednosti	-	(913)	-	-	-	(608)	-	(1.521)
UKUPNO	469.585	3.945.097	1.881	11.629.592²	301.987	3.349	27.813	16.379.304

¹ Međunarodne institucije (eng. International institutions)

² Rezervacije za očekivane kreditne gubitke ne umanjuju bruto knjigovodstvenu vrijednost dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

U hiljadama KM

31. decembar 2020.

Kreditni rejting	Gotovina u stranim valutama	Depoziti kod inostranih banaka	Specijalna prava vučenja u MMF-u	Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Monetarno zlato	Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
AAA	-	1.743.431	-	2.164.263	-	-	-	3.907.694
AA+	-	-	-	1.283.772	-	-	-	1.283.772
AA	-	722.926	-	3.170.119	-	-	-	3.893.045
AA-	-	-	-	1.269.603	-	-	-	1.269.603
A+	-	391.166	-	-	-	-	-	391.166
A	-	875.876	-	-	-	-	-	875.876
A-	-	-	-	1.095.368	-	-	-	1.095.368
II ³	-	410	879	-	291.561	-	27.813	320.663
BBB+	-	99.070	-	-	-	-	-	99.070
BBB	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB-	-	-	-	618.190	-	-	-	618.190
Bez rejtinga	142.202	-	-	-	-	3.114	-	145.316
Ukupno	142.202	3.832.879	879	9.601.315	291.561	3.114	27.813	13.899.763
Umanjenje vrijednosti	-	(807)	-	-	-	(618)	-	(1.425)
UKUPNO	142.202	3.832.072	879	9.601.315⁴	291.561	2.496	27.813	13.898.338

³ Međunarodne institucije (eng. International institutions)⁴ Rezervacije za očekivane kreditne gubitke ne umanjuju bruto knjigovodstvenu vrijednost dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Geografska koncentracija rizika finansijske imovine sa izloženošću kreditnom riziku

Sljedeće tabele daju informaciju o izloženosti finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku po bruto knjigovodstvenim vrijednostima, razvrstano po geografskim regijama na datume izvještavanja. Za potrebe ove objave, Centralna banka je razvrstala izloženosti po regijama na osnovu domicilne zemlje ugovorne strane:

31. decembar 2021. godine

U hiljadama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	469.585	469.585
Depoziti kod inostranih banaka	3.058.334	887.676	-	3.946.010
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	1.881	-	1.881
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	11.629.592	-	-	11.629.592
Monetarno zlato	-	301.987	-	301.987
Ostala finansijska imovina	-	-	3.957	3.957
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
Ukupno	14.687.936	1.219.347	473.542	16.380.825
			Umanjenje vrijednosti	(1.521)
			UKUPNO	16.379.304

31. decembar 2020. godine

U hiljadama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	142.202	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	2.865.493	967.386	-	3.832.879
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	879	-	879
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	-	291.561	-	291.561
Ostala finansijska imovina	-	-	3.114	3.114
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
Ukupno	12.466.818	1.287.629	145.316	13.899.763
			Umanjenje vrijednosti	(1.425)
			UKUPNO	13.898.338

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine i instrumenata uslijed promjene uslova na finansijskim tržištima. Tržišni rizici sa kojima se Centralna banka susreće u svom poslovanju su: devizni rizik, kamatni rizik i rizik cijene zlata. Cilj upravljanja tržišnim rizicima je kontrola i upravljanje rizicima u okviru prihvatljivih parametara, s ciljem optimizacije povrata.

U svrhu kvantifikacije efekata tržišnog rizika na vrijednost deviznih rezervi Centralna banka koristi koncept „vrijednosti pod rizikom“ (VaR – Value at Risk). Vrijednost pod rizikom predstavlja statističku mjeru koja pokazuje najveći mogući gubitak portfolija deviznih rezervi koji može nastati uslijed promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih kurseva, uz određeni nivo pouzdanosti za određeni vremenski interval. Vrijednost VaR za tržišni rizik se izračunava analitičkom (parametarskom) metodom, na osnovu srednje vrijednosti dobitka/gubitka ili stope prinosa posmatranog portfolija i standardne devijacije posmatranih podataka. Centralna banka pri obračunu VaR primjenjuje nivo pouzdanosti od 99% za vremenski interval od deset dana.

Za izračunavanje vrijednosti VaR portfolija deviznih rezervi Centralne banke, uzimaju se u obzir sve pozicije u portfoliju deviznih rezervi koje su izložene tržišnim rizicima, odnosno deviznom, kamatnom i cjenovnom riziku. Na dan 31. decembar 2021. godine, izloženost deviznih rezervi Centralne banke (VaR uz nivo pouzdanosti 99% za vremenski interval od deset dana) koja uključuje promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih kurseva u odnosu na KM, iznosi 65.070 hiljada KM (2020: 61.117 hiljada KM), što predstavlja ekvivalent 0,40% ukupne finansijske imovine (2020: 0,44% ukupne finansijske imovine).

Vrijednosti VaR na dan 31. decembar 2021. godine i na dan 31. decembar 2020. godine izračunate je kao zbir komponentalnih vrijednosti VaR:

- za depozite kod inostranih banaka (devizni VaR koji proističe iz promjene deviznih kurseva),
- za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (kamatni VaR koji proističe iz promjene tržišnih prinosa, odnosno promjene tržišne cijene dužničkih instrumenata) i
- za monetarno zlato (VaR zbog promjene eurske tržišne cijene monetarnog zlata).

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Kamatni rizik	51.622	44.722
Rizik promjene eurske cijene monetarnog zlata	13.138	16.097
Devizni rizik	310	298
Ukupno VaR	65.070	61.117

6.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik promjene vrijednosti devizne imovine i obaveza uslijed promjene deviznog kursa. Centralna banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Upravljanje deviznim rizikom provodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture imovine i obaveza Centralne banke, kao i postavljanjem kvantitativnih ograničenja za izloženost deviznom riziku.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.1. Devizni rizik (nastavak)

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Centralna banka osigurava strogim poštivanjem odredbi Zakona o Centralnoj banci i internim aktima Centralne banke.

Najveći dio bruto deviznih rezervi drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama osim EUR ne može biti veći od 50% od ukupnog iznosa nesmanjenog kapitala i rezervi Centralne banke.

Centralna banka je imala sljedeću deviznu poziciju na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine:

31. decembar 2021.	Ostale strane valute				
U hiljadama KM	EUR	USD	KM	Ukupno	
Gotovina u stranim valutama	469.548	20	17	-	469.585
Depoziti kod inostranih banaka	3.941.617	1.171	2.309	-	3.945.097
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	1.881	-	1.881
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	11.629.592	-	-	-	11.629.592
Monetarno zlato	301.987	-	-	-	301.987
Ostala finansijska imovina	21	-	-	3.328	3.349
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	16.342.775	1.191	4.207	31.131	16.379.304
Novčanice i kovanice u opticaju	-	-	-	6.923.818	6.923.818
Depoziti banaka	-	-	-	7.219.617	7.219.617
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	1.429.596	1.429.596
Ostale finansijske obaveze	4.889	15	1	3.118	8.023
Ukupno finansijske obaveze	4.889	15	1	15.576.149	15.581.054
NETO DEVIZNA POZICIJA	16.337.886	1.176	4.206	(15.545.018)	798.250

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2020.

U hiljadama KM	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	142.128	18	56	-	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	3.821.811	1.101	9.160	-	3.832.072
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	879	-	879
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9.601.315	-	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	-	291.561
Ostala finansijska imovina	24	-	-	2.472	2.496
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	13.856.849	1.119	10.095	30.275	13.898.338
Novčanice i kovanice u opticaju	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	-	-	-	5.901.142	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	897.044	897.044
Ostale finansijske obaveze	1.549	28	1	2.181	3.759
Ukupno finansijske obaveze	1.549	28	1	12.972.824	12.974.402
NETO DEVIZNA POZICIJA	13.855.300	1.091	10.094	(12.942.549)	923.936

Centralna banka nije izložena riziku promjene kursa EUR zbog aranžmana valutnog odbora čime je KM vezana za EUR po kursu 1 EUR = 1,95583 KM.

6.2.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine uslijed nepovoljnih kretanja kamatnih stopa. Kamatnim rizikom se upravlja određivanjem prihvatljive dužine trajanja oročenja i roka dospeljeća finansijskih instrumenata u koje se investira. Sa dužim rokom dospeljeća finansijskih instrumenata u koje su investirane devizne rezerve, veći je i pripadajući rizik promjene njihove tržišne vrijednosti. Maksimalan rok investiranja depozita kod inostranih banaka je jedna godina, dok je maksimalan rok investiranja dužničkih instrumenata sa fiksnim prihodom deset godina.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

Centralna banka kao osnovnu mjeru izloženosti kamatnom riziku koristi modifikovano trajanje dužničkih instrumenata. Modifikovano trajanje je mjera osjetljivosti cijene finansijskog instrumenta na promjenu kamatne stope, odnosno tržišnog prinosa dužničkog instrumenta. Modifikovano trajanje se izražava kao broj godina i što je trajanje duže, veći je i kamatni rizik. Modifikovano trajanje portfolija se izračunava kao ponderisani prosjek dospjeća novčanih tokova pojedinačnih finansijskih instrumenata u portfoliju, pri čemu je ponder sadašnja vrijednost novčanog toka. Tokom 2021. godine modifikovana duracija je skraćena i iznosi 2,19 na dan 31. decembar 2021. godine (31. decembar 2020. godine: 3,40) da bi se smanjio kamatni rizik i dalje poboljšala stabilnost valutnog odbora.

Sljedeće tabele prikazuju izloženost Centralne banke kamatnom riziku na datume izvještavanja, po knjigovodstvenoj vrijednosti instrumenata, kategorizirane prema kriteriju datuma ponovnog određivanja kamatnih stopa u skladu sa ugovornim aranžmanima ili datuma dospjeća instrumenata, zavisno koji od njih ranije nastupi:

31. decembar 2021.

U hiljadama KM

	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskamatno	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	-	-	469.585	469.585
Depoziti kod inostranih banaka	3.564.490	381.994	-	-	(1.387)	3.945.097
Specijalna prava vučenja u MMF-u	1.881	-	-	-	-	1.881
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	2.739.234	8.820.388	-	-	69.970	11.629.592
Monetarno zlato	-	-	-	-	301.987	301.987
Ostala finansijska imovina	-	-	-	-	3.349	3.349
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ukupno finansijska imovina	6.305.605	9.202.382	-	-	871.317	16.379.304
Novčanice i kovanice u opticaju	-	-	-	-	6.923.818	6.923.818
Depoziti banaka	5.551.424	-	-	-	1.668.193	7.219.617
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	-	1.429.596	1.429.596
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	8.023	8.023
Ukupno finansijske obaveze	5.551.424	-	-	-	10.029.630	15.581.054
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	754.181	9.202.382	-	-	(9.158.313)	798.250

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

31. decembar 2020.

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskatatno	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	-	-	142.202	142.202
Depoziti kod inostranih banaka	3.254.274	579.737	-	-	(1.939)	3.832.072
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	-	-	-	-	879
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.948.173	7.581.501	-	-	71.641	9.601.315
Monetarno zlato	-	-	-	-	291.561	291.561
Ostala finansijska imovina	8	5	-	-	2.483	2.496
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ukupno finansijska imovina	5.203.334	8.161.243	-	-	533.761	13.898.338
Novčanice i kovanice u opticaju	-	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	3.109.052	-	-	-	2.792.090	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	-	897.044	897.044
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	3.759	3.759
Ukupno finansijske obaveze	3.109.052	-	-	-	9.865.350	12.974.402
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	2.094.282	8.161.243	-	-	(9.331.589)	923.936

6.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brznoj likvidaciji dijela imovine, što je moguće u situaciji u kojoj su tržišni uslovi nepovoljni i također i kada dođe do nepoželjnog kretanja cijena.

Pod pojmom likvidne imovine definiše se imovina čija konverzija u novčana sredstva podrazumijeva minimalne transakcione troškove i čija je vrijednost najbliža tržišnoj vrijednosti.

S obzirom na obavezu garantovanja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost mora biti obezbijeđena ročnom usklađenošću deviznih rezervi Centralne banke.

Okvir za likvidnost treba da uskladi prognozirane potencijalne potrebe za likvidnošću sa odgovarajućim likvidnim instrumentima. Likvidnost svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta podobnog za investiranje treba da bude razmotrena na odgovarajući način prije nego što se izvrši investiranje u taj instrument.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza ročnosti

Ročnost finansijskih obaveza Centralne banke na datume izvještavanja prikazana je u tabelama u nastavku na osnovu preostalog ugovornog dospijeća od datuma izvještavanja.

Novčanice i kovanice u opticaju su raspoređene u period do tri mjeseca.

31. decembar 2021.	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospijeća	Ukupno
U hiljadama KM						
Novčanice i kovanice u opticaju	6.923.818	-	-	-	-	6.923.818
Depoziti banaka	7.219.617	-	-	-	-	7.219.617
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	1.429.596	-	-	-	-	1.429.596
Ostale finansijske obaveze	8.023	-	-	-	-	8.023
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	15.581.054	-	-	-	-	15.581.054

31. decembar 2020.	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospijeća	Ukupno
U hiljadama KM						
Novčanice i kovanice u opticaju	6.172.457	-	-	-	-	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142	-	-	-	-	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	-	-	-	-	897.044
Ostale finansijske obaveze	3.759	-	-	-	-	3.759
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	12.974.402	-	-	-	-	12.974.402

7. GOTOVINA U STRANIM VALUTAMA

Gotovina u stranim valutama predstavlja gotovinu koja se drži u trezorima Centralne banke. Naredna tabela prikazuje stanja gotovine u stranim valutama sa analitičkim prikazom po valuti držanja:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina u stranim valutama:		
EUR	469.548	142.128
USD	20	18
GBP	17	17
CHF	-	39
UKUPNO	469.585	142.202

Tokom 2021. godine Centralna banka je izvršila kupovinu gotovine u EUR valuti od inostrane banke u iznosu od 293.375 hiljada KM.

8. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA

Depoziti kod inostranih banaka predstavljaju investirana sredstva deviznih rezervi Centralne banke koja se drže na računima inostranih banaka i drugih finansijskih institucija. Depoziti kod inostranih banaka uključuju depozite po viđenju i oročene depozite.

Naredna tabela prikazuje stanja oročenih depozita i depozita po viđenju sa analitičkim prikazom po valuti držanja:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Oročeni depoziti:		
EUR	2.592.738	2.391.656
Umanjenje vrijednosti	(764)	(628)
Ukupno	2.591.974	2.391.028
Depoziti po viđenju:		
EUR	1.349.790	1.430.953
GBP	2.202	2.080
USD	1.171	1.101
CHF	109	7.089
	1.353.272	1.441.223
Umanjenje vrijednosti	(149)	(179)
Ukupno	1.353.123	1.441.044
UKUPNO	3.945.097	3.832.072

8. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA (NASTAVAK)

Tokom 2021. godine prosječne negativne kamatne stope na oročene depozite denominovane u EUR valuti su se kretale u rasponu od 0,64% do 0,50% godišnje (2020: od 0,60% do 0,33% godišnje). Negativne kamatne stope na depozite po viđenju denominovane u EUR valuti su se kretale u rasponu od 0,90% do 0,50% godišnje (2020: od 0,75% do 0,40% godišnje).

Depoziti kod inostranih banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.387 hiljada KM na dan 31. decembar 2021. godine (2020: uključivali su negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.939 hiljada KM).

Prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa na depozite kod inostranih banaka iznosi 0,54% za 2021. godinu (2020: prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa je iznosila 0,50%).

Oročeni depoziti kod inostranih banaka, analizirani prema preostaloj ugovorenoj ročnosti, dati su kako slijedi:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Do mjesec dana	1.055.372	1.032.703
Od jednog do dva mjeseca	457.180	253.800
Od dva do tri mjeseca	698.391	525.637
Od tri do četiri mjeseca	95.591	96.154
Od četiri do dvanaest mjeseci	286.204	483.362
Ukupno	2.592.738	2.391.656
Umanjenje vrijednosti	(764)	(628)
UKUPNO	2.591.974	2.391.028

Analiza depozita kod inostranih banaka prema vrsti finansijske institucije u kojoj su sredstva investirana data je sljedećom tabelom:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Inostrane centralne banke	2.467.662	2.375.955
Inostrane komercijalne banke	1.477.588	1.456.514
Međunarodne finansijske institucije	760	410
Ukupno	3.946.010	3.832.879
Umanjenje vrijednosti (napomena 6.1.1.)	(913)	(807)
UKUPNO	3.945.097	3.832.072

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za depozite kod inostranih banaka na datume izvještavanja je objavljeno u napomeni 6.1.2.

8. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA (NASTAVAK)

Depoziti kod inostranih banaka, analizirani prema zemlji u kojoj su sredstva investirana, su prikazani sljedećom tabelom:

U hiljadama KM		31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Slovačka			
	Oročeni depoziti	1.148.980	389.486
	Depoziti po viđenju	-	-
		1.148.980	389.486
Njemačka			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	914.686	1.068.666
		914.686	1.068.666
Francuska			
	Oročeni depoziti	488.958	1.035.892
	Depoziti po viđenju	78.200	78.200
		567.158	1.114.092
Velika Britanija			
	Oročeni depoziti	504.668	486.390
	Depoziti po viđenju	-	-
		504.668	486.390
Švicarska			
	Oročeni depoziti	381.795	479.888
	Depoziti po viđenju	760	410
		382.555	480.298
Luksemburg			
	Oročeni depoziti	68.336	-
	Depoziti po viđenju	300.525	234.599
		368.861	234.599
Nizozemska			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	58.650	58.650
		58.650	58.650
SAD			
	Oročeni depoziti	-	-
	Depoziti po viđenju	452	698
		452	698
Ukupno oročeni depoziti		2.592.737	2.391.656
Ukupno depoziti po viđenju		1.353.273	1.441.223
Umanjenje vrijednosti		(913)	(807)
UKUPNO		3.945.097	3.832.072

9. SPECIJALNA PRAVA VUČENJA U MMF-u

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
U hiljadama KM		
Račun specijalnih prava vučenja u MMF-u	1.881	879
Obračunata kamata	-	-
Ukupno	1.881	879
Umanjenje vrijednosti	-	-
UKUPNO	1.881	879

Promjene po osnovu specijalnih prava vučenja u MMF-u u izvještajnim periodima su prikazane u sljedećoj tabeli:

	Za period	
	2021.	2020.
U hiljadama KM		
Na dan 1. januar	879	230
Novčani prilivi po osnovu alociranog SDR-a	602.540	-
Ostali novčani prilivi	10.855	12.359
Novčani odlivi po osnovu konverzije alociranog SDR-a	(601.198)	-
Ostali novčani odlivi	(9.974)	(11.582)
Prihodi od kamata po računu SDR-a	4	6
Neto (gubici) od kursnih razlika	(1.225)	(134)
Neto efekti očekivanih kreditnih gubitaka	-	-
Na dan 31. decembar	1.881	879

MMF je tokom augusta 2021. godine doznačio sredstva Bosni i Hercegovini po osnovu alokacije SDR-a. Centralna banka je izvršila transfer sredstava na depozitni račun Ministarstva finansija i trezora BiH i konverziju doznačenih sredstava u EUR valutu. U skladu sa odgovarajućom instrukcijom za raspodjelu sredstava Ministarstva finansija i trezora BiH, kao vlasnika računa, Centralna banka je doznačila pripadajuće iznose na podračune entiteta BiH. Za više informacija pogledati napomene 18 i 35.

10. DUŽNIČKI INSTRUMENTI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT

Svi dužnički instrumenti su klasifikovani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i predstavljaju sredstva deviznih rezervi Centralne banke koja su investirana u likvidne državne vladine obveznice zemalja Eurozone. Portfolio dužničkih instrumenata se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih obveznica vlada sa fiksnom kamatnom stopom. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su denominovani u EUR valuti.

Struktura ulaganja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit je prikazana sljedećom tabelom:

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
U hiljadama KM		
Kuponski dužnički instrumenti	7.931.557	8.522.422
Obračunata kamata na kuponske dužničke instrumente	57.320	67.513
	7.988.877	8.589.935
Diskontni dužnički instrumenti	3.628.065	1.007.252
Obračunata premija na diskontne dužničke instrumente	12.650	4.128
	3.640.715	1.011.380
UKUPNO	11.629.592	9.601.315

Na dan 31. decembar 2021. godine rezervacije za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente, priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iznose 1.786 hiljada KM (31. decembar 2020. godine: 1.598 hiljada KM). Tokom 2021. godine, neto povećanje po osnovu rezervacija za očekivane kreditne gubitke, priznato u dobit ili gubitak, iznosi 330 hiljada KM (2020: neto povećanje 314 hiljada KM). Za više informacija pogledati napomene 6.1.1 i 25.

Prosječna stopa efektivnog prinosa na dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit iznosi 0,12% za 2021. godinu (2020: prosječna stopa efektivnog prinosa je iznosila 0,27%).

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, analizirani prema zemlji u koju su sredstva investirana, su prikazani sljedećom tabelom:

	31. decembar 2021.		31. decembar 2020.	
	U hiljadama KM	%	U hiljadama KM	%
<i>Francuska</i>	3.986.839	34,28	3.170.119	33,02
<i>Njemačka</i>	1.799.664	15,47	1.442.399	15,02
<i>Belgija</i>	1.672.536	14,38	1.269.603	13,22
<i>Španija</i>	1.428.865	12,29	1.095.368	11,41
<i>Austrija</i>	902.759	7,76	716.421	7,46
<i>Nizozemska</i>	723.387	6,22	721.864	7,52
<i>Italija</i>	669.171	5,75	618.190	6,44
<i>Finska</i>	446.371	3,85	567.351	5,91
UKUPNO	11.629.592	100,00	9.601.315	100,00

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za dužničke instrumente na datume izvještavanja je objavljeno u napomeni 6.1.2.

10. DUŽNIČKI INSTRUMENTI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT (NASTAVAK)

Promjene po osnovu dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tokom izvještajnih perioda su prikazane u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	2021.	2020.
Na dan 1. januar	9.601.315	8.917.413
Kupovine tokom godine	7.132.180	3.077.975
Prodaje tokom godine	(1.153.402)	(316.129)
Prihodi od kamata priznati tokom godine (napomena 21)	33.346	37.922
Efekti negativnih kamatnih stopa priznati tokom godine (napomena 21)	(25.880)	(14.624)
Dospijeća dužničkih instrumenata	(3.724.978)	(2.065.454)
Dospijeća kupona	(103.406)	(117.466)
Neto nerealizovana promjena fer vrijednosti tokom godine	(129.592)	81.673
Transakcijski troškovi	9	5
Na dan 31. decembar	11.629.592	9.601.315

Dužnički instrumenti, analizirani po njihovom preostalom ugovorenom dospeljeću, su prikazani u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Do tri mjeseca	1.114.409	422.511
Od tri do dvanaest mjeseci	4.093.847	2.382.176
Od jedne do tri godine	2.958.887	1.750.147
Preko tri godine	3.462.449	5.046.481
UKUPNO	11.629.592	9.601.315

Bez obzira na ugovorena dospeljeća dužničkih instrumenata, oni se smatraju raspoloživim za obezbijedenje likvidnosti u bilo kojem trenutku. Diverzifikacija dužničkih instrumenata sa različitim ugovorenim dospeljećem ne ograničava prodaju dužničkih instrumenata u slučaju potrebe jer se svi dužnički instrumenti drže u okviru poslovnog modela radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje.

11. MONETARNO ZLATO

Na dan 31. decembar 2021. godine, fer vrijednost monetarnog zlata iznosi 301.987 hiljada KM, što predstavlja 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.146 KM po unci (31. decembar 2020: iznosilo je 291.561 hiljadu KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.037 KM po unci). Monetarno zlato je denominovano u EUR valuti.

Efekti promjena fer vrijednosti monetarnog zlata u izvještajnim periodima su dati u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	2021.	2020.
Na dan 1. januar	291.561	254.088
Neto promjena fer vrijednosti tokom godine	10.426	37.473
Na dan 31. decembar	301.987	291.561

12. OSTALA IMOVINA

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
U hiljadama KM		
Potraživanja od domaćih banaka	2.203	1.756
Žiro računi	682	411
Potraživanja od službenika po osnovu manjka gotovog novca	600	600
Ostala razna finansijska imovina	472	347
Ukupno	3.957	3.114
Umanjenje vrijednosti	(608)	(618)
Ukupno ostala finansijska imovina	3.349	2.496
Unaprijed plaćeni troškovi za proizvodnju novčanica i kovanica	11.164	7.860
Unaprijed plaćeni troškovi za administrativno poslovanje	1.194	1.073
Numizmatičke zbirke	981	986
Ostala razna nefinansijska imovina	239	256
Ukupno ostala nefinansijska imovina	13.578	10.175
UKUPNO	16.927	12.671

Kako je objašnjeno u napomeni 3.9, unaprijed plaćeni troškovi za proizvodnju novčanica i kovanica se početno priznaju kao odgođeni troškovi i naknadno se amortizuju priznavanjem troškova tokom perioda od pet godina. Za više informacija pogledati napomenu 29.

13. NEKRETNINE I OPREMA

U hiljadama KM	Zemljište i zgrade	Oprema i namještaj	Vozila	Ostalo	Imovina u pripremi	Nekretnine i oprema ukupno
Nabavna vrijednost						
Na dan 1. januar 2020.	44.368	24.931	1.867	1.060	4.865	77.091
Nabavke	-	-	-	-	2.289	2.289
Prenos na upotrebu	-	1.845	-	21	(1.866)	-
Otpisi i otuđenja	-	(816)	(183)	-	-	(999)
Na dan 31. decembar 2020.	44.368	25.960	1.684	1.081	5.288	78.381
Nabavke	-	-	-	-	3.731	3.731
Prenos na upotrebu	5.306	3.670	-	1	(8.977)	-
Vraćeno u upotrebu	-	-	64	-	-	64
Otpisi i otuđenja	-	(1.889)	(336)	(4)	-	(2.229)
Na dan 31. decembar 2021.	49.674	27.741	1.412	1.078	42	79.947
Akumulirana amortizacija						
Na dan 1. januar 2020.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777
Trošak amortizacije	579	1.346	78	38	-	2.041
Otpisi i otuđenja	-	(815)	(182)	-	-	(997)
Na dan 31. decembar 2020.	6.553	20.930	1.472	866	-	29.821
Trošak amortizacije	580	1.421	75	37	-	2.113
Vraćeno u upotrebu	-	-	64	-	-	64
Otpisi i otuđenja	-	(1.888)	(336)	(4)	-	(2.228)
Na dan 31. decembar 2021.	7.133	20.463	1.275	899	-	29.770
Neto knjigovodstvena vrijednost						
Na dan 1. januar 2021.	37.815	5.030	212	215	5.288	48.560
Na dan 31. decembar 2021.	42.541	7.278	137	179	42	50.177

Tokom 2021. godine, Centralna banka je izvršila prenos kupljenog zemljišta na upotrebu za potrebe izgradnje nove poslovne zgrade Centralne banke za Glavnu jedinicu Sarajevo u iznosu od 5.270 hiljada KM. Nastavak izgradnje poslovnog objekta Centralne banke je privremeno zaustavljen zbog nedostavljanja potrebne dozvole od strane prodavca zemljišta uslijed čega Centralna banka ima privremenu zabranu raspolaganja kupljenim zemljištem. Centralna banka je zakonski vlasnik zemljišta i nema neizvršenih ugovornih obaveza prema prodavcu zemljišta.

Izuzev navedenog, Centralna banka nije imala nikakvih drugih terećenja po osnovu svojih nekretnina i opreme na datume izvještavanja.

14. NEMATERIJALNA IMOVINA

U hiljadama KM	Softveri i ostala nematerijalna imovina	Nematerijalna imovina u pripremi	Nematerijalna imovina ukupno
Nabavna vrijednost			
Na dan 1. januar 2020.	15.510	310	15.820
Nabavke	-	162	162
Prenos na upotrebu	150	(150)	-
Otpisi i otuđenja	(3)	-	(3)
Na dan 31. decembar 2020.	15.657	322	15.979
Nabavke	-	157	157
Prenos na upotrebu	479	(479)	-
Otpisi i otuđenja	-	-	-
Na dan 31. decembar 2021.	16.136	-	16.136
Akumulirana amortizacija			
Na dan 1. januar 2020.	14.257	-	14.257
Trošak amortizacije	491	-	491
Otpisi i otuđenja	(3)	-	(3)
Na dan 31. decembar 2020.	14.745	-	14.745
Trošak amortizacije	408	-	408
Otpisi i otuđenja	-	-	-
Na dan 31. decembar 2021.	15.153	-	15.153
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Na dan 1. januar 2021.	912	322	1.234
Na dan 31. decembar 2021.	983	-	983

15. OSTALA ULAGANJA

Struktura ostalih ulaganja je sljedeća:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
<i>Vlasnički instrumenti</i>		
Dionice BIS-a	27.803	27.803
Dionice SWIFT-a	10	10
UKUPNO	27.813	27.813

BIS banka je specijalizovana finansijska institucija u vlasništvu i pod upravom 63 centralne banke širom svijeta čija je osnovna uloga da podstiče saradnju među centralnim bankama, teži da osigura monetarnu i finansijsku stabilnost i posreduje u finansijskim transakcijama između centralnih banaka. Dionice BIS banke su isključivo u vlasništvu centralnih banaka i monetarnih vlasti.

SWIFT je kooperativno udruženje u vlasništvu finansijskih institucija koje su njegovi članovi.

Dionicama BIS-a i SWIFT-a se ne trguje.

15. OSTALA ULAGANJA (NASTAVAK)

Centralna banka posjeduje obične dionice BIS banke po nominalnoj vrijednosti od 5.000 SDR po dionici, plaćenih u iznosu od 25% njihove nominalne vrijednosti od strane bivše Jugoslavije. U skladu sa Statutom BIS-a, preostalih 75% nominalne vrijednosti dionica se uplaćuje po pozivu BIS-a od strane Centralne banke. Centralna banka ima pravo na dividendu po osnovu ovih dionica. (napomena 26)

Dionice SWIFT-a se sastoje od dvije obične dionice i njihova ukupna vrijednost je 10 hiljada KM.

Dionice BIS-a i SWIFT-a predstavljaju nekotirane vlasničke instrumente čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi i stoga se evidentiraju po trošku sticanja.

16. NOVČANICE I KOVANICE U OPTICAJU

Novčanice i kovanice u opticaju se mogu analizirati na sljedeći način:

U hiljadama KM	2021.	2020.
Na dan 1. januar	6.172.457	5.199.916
Porast vrijednosti novčanica i kovanica u opticaju tokom godine	751.361	972.541
Na dan 31. decembar	6.923.818	6.172.457

Apoenska struktura i količina novčanica i kovanica u opticaju je prikazana u sljedećoj tabeli:

		31. decembar 2021.		31. decembar 2020.	
Apoen		Komada	Vrijednost u hiljadama KM	Komada	Vrijednost u hiljadama KM
Kovanice	0,05	87.887.648	4.394	81.761.386	4.088
Kovanice	0,10	124.580.693	12.458	117.249.537	11.725
Kovanice	0,20	90.394.860	18.079	84.840.207	16.968
Kovanice	0,50	43.295.285	21.648	41.308.086	20.654
Kovanice	1	63.499.924	63.500	59.456.249	59.456
Kovanice	2	18.104.332	36.209	16.415.974	32.832
Kovanice	5	13.647.262	68.236	12.548.849	62.744
Ukupno kovanice		441.410.004	224.524	413.580.288	208.467
Novčanice	10	14.244.184	142.442	13.551.703	135.517
Novčanice	20	10.787.416	215.748	10.068.856	201.377
Novčanice	50	26.420.846	1.321.042	24.556.493	1.227.825
Novčanice	100	41.107.777	4.110.778	34.926.392	3.492.639
Novčanice	200	4.546.419	909.284	4.533.156	906.632
Ukupno novčanice		97.106.642	6.699.294	87.636.600	5.963.990
UKUPNO		538.516.646	6.923.818	501.216.888	6.172.457

17. DEPOZITI BANAKA

Struktura depozita banaka prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Depoziti domaćih komercijalnih banaka	7.218.902	5.900.698
Računi rezervi organizacionih jedinica Centralne banke	682	411
Posebni depoziti domaćih komercijalnih banaka – blokirana sredstva	33	33
UKUPNO	7.219.617	5.901.142

Depoziti domaćih komercijalnih banaka služe za ispunjavanje politike obavezne rezerve Centralne banke, za poravnanje platnih transakcija između domaćih komercijalnih banaka međusobno, kao i za transakcije domaćih komercijalnih banaka sa Centralnom bankom. Na dan 31. decembar 2021. godine ukupan iznos depozita domaćih komercijalnih banaka od 7.218.902 hiljade KM predstavlja depozite 23 banke (2020: iznos od 5.900.698 hiljada KM je predstavljao depozite 24 komercijalne banke). Za više informacija pogledati napomenu 37.

Depoziti domaćih komercijalnih banaka uključuju negativnu obračunatu naknadu po osnovu politike obavezne rezerve u iznosu od 2.498 hiljada KM na dan 31. decembar 2021. godine (31. decembar 2020: uključivali su negativnu obračunatu naknadu u iznosu od 1.302 hiljade KM).

Osnovicu za obračun obavezne rezerve domaćih komercijalnih banaka čine depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira u kojoj valuti su sredstva izražena.

Centralna banka definiše jedinstvenu stopu obavezne rezerve koju primjenjuje na osnovicu obavezne rezerve jednako za sve domaće komercijalne banke. Stopa obavezne rezerve iznosi 10% na datume izvještavanja i za izvještajne periode.

Iznosi iznad obavezne rezerve su depoziti domaćih komercijalnih banaka koje one dobrovoljno drže na svojim računima rezervi. Centralna banka obračunava negativnu stopu naknade na iznose tih sredstava. Politika za obračun stope naknade na depozite domaćih komercijalnih banaka u izvještajnim periodima je data u napomeni 21.

Ekonomске posljedice globalne pandemije COVID-19 dovele su do smanjene kreditne aktivnosti komercijalnih banaka što je za posljedicu imalo značajno akumuliranje sredstava iznad obaveznih rezervi komercijalnih banaka na računima Centralne banke. Ova okolnost je značajno povećala monetarne obaveze Centralne banke i nepovoljno uticala kako na ostvareni finansijski rezultat Centralne banke, tako i na izloženost finansijske imovine Centralne banke volatilnim promjenama njihove fer vrijednosti. Za više informacija pogledati napomenu 4.

18. DEPOZITI VLADE I OSTALIH JAVNIH INSTITUCIJA

Struktura depozita Vlade i ostalih javnih institucija prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Budžetski depoziti institucija BiH	693.533	579.869
Depoziti ostalih javnih institucija	304.875	231.805
Depoziti ostalih domaćih vlada i vladinih institucija	279.323	85.047
Depozitni račun po transakcijama MMF-a	151.711	323
Depoziti-vanjski dug BiH	154	-
UKUPNO	1.429.596	897.044

Vlada i ostale javne institucije su također akumulirali i držali značajne iznose depozita na svojim računima kod Centralne banke tokom 2021. godine. Na datum izvještavanja, Federacija BiH nije povukla svoja sredstva po osnovu doznačenih sredstava Evropske komisije kao i cjelokupan iznos doznačenih sredstava po osnovu alokacije SDR-a od MMF-a. Ova okolnost na strani deponenata je dodatno povećavala monetarne obaveze Centralne banke. Za više informacija pogledati napomenu 4.

19. REZERVISANJA

Rezervisanja se odnose na rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenim te rezervisanja za potencijalne obaveze po osnovu sudskih sporova. Na datume izvještavanja, Centralna banka nema rezervisanja po osnovu sudskih sporova.

Promjene u rezervisanjima su prikazane u sljedećim tabelama:

				2021.
U hiljadama KM	Sudski sporovi	Otpremnine zaposlenim	Jubilarne nagrade	Ukupno
Na dan 1. januar	-	1.414	-	1.414
Oslobađanje rezervacija		(105)	-	(105)
Povećanje u rezervacijama		243	33	276
Ukupno priznato u dobit ili gubitak	-	138	33	171
Plaćeni iznosi	-	(179)	-	(179)
Na dan 31. decembar	-	1.373	33	1.406

				2020.
U hiljadama KM	Sudski sporovi	Otpremnine zaposlenim	Jubilarne nagrade	Ukupno
Na dan 1. januar	-	1.394	-	1.394
Oslobađanje rezervacija	-	(13)	-	(13)
Povećanje u rezervacijama	-	164	-	164
Ukupno priznato u dobit ili gubitak	-	151	-	151
Plaćeni iznosi	-	(131)	-	(131)
Na dan 31. decembar	-	1.414	-	1.414

19. REZERVISANJA (NASTAVAK)

Sudski sporovi

Centralna banka se pojavljuje kao tužena strana u nekoliko sudskih procesa koji proizlaze iz njenog poslovanja. Na datume izvještavanja, Centralna banka osporava te tužbe i na osnovu pravnog savjeta smatra da isti neće dovesti do drugih materijalno značajnih obaveza.

Preuzete obaveze

Na datume izvještavanja, Centralna banka nema ugovorenih obaveza koje nisu priznate.

20. OSTALE OBAVEZE

Struktura ostalih obaveza data je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Obračunate, a nefakturisane obaveze	4.114	135
MMF-ovi računi broj 1 i 2 (napomena 35)	2.242	1.587
Dobavljači	1.560	1.932
Depoziti Svjetske banke	89	101
Ostale razne finansijske obaveze	18	4
Ukupno ostale finansijske obaveze	8.023	3.759
Nefinansijske obaveze po raznim osnovama	87	106
Naplaćeni i odloženi prihodi	52	54
Ukupno ostale nefinansijske obaveze	139	160
UKUPNO	8.162	3.919

21. NETO KAMATNI PRIHODI

	Za godinu koja je završila 31. decembra	
U hiljadama KM	2021.	2020.
Kamatni prihodi po osnovu:		
Dužničkih instrumenata po fer vrijednosti		
kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (napomena 10)	33.346	37.922
Efekata negativne pasivne kamatne stope na depozite		
domaćih komercijalnih banaka	22.218	13.789
Finansijske imovine po amortizovanom trošku	4	10
Ukupno	55.568	51.721
Kamatni rashodi po osnovu:		
Efekata negativnih kamatnih stopa za dužničke instrumente po fer vrijednosti		
kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (napomena 10)	(25.884)	(14.624)
Efekata negativnih kamatnih stopa za depozite kod inostranih banaka	(19.536)	(17.573)
Ukupno	(45.420)	(32.197)
Neto kamatni prihodi	10.148	19.524

Ukupni kamatni i srodni prihodi i rashodi po klasama finansijskih instrumenta su prikazani u sljedećoj tabeli:

	Za godinu koja je završila 31. decembra	
U hiljadama KM	2021.	2020.
Finansijska imovina po amortizovanom trošku		
Kamatni prihodi	4	10
Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka	(19.536)	(17.573)
Ukupno	(19.532)	(17.563)
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		
Kamatni prihodi	33.346	37.922
Efekti negativnih kamatnih stopa na dužničke instrumente po		
fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(25.884)	(14.624)
Ukupno	7.462	23.298
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku		
Ėfekti negativne pasivne kamatne stope na depozite		
domaćih komercijalnih banaka	22.218	13.789
Kamatni rashodi	-	-
Ukupno	22.218	13.789
Neto kamatni prihodi	10.148	19.524

21. NETO KAMATNI PRIHODI (NASTAVAK)

Osnovicu za obračun rashoda od kamata odnosno efekata negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka generiše ukupan iznos depozita domaćih komercijalnih banaka na računima rezervi tokom desetodnevnog obračunskog perioda, koji se sastoji od iznosa sredstava obavezne rezerve i iznosa sredstava iznad obavezne rezerve.

Do 31. maja 2021. godine, Centralna banka nije primjenjivala stopu naknade na iznos sredstava obavezne rezerve, dok se na iznos sredstava iznad obavezne rezerve primijenjivala stopa naknade koja je vezana za kamatnu stopu na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke.

Od 1. juna 2021. godine, a u sklopu projekta uvođenja novog okvira obavezne rezerve, Centralna banka je počela obračunavati naknadu na iznos sredstava obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i osnovice u domaćoj valuti s valutnom klauzulom. Naknada se obračunava i na iznos sredstava iznad obavezne rezerve. Na iznos sredstava obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti Centralna banka ne obračunava naknadu.

Stopa naknade koju Centralna banka primjenjuje na iznos sredstava obavezne rezerve i iznos sredstava iznad obavezne rezerve vezana je za iznos kamatne stope na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke. U slučaju obračuna naknade na iznos sredstava obavezne rezerve, kamatna stopa se dodatno umanjuje za 10 baznih poena.

Efekti negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama, osnovice u domaćoj valuti s valutnom klauzulom i sredstava iznad obavezne rezerve. Negativna kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponovanja kod Evropske centralne banke u izvještajnim periodima iznosi 0,50%. Tokom izvještajnih perioda negativne stope naknada Centralne banke iznose:

Osnovica za obračun naknade	Period	Stopa naknade Centralne banke
2021.		
Sredstva obavezne rezerve		
<i>Osnovica u domaćoj valuti</i>	1.1 – 31.12.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.1. – 31.5.	0,00%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.1. – 31.5.	0,00%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.6. – 31.12.	(0,60)%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.6. – 31.12.	(0,60)%
Sredstva iznad obavezne rezerve	1.1. – 31.12.	(0,50)%
2020.		
Sredstva obavezne rezerve		
<i>Osnovica u domaćoj valuti</i>	1.1. – 31.12.	(0,00)%
<i>Osnovica u stranim valutama</i>	1.1. – 31.12.	(0,00)%
<i>Osnovica u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom</i>	1.1. – 31.12.	(0,00)%
Sredstva iznad obavezne rezerve	1.1. – 31.12.	(0,50)%

21. NETO KAMATNI PRIHODI (NASTAVAK)

Naredna tabela daje prikaz prosječnog stanja računa rezervi domaćih komercijalnih banaka, izračunatog za zadnji desetodnevni period u odnosu na datume izvještavanja:

U hiljadama KM

	21.12. - 31.12.2021.	21.12. - 31.12.2020.
Obavezna rezerva	2.989.873	2.727.364
Sredstva iznad obavezne rezerve	4.097.112	3.038.133
UKUPNO	7.086.985	5.765.497

Visine stopa naknada koje Centralna banka primjenjuje po pitanju instrumenta obavezne rezerve su određene isključivo za pokriće njenih oportunitetnih troškova koji nastaju po osnovu držanja deponovanih sredstava domaćih komercijalnih banaka i u svrhu jačanja domaće valute. Više informacija vezano za politiku obavezne rezerve Centralne banke objavljeno je u napomeni 17.

Efekti negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka uključuju prihode po osnovu sredstava iznad obaveznih rezervi u iznosu od 17.422 hiljade KM i prihode po osnovu sredstava na obavezne rezerve u iznosu od 4.796 hiljada KM za 2021. godinu (2020: 13.789 hiljada KM po osnovu sredstava iznad obaveznih rezervi).

Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa i prinosa obračunatih na depozite kod inostranih banaka i dužničke instrumente, a koje se, u skladu s aktuelnim tržišnim uslovima i dozvoljenim zakonskim zahtjevima za investiranje deviznih rezervi Centralne banke, nisu mogle izbjeći. Za više informacija pogledati napomene 8 i 10.

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka uključuju iznos od 15.815 hiljada KM na oročene depozite i iznos od 3.721 hiljadu KM na depozite po viđenju (2020.: uključivali su iznos od 12.605 hiljada KM na oročene depozite i iznos od 4.968 hiljada KM na depozite po viđenju).

22. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	Za godinu koja je završila 31. decembra	
U hiljadama KM	2021.	2020.
Prihodi od naknada i provizija po osnovu:		
usluga za domaće banke	18.759	16.765
usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	2.211	1.296
Ukupno	20.970	18.061
Rashodi od naknada i provizija po osnovu:		
čuvanja i ostalih rashoda za dužničke instrumente	(777)	(649)
transakcija sa bankama u inostranstvu	(29)	(34)
ostalih rashoda od naknada i provizija	(7)	(6)
Ukupno	(813)	(689)
Neto prihodi od naknada i provizija	20.157	17.372

22. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

Centralna banka obračunava prihode od naknada i provizija prema utvrđenim tarifama za svoje usluge (napomena 3.9). Tokom 2021. godine, Centralna banka je revidirala tarife po osnovu usluga koje pruža i donijela nove tarife sa primjenom od 1. maja 2021. godine. Prihodi od naknada i provizija za domaće banke se dominantno generišu po osnovu transakcija u sistemu bruto poravnanja u realnom vremenu i u žiro kliring sistemu. Više informacija o funkcionisanju platnih sistema je objavljeno u napomeni 36.

23. NETO REALIZOVANI DOBICI OD PRODAJE DUŽNIČKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
Realizovani dobiti	6.476	1.578
Realizovani gubici	(1.527)	-
UKUPNO	4.949	1.578

Odgovarajući iznosi realizovanih dobitaka po osnovu otpuštanja rezervacija za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente su prikazani u napomeni 6.1.1.

24. NETO (GUBICI) OD KURSNIH RAZLIKA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
Neto nerealizovani (gubici) od kursnih razlika	(670)	(328)
Neto realizovani dobiti od kursnih razlika	184	144
UKUPNO	(486)	(184)

25. NETO UMANJENJE VRIJEDNOSTI NA FINANSIJSKU IMOVINU

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
Neto (povećanje) / otpuštanje po osnovu umanjenja vrijednosti na depozite kod inostranih banaka	(106)	(83)
Neto (povećanje) / otpuštanje po osnovu umanjenja vrijednosti na specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-
Neto (povećanje) / otpuštanje po osnovu rezervacija za očekivane kreditne gubitke na dužničke instrumente	(330)	(314)
Neto (povećanje) / otpuštanje po osnovu umanjenja vrijednosti na ostalu finansijsku imovinu	10	(13)
UKUPNO	(426)	(410)

Više informacija o iznosima ukupnih povećanja i otpuštanja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u izvještajnim periodima je objavljeno u napomeni 6.1.1.

26. OSTALI PRIHODI

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
Prihod od dividende	1.297	-
Prihodi od prodaje stalnih sredstava	57	-
Prihodi po osnovu učešća u međunarodnim projektima	29	31
Prihodi od donacija	6	50
Neto efekti usklađivanja vrijednosti numizmatičkih zbirki	4	147
Ostali prihodi	9	17
UKUPNO	1.402	245

Tokom 2021. godine Centralna banka je primila dividendu po osnovu dionica BIS-a u iznosu od 1.297 hiljada KM. Iznos utvrđene dividende se sastoji od redovne dividende i dodatka na dividendu po dionici (2020. godina: Centralna banka nije primila dividendu po osnovu dionica BIS-a zbog odluke BIS-a da cjelokupan godišnji profit transferiše na odgovarajuće pozicije rezervi). Za više informacija pogledati napomenu 15.

27. TROŠKOVI OSOBLJA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
Plate	10.678	9.990
Doprinosi i druge naknade na plate	6.090	5.679
Ostala primanja zaposlenih	2.089	2.093
Doprinosi i druge naknade na ostala primanja zaposlenih	641	665
Neto povećanje u rezervacijama za otpremnine zaposlenim (napomena 19)	171	151
UKUPNO	19.669	18.578

Troškovi zaposlenih uključuju 3.756 hiljada KM (2020: 3.544 hiljada KM) obaveznih doprinosa za penziono osiguranje plaćenih javnim zavodima za penziono osiguranje u BiH. Doprinosi se računaju kao postotak bruto plate.

Ostala primanja zaposlenih uglavnom čine troškovi po osnovu naknada za topli obrok, prevoz i regres.

Prosječan broj zaposlenih iznosi 368 za 2021. godinu (2020: 366).

28. ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
Troškovi održavanja platnih sistema	1.713	1.613
Režijski troškovi	957	952
Troškovi IT infrastrukture	878	781
Troškovi pristupa zvaničnim servisima	622	687
Troškovi održavanja dugotrajne imovine	470	643
Ostali administrativni i operativni troškovi	1.874	1.576
UKUPNO	6.514	6.252

29. TROŠKOVI PROIZVODNJE NOVČANICA I KOVANICA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2021.	2020.
Troškovi proizvodnje i dizajna novčanica	2.767	2.180
Troškovi proizvodnje i dizajna kovanica	1.376	675
UKUPNO	4.143	2.855

30. RASPODJELA GODIŠNJE NETO DOBITI

Raspodjela neto dobiti Centralne banke vrši se saglasno Zakonu o Centralnoj banci.

Odredbama Zakona o Centralnoj banci definisani su kriteriji raspodjele neto dobiti, po kojima Centralna banka usmjerava 60% tekuće dobiti na račun institucije zadužene za budžet BiH, ukoliko zadovolji kriterij da iznos početnog kapitala i generalnih rezervi (zadržane dobiti) bude jednak 5,00% ukupnog iznosa monetarne pasive.

Ovaj odnos, prije raspodjele dobiti u 2021. godini iznosio je 3,66% (2020: 4,34%). Saglasno odluci Upravnog vijeća, cijeli iznos neto dobiti za 2021. godinu u iznosu od 2.897 hiljada KM je alociran u generalne rezerve (zadržanu dobit) Centralne banke (2020: ukupna neto dobit za 2020. godinu u iznosu od 7.908 hiljada KM je bila alocirana u generalne rezerve (zadržanu dobit) Centralne banke).

2021.

Prije raspodjele dobiti

	(u hiljadama KM)
Monetarna pasiva	15.573.031
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	570.203
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	3,66%

Raspodjela dobiti

	(u hiljadama KM)
Neto dobit prije raspodjele	2.897
Raspodjela dobiti u generalne rezerve (zadržanu dobit)	2.897

Nakon raspodjele dobiti

	(u hiljadama KM)
Monetarna pasiva	15.573.031
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	573.100
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	3,68%

2020.

Prije raspodjele dobiti

	(u hiljadama KM)
Monetarna pasiva	12.970.643
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	562.295
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	4,34%

Raspodjela dobiti

	(u hiljadama KM)
Neto dobit prije raspodjele	7.908
Raspodjela dobiti u generalne rezerve (zadržanu dobit)	7.908

Nakon raspodjele dobiti

	(u hiljadama KM)
Monetarna pasiva	12.970.643
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	570.203
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	4,40%

31. KAPITAL

Struktura kapitala je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Početni kapital	25.000	25.000
Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente	158.914	293.125
Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	98.129	87.703
Ostale rezerve	31.300	31.300
Generalne rezerve (zadržana dobit)	548.100	545.203
UKUPNO	861.443	982.331

Početni kapital

Početni kapital predstavlja nominalni kapital koji je prema Zakonu o Centralnoj banci uplaćen 12. juna 1998. godine.

Rezerve fer vrijednosti

Rezerve fer vrijednosti se odnose na:

- Rezerve fer vrijednosti za dužničke instrumente i monetarno zlato i predstavljaju kumulativne nerealizovane dobitke i gubitke koji nastaju zbog promjena tržišne vrijednosti ovih finansijskih instrumenata tokom njihovog držanja. Ovi dobitci i gubici nisu raspoloživi za bilo koju raspodjelu.
- Rezervacije za očekivane kreditne gubitke i odnose se na dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Za više informacija pogledati napomenu 6.1.1.

Ostale rezerve

Ostale rezerve se odnose na:

- Rezerve od donacija u iznosu od 3.497 hiljada KM po osnovu novčanih donacija primljenih od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 12. juna 1998. godine. Status ovih rezervi je regulisan Odlukom Upravnog vijeća Centralne banke uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Pravo raspolaganja rezervama od donacija je u nadležnosti Upravnog vijeća Centralne banke.
- Sredstva primljena u skladu sa Sporazumom o sukcesiji bivše Jugoslavije u iznosu od 27.803 hiljade KM i odnose se na dionice BIS-a (pogledati napomenu 15).

Generalne rezerve (zadržana dobit)

Generalne rezerve (zadržana dobit) čini akumulirana nedistribuirana dobit Centralne banke od početka njenog rada, 11. avgusta 1997. godine. Status generalnih rezervi (zadržane dobiti) je u nadležnosti Upravnog vijeća Centralne banke. Generalne rezerve (zadržana dobit) se primarno koriste za alokaciju neto profita ili gubitka Centralne banke, kako je propisano Zakonom o Centralnoj banci.

32. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Za potrebe Izvještaja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti se sastoje od:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Devizni depoziti sa rokom dospelja do tri mjeseca ili kraće, od datuma sticanja	2.162.164	1.325.647
Devizni depoziti po viđenju	1.353.272	1.441.223
Gotovina u stranim valutama	469.585	142.202
Specijalna prava vučenja u MMF-u	1.881	879
Žiro računi	682	411
Ukupno	3.987.584	2.910.362
Umanjenje vrijednosti	(858)	(674)
UKUPNO	3.986.726	2.909.688

Promjene u očekivanim kreditnim gubicima na novac i novčane ekvivalente su dati u nastavku:

U hiljadama KM	2021.	2020.
Na dan 1. januar	674	629
Devizni depoziti sa rokom dospelja do tri mjeseca ili kraće, od datuma sticanja	214	95
Devizni depoziti po viđenju	(30)	(50)
Gotovina u stranim valutama	-	-
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-
Žiro računi	-	-
Na dan 31. decembar	858	674

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Centralna banka u okviru svog redovnog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim licima. Imajući u vidu da je Centralna banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, transakcije koje se odvijaju u okviru redovnih operacija Centralne banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim licima. U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka djeluje kao agent države BiH i drugih državnih institucija. Centralna banka prima depozite od države BiH i drugih državnih institucija i djeluje striktno u ime i po nalogu deponenta.

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u slijedećim tabelama:

U hiljadama KM

Na dan

31. decembar 2021. godine

	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	Ukupno
IMOVINA				
Ostala imovina	62	31	23	116
UKUPNO	62	31	23	116
OBAVEZE				
Depoziti deponenata	917.836	287.313	163.300	1.368.449
Ostale obaveze	-	-	1	1
UKUPNO	917.836	287.313	163.301	1.368.450

Za godinu koji završava

31. decembra 2021.

PRIHODI

Prihodi od naknada i provizija

	393	183	140	716
UKUPNO	393	183	140	716

U hiljadama KM

Na dan

31. decembar 2020. godine

	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	Ukupno
IMOVINA				
Ostala imovina	25	1	1	27
UKUPNO	25	1	1	27
OBAVEZE				
Depoziti deponenata	527.159	214.696	122.622	864.477
UKUPNO	527.159	214.696	122.622	864.477

Za godinu koji završava

31. decembra 2020.

PRIHODI

Prihodi od naknada i provizija

	35	12	4	51
UKUPNO	35	12	4	51

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

U obavljanju funkcija bankara, depozitara i fiskalnog agenta propisanih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka također vodi odgovarajuće računovodstvene evidencije i izvršava transakcije za državu i državne institucije koji se vode u poslovnim knjigama Centralne banke vanbilansno. Više informacija o ovim vanbilansnim evidencijama prikazano je u napomenama 34 i 35.

Naknade ključnim članovima upravljačke strukture

Centralna banka smatra da ima direktan odnos povezanog lica sa članovima ključnog rukovodstva, bliskim članovima porodica članova ključnog rukovodstva i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem članova ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica.

Ukupne naknade članovima ključnog rukovodstva u 2021. godini iznosile su 918 hiljada KM, od čega se 574 hiljade KM odnosilo na plate i ostale naknade, a 344 hiljade KM na poreze i doprinose (u 2020. godini ukupan iznos od 889 hiljada KM odnosio se na plate i ostale naknade u iznosu od 556 hiljada KM, a 333 hiljade KM na poreze i doprinose).

34. VANBILANSNI DEPOZITI

Centralna banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i inostranih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti imovina niti obaveze Centralne banke, oni nisu uključeni u izvještaj o finansijskom položaju Centralne banke.

Također, vanbilansni depoziti sadrže devizne račune državnih institucija i agencija, kao i komercijalnih banaka, za koje Centralna banka djeluje kao agent.

Vanbilansne stavke se sastoje od:

U hiljadama KM	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Depoziti USAID-a	-	2.497
Depoziti nerezidenata	-	2.497
Depoziti Vijeća ministara BiH:	8.805	8.556
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH na osnovu sukcesije</i>	44	41
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na servisiranje vanjskog duga BiH</i>	6.923	6.738
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na budžet institucija BiH</i>	1.567	1.528
<i>Ostali depoziti Vijeća ministara BiH</i>	271	249
Depoziti ostalih rezidenata:	7.700	13.459
<i>Depoziti – penzije iz Njemačke</i>	72	-
<i>Depozitni računi banaka</i>	7.628	13.459
Depoziti rezidenata	16.505	22.015
Račun za gotovinu - Agencija za osiguranje depozita BiH	40.910	73.684
Ukupno - državne javne institucije	40.910	73.684
UKUPNO	57.415	98.196

Ministarstvo finansija i trezora BiH je institucija koja djeluje u ime Vijeća ministara BiH i države u upravljanju i koordinaciji depozitima kako je prikazano u tabeli. Na dan 31. decembar 2021. godine ova sredstva ukupno iznose 8.805 hiljada KM (2020: 11.053 hiljade KM).

34. VANBILANSNI DEPOZITI (NASTAVAK)**Depoziti USAID-a**

Na osnovu Ugovora o finansijskoj pomoći između Bosne i Hercegovine i Sjedinjenih Američkih Država za finansiranje rekonstrukcije, otvoreni su posebni kamatonosni računi. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate i provizije.

Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire

Centralna banka je omogućila Agenciji za osiguranje depozita BiH da investira u vrijednosne papire otvarajući račune (gotovinski račun i račun za čuvanje vrijednosnih papira) koji glase na Centralnu banku i Agenciju za osiguranje depozita BiH. Sve transakcije na ovim računima odvijaju se između Agencije za osiguranje depozita BiH i njenog Asset Managera. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate.

35. ČLANSTVO BIH U MMF-u

U skladu sa potpisanim sporazumima između BiH i MMF-a, Centralna banka je određena za fiskalnog agenta i depozitara za članstvo BiH u MMF-u. Uloga Centralne banke kao fiskalnog agenta je specifična zbog aranžmana valutnog odbora. Obavljajući funkciju fiskalnog agenta u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine, Centralna banka ni na koji način nije obavezna plaćati bilo koji dug BiH niti joj se može pripisati plaćanje takvog duga niti se njene devizne rezerve na bilo koji način mogu smatrati garancijom za plaćanje takvog duga. Centralna banka djeluje u ime Bosne i Hercegovine u njenim odnosima sa MMF-om, ali nema nikakvu odgovornost za sredstva i obaveze vezane uz članstvo.

Centralna banka drži račun specijalnih prava vučenja u MMF-u, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 u izvještaju o finansijskom položaju. Centralna banka također osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira Bosne i Hercegovine izdatih za pokriće članstva u MMF-u i za reotkup obaveza, a koji su evidentirani u vanbilansnoj evidenciji.

Specijalna prava vučenja u MMF-u su sredstva po viđenju denominovana u SDR-u na računu otvorenom kod MMF-a za Bosnu i Hercegovinu. Centralna banka drži specijalna prava vučenja kao dio svoje funkcije upravljanja deviznim rezervama. Ova sredstva su kamatonosna za Centralnu banku.

MMF-ov račun broj 1 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji se koristi za transakcije sa MMF-om vezane za korištenje i otplatu MMF-ovih kredita. MMF-ov račun broj 2 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji koristi MMF za račune i administrativne isplate u KM na teritoriji Bosne i Hercegovine. Ovi računi su dio obaveza Centralne banke i iskazani su u KM.

Kvota je specifična vrsta imovine koja predstavlja uplatu za članstvo BiH u MMF-u i koja je denominovana u SDR-u. Kvota predstavlja glasačko pravo BiH u MMF-u, ograničenja za pristup finansijskim izvorima MMF-a i udio BiH u alokaciji SDR-a, koja su obračunska jedinica MMFa.

Vrijednosne papire izdaje Ministarstvo finansija i trezora BiH i one se zamjenjuju za KM. Ovi vrijednosni papiri su unovčivi na zahtjev MMF-a.

Alokacija SDR-a je također kamatonosna. Ministarstvo finansija i trezora BiH plaća kamatu na alokaciju specijalnih prava vučenja.

Račun vrijednosnih papira, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 predmetom su valutnog usklađivanja uvijek kada se valuta koristi u finansijskim transakcijama između MMF-a i BiH. Najmanje jednom godišnje, na kraju MMF-ove finansijske godine (30. april), sva držanja valuta u MMF-u se ponovo vrednuju po važećem kursu SDR-a. Ova vrijednosna prilagođavanja uključena su u prikazanim stanjima računa.

35. ČLANSTVO BIH U MMF-u (NASTAVAK)

Centralna banka koristi neto metod u prikazivanju finansijske pozicije BiH u MMF-u, kako je prikazano narednom tabelom:

U hiljadama KM

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Kvota	641.864	614.046
Specijalna prava vučenja u MMF-u	1.881	879
UKUPNO IMOVINA	643.745	614.925
MMF-ov račun br. 1	1.605	1.535
MMF-ov račun br. 2	637	52
Vrijednosni papiri	1.562.617	1.520.009
Alokacija SDR	1.004.591	372.517
Obračunata kamata na alokaciju SDR	92	65
Računi plativih troškova	1.627	1.670
UKUPNO OBAVEZE	2.571.169	1.895.848
NETO POZICIJA BIH U MMF-u	1.927.424	1.280.923

Kvota BiH u MMF-u iznosi 265.200 hiljada SDR na datume izvještavanja. Kvota ne donosi kamatu.

23. augusta 2021. godine Centralna banka je primila sredstva u ime BiH po osnovu alokacije SDR-a od MMF-a u iznosu od 602.540 hiljada KM. Ova sredstva su namijenjena kao pomoć u ublažavanju ekonomskih posljedica uzrokovanih globalnom pandemijom COVID – 19 u BiH. Doznačena sredstva su osnovni razlog povećanja neto pozicije BiH u MMF-u. Alokacija SDR-a nije klasični kreditni aranžman BiH sa MMF-om.

36. DOMAĆI PLATNI SISTEM I SISTEM ZA PORAVNANJA

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je uspostavila sisteme preko kojih se obavljaju međubankarska plaćanja u KM u BiH.

Sistemi međubankarskog kliringa i poravnanja su od januara 2001. godine organizovani kroz dva platna sistema čiji je vlasnik i kojima upravlja Centralna banka. To su: sistem bruto poravnanja u realnom vremenu („BPRV“) i žirokliring sistem („ŽK“).

BPRV sistem je sistem preko kojeg se vrši poravnanje platnih naloga u realnom vremenu, a preko računa za poravnanje koje učesnici imaju otvorene kod Centralne banke. Učesnici u sistemu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa i Centralna banka. Poravnanje se smatra konačnim i neopozivim u trenutku kada je račun za poravnanje banke nalogodavca zadužen, te za isti iznos odobren račun za poravnanje banke primaoca u BPRV. Kroz sistem se izvršavaju transakcije iznad 10 hiljada KM, a za niže iznose je opcionalno korišćenje.

ŽK sistem je sistem međubankarskog kliringa (bilateralni i multilateralni) za transakcije u iznosu manjem ili jednakom 10 hiljada KM. Poravnanje neto pozicija učesnika ŽK sistema se vrši preko računa za poravnanje u BPRV, kao i poravnanje transakcija pravnih lica koji su u funkciji obračunskih agenata kao što su npr. operatori kartičnog poslovanja. Učesnici u sistemu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa, a koje su učesnici u sistemu BPRV, kao i Centralna banka.

Sistem je usklađen sa standardom SEPA-e, tj. ISO 20022. Kliring platnih naloga svih učesnika ŽK sistema izvršava se utvrđivanjem neto pozicije svakog pojedinačnog učesnika kao rezultat obračuna svih potraživanja i dugovanja učesnika za svaki klirinški ciklus.

Kreditni rizik

Svaki učesnik platnih sistema je dužan imati obezbijeđena sredstva na računu za poravnanje prije poravnanja platnih naloga u BPRV.

U skladu sa ulogom Centralne banke, a kako je definisano Zakonom o Centralnoj banci, Centralnoj banci nije dozvoljeno kreditirati učesnike BPRV i ŽK sistema s ciljem obezbjeđivanja likvidnosti u sistemu na bilo koji način.

Operativni rizik

U cilju minimiziranja operativnog rizika nesmetanog funkcionisanja platnih sistema, izdata su Operativna pravila za BPRV i ŽK sisteme, kao prateće Odluke koje određuju minimalne standarde sigurnosti za funkcionisanje sistema.

Važeći sigurnosni ciljevi, politike i procedure imaju svrhu da obezbijede sigurnosne mjere i karakteristike. Sistemi i mreže funkcionišu u skladu sa uspostavljenim ciljevima i politikama. Sigurnosni ciljevi i politike se periodično pregledavaju. Od svakog učesnika se također zahtijeva da posjeduje određene sigurnosne mjere i kontrole za izvršavanje plaćanja.

36. DOMAĆI PLATNI SISTEM I SISTEM ZA PORAVNANJA (NASTAVAK)

Centralna banka je definisala sljedeće procedure za poravnanja u slučaju nepredviđenih situacija:

- **Planovi i mjere za nepredviđene situacije:** u slučaju prekida u redovnom funkcionisanju platnog sistema i sistema za poravnanje ili nekog drugog nepredviđenog događaja, Centralna banka je definisala mjere za nepredviđene situacije kako bi osigurala kontinuitet u funkcionisanju pouzdanih, ispravnih i zakonitih platnih transakcija u platnom sistemu i sistemu za poravnanje.
- **Rezervni sistem na primarnoj lokaciji i DR lokacija:** Centralna banka je osim primarne lokacije za platne sisteme, na kojoj postoje redundantni sistemi (u slučaju pada jednog, prelazi se na drugi sistem na primarnoj lokaciji), uspostavila i funkcionalan DR (Disaster Recovery) sistem na lokaciji Glavne banke u Banjoj Luci.

Tokom globalne pandemije COVID-19, Centralna banka je uspješno odgovorila na sve zadatke kada je u pitanju stabilno funkcionisanje sistema. Sve transakcije izvršene su tokom radnog vremena sistema.

Nadgledanje i razvoj platnih sistema

Centralna banka je u 2021. godini operacionalizovala funkciju nadgledanja i razvoja platnih sistema. Nadgledanje podrazumijeva aktivnosti monitoringa platnih sistema, procjenu usklađenosti sa Principima za infrastrukturu finansijskih tržišta („PIFT“) koje je donio komitet CPMI-IOSCO (eng. Committee on Payments and Market Infrastructures - The International Organization of Securities Commissions) pri BIS banci, te razvojnu funkciju platnih sistema. Aktivnostima procjene usklađenosti sa PIFT, te monitoringom sistema se podstiče sigurnost i efikasnost funkcionisanja platnih sistema i nesmetano obavljanje međubankarskog platnog prometa u BiH, te na taj način Centralna banka direktno potpomaže održavanje finansijske stabilnosti u BiH. Kroz razvojnu funkciju, Centralna banka aktivno učestvuje u pripremim i fazama implementacije koje se odnose na inovacije u platnim sistemima i analizira njihov uticaj na ekonomiju BiH, te uticaj na ciljeve javne politike sigurnih i efikasnih platnih sistema.

37. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Upravno vijeće Centralne banke je imenovalo članove Revizorskog komiteta Centralne banke i člana Uprave Centralne banke, sa počecima mandatnih perioda kako slijedi:

Revizorski komitet

dr. Elvir Čizmić	predsjedavajući (od 1. januara 2022. godine)
dr. Dijana Ćavar	član (od 1. januara 2022. godine)
dr. Vasilj Žarković	član (od 1. marta 2022. godine)

Revizorski komitet Centralne banke je izvršio pregled ovih finansijskih izvještaja prije njihovog odobrenja od strane Upravnog vijeća i obavio potrebnu komunikaciju sa nezavisnim revizorima Centralne banke.

Uprava

mr. Marko Vidaković	viceguverner (od 1. marta 2022. godine)
---------------------	---

Predsjedništvo BiH nije izvršilo imenovanje novog saziva Upravnog vijeća Centralne banke do datuma odobrenja ovih finansijskih izvještaja.

37. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA (NASTAVAK)

Od 1. januara 2021. godine Centralna banka je počela primjenjivati novu negativnu stopu naknade na iznos sredstva iznad obaveznih rezervi komercijalnih banaka koja iznosi 0,75%. Ova promjena je izvršena u svrhu jačanja valutnog odbora i kao podsticaj komercijalnim bankama da aktivnije iskoriste značajne iznose sredstava iznad obaveznih rezervi koje drže na računima kod Centralne banke u razvoj privrednog sistema Bosne i Hercegovine.

U periodu između 31. decembra 2021. godine i datuma odobrenja ovih finansijskih izvještaja došlo je do restrukturiranja dvije komercijalne banke koje su bile u krajnjem vlasništvu Ruske Federacije. Postupak restrukturiranja je iniciran uvođenjem sankcija bankama u ruskom vlasništvu od strane Evropske unije i SAD.

Eskalacija sukoba u Ukrajini tokom februara 2022. godine predstavlja novi izvor neizvjesnosti kojem poslovanje Centralne banke može biti izloženo tokom 2022. godine. Potencijalni negativni efekti se kontinuirano sagledavaju, ali još uvijek nije moguće kvantificirati njihove posljedice na finansijski položaj i poslovanje Centralne banke.

Osim gore navedenog, u periodu između 31. decembra 2021. godine i datuma odobrenja ovih finansijskih izvještaja nije bilo događaja koji bi zahtijevali usklađivanje ili koji su značajni, ali ne zahtijevaju usklađivanje.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Godišnji izvještaj za 2021. godinu

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Godišnji izvještaj za 2021. godinu

Sarajevo, mart 2022. godine

Sadržaj

1.	Ekonomska kretanja u 2021. godini	1
1.1	Međunarodno ekonomsko okruženje.....	1
1.2	Izvještaj o stanju bh. privrede.....	12
1.2.1	Realni sektor.....	19
I.	Industrijska proizvodnja i građevinarstvo	19
II.	Cijene	21
III.	Zaposlenost i plate	24
1.2.2	Fiskalni sektor	27
1.2.3	Bankarski sektor.....	37
1.2.4	Vanjski sektor.....	42
I.	Platni bilans	42
II.	Nominalni i realni efektivni devizni kurs	47
2.	Izvještaj o aktivnostima CBBiH u 2021. godini	48
2.1	Monetarna politika.....	51
2.2	Računi rezervi kod CBBiH.....	53
2.3	Upravljanje deviznim rezervama.....	58
2.4	Upravljanje gotovim novcem	65
2.5	Održavanje platnih sistema.....	72
2.6	Uloga fiskalnog agenta	75
2.7	Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka.....	79

2.8	Praćenje sistemskih rizika u finansijskom sistemu.....	81
2.9	Saradnja sa međunarodnim institucijama i rejting agencijama	83
2.10	Upravljanje rizicima.....	86
2.11	Proces interne revizije.....	87
2.12	Ostalo	88
2.12.1	Upravljanje ljudskim resursima	88
2.12.2	Komuniciranje sa javnošću	91
2.12.3	Projekti energetske efikasnosti i očuvanje nacionalnih spomenika	93
3.	Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora.....	95
4.	Publikacije i web servisi.....	96
5.	Statističke tabele.....	97

Lista tekstnih okvira

Tekstni okvir 1: Uticaj inflacije na normalizaciju monetarne politike vodećih centralnih banaka	7
Tekstni okvir 2: Uticaj rata u Ukrajini na bh. ekonomiju; Šta znamo do polovine marta?.....	15
Vanjskotrgovinska razmjena	15
Tekstni okvir 3: Uticaj inflacije u kontekstu raspoloživog dohotka	17

Lista tabela

Tabela 1.1: Srednjoročne projekcije CBBiH iz novembra 2021. godine	14
Tabela 1.2: Emisije javnog duga bh entiteta u 2021.godini	35
Tabela 1.3: Prosječna stopa prinosa do dospelja na primarnom tržištu javnog duga po entitetima u 2021. godini.....	36
Tabela 2.1: Indikatori likvidnosti bankarskog sektora u BiH.....	58
Tabela 2.2: Prosječna ponderisana neto kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne kamatne stope i tržišni prinosi na državne obveznice u eurozoni.....	61
Tabela 2.3: Platni promet preko komercijalnih banaka	73
Tabela 2.4: Pregled prometa karticama na ATM, POS uređajima i internetu.....	73
Tabela 2.5: Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti.....	74
Tabela 2.6: Zastupljenost kartica prema brendovima.....	74
Tabela 2.7: Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2021. godine.....	88

Lista grafikona

Grafikon 1.1: Godišnje promjene realnog BDP-a u odabranim periodima	2
Grafikon 1.2: Godišnje kretanje prosječnih potrošačkih cijena u odabranim zemljama	3
Grafikon 1.3: Broj nezaposlenih osoba u odabranim zemljama	4
Grafikon 1.4: Konsolidovani bilans eurosistema, odabrane stavke aktive	6
Grafikon 1.5: Aktiva Federalnih rezervi, odabrane stavke	7
Grafikon 1.6: Kreditni rast sektora nefinansijskih preduzeća, odabrane zemlje eurozone	8
Grafikon 1.7: Stopa kreditnog rasta u zoni eura	10
Grafikon 1.8: Godišnje promjene cijena energenata	12
Grafikon 1.9: Struktura stvarne individualne potrošnje u 2020. godini.....	18

Grafikon 1.10: Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po djelatnostima	20
Grafikon 1.11: Godišnja promjena i doprinos industrijskih grupa	20
Grafikon 1.12: Godišnje promjene proizvodnje građevinskog sektora	21
Grafikon 1.13: Doprinos godišnjoj stopi inflacije/deflacije.....	22
Grafikon 1.14: Promjene u proizvođačkim i potrošačkim cijenama, period na period	23
Grafikon 1.15: Akumulirani broja zaposlenih od početka 2011. godine	25
Grafikon 1.16: Doprinosi godišnjim promjenama broja zaposlenih po djelatnostima	25
Grafikon 1.17: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate	26
Grafikon 1.18: Broj zaposlenih i rast realnih plata prema djelatnostima.....	27
Grafikon 1.19: Prihodi od indirektnih poreza	28
Grafikon 1.20: Uticaj inflacije na rast prihoda od PDV-a	29
Grafikon 1.21: Ukupan bruto dug sektora vlade	31
Grafikon 1.22: Vanjski dug sektora vlade.....	32
Grafikon 1.23: Zaduzenost generalne vlade kod komercijalnih banaka	34
Grafikon 1.24: Stopa prinosa do dospelja na primarnom tržištu petogodišnjih obveznica Republike Srpske.....	35
Grafikon 1.25: Prosječna stopa prinosa do dospelja na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta po ročnim segmentima	37
Grafikon 1.26: Stope rasta kredita, odabrani sektori.....	38
Grafikon 1.27: Kamatne stope na kredite stanovništvu, po namjeni	39
Grafikon 1.28: Kamatne stope na novougovorene depozite stanovništva	40
Grafikon 1.29: Ročna struktura depozita stanovništva	41
Grafikon 1.30: Neto strana aktiva	42
Grafikon 1.31: Deficit tekućeg računa	43
Grafikon 1.32: Račun usluga u platnom bilansu	45
Grafikon 1.33: Doznake iz inostranstva i kompenzacije zaposlenima u inostranstvu	46
 Grafikon 2.1: Devizne rezerve CBBiH	 49
Grafikon 2.2: Uticaj platnobilansnih stavki na rast deviznih rezervi.....	50
Grafikon 2.3: Struktura neto vanjskog zaduživanja.....	51
Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama.....	52
Grafikon 2.5: Prikaz politike obavezne rezerve u kontekstu stanja u posljednjem obračunskom periodu u 2021. godini	53
Grafikon 2.6: Stanje računa rezervi kod CBBiH i implicitna stopa OR	54

Grafikon 2.7: Promjene u komponentama rezervnog novca u odnosu na kraj prethodnog kvartala	55
Grafikon 2.8: Godišnje stope rasta u monetarnim agregatima.....	56
Grafikon 2.9: Monetarna multiplikacija.....	57
Grafikon 2.10: Prosječni tržišni prinosi na državne obveznice u eurozoni u 2021. godini ...	61
Grafikon 2.11: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH na kraju godine	63
Grafikon 2.12: Godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH.....	64
Grafikon 2.13: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka na kraju godine.....	65
Grafikon 2.14: Stanja gotovine u trezorima banaka.....	66
Grafikon 2.15: Apoenska struktura novčanica.....	67
Grafikon 2.16: Apoenska struktura kovanica.....	67
Grafikon 2.17: Promjena u broju novčanica i kovanica po apoenima u odnosu na 2020.....	68
Grafikon 2.18: Novčanice i kovanice izdate u 2021. godini, prema apoenima	69
Grafikon 2.19: Izlazi gotovog novca (KM) u 2021. godini	70
Grafikon 2.20: Apoenska struktura krivotvorenih novčanica u 2021. godini.....	71
Grafikon 2.21: Apoenska struktura krivotvorenih kovanica u 2021. godini.....	71
Grafikon 2.22: Ukupan broj zaposlenih u CBBiH	90

Uvodna riječ guvernera

U Godišnjem izvještaju, koji je pred vama, predstavili smo najvažnije mjere i aktivnosti koje je Centralna banka Bosne i Hercegovine preduzimala tokom 2021. godine kako bi ispunila svoj zakonom postavljeni cilj – održavanje stabilnosti domaće valute u skladu sa odabranim modelom monetarne politike poznatim kao valutni odbor. Dosljedno primjenjujući odabrani model monetarne politike, Centralna banka Bosne i Hercegovine je održala stabilnost domaće valute, dajući doprinos ukupnoj finansijskoj stabilnosti u zemlji. Centralna banka Bosne i Hercegovine je kontinuirano ispunjavala svoje Zakonom definisane zadatke, kao i aktivnosti na ispunjavanju zadataka definisanih Strateškim planom.

Ubrzanje globalnog protoka roba i usluga te povratak potrošačkog optimizma, nakon krizne 2020. godine, uzrokovali su snažan rast ekonomske aktivnosti u 2021. godini. Povećanje potražnje za proizvodima i uslugama, rast zaposlenosti te snažan rast cijena hrane i nafte uticali su globalno na povećanje inflacijskih pritisaka tokom cijele 2021. godine, s tim da je isti naročito izražen u drugom polugodištu izvještajne godine.

Monetarna politika u većini zemalja u prvoj polovini 2021. godine ostala je izrazito ekspanzivna, osiguravajući i dalje vrlo povoljne uslove finansiranja. Uslijed zabilježenog značajnog ekonomskog oporavka u drugoj polovini 2021. godine, određene centralne banke počele su najavljivati bržu normalizaciju monetarne politike i podizati kamatne stope kao odgovor na rastuće inflatorne pritiske. Porast inflacije na globalnom nivou promijenio je tržišna očekivanja u smjeru bržeg napuštanja vanrednih pandemijskih mjera i postepene normalizacije monetarne politike.

U Bosni i Hercegovini, prema posljednjim projekcijama, zabilježen je rast realnog BDP-a od skoro 6%. Realni sektor ekonomije karakterizirao je snažan rast industrijske proizvodnje, koji je u izvještajnoj godini bio bitno iznad pretpandemijskog nivoa. Na tržištu rada bilježi se rast broja zaposlenih lica, nominalnih plata i produktivnosti. U momentu pisanja ovih riječi, rat u Ukrajini traje već mjesec dana i ostavlja duboke tragove u svjetskoj ekonomiji. Izvjesno je usporavanje ekonomske aktivnosti naših glavnih trgovinskih partnera usljed rasta cijena energenata i hrane što će se odraziti negativno na vanjsku tražnju za našim robama i uslugama.

Bankarski sektor je ostao stabilan i likvidan suočen sa izazovima pandemije i u 2021. godini. Nakon velikog pada kreditne aktivnosti u prethodnoj godini, privredna dinamika i rast potrošnje tokom 2021. godine su doprinijeli rastu kredita banaka. Kreditni rast u 2021. godini je iznosio 3,6%, što je i dalje ispod intenziteta prije izbijanja pandemije. Prosječna kamatna stopa na ukupne kredite stanovništvu u decembru 2021. godine je iznosila 4,41%. Prosječna ponderisana kamatna stopa za nefinansijska preduzeća na kraju 2021. godine iznosila je 3,2%. Iako je bio uočljiv trend smanjenja pasivnih kamatnih stopa kod svih sektora, ukupni depoziti banaka rasli su tokom cijele 2021. godine (11,72%). Depoziti sektora stanovništva i nefinansijskih preduzeća su rasli po stopama 6,92% i 17,19%, respektivno. Podstaknut rastom ekonomske aktivnosti u zemljama glavnim trgovinskim partnerima BiH i uspostavljanjem lanaca distribucije, izrazito visoku stopu rasta je ostvario izvoz robe iz BiH koji je u 2021. godini iznosio 12,71 milijardu KM, što predstavlja godišnji rast od 34,9%, dok je povećanje uvoza robe iznosilo 4,20 milijardi KM (26,7%).

Kada su u pitanju aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine, tokom 2021. godine nastavljeno je unapređenje okvira vezanog za obaveznu rezervu banaka. Deviznim rezervama se upravljalo na principima sigurnosti i profitabilnosti čime je uspješno održavana monetarna stabilnost. Platni sistemi funkcionisali su bez prekida i uredno su izvršene sve transakcije. Zadovoljene su sve potrebe banaka i privrede kada je u pitanju snabdjevanje gotovim novcem i uredno je izvršavana funkcija fiskalnog i bankarskog agenta za državu Bosnu i Hercegovinu i druge javne institucije. Također, dodatno su se unapređivali i ostali poslovni procesi. Doneseni su važni krovni dokumenti i politike iz oblasti upravljanja rizicima, informacijske sigurnosti te programa uskladenosti, koji su značajni za jačanje integriteta i etičnog poslovanja u skladu s najvišim međunarodnim standardima i direktivama Evropske unije.

Uspješna realizacija svih zadataka i aktivnosti u 2021. godini ne bi bila moguća bez maksimalne profesionalnosti i angažmana svih članova naše institucije. Ovom prilikom želim da se zahvalim svim članovima Upravnog vijeća, Uprave i uposlenicima na profesionalnom pristupu i doprinosu u postizanju zadatih ciljeva.

Godišnji izvještaj za 2021. godinu odobren je na sjednici Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, održanoj 29.3.2022. godine.

dr. Senad Softić

Guverner

Pravni status

U skladu s Ustavom – Aneksom 4. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine je institucija Bosne i Hercegovine osnovana Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Bosne i Hercegovine 20. juna 1997.¹ i počela je s radom 11. augusta 1997. Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine, utvrđeni Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, jesu:

- da postigne i očuva stabilnost domaće valute (konvertibilne marke) tako što je izdaje uz puno pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima, u skladu s aranžmanom poznatim pod nazivom valutni odbor, prema fiksnom kursu: jedna konvertibilna marka za jednu njemačku marku. Od 1. januara 2002. konvertibilna marka vezana je za euro prema kursu: jedna konvertibilna marka za 0,511292 eura, odnosno jedan euro iznosi 1,955830 konvertibilnih maraka;
- da definiše i kontroliše provođenje monetarne politike Bosne i Hercegovine;
- da drži službene devizne rezerve i upravlja njima na siguran i profitabilan način;
- da održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- da koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- da prima depozite od institucija na nivou Bosne i Hercegovine, odnosno depozite entiteta i njihovih javnih institucija na osnovu zajedničke odluke entiteta, kao i depozite komercijalnih banaka;
- da izdaje propise i smjernice za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine u okviru ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine;
- da učestvuje u radu međunarodnih organizacija koje rade na utvrđivanju finansijske i ekonomske stabilnosti te zastupa Bosnu i Hercegovinu u međuvladinim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

¹ “Službeni glasnik BiH“, 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07.

Centralna banka Bosne i Hercegovine potpuno je nezavisna od Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske te bilo koje javne agencije i organa, a u cilju objektivnog provođenja svojih zadataka. Centralna banka Bosne i Hercegovine svoju djelatnost obavlja preko Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, Uprave CBBiH i osoblja.

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine je organ Centralne banke Bosne i Hercegovine nadležan za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju Centralne banke Bosne i Hercegovine, u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine sastoji se od pet članova, koje imenuje Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i između svojih članova bira guvernera, koji je ujedno i predsjedavajući ovog organa i Uprave CBBiH. Guverner je glavni izvršni funkcioner zadužen za svakodnevno poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine. Uprava CBBiH, koju čine guverner i tri viceguvernera (koje imenuje guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine), na zahtjev guvernera, kao glavnog izvršnog funkcionera, operativno provodi aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine i usklađuje aktivnosti organizacijskih jedinica.

Za kontrolu rizika u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, imenuje glavnog internog revizora i zamjenike glavnog internog revizora.

Poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine ostvaruje se preko Centralnog ureda sa sjedištem u Sarajevu, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale sa sjedištem na Palama i u Brčko distriktu.

1. Ekonomska kretanja u 2021. godini

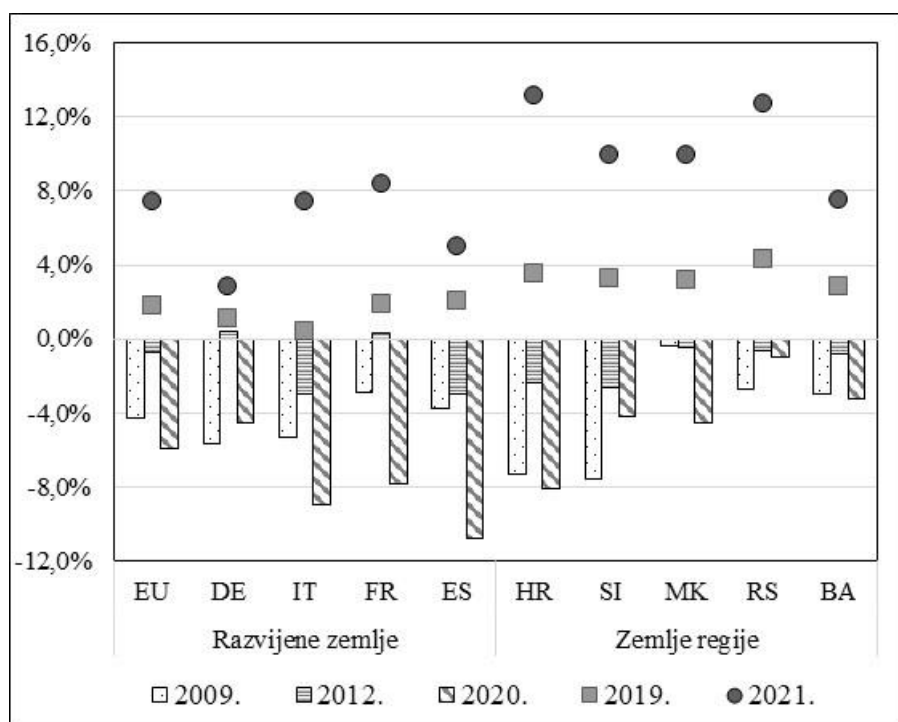
1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje

Ubrzanje globalnog protoka roba i usluga te povratak potrošačkog optimizma, nakon niske uporedne osnovice iz 2020. godine, uzrokovali su snažan rast ekonomske aktivnosti u 2021. godini. Povećanje potražnje za proizvodima i uslugama, rast zaposlenosti te snažan rast cijena hrane i nafte uticali su globalno na povećanje inflacijskih pritisaka tokom cijele izvještajne godine, s tim da je isti naročito izražen u drugom polugodištu izvještajne godine. Na kraju 2021. godine bilježi se rekordno nizak broj nezaposlenih lica u EU, kao rezultat brzog ekonomskog oporavka i značajne državne pomoći usmjerene ka očuvanju radnih mjesta tokom pandemijskog perioda. Monetarna politika u većini zemalja u prvoj polovini 2021. godine ostala je izrazito ekspanzivna osiguravajući i dalje vrlo povoljne uslove finansiranja. Uslijed zabilježenog značajnog ekonomskog oporavka u drugoj polovini 2021. godine, neke centralne banke počele su najavljivati bržu normalizaciju monetarne politike i / ili podizati kamatne stope kao odgovor na rastuće inflatorne pritiske. Izdašna javna potrošnja koju je nametnula pandemija COVID-19 je prouzrokovala velike fiskalne deficite, kako u BiH tako i u zemljama regiona. Ekspanzivna monetarna politika ECB je doprinijela održanju rasta kredita u oba ključna sektora ekonomija, s tim da je dinamika rasta kredita blago usporena. Stopa prinosa do dospeljeća na tržištu desetogodišnjih obveznica zemalja sa visokim kreditnim rejtingom je i dalje ili negativna ili konvergira ka nuli.

Nakon što je u 2020. godini snažni uticaj korona šoka izazvao rekordnu recesiju u usporedbi sa ranijim ekonomskim krizama² (grafikon 1.1), u 2021. godini zabilježen je značajan ekonomski oporavak. Prikazane zemlje u regiji već su zabilježile pomalo neočekivan rast u odnosu na pretpandemijski nivo, dok pojedine razvijene zemlje poput Njemačke tek u 2022. godini očekuju povratak na nivo ekonomske aktivnosti iz 2019. godine, što je uzrokovano oštrim restriktivnim mjerama u borbi protiv koronakrize.

² Kriza iz 2009. godine predstavlja najizraženiji pad tokom velike finansijske krize iz perioda 2008.-2010., dok kriza u 2012. predstavlja krizu javnog duga.

Grafikon 1.1: Godišnje promjene realnog BDP-a u odabranim periodima

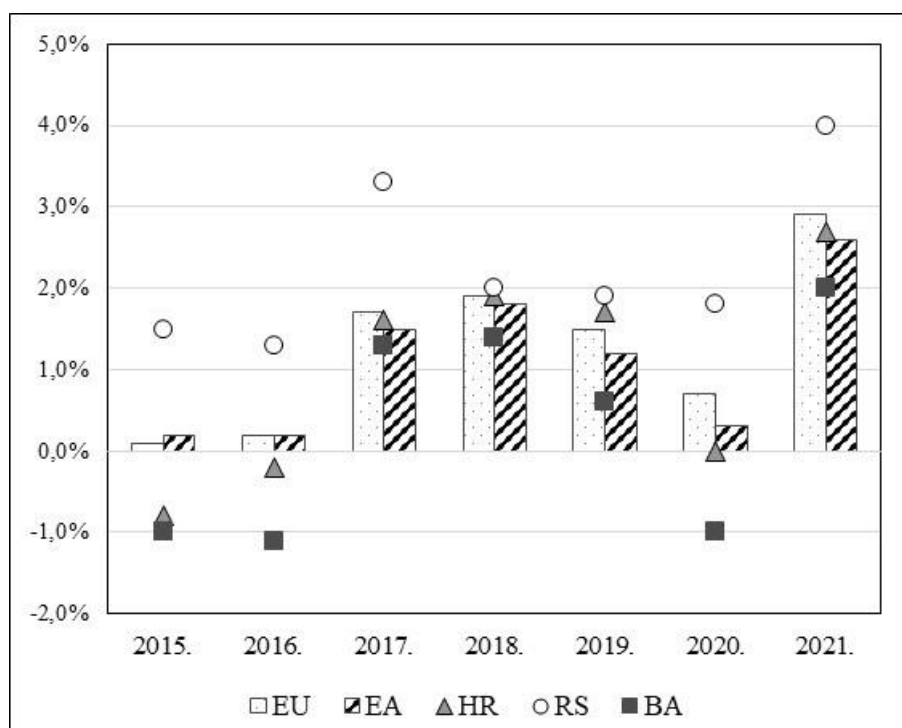

Izvor: Eurostat

Napomena: Navede zemlje predstavljaju ključne ekonomije EU i vanjskotrgovinske partnere BiH. Podaci zemalja regije, te EU, IT i FR za 2021. godinu se odnose na godišnji rast u prva tri kvartala u odnosu na isti period prethodne godine.

Prosječne potrošačke cijene u razvijenim zemljama zabilježile su snažan rast, te su bitno iznad ciljanog nivoa inflacije, slijedom brojnih poremećaja na globalnom tržištu roba i usluga, povećanja transportnih troškova te ekspanzivne monetarne politike vodećih centralnih banaka. Rekordne stope inflacije su posebno zabilježene u drugom polugodištu 2021. godine, dok se u 2022. godini očekuje nastavak snažne inflacije, naročito u prvom polugodištu slijedom niže osnovice iz prethodne godine i velike političko-sigurnosne krize na istoku Evrope. Daljnji inflatorni pritisci će značajno usporiti rast realne ekonomske aktivnosti i opšteg standarda stanovništva u narednom periodu. Primjećuje se da su inflatorni pritisci u BiH, u pravilu, bili dosta blaži u odnosu na okruženje (grafikon 1.2).

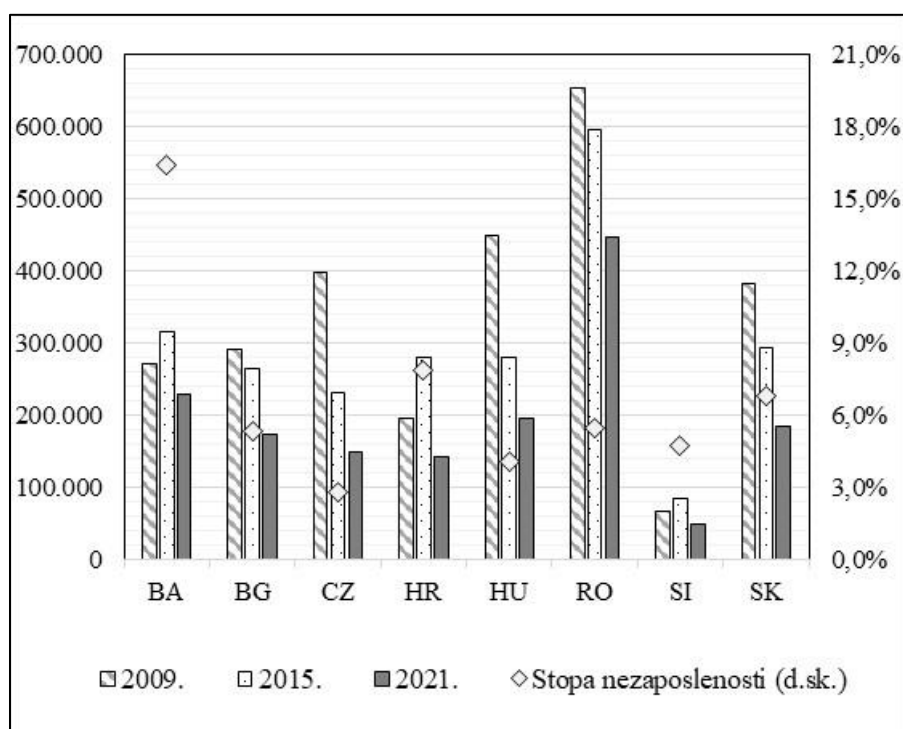
Grafikon 1.2: Godišnje kretanje prosječnih potrošačkih cijena u odabranim zemljama

Izvor: Eurostat

Stopa nezaposlenosti u EU na kraju godine je iznosila 6,4% i već je niža u odnosu na isti period 2019. godine, kao rezultat brzog ekonomskog oporavka i značajne državne pomoći usmjerene ka očuvanju radnih mjesta tokom pandemijskog perioda. Brojne zemlje zabilježile su rekordno nizak broj nezaposlenih lica (grafikon 1.3), dok istovremeno BiH bilježi konstantno najveću stopu nezaposlenosti.

Grafikon 1.3: Broj nezaposlenih osoba u odabranim zemljama

Izvor: BHAS, Eurostat

Napomena: Podaci o broju nezaposlenih u BiH odnose se na kraj trećeg kvartala prema ILO metodologiji, kao jedinog međunarodnog usporedivog indikatora nezaposlenosti.

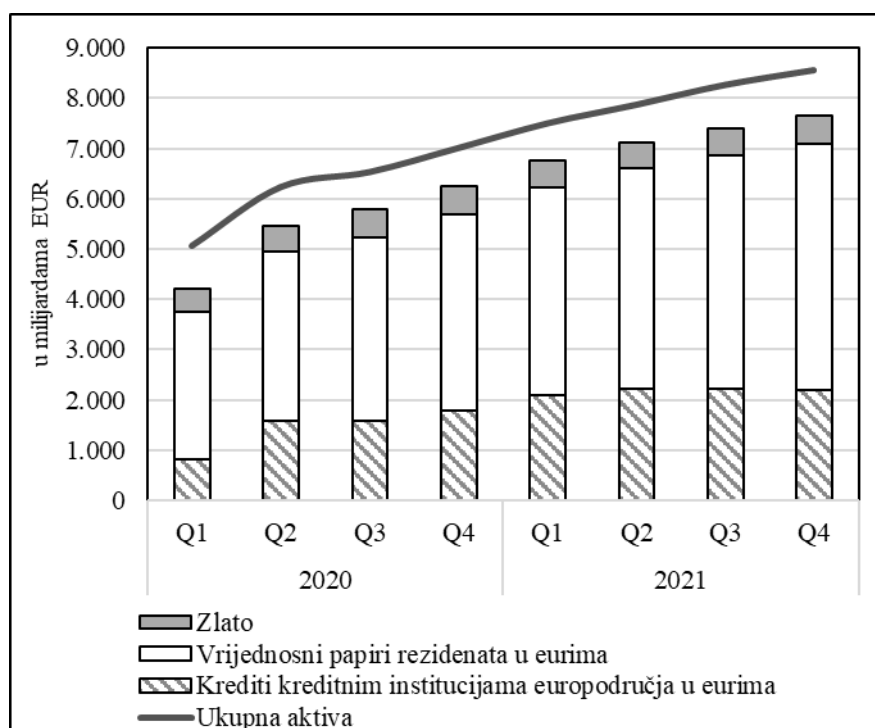
Monetarna politika u većini zemalja u prvoj polovini 2021. godine ostala je izrazito ekspanzivna osiguravajući i dalje vrlo povoljne uslove finansiranja. Uslijed zabilježenog značajnog ekonomskog oporavka u drugoj polovini 2021. godine neke centralne banke počele su najavljivati bržu normalizaciju monetarne politike i / ili podizati kamatne stope kao odgovor na rastuće inflatorne pritiske. Porast inflacije na globalnom nivou promijenio je tržišna očekivanja u smjeru bržeg napuštanja vanrednih pandemijskih mjera i postupene normalizacije monetarne politike.

ECB je tokom cijele 2021. godine zadržala kamatne stope na postojećim nivoima – referentnu na 0%, kamatnu stopu na kreditne olakšice na 0,25% i kamatnu stopu na depozitne olakšice na -0,50%. Iako za prvih pola godine nije mijenjala obime programa kupovine aktive, ECB je već od jula, kako je i bilo najavljeno, znatno ubrzala tempo kupovine u okviru Pandemijskog programa hitne kupovine (PEPP). Pri tome, istaknuta je fleksibilnost ovog programa, tako da navedeni iznos ne mora biti iskorišten u potpunosti ako se povoljni uslovi finansiranja mogu obezbijediti i manjim obimom kupovine, ali u suprotnom može biti i povećan. Početkom jula, ECB je objavila rezultate revizije strategije monetarne politike započete u januaru 2020. godine.

Nova strategija, između ostalog, podrazumijeva simetričan inflacijski cilj sa stopom inflacije od 2% u srednjem roku. ECB smatra da su negativna i pozitivna odstupanja od ovog cilja podjednako nepoželjna. U skladu s novom strategijom, ECB je na sastanku u julu objavila smjernice u pogledu kamatnih stopa, u kojima će kamatne stope ostati na trenutnim ili nižim nivoima sve dok ECB u svojim projekcijama ne bude očekivala da inflacija unutar horizonta projekcije dostigne 2% i na tom nivou se održi do kraja perioda projekcije, kao i dok ECB ne ocijeni da je kretanje bazne inflacije konzistentno sa ostvarivanjem inflacionog cilja. ECB je, u svojoj reviziji strategije, također navela da će se prilikom odlučivanja o monetarnoj politici uzimati u obzir i klimatske promjene. Sljedeća revizija strategije monetarne politike ECB najavljena je za 2025. godinu.

Dominantan pogled ECB-a tokom 2021. godine je bio kako je inflacija prolaznog karaktera. S tim u vezi, predloženo je da se s krajem 2021. godine neto kupovine u okviru PEPP-a kalibriraju nešto nižom dinamikom nego u prethodnim kvartalima. Od izbijanja pandemije, Evropska centralna banka (ECB) kupila je skoro 2 biliona eura vrijednosnih papira eurosistema kako bi stabilizovala tržišta i pokrenula ekonomiju (grafikon 1.4). Rast novčane mase u eurozoni zabilježen je u sva četvri kvartala 2021. godine. Kupovina vrijednosnih papira eurosistema ostala je dominantan izvor stvaranja novca (rast od skoro 23% u odnosu na prethodnu godinu). Uz ovakav kontinuiran rast aktive ECB-a tokom 2021. godine, jasno je da ECB u budućnosti mora razmotriti da li trenutni kurs monetarne politike ostaje prikladan u datim okolnostima i inflacijskim pritiscima. Očekivanja ECB-a tokom četvrtog kvartala 2021. godine su da će se pokretači inflacije stabilizovati tokom 2022. godine, pa je odlučeno da se pristupi daljem postepenom smanjenju tempa kupovine vrijednosnih papira eurosistema u 2022. godini. Ova strategija podrazumijeva da povećanje ključnih kamatnih stopa nije u planu do početka 2023. godine, s obzirom da je ECB opredijeljena da zadrži stope na istom nivou dok postepeno ne ukine sve kupovine vrijednosnih papira (više u tekstnom okviru 1 ispod).

Grafikon 1.4: Konsolidovani bilans eurosistema, odabrane stavke aktive

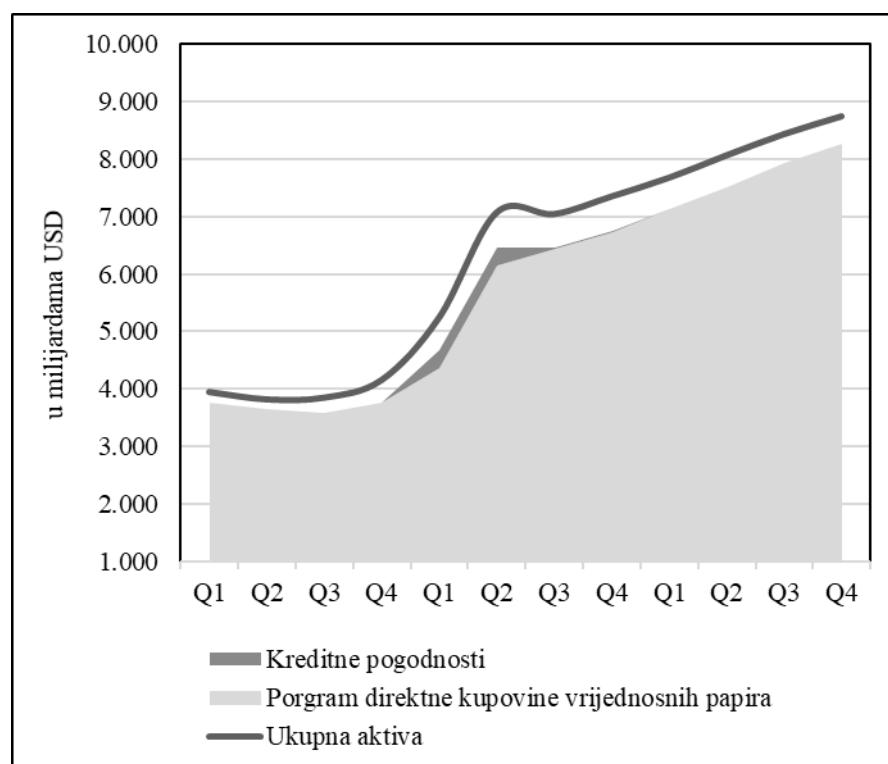

Izvor: ECB

FED je u toku 2021. godine takođe zadržao raspon referentne stope na postojećem nivou (0–0,25%). Tokom prvih šest mjeseci 2021. godine, zadržana je i postojeća dinamika kupovine aktive u okviru programa kvantitativnih olakšica (mjesečna kupovina državnih vrijednosnih papira u iznosu od 80 milijardi dolara i vrijednosnih papira uz hipoteku u iznosu od 40 milijardi dolara). Ukupna aktiva u bilansu stanja FED-a porasla je za oko 1,39 biliona dolara u toku 2021. godine, te dostigla vrijednost od skoro 8,8 biliona dolara (grafikon 1.8). Povećanje ukupne aktive bilo je u potpunosti definisano povećanjem kupovine vrijednosnih papira, koji su porasli za oko 1,53 biliona dolara odražavajući kontinuirane neto kupovine vrijednosnih papira pod vodstvom Federalnog odbora za otvoreno tržište (FOMC). Međutim, junske projekcije FED-a u pogledu referentne kamatne stope prvi put do tada su predviđale povećanje stope u 2023. godini, ukazujući na to da je većina predstavnika FED-a optimističnija da će se ciljevi postići brže nego što je prethodno očekivano. U nastojanju da postignu svoje ciljeve, maksimalnu zaposlenost i inflaciju po stopi od 2 posto na duži rok, FED je i tokom posljednjeg kvartala 2021. godine odlučio da zadrži raspon ciljane kamatne stope nepromijenjenim, a neposredno prije podizanja ključnih kamatnih stopa, biće završena neto kupovina obveznica u okviru programa kvantitativnih olakšica. S inflacijom znatno iznad 2% i značajno jačim tržištem rada FED, za razliku od nešto konzervativnijeg i opreznijeg stava ECB-a, očekuje da će uskoro biti

prikladno podizati referentnu kamatnu stopu. S tim u vezi, FED je na posljednjem sastanku najavio moguće povećanje kamatne stope i to već u martu 2022. godine, te je odlučeno da se nastavi sa smanjenjem mjesečnih kupovina vrijednosnih papira. Počevši od februara 2022. godine, FED je smanjio volumene kupovine vrijednosnih papira; volumeni vrijednosnih papira trezora od februara iznose 20 milijardi dolara mjesečno, a agencijski vrijednosni papiri pokriveni hipotekom 10 milijardi dolara mjesečno (grafikon 1.5).

Grafikon 1.5: Aktiva Federalnih rezervi, odabrane stavke

Izvor: FED

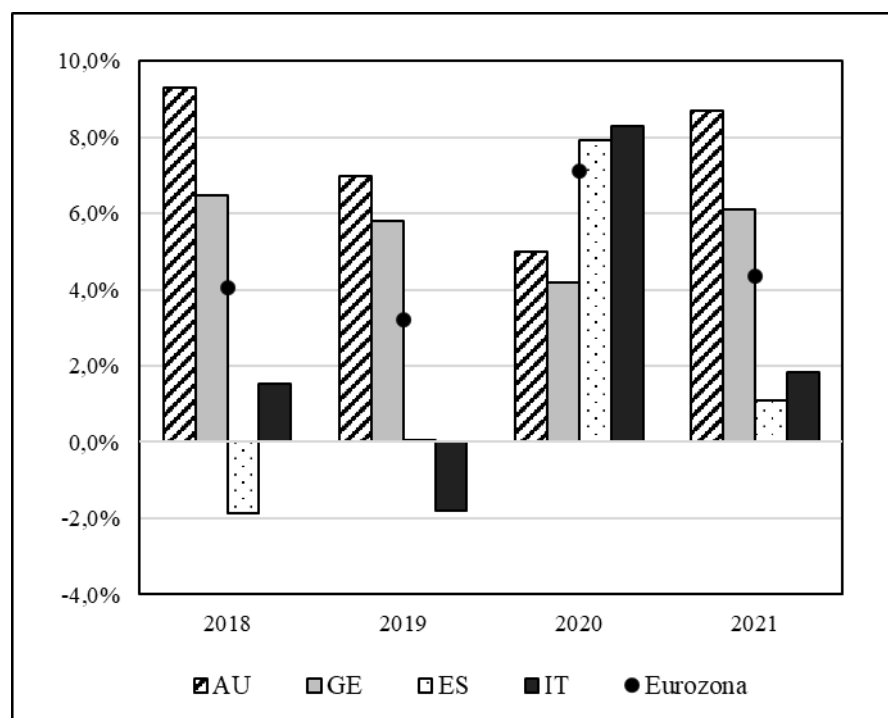
Tekstni okvir 1: Uticaj inflacije na normalizaciju monetarne politike vodećih centralnih banaka

Dinamika i intenzitet normalizacije monetarne politike vodećih centralnih banaka trenutno je jedno od najznačajnijih pitanja. Većina centralnih banaka se vodi uvjerenjem da bi brzina normalizacije prije svega trebala zavisiti od toka i dužine inflacije, ali i od toka oporavka od recesije i trenutnom stanju ekonomije. Nakon godina niske inflacije u cijelom svijetu, u proteklih nekoliko mjeseci inflacijski pritisci su znatno ojačali. Jedan od razloga je neusklađenost ponude i potražnje na tržištu roba i usluga i rast cijene energenata. Ovakva

kretanja su dovela do procesa napuštanja pandemijskih mjera, a pristupilo se i postepenoj normalizacije monetarne politike u nekim od centralnih banaka. Neke članice EU, a koje su izvan europodručja, počele su dizati svoje referentne kamatne stope već u junu 2021. godine, dok su se ostale članice izvan europodručja, podstaknute sve snažnijim inflacionim pritiscima, pridružile krajem godine.

Centralne banke većih razvijenih ekonomija, ostale su dosta oprezne i konzervativne, u skladu sa njihovom ocjenom trenutnih inflatornih pritisaka kao tranzitornih. Iskustva eurozone iz ranijih ciklusa snažne reakcije ECB, u skladu sa makroekonomskim trendovima i pooštrevanja uslova, posebno uoči globalne finansijske krize i evropske dužničke krize, pozivaju na poseban oprez. Ekonomski rast u Evropi nije posebno značajan već nekoliko godina. Kreditna aktivnost, takođe, nije jačala, uprkos mjerama podrške od strane ECB-a. Uz to, postoje značajne razlike u intenzitetu ekonomske i kreditne aktivnosti, ali i ranjivostima, među članicama eurozone.

Grafikon 1.6: Kreditni rast sektora nefinansijskih preduzeća, odabrane zemlje eurozone

Izvor: ECB

Ukoliko bi se referentne kamatne stope podigle suviše rano, neke od mogućih posljedica bi bile sljedeće. Nominalne kamatne stope bi porasle, potencijalno stvarajući pritisak na troškove proizvodnje u eurozoni. U trenutnim okolnostima, dodatni inflatorni šok na strani ponude bi dodatno usporio ekonomsku aktivnost. Prinosi na finansijskim tržištima bi porasli, vjerovatno i budući trošak zaduživanja vlada tržištima euroobveznica. Pri tome, treba imati u vidu nekoliko

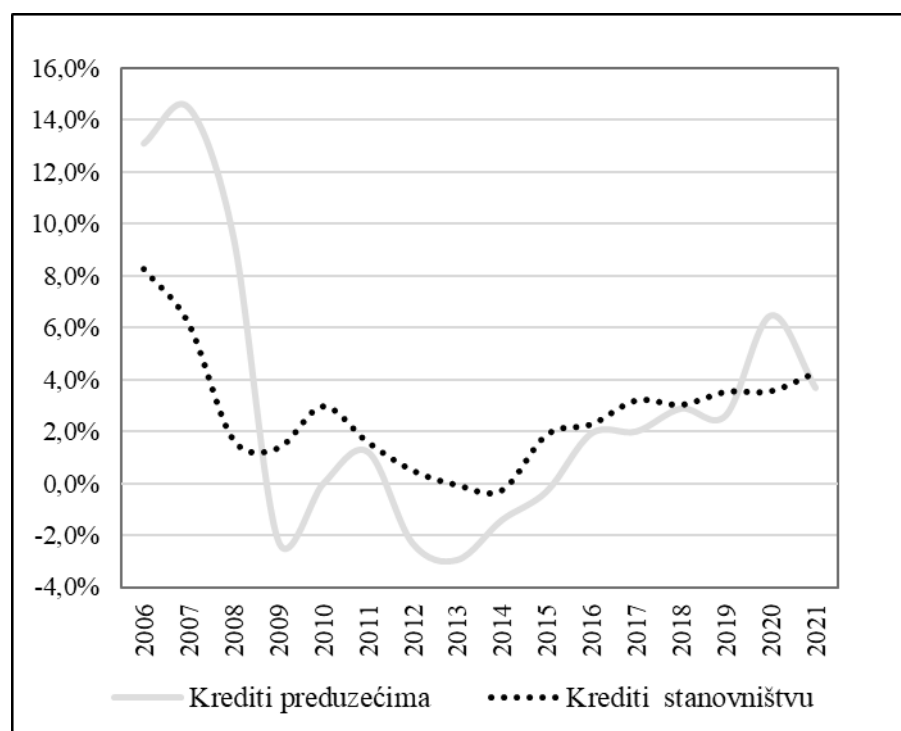
faktora: visina javnog duga je značajno porasla u većini zemalja članica usljed fiskalnog odgovora na pandemiju; Evropska komisija je, prije rata u Ukrajini, najavila snižavanje nivoa javne zaduženosti prema okvirima kriterija iz Maastrichta već od 2023. godine; i izloženost bankarskog sektora eurozone i članica eurosistema centralnih banaka, dužničkim vrijednosnim papirima zemalja članica EU. Konačno, snažan rast nominalnih kamatnih stopa bi se negativno odrazio i na raspoloživi dohodak stanovništva, koji je značajno različit među zemljama članicama eurozone.

Iako su zadržale referentne kamatne stope na istim nivoima, vodeće centralne banke počele su sa najavljuvanjem i / ili smanjivanjem pandemijskih programa kupovine vrijednosnih papira, a što je predloženo kao jedan od preduslova skorog podizanja ključnih kamatnih stopa. FED je među prvima najavio skoru obustavu kupovine vrijednosnih papira već do sredine 2022. godine, nakon čega se očekuje postepeno povećanje referentnih kamatnih stopa s trenutnih 0,25%, na procijenjenih 1,05% do kraja 2023. godine. S obzirom da su inflacijski pritisci europodručja u toku 2021. godine bili nešto slabiji nego oni u SAD-u, ECB nije smatrala da bi znatnije ubrzavanje normalizacije monetarne politike bilo prikladno. S tim u vezi, donesene su odluke o postepenom smanjenju kupovine vrijednosnih papira pandemijskog programa. I polovnom marta je još uvijek nepoznanica da li će ove kupovine biti potpuno obustavljene do kraja marta 2022. godine, kako je i najavljeno. Pod ovakvim uslovima, ECB ne signalizira skoro povećanje ključnih kamatnih stopa, prema nekim najavama ne prije kraja 2023. godine, s tim da bi ono i tada prema tržišnim očekivanjima moglo iznositi samo 50 b.p. Međutim, s obzirom da je izvjesno kako bi se inflacijski pritisci mogli pokazati znatno snažnijim i dugotrajnijim nego što se očekivalo, promjene u smislu brže normalizacije monetarne politike u cijelom svijetu bi mogle biti znatno izraženije. Na posljednjem sastanku ECB-a, u martu 2022. godine, su upozorili da bi inflacija mogla biti znatno viša u bliskoj budućnosti zbog ekonomskih i finansijskih uticaja vezanih za rat u Ukrajini, što znači da se međunarodno okruženje trenutno nalazi u periodu izrazito visoke političke i ekonomske neizvjesnosti. U takvim okolnostima ne treba isključiti drugačiji razvoj događaja u pogledu izmjene monetarne politike generalno, odnosno kretanja referentnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka.

Ekspanzivna monetarna politika ECB, koja se ogleda a u stalnom rastu aktivnosti ECB na finansijskom tržištu i mirovanju inače rekordno niskih kamatnih stopa, je uticala na kreditni rast u oba ključna sektora ekonomije zemalja eurozone (grafikon 1.7), ali i u ostatku EU. Kreditni rast u poređenju sa prethodnom godinom usporen je u sektoru preduzeća, jer su

preduzeća prestala koristiti posebne kreditne linije za oporavak tokom pandemije, a ubrzan je u sektoru stanovništva. Ako se rast kredita (2021/2020) preduzećima posmatra po zemljama uočava se veza kredita sa relativnom vrijednosti javnog duga u odnosu na BDP, mada se još uvijek ne može govoriti o uzročno-posljedičnoj međuzavisnosti. Prosječna stopa kreditnog rasta u sektoru preduzeća u eurozoni bila je 3,6% i skoro je prepolovljena u odnosu na prethodnu godinu. Najniži rast je ostvaren u Grčkoj (-1,83%), s tim da italijanski kreditni rast konvergira ka nuli (0,28%), a španski je vrlo nizak (1,4%). Ekspanzivna monetarna politika ECB-a, mjereno stopom kreditnog rasta, bila je najefikasnija u starim članicama EU, među kojima se po stopi kreditnog rasta izdvajaju Njemačka (5,8%) i Austrija (8,8%). U prosjeku kreditni rast u EU na tržištu preduzeća je u jednogodišnjem periodu manji za 279 b.p., u Grčkoj je to smanjenje još veće (1.150 b.p), dok je u Estoniji kreditni rast viši za 469 b.p.

Grafikon 1.7: Stopa kreditnog rasta u zoni eura

Izvor: Eurostat

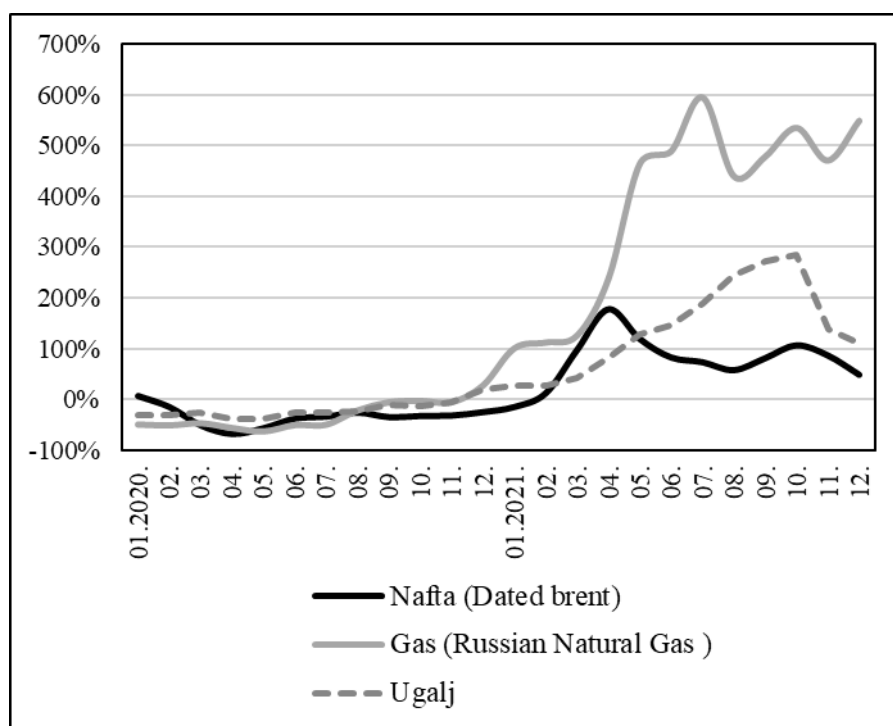
U 2021. godini stambeni krediti u eurozoni rasli su brže od potrošačkih kredita, a vjerovatni uzrok je, pored smanjenja raspoloživog realnog dohotka uzrokovanog bržim rastom inflacije od rasta nominalnih zarada, i rast cijene stanova. Stambeni krediti su na godišnjem nivou porasli za 5,4% (2021/2020), a rast potrošačkih kredita bio je skoro pet puta manji 1,15%, što je ipak, uprkos niskom rastu, promjena u odnosu na 2020, kada su potrošački krediti smanjen za 1,7%.

Krediti stanovništvu u eurozoni u 2021. godini ušli su u sedmu uzastopnu godinu rasta i njihovo stanje je za 4,24% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Na kraju 2021. tri zemlje imaju izražene negativne stope prinosa na ovom tržištu (Njemačka, Holandija i Luksemburg) iako ECB nije mijenjala kamatne stope. Stope prinosa na desetogodišnje obveznice su bile negativne i u ostalim zemljama koje takođe imaju visok kreditni rejting poput Austrije, Danske i Finske. U Francuskoj, Belgiji i Irskoj stope prinosa na desetogodišnje obveznice su samo blago pozitivne i neznatno su više od 0%.

Nakon umjerenog rasta u drugoj polovini 2020. godine, u 2021. godini je došlo do snažnog rasta cijena energenata, tako da su cijene ruskog prirodnog plina i uglja dostigle istorijske vrijednosti (grafikon 1.8). Na potencijalne inflatorne pritiske početkom 2022. godine ukazivala je i cijena januarskih fjučersa u izvještajnoj godini za isporuke plina na holandskom TTF čvorištu, koja je dostigla nivo od preko 2.000 dolara za hiljadu kubnih metara plina, dok je cijena uglja u decembru bila na nivou od 169,6 dolara po toni, što predstavlja godišnji rast od 110,7%. Iako su zbog pandemije postojala ograničenja u transportu roba, putovanjima i ekonomskoj aktivnosti na globalnom nivou, tražnja za naftom je nastavila da raste u 2021. godini, tako da je ostvaren najviši nominalni rast cijena još od 2009. godine. Kao odgovor na ovakav rast cijena, zemlje članice OPEC-a i njihove saveznice su dogovorili mjesečno povećanje proizvodnje nafte kako bi ona u 2022. godini dostigla nivo iz vremena prije pandemije. Ovakav rast cijena energenata rezultat je više faktora, kako na strani ponude tako i na strani tražnje. Globalni rast ekonomske aktivnosti usmjerio je značajne količine ruskog plina ka zemljama Dalekog istoka, dok su zemlje Južne Amerike kupile velike količine američkog tečnog plina. Rast tražnje i ponuda koja je bila ispod očekivanog nivoa doveli su do izuzetno neizvjesne situacije na tržištu plina tokom cijele 2021. godine. Neizvjesnost oko puštanja u rad plinovoda Sjeverni tok 2, rekordno nizak nivo zaliha u evropskim skladištima kao i napetost u odnosima Rusije i Zapada donijeli su dodatnu zabrinutost i rast cijena početkom grijne sezone.

Grafikon 1.8: Godišnje promjene cijena energenata

Izvor: www.indexmundi.com, www.tradingeconomics.com

1.2 Izvještaj o stanju bh. privrede

Snažan oporavak ekonomske aktivnosti i vanredan inflatorni šok su obilježili 2021. godinu. Rast realnog BDP-a je, djelimično, bio posljedica i baznog efekta. Zbog neuobičajeno snažnih inflatornih pritisaka u drugoj polovini godine, koji su dodatno intenzivirani početkom 2022. godine, izvjesno je da će CBBiH projekcije ekonomske aktivnosti u srednjem roku biti revidirane naniže već sa proljetnim krugom projekcija. Realni sektor ekonomije karakterizirao je snažan rast industrijske proizvodnje, koji je u izvještajnoj godini bio bitno iznad pretpandemijskog nivoa. U izvještajnoj godini intenzivirani su radovi u građevinarstvu, prvenstveno u visokogradnji. Na tržištu rada bilježi se rast broja zaposlenih lica, nominalnih plata i produktivnosti. U 2021. godini je zabilježena rekordna naplata prihoda od indirektnih poreza kao posljedica snažnog oporavka ekonomske aktivnosti, ali i dijelom posljedica rasta opšteg nivoa cijena. Javne investicije nisu realizovane prema planiranim programima, a ukupan dug sektora vlade je povećan, što i dalje upućuje na postojanje značajne fiskalne neravnoteže u BiH. Tokom 2021. godine došlo je oporavka kreditne aktivnosti, ali usljed izuzetno jakih kreditnih

rizika u pojedinim tržišnim segmentima, kreditni rast još uvijek nije na nivou pretpandemijskog, posebno u sektoru nefinansijskih preduzeća. U skoro svim tržišnim segmentima zabilježen je pad kamatnih stopa, kako na tržištu kredita tako i na tržištu depozita na novougovorene kredite i novooročene depozite. Nastavljen je višegodišnji značajan rast neto strane aktive uzrokovan umjerenim rastom strane aktive i ponovo, kao i nekoliko godina unazad, visokim padom strane pasive.

Prema projekciji CBBiH³ iz novembra 2021. godine, nominalni BDP u 2021. godini je bio procijenjen na 37,681 milijardu KM. Na godišnjem nivou, projicirana stopa rasta realnog BDP-a iznosila je 5,8%, što je niža stopa poredeći sa rastom realnog BDP u prva tri kvartala prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku BiH (BHAS), jer smo pretpostavili snažan cjenovni efekat u posljednjem kvartalu. Prema zvaničnim statističkim podacima, u prva tri kvartala 2021. godine⁴, najznačajniji doprinos ekonomskoj aktivnosti bio je kroz djelatnosti Trgovina na veliko i malo (42,77% od ukupnog godišnjeg porasta realne bruto dodane vrijednosti) i Prerađivačke industrije (18,31% od ukupnog godišnjeg porasta realne bruto dodane vrijednosti). Većina komponenti rashodnog obračuna realnog BDP-a bilježila je pozitivan doprinos ekonomskoj aktivnosti, osim uvoza, čiji je sporiji rast od izvoza umanjivao trgovinski deficit sa inostranstvom. Rekordan rast izvoza je bio pod uticajem povećanja izvoza roba (vidjeti potpoglavlje vanjski sektor), ali i usluga slijedom povećanja dolazaka turista (91,7% na godišnjem nivou). Rast zaposlenosti (vidjeti potpoglavlje tržište rada) i povećan priliv doznaka (vidjeti potpoglavlje vanjski sektor) najviše su doprinijeli rastu potrošnje domaćinstva, a samim tim rastu ukupne ekonomske aktivnosti.

U novembarskom krugu makroekonomskih projekcija⁵, prema tada raspoloživim podacima⁶, očekivali smo umjeren rast ekonomske aktivnosti u 2022. i 2023. godini zbog iščezavanja baznog efekta i povećanja inflatornog pritiska (tabela 1.1 ispod). Očekivali smo slabljenje značaja individualne potrošnje⁷ za ekonomski rast, a sve jači doprinos investicija, kako privatnih tako i javnih. Međutim, informacije o događajima i trendovima od kraja 2021. godine,

³ Službena jesenja projekcija CBBiH ključnih makroekonomskih pokazatelja, u skladu sa srednjoročnim makroekonomskim modelom.

⁴ Izračun realnog BDP-a prema proizvodnom pristupu.

⁵ Komponente su prema rashodnom metodu računanja BDP-a.

⁶ Kvartalni zaključno sa drugim kvartalom i mjesečni zaključno sa septembrom.

⁷ Ne njezin pad, samo usporevanje rasta na godišnjem nivou u srednjem roku.

pa sve do polovine marta 2022. godine, ukazuju da bi projekcije za 2022. i 2023. godinu mogle biti značajno revidirane u majskom krugu makroekonomskih projekcija.

Tabela 1.1: Srednjoročne projekcije CBBiH iz novembra 2021. godine

	2019.	2020.	2021.*	2022.*	2023.*
Promjene na godišnjem nivou					
Realni BDP	2,8%	-3,2%	5,8%	3,9%	2,1%
Inflacija (potrošačke cijene)	0,6%	-1,0%	2,0%	2,1%	1,4%
Učešće u BDP (potrošni pristup)					
Individualna potrošnja	71,4%	71,7%	70,7%	69,2%	68,3%
Državna potrošnja	18,8%	19,6%	18,8%	18,3%	18,1%
Investicije	25,2%	23,3%	23,3%	25,7%	25,5%
Neto izvoz	-15,4%	-14,6%	-12,8%	-13,1%	-11,9%

Izvor: BHAS, zvanični podaci za 2019 i 2020. godinu u momentu izrade projekcija.

Napomena:* Projekcija CBBiH

Najznačajnija nepoznanica u momentu izrade jesenjeg kruga srednjoročnih projekcija je bila rat u Ukrajini i sankcije koje su nametnute Rusiji. U momentu izrade izvještaja, rat u Ukrajini traje oko dvije sedmice, a efekat sankcija i na Rusiju i na zemlje i blokove koje su ih nametnule su još uvijek nepoznati. U tekstnom okviru 2. ispod se navode neke prve naznake dijela mogućih kratkoročnih efekata na BiH. Iako je u ovom momentu nemoguće kvantificirati efekte, sasvim je izvjesno da će inflatorni pritisci premašiti i najpesimističnija očekivanja sa kraja 2021. godine za 2022. godinu, pa čak i dalje. Za razliku od relativno skorih epizoda inflatornih šokova (uključujući i onaj tokom pandemije), trenutni imaju karakteristike šoka na strani ponude (eng. demand pull shock). Inflatorni šok na strani ponude, u pravilu, uzrokuju suprotna kretanja ekonomske aktivnosti (čak i nominalne) i inflacije⁸. Prema tome, realistično je, bar u kratkom roku, očekivati dalji rast domaćih proizvođačkih cijena (vidjeti potpoglavlje o cijenama), što će se odraziti ne samo na konkurentnost domaće privrede nego i na raspoloživi dohodak i individualnu potrošnju (vidjeti tekstni okvir 3 ispod). Takođe, izvjesno je usporavanje ekonomske aktivnosti u našim glavnim trgovinskim partnerima, bar zbog rasta cijena energenata i hrane na međunarodnim tržištima, što će se odraziti negativno na vanjsku tražnju

⁸ Mehanizam je sljedeći. Ukoliko proizvođači ne mogu apsorbovati efekte šokova kroz održiv pad profitabilnosti, rast troškova i pad produktivnosti će uzrokovati rast cijena.

za našim robama i uslugama. To je dodatni faktor koji očekujemo da će usporavati ekonomsku aktivnost u odnosu na projiciranu iz novembra 2021. godine.

Tekstni okvir 2: Uticaj rata u Ukrajini na bh. ekonomiju; Šta znamo do polovine marta?

Vanjskotrgovinska razmjena

Bosna i Hercegovina nema značajnu trgovinsku razmjenu sa Ukrajinom (0,2% ukupne trgovine BiH u 2021. godini). U trgovinskoj razmjeni sa Rusijom, BiH je neto uvoznik (udio od 2,1% u našoj vanjskotrgovinskoj razmjeni u 2021. godini). Najveći dio uvoza iz Rusije se odnosi na uvoz nafte i plina oko (80,0%). Udio uvoza iz Rusije, u ukupnom bh. uvozu, se značajno smanjivao tokom godina od 10,5% u 2011. godini do 2,9% u 2021. godini. U 2021. godini, Rusija je bila sedmi najvažniji partner iz kojeg smo uvozili. Značaj Rusije kao našeg izvoznog tržišta je dosta mali (0,7% ukupnog izvoza BiH u 2021. godini), sa fokusom na farmaceutske proizvode (oko 70,0% izvoza u Rusiju odnosi se na ovu grupu proizvoda). Iz navedenog se čini da direktni neposredni efekat rata u Ukrajini na trgovinski balans ne bi trebao biti dramatičan. Međutim, indirektni efekti preko Hrvatske, mogli bi biti značajniji, čak i u vrlo kratkom roku. U 2021. godini, uvoz iz Hrvatske, u grupi proizvoda Mineralna goriva i lubrikanti je činio oko 27,9% bh. uvoza ove grupe proizvoda. Poređenja radi, udio Rusije u bh. uvozu iste grupe proizvoda je bio 8,1%. Udio Srbije je bio 18,6%, nešto iznad udjela Italije. Trenutno je gotovo nemoguće procijeniti indirektni uticaj rata u Ukrajini i sankcija Rusiji vezano za ovaj sektor, jer nemamo informacije o vlasničkoj strukturi glavnih izvoznika ovih proizvoda u BiH, a zvanične trenutne politike u vezi sa sankcijama Rusiji se razlikuju. Vlasnička struktura INA-e, glavne naftne kompanije u Hrvatskoj, je vrlo heterogena i nemoguće je reći koliko su snažne veze sa institucionalnim investitorima iz Rusije (direktno ili preko Mađarske). Srbija, s druge strane, nije uvela ekonomske sankcije Rusiji, ali se iz zvaničnih statističkih podataka ne vidi da li su, eventualno, moguće disrupcije pri uvozu plina ili nafte i naftnih proizvoda. Plin je imao udio od 8,5% u ukupnom uvozu iz grupe Mineralna goriva i lubrikanti u 2021. godini, dok je uvoz nafte i naftnih derivata iznosio 64%.

Direktne strane investicije

Stanje direktnih stranih investicija iz Rusije se godinama smanjivalo. Na kraju 2020. godine je iznosilo 600,2 miliona KM (3,98% ukupnog stanja investicija u BiH). Tokovi stranih direktnih investicija za prva tri kvartala 2021. godine ukazuju na neto priliv direktnih investicija iz Rusije

u visini od 132,5 miliona KM (12,6% ukupnih priliva za period). Neto prilivi direktnih investicija iz Rusije su, gotovo u potpunosti, bili vezani za industriju Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda i Rafineriju Brod. Rafinerija Brod je jedina kompanije u BiH za preradu i proizvodnju naftnih proizvoda i jedna je od četiri kompanije u sklopu brenda NESTRO u BiH. Sve četiri kompanije u sklopu brenda su u vlasništvu Zarubezhneft, kompanije u većinskom javnom vlasništvu Rusije. Neto prilivi ruskih direktnih investicija za prva tri kvartala 2021. godine su posljedica nešto višeg priliva investicija u dionički kapital (1,29 milijardi KM) nego što su bili odlivi vezani za ostali kapital (1,13 milijardi KM). U suštini, radilo se o transformaciji dužničkih potraživanja direktnog investitora u vlasnički kapital. Slične transakcije su zabilježene i u prošlosti.

Dio ruskih direktnih investicija je bio vezan za bankarski sektor. U BiH su u februaru 2022. godine bile dvije banke sa većinskom ruskom vlasničkom strukturom, obje kao zasebna pravna lica, a ne filijale stranih banaka, i obje članice Sberbank grupacije. Njihov zajednički udio u ukupnoj aktivni bankarskog sektora, na kraju 2021. godine, bio je oko 7,5%. Poslovanje obje banke je, sa isključivanjem ruskih banaka iz SWIFT-a, bilo ugroženo i deponenti banaka su krenuli u povlačenje svojih depozita. Kako bi se spriječio negativan scenarij po čitav finansijski sektor, entitetske agencije za bankarstvo su preuzele upravljanje bankama. Prema posljednjim informacijama, Sberbank Sarajevo je prodana ASA banci, a Sberbank Banjaluka je prodana Novoj banci Banjaluka. Iz navedenog se može zaključiti kako je inicijalni udar sankcija Rusiji, posebno finansijskom sektoru znatno ublažen. Vjerujemo kako će se brza reakcija regulatora pokazati kao pravovremena i prikladna za očuvanje stabilnosti bankarskog sistema.

Konačno, bitno je napomenuti da CBBiH, u procesu investiranja deviznih rezervi, nije izložena privatnim ili javnim emitentima iz Rusije niti ruskom bankarskom sistemu.

Drugi faktor, koji u jesenjem krugu projekcija nije bio poznat, a koji će rezultirati pritiscima na očekivanu ekonomsku aktivnost u 2022. godini, je nastavak djelovanja u mehanizmu privremenog finansiranja za dio fiskalnog sektora⁹. Posljedično, nove javne investicije će biti ograničene samo na projekte za koje je osigurano finansiranje u ranijim godinama. Posljedično, javne investicije bi mogle biti niže od planiranih, što će rezultirati revizijom projekcija

⁹ Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2022.-2024. godina nije usvojen. U momentu pisanja Izvještaja ne postoji ni konsolidovani budžet za sve nivoe vlasti u BiH za 2022. godinu.

ekonomske aktivnosti za 2022. godinu naniže, i po ovom osnovu. Konačno, zbog trenutne političke situacije u zemlji, moguće je i da će dio privatnih investitora bar odložiti aktivnosti u BiH. U projekcijama je već predviđeno da će dio direktnih investicija iz ranijih godina biti isplaćen nerezidentima u formi dividendi sa ukidanjem zabrane isplata dividendi i bonusa u bankarskom sektoru tokom pandemije.

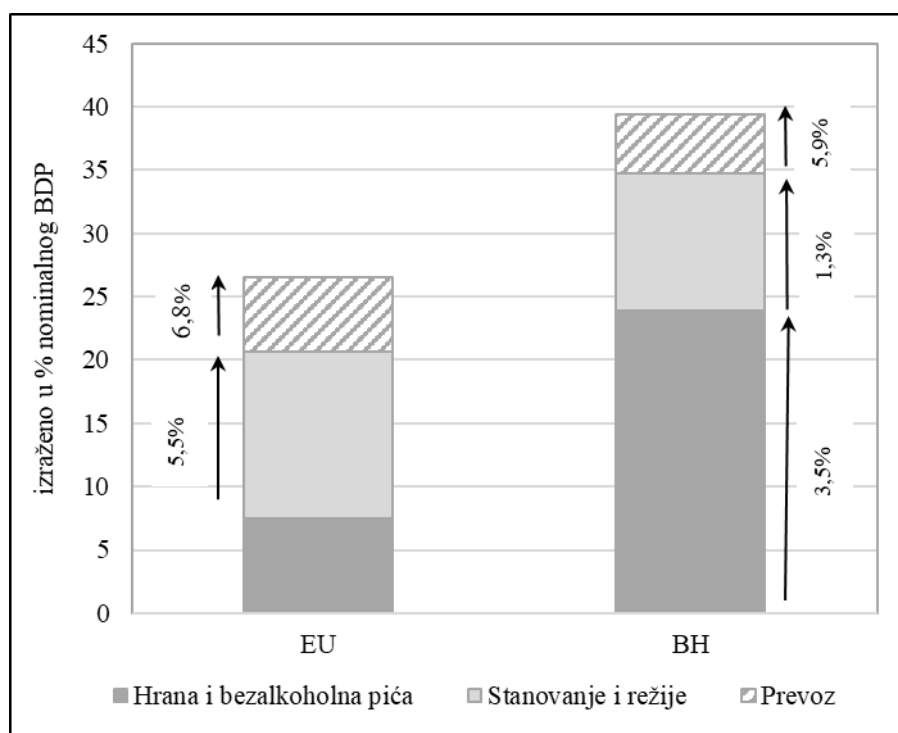
Tekstni okvir 3: Uticaj inflacije u kontekstu raspoloživog dohotka

Do momenta objave zvaničnih podataka o inflaciji, efekat na raspoloživi dohodak i eventualne promjene u sktrokturi konačne potrošnje domaćinstava se već desio. Od inflatornih očekivanja će dodatno zavisiti i druge kategorije bruto domaćeg proizvoda i budući intenzitet ekonomske aktivnosti. Prema tome, inflaciju je neophodno posmatrati, prvenstveno, u kontekstu trenutnih karakteristika stanovništva i radne snage.

Prema podacima Eurostata, per capita BDP, prema paritetu kupovnih snaga, u BiH je u 2020. godini bio tek na 33% onog Evropske unije (EU)¹⁰. Drugim riječima, kada se uzmu u obzir i razlike u cjenovnim nivoima, u BiH se, u 2020. godini, generisalo, po stanovniku, 33% vrijednosti koja se u istom periodu generisala u EU. Pri tome, prema istom izvoru, stvarna individualna potrošnja je, u slučaju BiH, generisala 84,2% nominalnog BDP-a u 2020. godini. U EU je taj udio iznosio 65,7%. Grafikon ispod (grafikon 1.9) prikazuje strukturu stvarne individualne potrošnje u BiH i EU u 2020. godini, izraženu u procentima nominalnog BDP-a, prema ključnim komponentama. U 2020. godini je stanovništvo u BiH konzumiralo hrane i bezalkoholnih pića u visini od 23,9% BPD-a. U EU je taj procenat bio daleko niži (7,5%). Čak i ako se zanemare više stope inflacije u odjeljku hrana i bezalkoholna pića u BiH u 2021. godini (3,5% u BiH i 1,6% u EU, period na period) i činjenica da indeksi u EU i BiH nisu direktno uporedivi, jasno je kako inflatorni pritisci u osnovnim životnim namirnicama znatno jače utiču na raspoloživi dohodak u zemljama na nižem nivou ekonomskog razvoja. Ako se u zemlji na nižem nivou razvoja, gdje se na hranu i bezalkoholna pića potroši oko četvrtine BDP-a, cijene hljeba povećaju za isti procenat kao u razvijenijoj zemlji, svakako da efekat na trenutno blagostanje i dugoročnu konvergenciju u nivoima blagostanja, ne bi bio ni približno jednak.

¹⁰ Posljednji dostupni podaci, objavljeni od strane Eurostata u decembru 2021. godine. Promjene u 2021. godini ne bi trebale biti dramatične, jer je konvergencija ka prosjeku EU spor i dugotrajan proces, posebno ako se strukturne reforme ne provode zavidnom dinamikom.

Grafikon 1.9: Struktura stvarne individualne potrošnje u 2020. godini

Izvor: Eurosta

Napomena: Vrijednosti pored strelica, koje sugerišu smjer cjenovnog pritiska u odnosu na 2020. godinu, predstavljaju inflaciju u referentnom cjenovnom odjeljku u 2021. godini.

Kratkoročni inflatorni šokovi ne moraju nužno rezultirati trajnim efektom na potrošačke obrasce ili snažnim i trajnim uticajem na ekonomsku aktivnost. Poseban izazov u slučaju BiH je to što ne postoje jaki argumenti u korist tvrdnji da su inflatorni šokovi tranzitorni (vidjeti potpoglavlje o cijenama). Međutim, visoka zavisnost ekonomske aktivnosti od domaće lične potražnje, kao što je slučaj u BiH, u kontekstu znatno nižeg raspoloživog dohotka po stanovniku od onog u EU, svakako da je ključna ranjivost domaće ekonomije. Sve dok se ne provedu strukturne reforme koje će rezultirati bržom konvergencijom ka EU, koliko god da takav zaključak zvučao retorički, uticaj inflatornih šokova na standard života u BiH će biti znatno jači nego u razvijenim zemljama i izgledno je da će biti ustrajni. U takvom okruženju, bilo kakve privremene mjere za olakšanje inflatornih pritisaka ne mogu biti dugog vijeka niti snažnog efekta. Ako je mogućnost štednje, a samim tim i investiranja stanovništva niska, mjere poput privremene intervencije na cijenama roba i usluga, privremene poreske olakšice ili jednokratne finansijske pomoći posebno ugroženim kategorijama će samo trenutno olakšati pritisak na budžet domaćinstava.

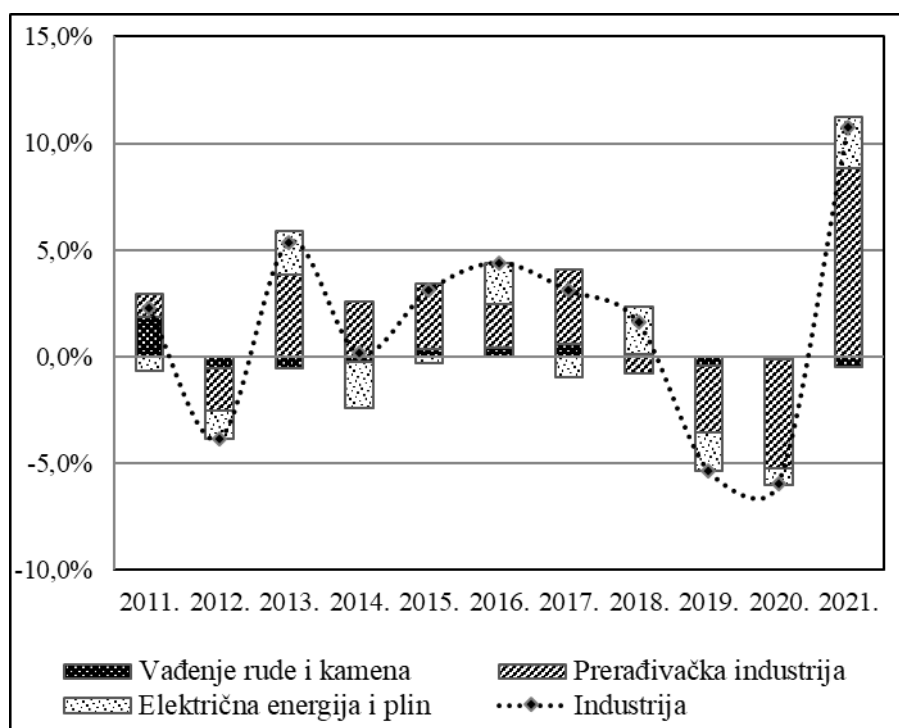
U okolnostima ustrajnih inflatornih šokova na ionako nizak nivo raspoloživog dohotka, buduća ekonomska aktivnost će usporavati, što će dodatno usporavati proces konvergencije ka EU. Upravo zbog vanredno snažnih inflatornih šokova i njihovog uticaja na privatnu potrošnju, u CBBiH očekujemo kako je izvjesno da će sa proljetnjim krugom makroekonomskih projekcija projekcije realne ekonomske aktivnosti biti revidirane naniže. Drugi pravac negativnih efekata na buduću ekonomsku aktivnost je, preko rasta cijena inputa proizvodnje (vidjeti potpoglavlja o cijenama i tržištu rada), na konkurentnost domaće privrede.

1.2.1 Realni sektor

I. Industrijska proizvodnja i građevinarstvo

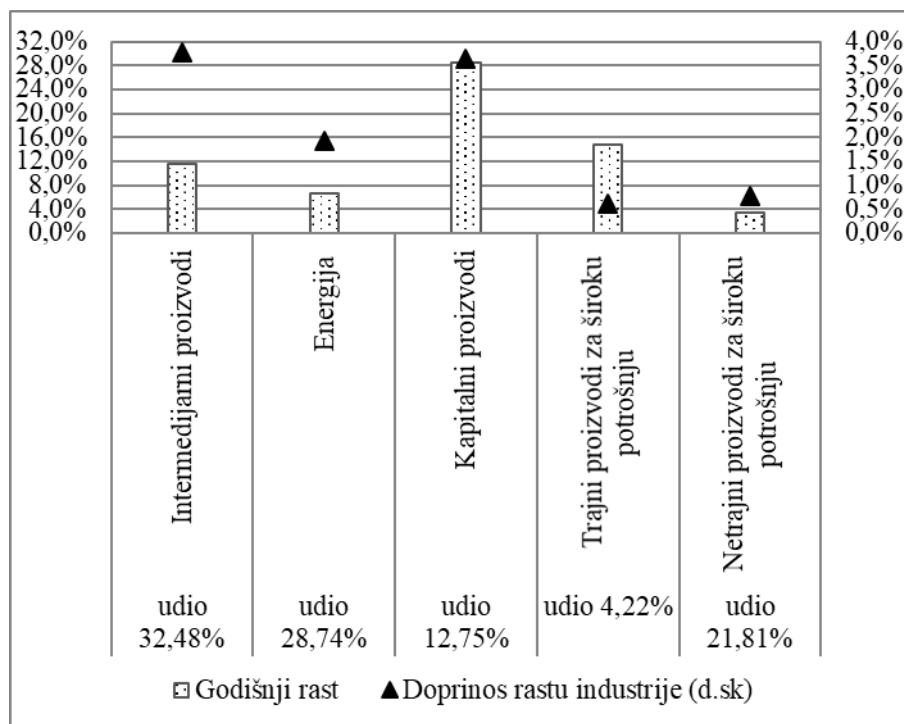
U izvještajnoj godini zabilježen je rekordan rast obima industrijske proizvodnje, nakon što je u dvije ranije godine zabilježen najizraženiji pad industrijske proizvodnje u posljednjoj deceniji, slijedom prestanka rada pojedinih strateških preduzeća i kasnijeg uticaja koronakrize. Posmatrano prema područjima djelatnosti, godišnji rast industrijske proizvodnje (grafikon 1.10) je prvenstveno pod uticajem snažnog rasta proizvodnje prerađivačke industrije, te povećanja proizvodnje i distribucije električne energije i plina. Prema glavnim industrijskim grupama, snažan rast bilježili su kapitalni proizvodi, gdje se naročito izdvaja proizvodnja gotovih metalnih proizvoda (26,5%). Navedena grupa proizvoda, uprkos značajno nižem udjelu, bilježila je gotovo identičan doprinos rastu industrijske proizvodnje kao i grupa proizvoda za međufaznu potrošnju (grafikon 1.11).

Grafikon 1.10: Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po djelatnostima

Izvor: BHAS

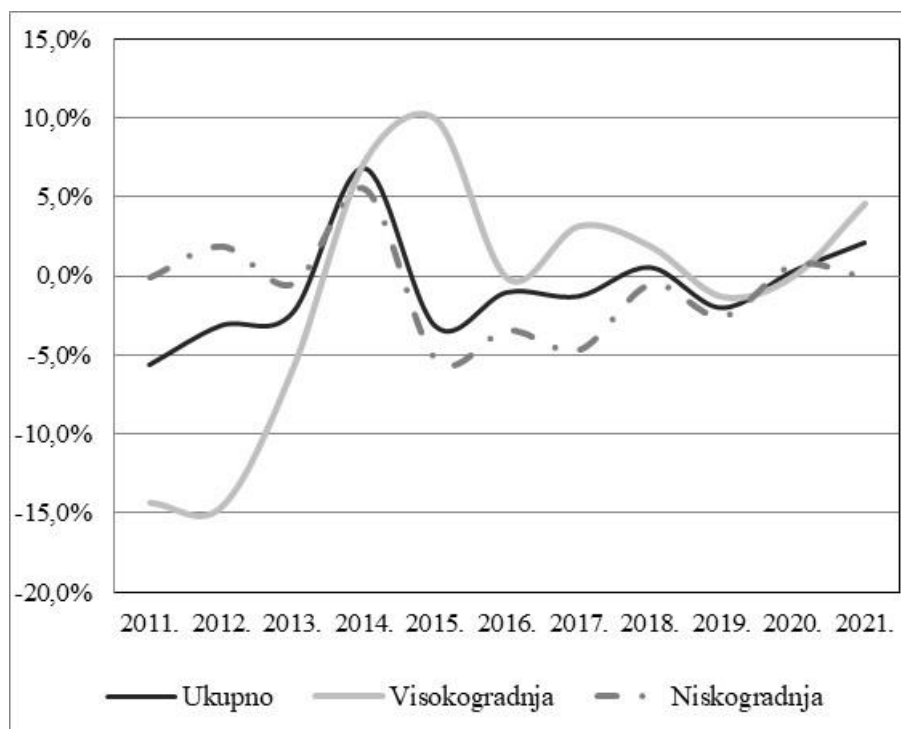
Grafikon 1.11: Godišnja promjena i doprinos industrijskih grupa

Izvor: BHAS

Nakon što je u posljednjim godinama zabilježena stagnacija ukupnih građevinskih radova, slijedom usporene implementacije kapitalnih projekata, u izvještajnoj godini zabilježen je rast radova, prvenstveno u visokogradnji (grafikon 1.12). Imajući u vidu snažan korona šok, brz oporavak građevinarstva i snažan rast industrije u izvještajnoj godini predstavljaju pozitivan signal za rast ukupne ekonomske aktivnosti u narednom periodu.

Grafikon 1.12: Godišnje promjene proizvodnje građevinskog sektora

Izvor: BHAS

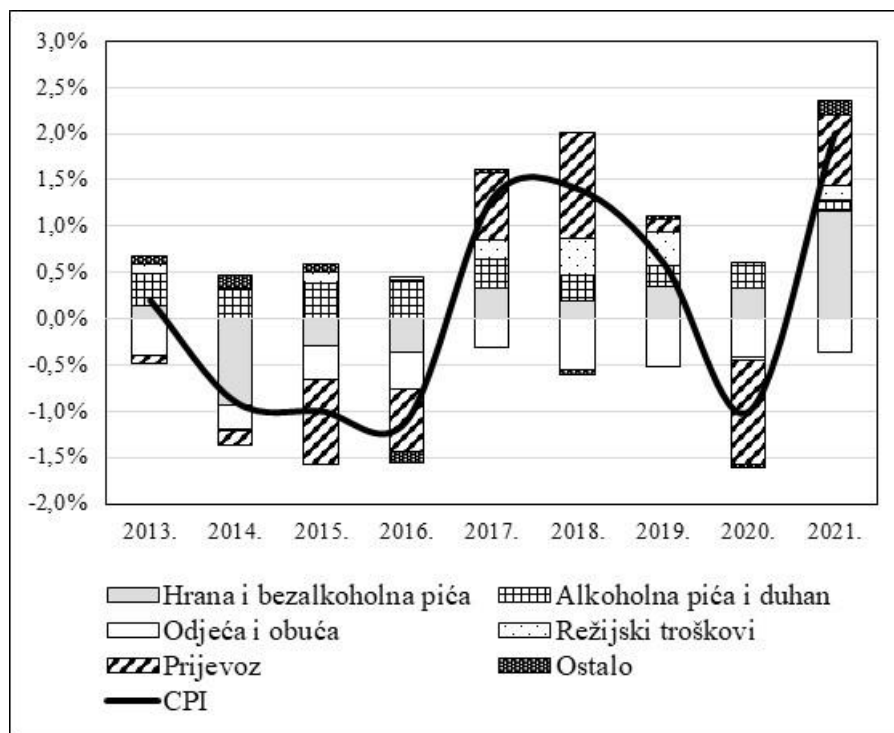
II. Cijene

Inflatorni šok u drugom polugodištu je bio jedno od glavnih obilježja ekonomskih trendova u 2021. godini. Inflatorni pritisci su u drugom polugodištu 2021. godine bili toliko snažni, da su, ne samo neutralisali deflaciju iz prvog polugodišta, nego i rezultirali značajnim prosječnim rastom cijena u kalendarskoj godini, koji nije zabilježen od 2012. godine. Inflatorni pritisci su dodatno intenzivirani i početkom 2022. godine, pa je inflacija u BiH dosegla najviše vrijednosti od kraja 2008. godine.

U 2021. godini zabilježena je inflacija od 2,0% (prosjeak za dvanaest mjeseci 2021. godine, u odnosu na prosjeak za dvanaest mjeseci 2020. godine), kao rezultat pozitivnog doprinosa gotovo svih odjeljaka potrošačke korpe, gdje se posebno izdvajao rast cijena hrane i pića te prevoza

(grafikon 1.13). Na drugoj strani, nastavio se negativan doprinos odjeljka odjeće i obuće, koji je jedini deflatorno djelovao na prosječne cijene u 2021. godini.

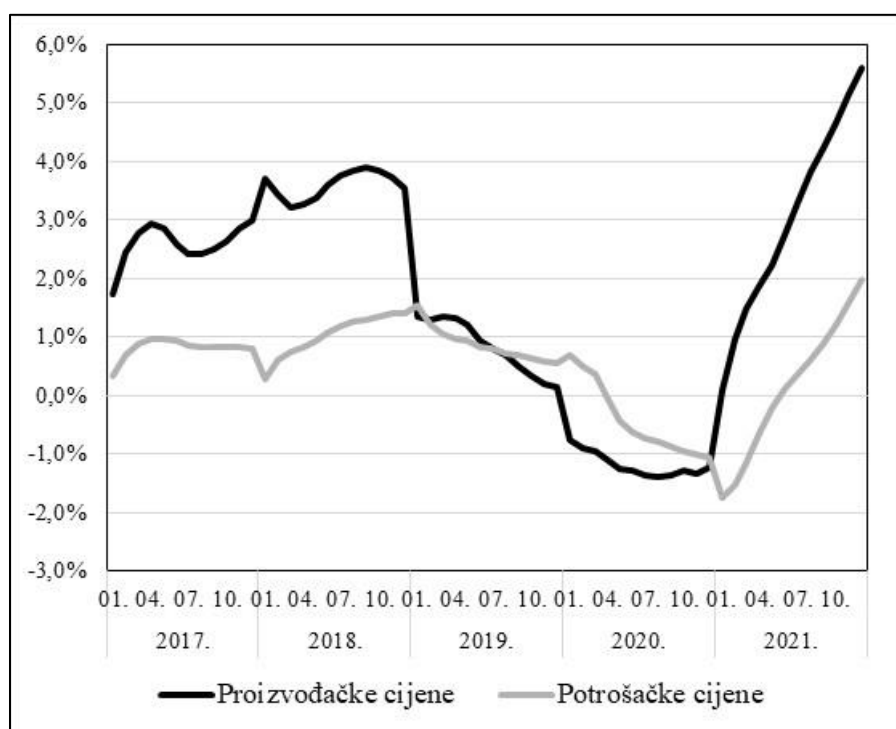
Grafikon 1.13: Doprinos godišnjoj stopi inflacije/deflacije

Izvor: BHAS

U jesenjem krugu srednjoročnih makroekonomskih projekcija, koji su se zasnivali na podacima raspoloživim do početka oktobra, i čije rezultate smo objavili krajem novembra, u 2022. godini smo očekivali inflaciju od 2,02%. Naši modeli za brze procjene trenutne ekonomske aktivnosti i inflatornih pritisaka ukazivali su na visoku vjerovatnoću snažnog jačanja inflatornih pritisaka tokom prvog polugodišta. Prema preliminarnim i nepotpunim procjenama iz novembra 2021. godine, očekivalo se da bi godišnja inflacija u prvom polugodištu 2022. godine mogla znatno premašiti 4%, uz značajan rizik moguće revizije naviše usljed rasta cijena energenata u zemlji. Cijene energenata na međunarodnim tržištima u posljednja dva mjeseca 2021. godine, ali i početkom 2022. godine su nastavile rasti znatno iznad vrijednosti fjučersa za isporuke u tim mjesecima sa početka četvrtog kvartala 2021. godine. Posljedično, spirala poskupljenja na domaćem tržištu je osnažena, što se ogleda i u vanredno snažnom rastu domaćih proizvođačkih cijena (grafikon 1.14 ispod).

Grafikon 1.14: Promjene u proizvođačkim i potrošačkim cijenama, period na period

Izvor: BHAS

Mogući dalji inflatorni šokovi usljed rasta cijena inputa proizvodnje, ukoliko se ne mogu apsorbovati kroz održiv pad profitabilnosti, rezultiraće daljim rastom troškova i padom produktivnosti, koji opet osnažuje dalji rast cijena. Nekoliko je potencijalnih izvora daljeg rasta inputa proizvodnje. Prvi je dalji šokovi na međunarodnim tržištima hrane, plina i nafte i naftnih derivata. Izvjesno je da će se turbulencije, i visoki centralni nivoi cijena, na tržištima zadržati sve dok traje rat u Ukrajini i dok su globalni lanci snabdijevanja ranjivi. Čak i kada bi postojali savršeno efikasni mehanizmi robnih rezervi i kontrolni mehanizmi za njihovu implementaciju u zemlji, teško je zamisliti da bi ijedna zemlja mogla imati tolike skladišne kapacitete da intervencijama održi cijene na nivou značajno ispod trenutnih nivoa duži period, ili bar nekoliko mjeseci. Kako je trajanje rata nemoguće predvidjeti, kao ni efekte promjena i u ponudi i potražnji na globalnim tržištima, teško je pretpostaviti i koliko će trajni biti pritisci na domaće potrošačke i proizvođačke cijene.

Drugi mogući izvor inflatornih pritisaka u kratkom, ali i srednjem roku, je eventualno dalje usklađivanje cijena električne energije na domaćem tržištu sa trendovima na međunarodnom tržištu. Pri tome treba imati u vidu i da će cijene na međunarodnim tržištima rasti, djelimično i zbog usklađivanja sa planovima energetske efikasnosti i prelaska na obnovljive izvore energije, koji su vrlo skupi da se implementuju. Dodatno, u zemlji jača i rizik buduće snažnije energetske

zavisnosti, ukoliko ne postanu funkcionalni novi pogoni za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, ili se ne obnove postojeći proizvodni kapaciteti koji zastarijevaju.

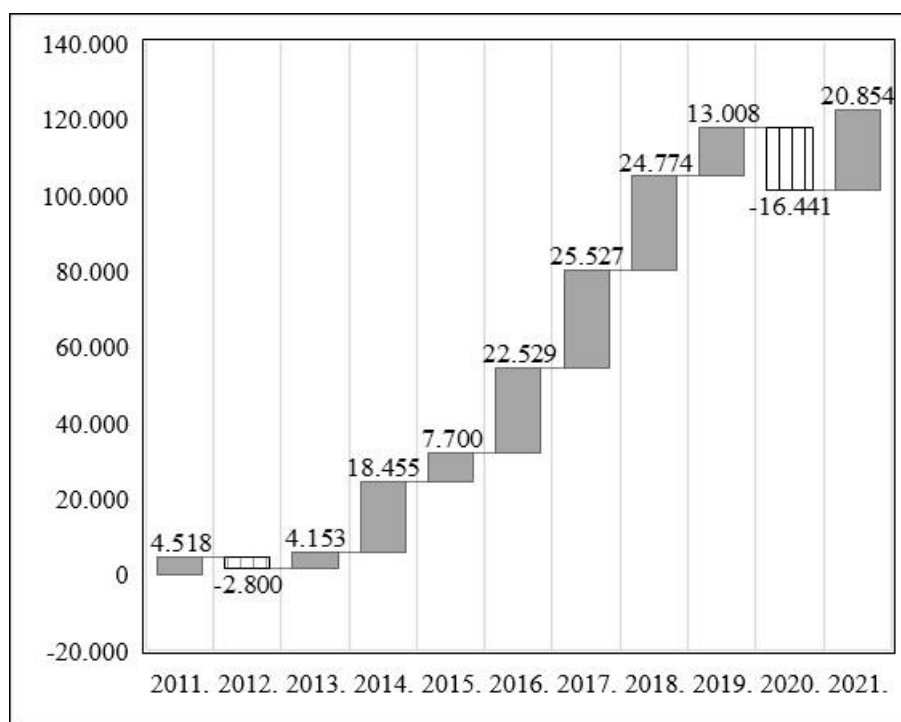
Konačno, postoje pritisci kroz spiralu plata i inflacije. S jedne strane, troškovi proizvodnje električne enrgije u zemlji bi mogli znatno porasti zbog neophodnih reformi u sektoru rudarstva, uključujući i rast plata u proizvodnim pogonima u rudnicima i rješavanje socijalnog statusa dijela radnika u elektroenergetskom sektoru, prvenstveno u rudnicima. Rast plata je moguć i u drugim djelatnostima usljed sindikalnih pritisaka za usklađivanjem sa rastom troškova života, ali i odliva kvalifikovane radne snage u inostranstvo.

Iz navedenog se može zaključiti kako se inflatorni pritisci u BiH i ne mogu smatrati tranzitornim. U suštini, oni su strukturalne prirode i rješenja moraju biti vezana za dugoročne ekonomske politike, implementirana kroz proces niza reformi. U protivnom, produktivnost domaćih industrija će se smanjivati, usljed čega će inflatorni pritisci biti sve snažniji. Uz trenutni nivo raspoloživog dohotka (vidjeti tekstni okvir 3) i demografske trendove, ustrajni inflatorni pritisci će doprinositi daljem usporavanju konvergencije ka članicama EU, u smislu kvaliteta života.

III. Zaposlenost i plate

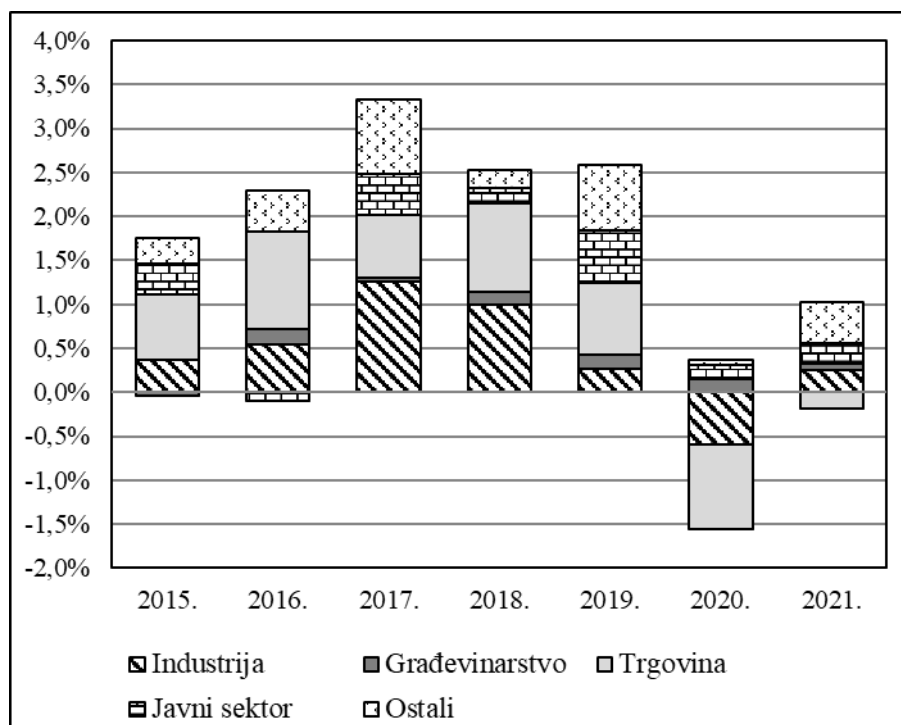
Snažan rast ekonomske aktivnosti posljedično je pozitivno djelovao na tržište rada u 2021. godini. Posmatrajući broj novozaposlenih lica u izvještajnoj godini, vidljivo je povećanje ukupne zaposlenosti u odnosu na pretpandemijski nivo (grafikon 1.15). Prema kretanju zaposlenih po djelatnostima (grafikon 1.16), najizraženiji rast zaposlenih lica na godišnjem nivou bilježile su industrijske djelatnosti te ostale djelatnosti. Blagi rast zaposlenosti bilježile su takođe djelatnosti javnog sektora, prvenstveno zdravstva i javne uprave te građevinarstva.

Grafikon 1.15: Akumulirani broja zaposlenih od početka 2011. godine

Izvor: BHAS

Grafikon 1.16: Doprinosi godišnjim promjenama broja zaposlenih po djelatnostima

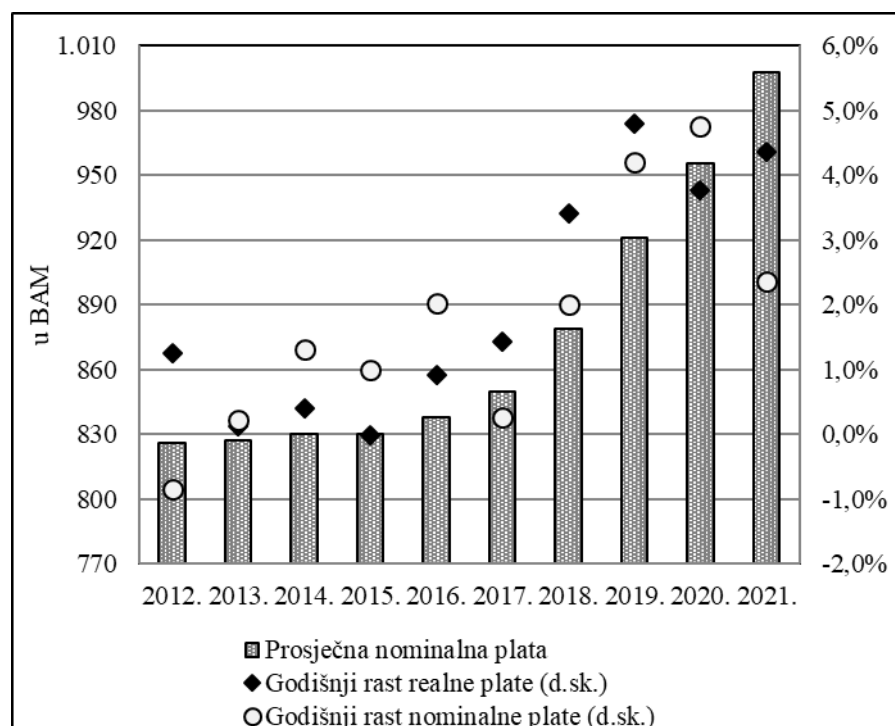

Izvor: BHAS

Kako je u izvještajnoj godini broj zaposlenih lica značajno povećan, dok je, s druge strane, broj penzionera blago rastao, omjer pokrivenosti penzionih fondova je blago poboljšan te iznosi 1,19 zaposlenik na jednog penzionera. Budžetski deficit penzionih fondova na kraju izvještajne godine je iznosio 0,6% BDP-a i poboljšan je u odnosu na raniju godinu za 40 baznih poena, slijedom bržeg rasta prihoda od doprinosa te opšteg rasta procijenjenog nominalnog BDP-a. Poslovanje penzionih i socijalnih fondova će naročito biti izazovno u dugom roku slijedom negativnih demografskih promjena koje se ogledaju u negativnom prirodnom prirastu i iseljavanju stanovništva, što uzrokuje smanjenje udjela radnog aktivnog stanovništva i povećavanje udjela uzdržavanog stanovništva.

U izvještajnoj godini nastavio se trend rasta prosječne nominalne neto plate (grafikon 1.17), što je djelimično pod uticajem povećanja minimalne plate u RS na početku izvještajne godine, ali i sve većeg sindikalnog pritiska koji cilja poboljšanje standarda stanovništva. Tržište rada karakterizovalo je povećanje nominalnih plata gotovo svih djelatnosti te blaži rast realnih plata slijedom istaknutog inflatornog pritiska, s tim da brojne djelatnosti bilježe i pad realnih plata na godišnjem nivou (grafikon 1.18).

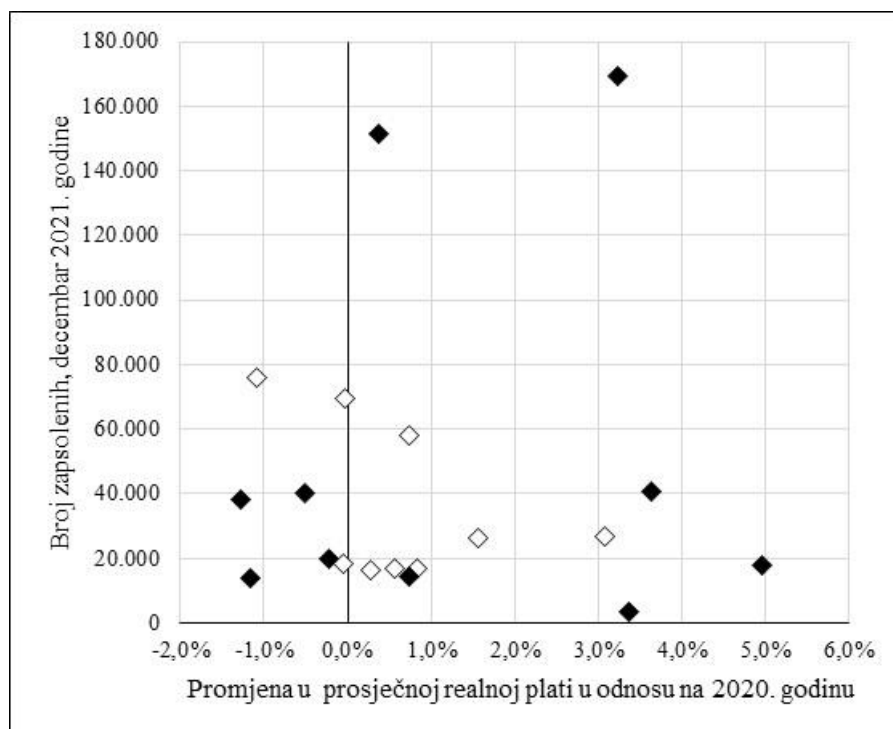
Grafikon 1.17: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate

Izvor: BHAS

Napomena: Realna plata je izračunata sa prosječnim potrošačkim cijenama. Prosječna godišnja plata podrazumijeva aritmetički prosjek prosječnih plata po mjesecima.

Grafikon 1.18: Broj zaposlenih i rast realnih plata prema djelatnostima

Izvor: BHAS, CBBiH

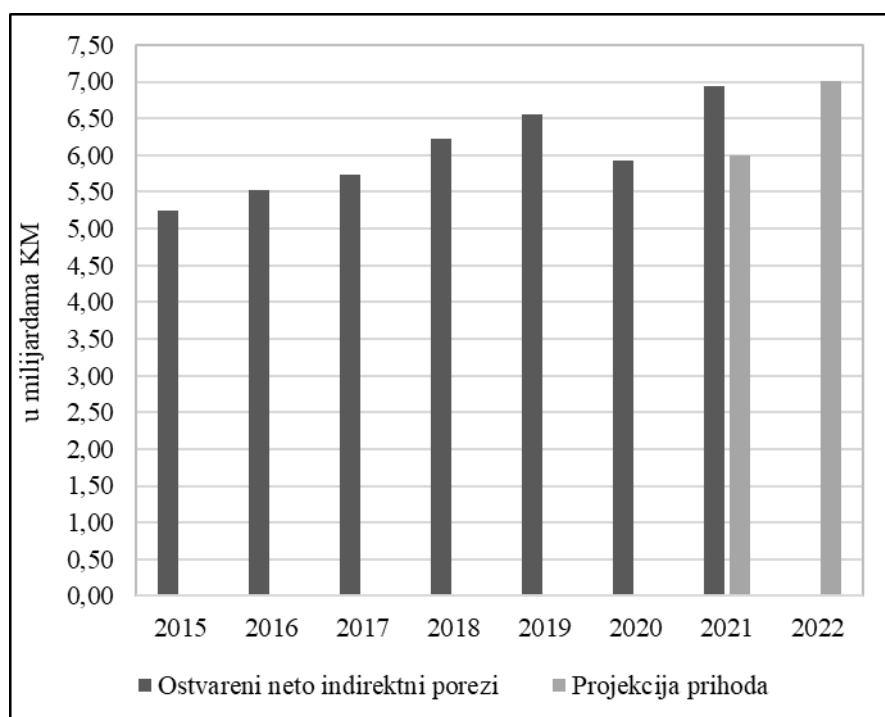
Napomena: Crna oznaka se odnosu na industrije u kojima je prosječna plata u 2021. godini bila ispod prosjeka za BiH. U njima je bilo zaposleno 61% od ukupnog broja zaposlenih u decembru 2021. godine. U četiri od njih, kojima je prosječna realna neto plata smanjena u odnosu na 2020. godinu, u decembru 2021. godine je bilo zaposleno 13,5% od ukupnog broja zaposlenih.

1.2.2 Fiskalni sektor

Fiskalni pokazatelji su poboljšani u 2021. godini uslijed oporavka bh. ekonomije, premda su fiskalne neranoteže još uvijek značajne. Oporavak nakon snažne ekonomske kontrakcije izazvane pandemijom COVID-19 u prethodnoj godini, je doveo do rekordnog rasta prihoda sektora generalne vlade, koji su nadmašili i pretpandemijske iznose. Rast prihoda su dijelom posljedica i rasta cijena, što je naročito izraženo u drugom dijelu godine.

Snažan oporavak privatne potrošnje, povećanje uvoza, oporavak uslužnih djelatnosti, kao i rast cijena uzrokovali su značajan rast neto prihoda od indirektnih poreza (grafikon 1.19). Iznos naplaćenih neto prihoda (6,94 milijarde KM) je najveći od uspostavljanja sistema indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini. Ukupni prihodi od indirektnih poreza su značajno povećani u 2021.godini, u odnosu na pandemijsku 2020. godinu (1,02 milijardi KM ili 17,2%), ali i u odnosu na pretpandemijsku 2019. godinu (388 miliona KM ili 5,9%).

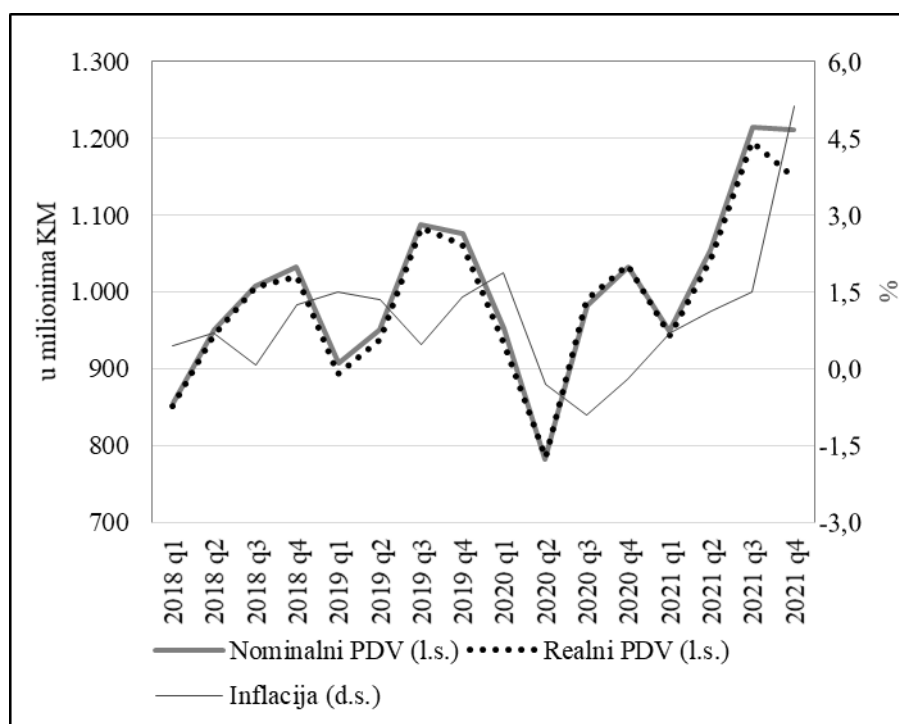
Grafikon 1.19: Prihodi od indirektnih poreza

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje. Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje (OMA Bilten br.197/198, novembar-decembar 2021.godina)

Rekordan rast ukupnih prihoda bio je predvođen prvenstveno rastom prihoda od PDV-a, kao najveće stavke u strukturi prihoda. Neto prihod od PDV-a iznosio je 681,8 miliona KM u 2021. godini, što je više za 18,2% u odnosu na prethodnu godinu. Pored snažnog oporavka privatne potrošnje, povećanog uvoza, kao i oporavka uslužnog sektora, jedan od faktora koji su uticali na rast prihoda po ovom osnovu je i značajan rast inflacije u drugom dijelu 2021. godine. Naime, rast opšteg nivoa cijena doveo je do rasta cijena koje predstavljaju poresku osnovicu za obračun PDV-a. Slijedom navedenog, naplaćeno je 62,2 miliona KM (9,1%) više u nominalnom iznosu po osnovu PDV-a, kao rezultat rasta opšteg nivoa cijena (grafikon 1.20).

Grafikon 1.20: Uticaj inflacije na rast prihoda od PDV-a

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Uprava za indirektno oporezivanje, CBBiH

Pored prihoda od PDV-a, prihodi od akciza imaju značajan udio u ukupnim prihodima od indirektnih poreza i njihov doprinos rastu ukupnih prihoda nije bio zanemariv, oko 17,5% u 2021. godini. Međutim, ukupna naplata prihoda od akciza u 2021. godini je bila niža (3,8%) u odnosu na rekordnu naplatu iz 2019. godine, što je preventivno uzrokovano padom prihoda od akciza na duhanske prerađevine. Popuštanje mjera ograničenog kretanja i oporavak sektora turizma, su dodatno doprinijeli povećanju naplate prihoda po osnovu cestarina. Prihodi od carina su usko povezani sa uvozom, tako da je snažan rast uvoza uticao na rast prihoda od carina u iznosu od 62 miliona KM u odnosu na 2020. godinu. Rast prihoda po ovom osnovu je vezan sa rastom cijena energenata, sirovina, hrane i ostalih uvezenih roba.

I pored rekordnih prihoda, planiran je bio deficit u entitetskim budžetima za 2021. godinu, zbog rasta rashoda. Vlada Republike Srpske je izvršila rebalans budžeta (u septembru 2021. godine) sa povećanjem u iznosu od 221 milion KM (5,8% više u odnosu na prvobitno planirani budžet). Navedeni rebalans budžeta je izvršen na osnovu oporavka ekonomskih aktivnosti brže od očekivanih, a slijedom toga i prikupljenih poreskih prihoda koji su rebalansom uvećani za 9,2% u odnosu na prvobitni plan. S druge strane, Vlada Federacije BiH nije izvršila rebalans budžeta za 2021. godinu, ali je bio revidiran plan i prihoda i rashoda navise u odnosu na prvobitni plan

iz 2020. godine, baziran na snažnom oporavku budžetskih prihoda¹¹. S aspekta rashoda, dvije najveće stavke u okviru vladine potrošnje, izdvajanja za socijalna davanja i plate zaposlenih, zabilježile su značajan rast u 2021. godini (245,5 miliona KM za prva tri kvartala 2021. godine). Izvjesno je očekivati dalji rast vladinih obaveza u 2022. godini na osnovu usklađivanja penzija te rasta plata u javnom sektoru slijedom izraženih inflatornih, a samim time i sindikalnih pritisaka. Povećanje minimalne plate u oba entiteta će dijelom kompenzovati navedeni rast izdataka.

U momentu izrade Izvještaja, posljednje dostupne projekcije prihoda od indirektnih poreza za 2022. godinu Uprave za indirektno oporezivanje su bile iz oktobra 2021. godine, kojim je projiciran dalji oporavak prihoda, rast od 2,8% na godišnjem nivou ili 18,2% projicirane vrijednosti nominalnog BDP-a. Rizici za ostvarenje ovih projekcija su značajni. Prvenstveno zbog nove globalne ekonomske krize zbog rata u Ukrajini, čije su prve naznake ekonomskih posljedica na bh. ekonomiju date u potpoglavlju 1.1. Izmjene politike indirektnog oporezivanja bi mogle dovesti do značajnog pada prihoda, kao što su diferencirane stope PDV-a i akciza.

Veći dio planiranih javnih investicija u 2021. godini nije realizovan. U prva tri kvartala 2021. godine ukupno je ostvareno 232,3 miliona KM vrijednosti investicija, što je manje za 7,0 miliona KM u odnosu na pandemijsku 2020. godinu. Izostanak značajnijih javnih investicija je obustavio veće angažovanje sredstava odobrenih za infrastrukturne projekte i projekte u elektroenergetskom sektoru u skladu sa Programom javnih investicija BiH za period 2020-2022. godina¹². U skladu s navedenim, izostali su efekti javnih investicija na cjelokupnu ekonomsku aktivnost.

Globalni fiskalni okvir za 2022 – 2024. nije usvojen do momenta pisanja Godišnjeg izvještaja. Budžet Federacije BiH za 2022. godinu još uvijek nije usvojen i za prva tri mjeseca 2022. godine na snazi je Odluka o privremenom finansiranju. Budžet institucija BiH takođe još uvijek

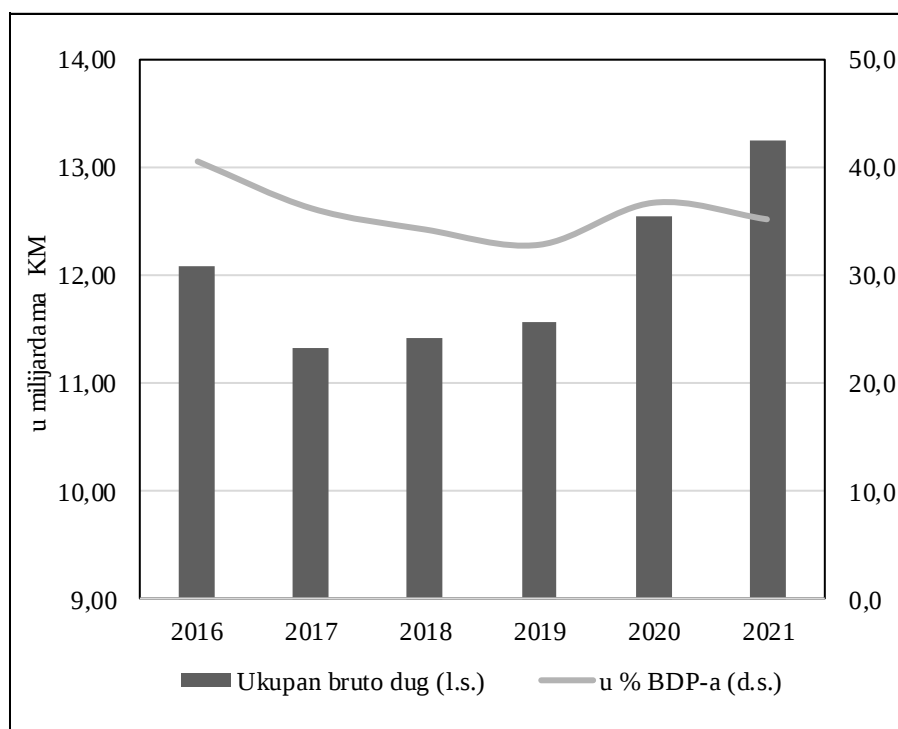
¹¹ Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2022-2024. godine, maj 2021. godina
Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2021-2023. godina, august 2020. godina

¹² Program javnih investicija Republike Srpske za period 2020-2022. decembar 2020. godina
Program javnih investicija Federacije BiH za period 2020-2022. oktobar 2020. godina

nije usvojen i finansiranje se vrši u skladu sa Odlukom o privremenom finansiranju institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za period januar-mart 2022. godine.

Iako je došlo do smanjenja deficita u entitetskim budžetima u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu, nivo javnog duga je povećan, što ukazuje na ranjivost fiskalnog sektora u BiH. Vlade entiteta su se dodatno zadužile kod međunarodnih finansijskih institucija, kao i na domaćem tržištu kapitala. Ukupan dug sektora vlade u nominalnom iznosu bio je veći za 705,6 miliona KM na kraju 2021. godine u odnosu na kraj prethodne godine. Zbog snažnog rasta ekonomske aktivnosti, ukupni bruto dug na kraju 2021. godine je iznosio 35,1% BDP-a u 2021. godini¹³ (grafikon 1.21).

Grafikon 1.21: Ukupan bruto dug sektora vlade

Izvor: CBBiH

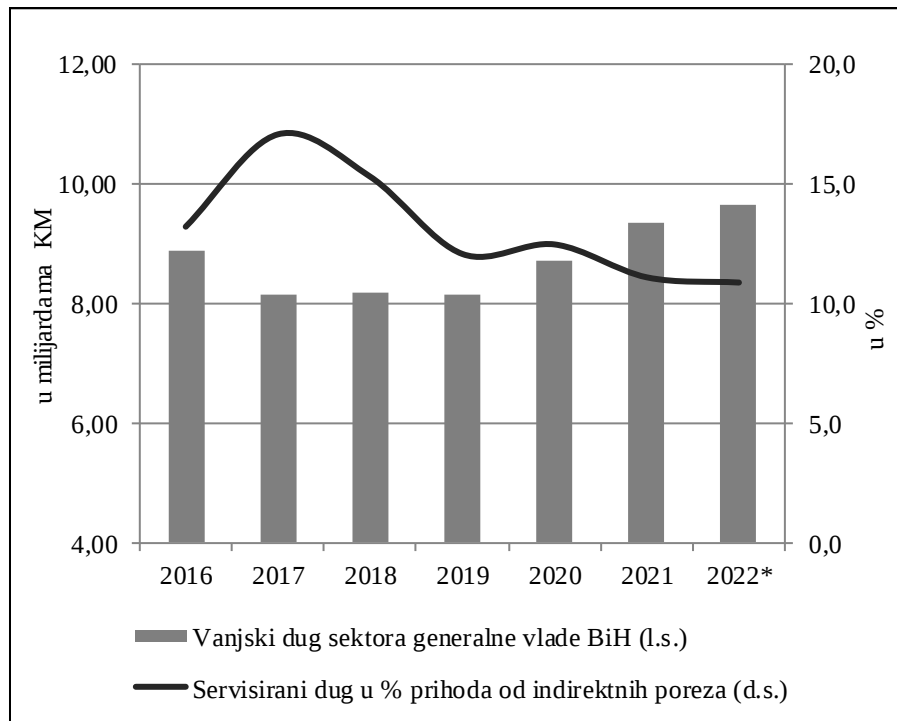
Napomena: Projekcija za BDP za 2021. godinu

Vanjski dug sektora vlade je tokom 2021. godine zabilježio značajan rast (622,5 miliona KM ili 7,1%) i na kraju godine je iznosio 9,35 milijardi KM (grafikon 1.22). Najvećim dijelom zaduženje kod inostranog kreditora se odnosi na koncesioni dug, premda je u porastu i nekoncesioni vanjski dug. Vlada Republike Srpske je u prvoj polovini 2021. godine i na

¹³ Ukupan javni dug ne obuhvata dug javnih preduzeća. BDP- projekcija CBBiH

međunarodnom finansijskom tržištu emitovala petogodišnje obveznice denominirane u eurima (oko 600 miliona KM) po kuponskoj stopi od 4,75%.

Grafikon 1.22: Vanjski dug sektora vlade

Izvor: CBBiH, Uprava za indirektno oporezivanje i Ministarstvo finansija i trezora BiH

Napomena: * projekcija

U 2021. godini ukupan iznos povučenih sredstava od međunarodnih finansijskih institucija iznosio je 994,3 miliona KM, premda je planirano povlačenje sredstava u iznosu od 1,15 milijardi KM¹⁴. Značajan iznos povučenih sredstava je zabilježen u četvrtom kvartalu (451,0 miliona KM), od čega se dio odnosio na prvu tranšu makrofinansijske pomoći BiH od strane Evropske komisije (242,4 miliona KM). Navedena sredstva predstavljaju podršku ekonomskoj stabilizaciji zemlje, kao i podršku u provođenju programa reformi. Uz navedeno, u drugoj polovini 2021. godine su doznačena sredstva od strane MMF-a po osnovu alokacije specijalnih prava vučenja, u iznosu od 602,5 miliona KM, što je imalo pozitivan učinak na devizne rezerve. Navedena alokacija sredstava ne predstavlja klasični kreditni aranžman, već se obaveza po ovom osnovu sastoji od mjesečno obračunatih troškova na kumulativni iznos raspodjele SDR koji se na kvartalnoj osnovi plata MMF-u (pogledati potpoglavlje 2.6).

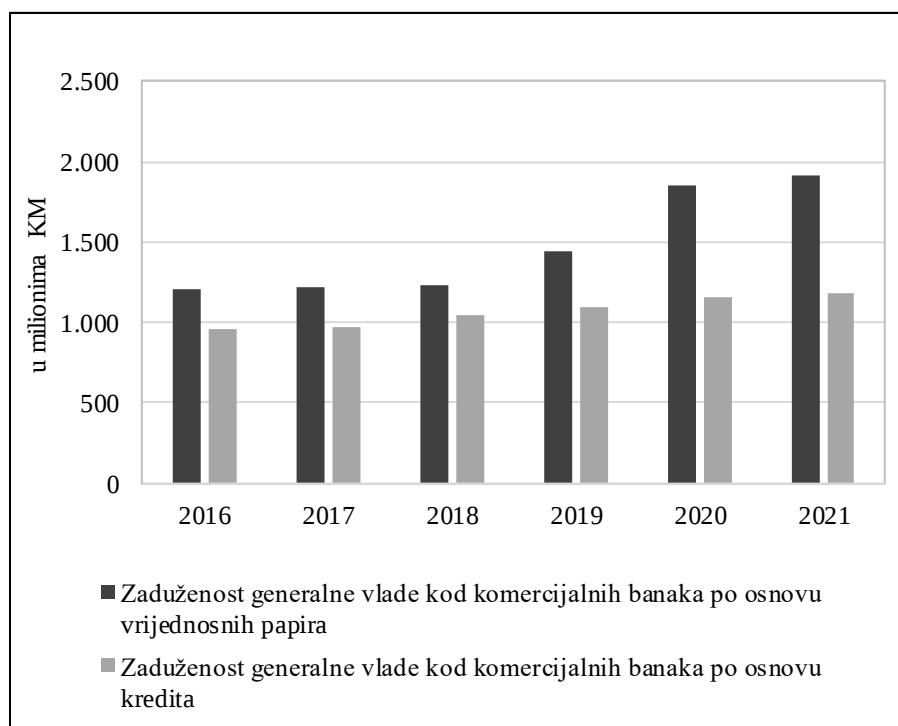
¹⁴ Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2021- 2023. godina, august 2020. godine

Otplata vanjskog duga sektora vlade je bila manja od iznosa novih povučenih sredstava u 2021. godini, te je neto efekat novog zaduženja iznosio 221,6 miliona KM. Od ukupno servisiranih sredstava prema inostranim kreditorima (772,7 miliona KM) prema Evropskoj banci za obnovu i razvoj – EBRD i Svjetskoj banci – IDA su servisirani pojedinačno najveći iznosi od 138,5 miliona KM i 119,4 miliona KM, respektivno. Za servisiranje vanjskog duga sektora generalne vlade u 2022. planirana su sredstva u iznosu od 780,2 miliona KM, što je 10,9% projiciranih prihoda od indirektnih poreza za 2022. godinu¹⁵ (u 2021. godini taj procenat je bio nešto veći i iznosio 11,1%) (grafikon 1.23).

Zaduženost sektora vlade kod komercijalnih banaka je zabilježila blagi rast na godišnjem nivou, kako po osnovu vrijednosnih papira tako i po osnovu kredita (grafikon 1.23). Izloženost banaka ka sektoru vlade na kraju 2021. godine je bila 8,5% ukupne aktive bankarskog sektora. Tokom 2021. godine vlade entiteta su na domaćem tržištu vrijednosnih papira emitovale ukupno 932 miliona KM, dok je neto zaduženje po ovom osnovu iznosilo 159,8 miliona KM. U 2022. godini po osnovu otplate unutrašnjeg duga FBiH i RS trebaju izdvojiti 909,5 miliona KM (Federacija BiH 576,8 miliona KM i Republika Srpska 331,9 miliona KM).

¹⁵ Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH (Plan servisiranja vanjskog duga u 2022. godini) i Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA Bilten br.197/198, novembar-decembar 2021.godina).

Grafikon 1.23: Zaduženost generalne vlade kod komercijalnih banaka

Izvor: CBBiH

U odnosu na prošlu godinu promet na bh. berzama je skoro prepolovljen, pad prometa se desio na obje domaće berze, a smanjenje je veće na BLSE nego na SASE. Dva su osnovna razloga značajnog pada prometa na bh. berzama u odnosu na prethodnu godinu (-45%). Prvi razlog se odnosi samo na upravljanje javnim dugom Republike Srpske i tiče se emisije obveznica na Londonskoj berzi nominalne vrijednosti od 300 miliona eura, koja je najveća emisija javnog duga jednog bh. entiteta i čime je zadovoljen veliki dio potreba budžeta Republike Srpske za 2021. godinu. Drugi razlog podjednako je djelovao na smanjenje primarnog tržišta javnog duga oba bh. entiteta na domaćim berzama i u vezi je s rastom javnih prihoda prouzrokovano inflatornim povećanjem poreske osnovice, privrednom ekspanzijom i vanrednom alokacijom specijalnih prava vučenja. Takvom politikom zaduživanja bh. entiteta značajno je smanjeno primarno tržište javnog duga na domaćim berzama u 2021. godine, ali je ipak ukupna vrijednost emisija javnog duga entiteta od 932 miliona KM (tabela 1.2) nadmašila iznos iz prethodne godine za 3%, zahvaljujući veličini londonske emisije obveznica Republike Srpske. Federacija Bosne i Hercegovine je emitovala svega 5 emisija i to sve u prvoj polovini godine, a ročnost emisija je podređena ekstenziji ročne strukture javnog duga ovoga bh. entiteta.

Tabela 1.2: Emisije javnog duga bh entiteta u 2021.godini

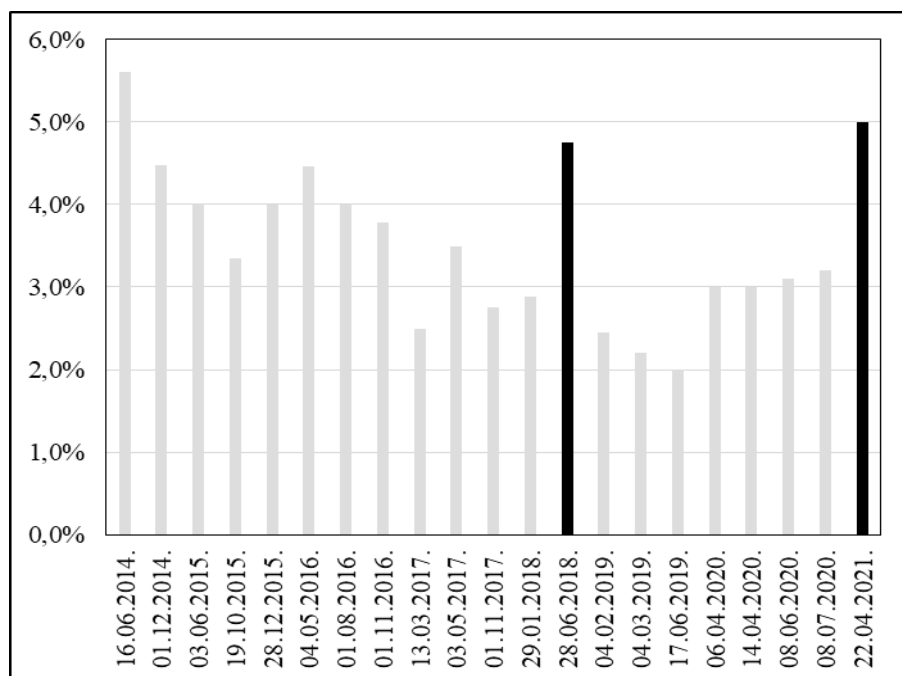
Ročnost, u mjesecima	6	12	60	72	84	120	180	Ukupno
Republika Srpska	4		1		1	1		7
Federacija Bosne i Hercegovine	1	1		1	1	1		5
Ukupno	5	1	1	1	2	2		12
Vrijednost emisija (u milionima KM)	165	50	580	30	51	56		932

Izvor: BLSE i SASE

Republika Srpska se u 2021. najčešće zaduživala na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa, ali je na ovom tržištu emitovano svega 15,5% iznosa ukupne nominalne vrijednosti emisija, pa je i ovom slučaju, kao i kod Federacije Bosne i Hercegovine, došlo do povećanja ročnosti javnog duga.

Emisija od strane vlade RS entitetskih euroobveznica na Londonskoj berzi izvršena je po stopi prinosa do dospijeca od 5% i kuponskoj kamatnoj stopi od 4,75% (grafikon 1.24). Londonska emisija petogodišnjih obveznica je ne samo po visini, već i po stopi prinosa do dospijeca, nadmašila bečku emisiju iz 2018. godine. Takođe, prinos na inoherzama ukazuje na stvarni trošak koji bh. entiteti moraju platiti da bi se zadužili na međunarodnom tržištu.

Grafikon 1.24: Stopa prinosa do dospijeca na primarnom tržištu petogodišnjih obveznica Republike Srpske

Izvor: BLSE, Bečka berza i Londonska berza

Napomena: Emisije od 28.6.2018. i 22.4.2021. godine su emisije euroobveznica na stranim berzama, Bečkoj i Londonskoj, i nisu direktno uporedive sa emisijama na domaćem tržištu.

Kao i prošle godine, i tokom ove godine finansiranje budžeta Federacije Bosne i Hercegovine je realizovano po nižoj stopi prinosa do dospeljeća u poređenju sa Republikom Srpskom (tabela 1.3). Ova vrsta poslovne politike investitora na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta prisutna je u svim ročnim segmentima, a posebno je izražena na tržištu trezorskih zapisa na kojem se Federacija Bosne i Hercegovine kao i tokom prošle godine uspjela zadužiti po negativnoj kamatnoj stopi, što bi se moglo dovesti u vezu sa činjenicom da je javni dug Federacije BiH po glavi stanovnika za oko 50% manji od javnog duga Republike Srpske po glavi stanovnika.

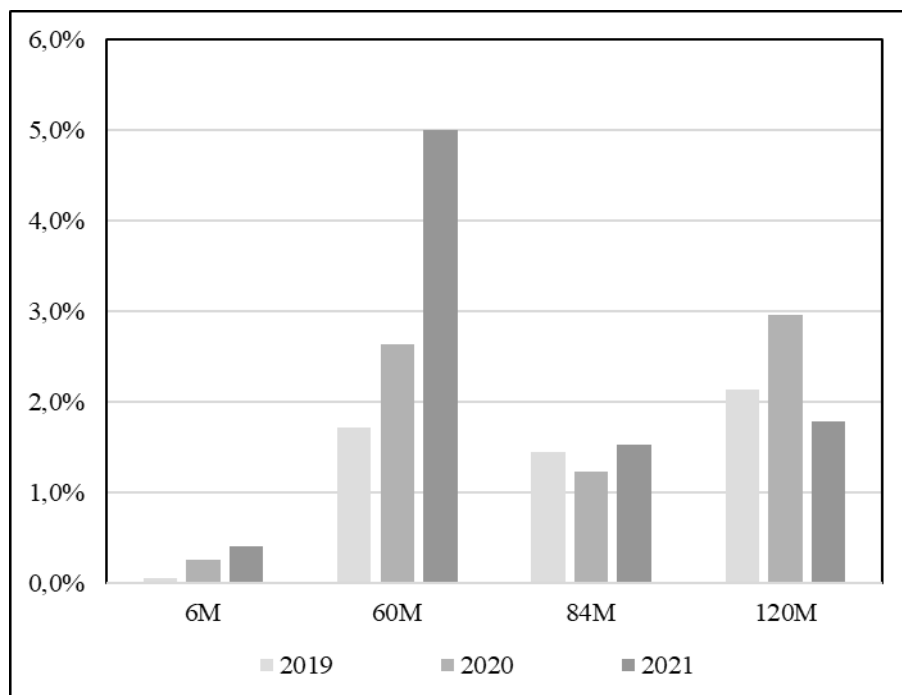
Tabela 1.3: Prosječna stopa prinosa do dospeljeća na primarnom tržištu javnog duga po entitetima u 2021. godini

Ročnost, u mjesecima	6	12	60	72	84	120	180
Republika Srpska	0.49%		5.00%		1.99%	2.50%	
Federacija Bosne i Hercegovine	0.014%	-0.002%		0.794%	1.066%	1.077%	

Izvor: SASE, BLSE i LSE

Iako se Federacija Bosne i Hercegovine zaduživala uz povoljnije uslove nego tokom prošle godine, rast stope prinosa do dospeljeća na javni dug Republike Srpske doveo je do rasta stopa prinosa do dospeljeća na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta (grafikon 1.25). Do rasta prinosa je došlo u svim ročnim segmentima osim na tržištu desetogodišnjih obveznica. Rast stopa prinosa do dospeljeća naročito je izražen na primarnom tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa i petogodišnjih obveznica.

Grafikon 1.25: Prosječna stopa prinosa do dospjeća na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta po ročnim segmentima

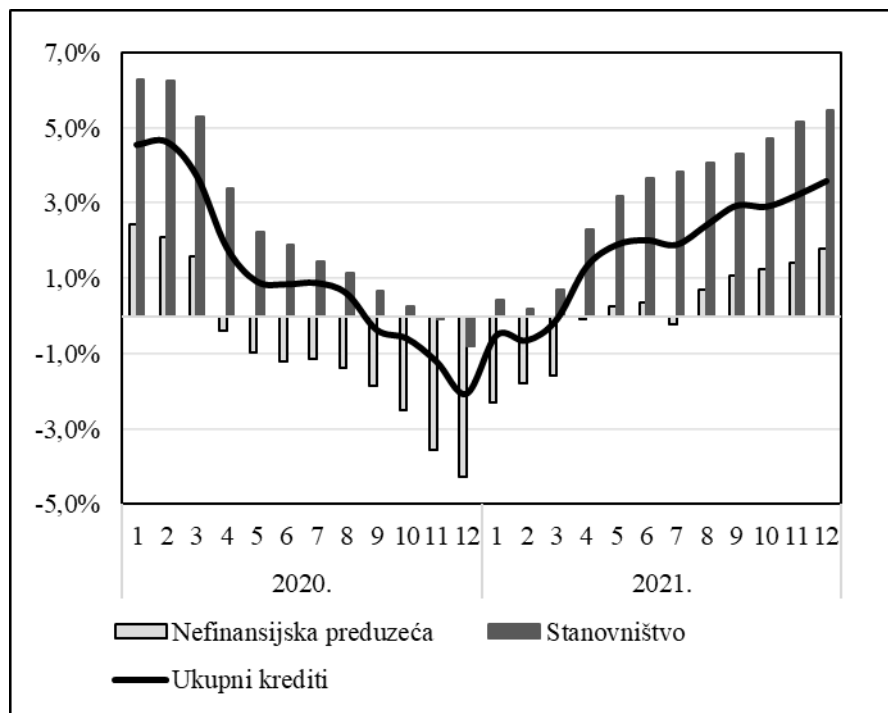
Izvor: SASE i BLSE

1.2.3 Bankarski sektor

Stabilnost bankarskog sektora je zadržana, iako su banke i u drugoj godini pandemije COVID-19 poslovale u neizvjesnim okolnostima. Nakon velikog pada kreditne aktivnosti u prethodnoj godini prouzrokovano društveno-ekonomskim restrikcijama uslijed pandemije, ali i novom metodologijom obuhvata loših kredita koja je ubrzala njihovo isknižavanje iz bilansa, privredna dinamika i rast potrošnje tokom 2021. godine su doprinijeli rastu kredita banaka. Kreditni rast u 2021. godini je iznosio 3,6%, što je i dalje ispod intenziteta prije izbijanja pandemije. Ukupna potražnja nefinansijskih preduzeća za kreditima počela je jačati od trećeg kvartala 2021. godine, što je odraz izlaska iz recesije i većeg optimizma u pogledu zaduživanja. Mada se činilo da se će se krediti banaka nefinansijskim preduzećima brzo oporaviti nakon značajnog usporavanja u prethodnoj godini, uz umanjeње epidemioloških restrikcija i oživljavanje privredne aktivnosti u našim vanjskotrgovinskim partnerima, kao i niske kamatne stope na novougovorene kredite nefinansijskim preduzećima, snažniji rast kreditne aktivnosti u ovom sektoru je izostao. Ostvareni kreditni rast u 2021. godni za nefinansijska preduzeća iznosio je 1,7%. Do povećanja potražnje sektora stanovništva za kreditima je došlo već od

drugog kvartala 2021. godine, sa naglašenim porastom potražnje za stambenim kreditima. S tim u vezi, nakon znatnog usporavanja u drugoj polovini prethodne godine, godišnji rast kredita stanovništvu (5,47%) nastavio je jačati sve do kraja 2021. godine (grafikon 1.26).

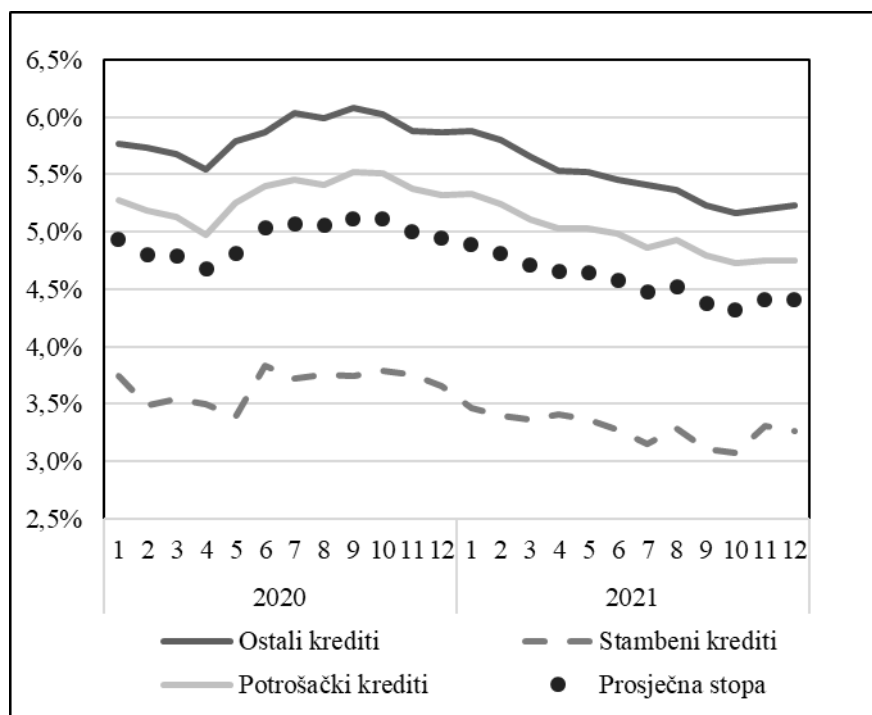
Grafikon 1.26: Stope rasta kredita, odabrani sektori

Izvor: CBBiH

Troškovi finansiranja domaćih sektora uglavnom su se počeli smanjivati u drugoj polovini 2021. godine. Prosječna kamatna stopa na ukupne kredite stanovništvu u decembru 2021. godine je iznosila 4,41%. Na godišnjem nivou prosječna kamatna stopa na kredite stanovništvu bila je manja za 50 baznih poena (grafikon 1.27). Ekonomska kretanja izazvana epidemijom COVID-19 djelovala su i na promjenu strukture kredita po namjeni. Tako su, u odnosu na isti period prethodne godine, stambeni krediti zabilježili rast od 134 miliona KM ili 10,50%, nakon čega slijede potrošački nenamjenski krediti sa rastom od 331 milion KM ili 4,5%.

Grafikon 1.27: Kamatne stope na kredite stanovništvu, po namjeni

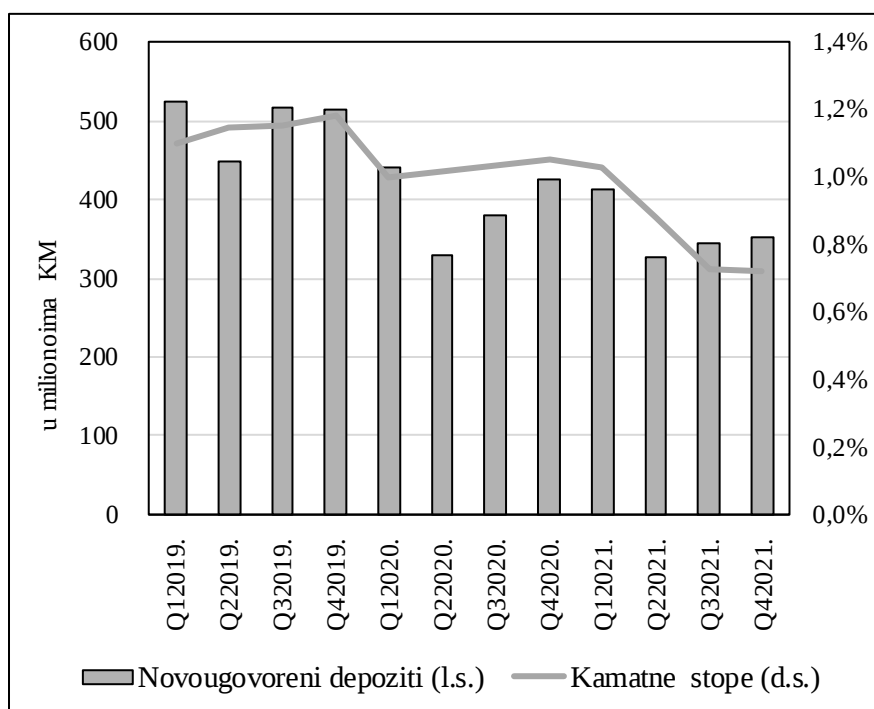

Izvor: CBBiH

Kamatne stope na novougovorene kredite nefinansijskim preduzećima su takođe snižene tokom 2021. godine, što je doprinijelo godišnjem rastu novougovorenih kredita, pogotovo u zadnjem kvartalu 2021. godine, ali to, kako je ranije u tekstu navedeno, nije značajnije uticalo na stanje ovih kredita na kraju ove godine. Prosječna ponderisana kamatna stopa na kredite nefinansijskim preduzećima je smanjena za 20 b.p, a posmatrano prema veličini kredita, do pada kamatne stope je došlo u svim segmentima ovog tržišta, osim za segment koji obuhvata kredite veličine između 250 hiljada KM i jedan milion KM. Najviše je smanjena kamatna stopa na kredite preduzećima za kredite preko jedan milion KM te je prosječna ponderisana kamatna stopa za nefinansijska preduzeća na kraju 2021. godine iznosila 3,2%.

Na godišnjem nivou su smanjene kamatne stope i na depozite stanovništva (grafikon 1.28) i na depozite nefinansijskih preduzeća. Prosječne ponderisane kamatne stope na depozite stanovništva ugovorenog dospijeca do godinu dana su zadržane na istom nivou kao i u prethodnoj godini, 0,17%. U višim ročnim segmentima došlo je do značajnog smanjenja kamatnih stopa, te je stoga ukupna prosječna ponderisana kamatna stopa smanjena sa 1,05% u 2020. godini na 0,72% u 2021. godini. Pad kamatnih stopa na depozite nefinansijskih preduzeća bio je još i veći. Prosječna ponderisana kamatna stopa na novoročene depozite nefinansijskih preduzeća smanjena je za 73 b.p. i na kraju 2021. je iznosila 0,5%.

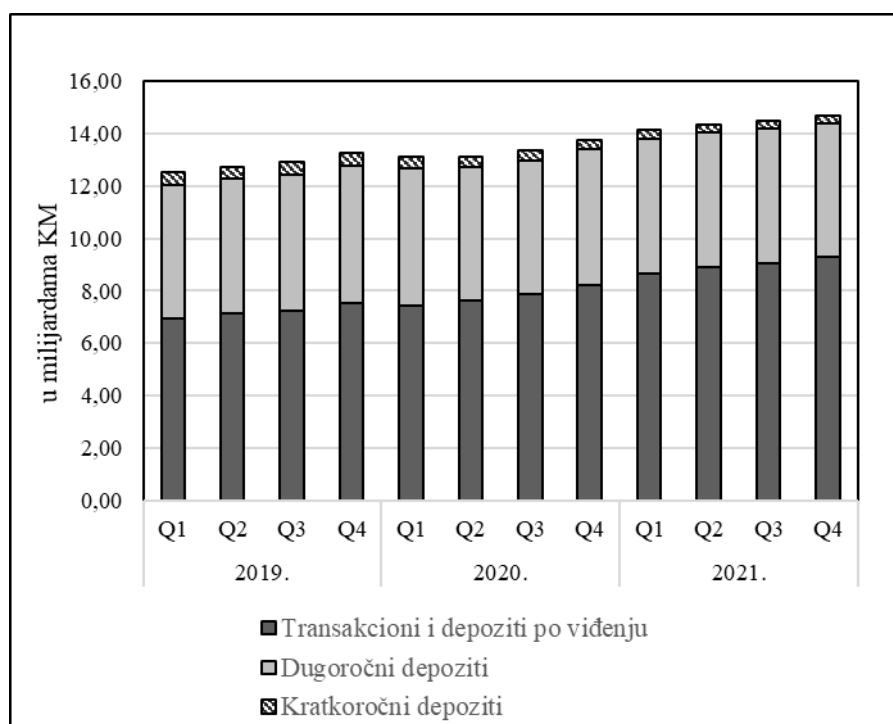
Grafikon 1.28: Kamatne stope na novougovorene depozite stanovništva

Izvor: CBBiH

Iako je bio uočljiv trend smanjenja pasivnih kamatnih stopa kod svih sektora, ukupni depoziti banaka rasli su tokom cijele 2021. godine (11,72%). Jedan dio rasta ukupnih depozita je nastao i kao posljedica značajnog zaduživanja Vlada entiteta tokom 2021. godine kao i uslijed vanredne alokacije SDR od strane MMF u augustu 2021. godine. Depoziti sektora stanovništva i nefinansijskih preduzeća su rasli po stopama 6,92% i 17,19% respektivno. Uz smanjenje pasivnih kamatnih stopa u svim ročnim segmentima, došlo je do značajnog povećanja udjela transakcionih depozita u ukupnim depozitima (preko 60%). Do prvog kvartala 2021. rast depozita stanovništva bio je umjeren, da bi kasnije uporedo sa kreditnim rastom došlo i do ubrzanja rasta depozita ovog sektora, većim dijelom transakcionih i depozita po viđenju (grafikon 1.29). Značajni rast depozita nefinansijskih preduzeća kao i niska stopa kreditnog rasta upućuje na suzdržanost pri investiranju ovog sektora tokom cijele godine.

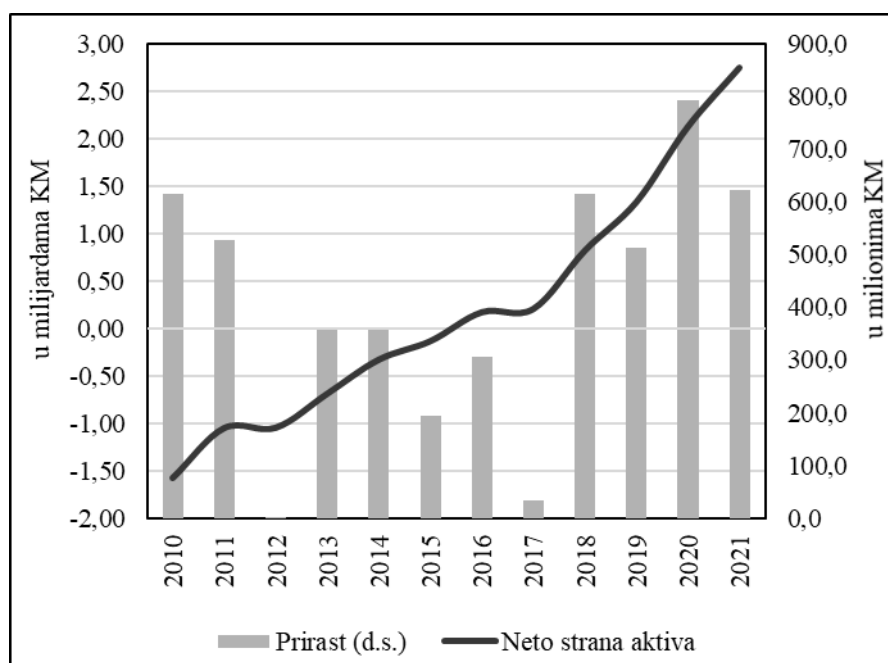
Grafikon 1.29:Ročna struktura depozita stanovništva

Izvor: CBBiH

Tokom cijele 2021. godine nastavljen je snažan rast neto strane aktive (grafikon 1.30). Na kraju 2021. neto strana aktiva je iznosila 2,7 milijardi KM i za 30% je veća u odnosu na prethodnu godinu. U posmatranom periodu došlo je do umjerenog rasta strane aktive u odnosu na prethodni period, a pad strane pasive je bio prisutan tokom cijele godine. Kao i u prethodnoj godini zapaža se aktivnost domaćih banaka na stranom kreditnom i finansijskom tržištu. Stuktura doprinosa rastu strane aktive ukazuje da bankarski sektor nastavlja sa povećavanjem izloženosti prema stranom tržištu, te se u skladu sa tim ključni doprinosi rasta strane aktive nalaze na poziciji ostalih kredita datih nerezidentima (17,2%) i na poziciji vrijednosnih papira osim dionica (16,5%). Glavna determinanta smanjenje strane pasive, kao i u prethodnom periodu, su ostali oročeni depoziti nerezidenata koji su ukupnom padu strane pasive od 16,3% doprinijeli sa 13,6 b.p. U odnosu na prethodnu godinu, strana pasiva je smanjena za 377,93 miliona KM i na kraju decembra je iznosila 1,9 milijardi KM. Ovakav dugogodišnji trend smanjenja strane pasive ukazuje da se banke prvenstveno oslanjaju na domaće izvore finansiranja. Odnos pokrivenosti strane pasive sa stranom aktivom je iznosio 2,4, dok u struktura strane aktive, bez obzira na promjene, preovladavaju transakcioni i ostali depoziti kod nerezidenata.

Grafikon 1.30: Neto strana aktiva

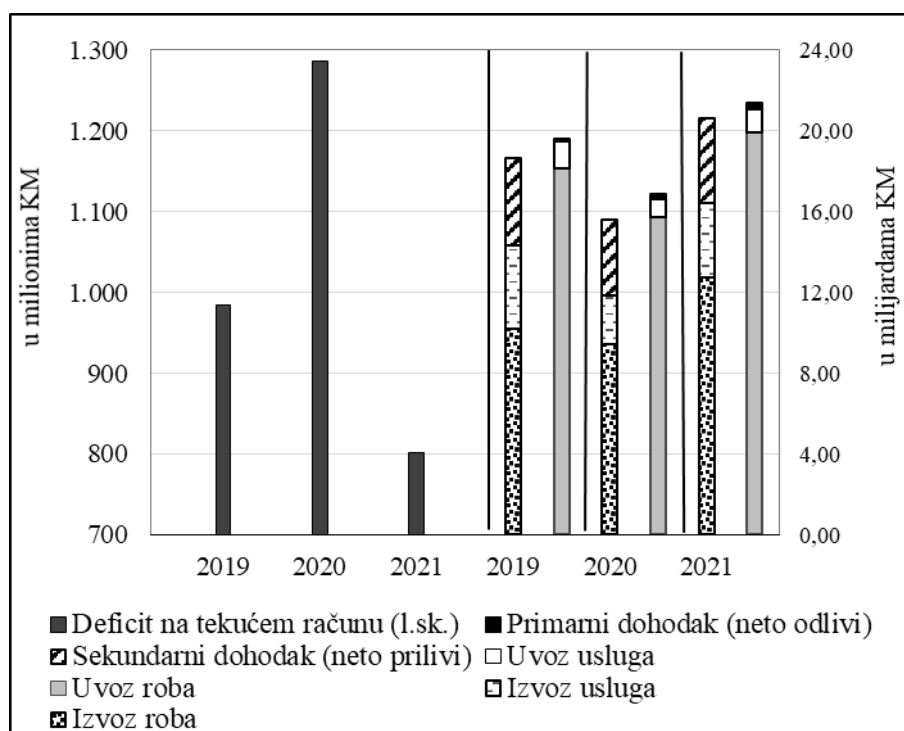
Izvor: CBBiH

1.2.4 Vanjski sektor

I. Platni bilans

Nakon snažnih kontrakcija u vanjskotrgovinskoj razmjeni u 2020. godini i ograničenja koje je donijela pandemija COVID-19 na globalnom nivou, u 2021. godini dolazi do značajnog rasta međunarodne trgovine. Posmatrano u apsolutnim iznosima, deficit na tekućem računu je u 2021. godini zabilježio pad od 37,6% u odnosu na prethodnu godinu (grafikon 1.31). Takođe, usljed nominalnog pada deficita tekućeg računa i značajnog rasta ekonomske aktivnosti u 2021. godini i deficit tekućeg računa izražen u procentima BDP-a je bio znatno niži. Prema projekcijama CBBiH o rastu BDP-a u 2021. godini, deficit tekućeg računa izražen u procentima BDP-a smanjio se za 1,63 procentnih poena na nivo od 2,13%, u odnosu na 2020. godinu.

Grafikon 1.31: Deficit tekućeg računa

Izvor: CBBiH

U 2021. godini su ostvarene izrazito visoke stope rasta vanjskotrgovinske razmjene (grafikon 1.31). Podstaknut rastom ekonomske aktivnosti u zemljama glavnim trgovinskim partnerima BiH i uspostavljanjem lanaca distribucije, izrazito visoku stopu rasta je ostvario izvoz robe iz BiH koji je u 2021. godini iznosio 12,71 milijardu KM (prema platnobilansnim podacima), što predstavlja godišnji rast od 34,9%. Preko 72% izvoza plasirano je na tržište EU, koje i dalje predstavlja najznačajnijeg trgovinskog partnera BiH. Visoke stope rasta izvoza u 2021. godini u odnosu na prethodnu treba posmatrati i u svjetlu niskih vrijednosti iz baznog perioda, kao i rasta cijena sirovina i energenata koji su doveli do rasta cijena izvoznih proizvoda. Takođe, godišnji rast obima proizvodnje prerađivačke industrije od 12,5% ukazuje da su ostvarene i značajne količinske stope rasta izvoza.

Posmatrano po privrednim sektorima, dominantno učešće u izvozu imaju proizvodi metalske industrije, koji su u 2021. godini ostvarili rast izvoza od 49%. U izvozu metalske industrije prednjače izvoz željeza i čelika i njihovih proizvoda, proizvodi elektro i auto industrije. Željezo i čelik su ostvarili rast izvoza od 85%, a značajan dio ovog rasta vezan je za rast cijena metala na svjetskom tržištu. Prosječna cijena rude željeza na svjetskom tržištu je u 2021. godini bila čak 43,9% viša nego u prethodnoj godini. Električne mašine su zabilježile godišnji rast izvoza

od preko 33%. Uzimajući u obzir nisku godišnju stopu rasta proizvođačkih cijena ove grupe proizvoda (0,5%), možemo zaključiti da je vrijednost izvoza ove grupe proizvoda bila pod manjim uticajem promjene cijena. Usljed rasta industrijske proizvodnje u zemljama glavnim trgovinskim partnerima kao i rasta cijena nafte, izvoz proizvoda mineralnog porijekla je zabilježio rast u 2021. godini od 71,3%, a najveći dio se odnosi na izvoz električne energije. Takođe, i druge značajne industrije, kao što su tekstilna (12%) i drvna (30%) su ostvarile značajne stope rasta izvoza.

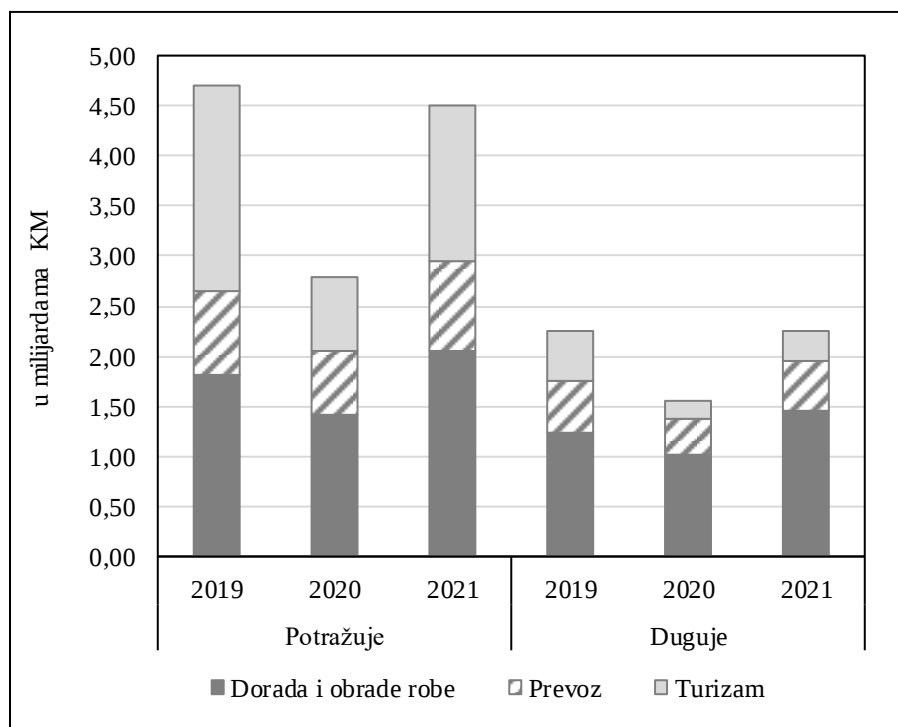
Najveći rast vrijednosti izvoza u 2021. godini su zabilježile kompanije koje se bave proizvodnjom čelika, željeza, aluminija i koksa, kao i proizvodnjom armaturnih mreža i kablova. Među deset najvećih izvoznika nalaze se još kompanije koje se bave proizvodnjom električne energije, dijelova za autoindustriju, hemijskih proizvoda, papira i celuloze. Učešće izvoza deset najvećih izvoznika u 2021. godini je zabilježilo rast udjela u ukupnom izvozu BiH u odnosu na 2020. godinu, s tim što je taj rast u velikoj mjeri posljedica restrukturiranja preduzeća Aluminij d.d. Mostar u baznoj 2020. godini, a koje je bilo prestalo sa radom u 2019. godini. Uzimajući u obzir navedeno restrukturiranje, ne nalaze se značajnije promjene u učešću deset najvećih izvoznika u ukupnom izvozu, niti u samoj strukturi izvoznika u posljednje tri godine.

Povećanje uvoza robe u 2021. godini (prema platnobilansnim podacima) je iznosilo 4,20 milijardi KM (26,7%), od čega se više od polovine odnosi na uvoz proizvoda mineralnog porijekla i baznih metala. Prosječne berzanske cijene nafte (vidjeti grafikon 1.8, potpoglavlje 1.1) i baznih metala, a prvenstveno željeza, čelika i aluminija, su bile znatno više u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu, tako da se značajan dio rasta vrijednosti uvoza ove grupe proizvoda može pripisati cjenovnom efektu.

Suficit na računu usluga zabilježio je rast od 71,4% u odnosu na 2020. godinu, ali je i dalje ispod pretpandemijskog nivoa. Najznačajnije povećanje priliva na računu usluga je zabilježeno na kategorijama putovanja, prevoza kao i uslugama obrade i dorade robe u zemlji, što se dijelom može povezati sa niskim vrijednostima iz 2020. godine. Usljed intenziviranja procesa imunizacije, kao i globalnog otvaranja granica, prilivi od stranih turista u BiH u 2021. godini su zabilježili rast od 831,7 miliona KM (grafikon 1.32), ali su oni i dalje za oko 23,8% manji od priliva iz 2019. godine. Ponovnim uspostavljanjem proizvodnih lanaca i rastom ekonomske aktivnosti, izvoz robe nakon obrade i dorade je povećan za 636,5 miliona KM (45,2%).

Podstaknut visokim stopama robne razmjene, priliv po osnovu usluga transporta je takođe zabilježio rast od 40,5% i ova vrsta usluga je u 2021. godini dostigla pretpandemijski nivo. Prve naznake uticaja nove globalne ekonomske krize zbog rata u Ukrajini na vanjskotrgovinsku razmjenu BiH su date u potpoglavlju 1.1. tekstini okvir 2.

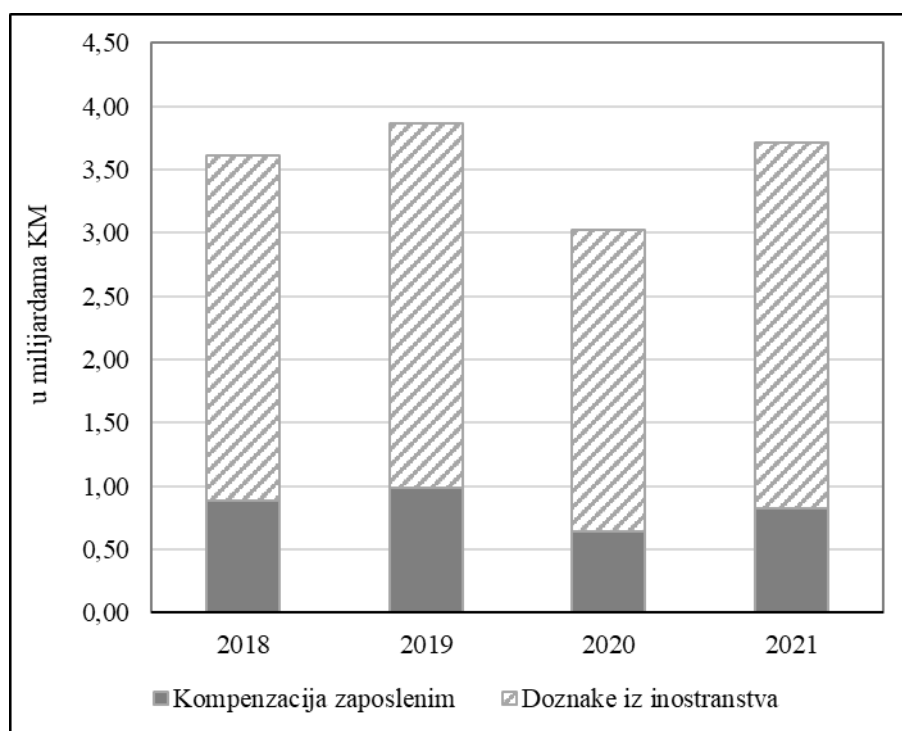
Grafikon 1.32: Račun usluga u platnom bilansu

Izvor: CBBiH

Najznačajnija stavka priliva iz inostranstva u okviru tekućeg računa su doznake (privatni transferi) kao stavka sekundarnog dohotka, koje su, nakon značajnog pada u 2020. godini, u 2021. godini zabilježile rast od 21,5%. Prilivi po ovom osnovu, tradicionalno, pokrivaju značajan dio trgovinskog deficita, smanjujući na taj način i deficit na tekućem računu. Druga značajna stavka priliva iz inostranstva koja ima identičan uticaj na deficit na tekućem računu jesu plate rezidenata u inostranstvu. Iako je ova stavka primarnog dohotka ostvarila rast od 27,7% u 2021. godini, ona se i dalje nalazi značajno ispod pretpandemijskog nivoa. Pored ove dvije stavke, kao značajan izvor finansiranja deficita na tekućem računu su i penzije iz inostranstva (dio sekundarnog dohotka), koje su, iako relativno siguran priliv sredstava, u 2021. godini zabilježile pad (5,2%), (grafikon 1.33).

Grafikon 1.33: Doznake iz inostranstva i kompenzacije zaposlenima u inostranstvu

Izvor: CBBiH

Deficit na tekućem računu u 2021. godini je bio financiran zaduženjem privatnog i javnog sektora kod inostranih kreditora te prilivima po osnovu direktnih stranih investicija. Polovina priliva u formi direktnih stranih investicija u 2021. godini odnosila se na zadržanu dobit u oblasti finansijskog posredovanja, što je vezano za zabranu isplate dividendi u bankarskom sektoru koja je bila na snazi od početka pandemije do novembra 2021. godine. Slijedom ukidanja ove mjere u četvrtom kvartalu određeni broj banaka izvršio je isplatu dividendi. Oporavkom ekonomskih aktivnosti, prvenstveno značajnim rastom robne razmjene, privatni sektor se dodatno zadužio putem zajmova i trgovinskih kredita. Banke nisu trebale dodatne izvore dugoročnog finansiranja, te su u 2021. godini smanjile svoje obaveze prema nerezidentima (vidjeti potpoglavlje 1.2.3).

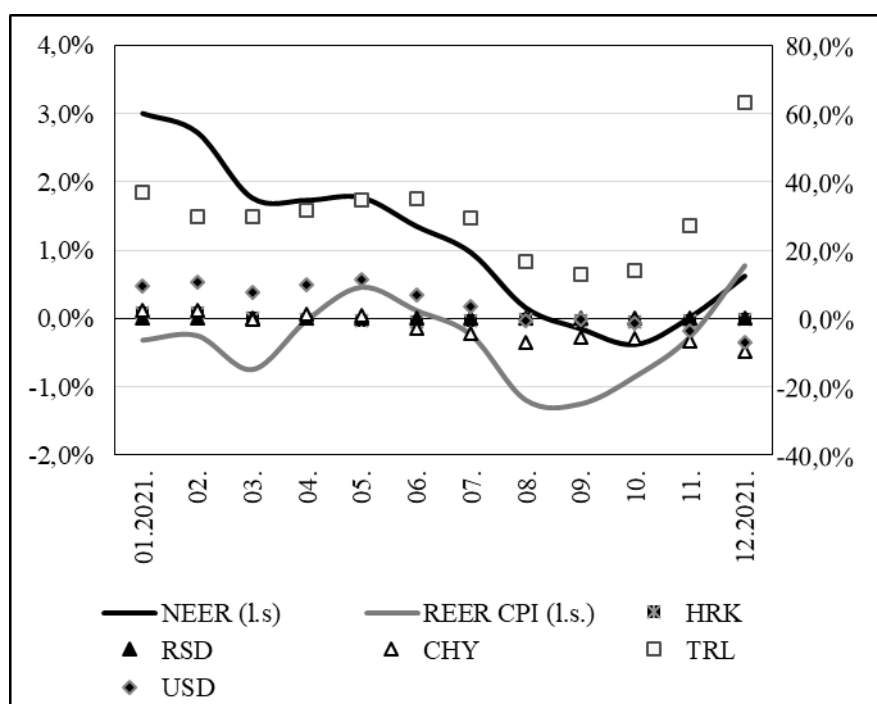
Sektor vlade se dodatno zadužio kod međunarodnih finansijskih institucija, premda je zaduženje bilo manje u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu. Vlada RS je emitovala obveznice na Londonskoj berzi, od čega se dio u posjedu nerezidenata obračunava kao vanjski dug. Takođe, realizovano je bilo i povlačenje prve tranše zajma od Evropske komisije po osnovu makrofinansijske pomoći (vidjeti poglavlje 1.2.2). U okviru ostalih investicija na finansijskom računu, važan priliv sredstava iz inostranstva u 2021. godini predstavljala je i

alokacija specijalnih prava vučenje (SDR) od strane Međunarodnog monetarnog fonda u iznosu od 602,5 miliona KM. Uzimajući u obzir sve navedene prilive, neto zaduživanje prema inostranstvu u 2021. godini je bilo znatno više od deficita tekućeg računa što je rezultiralo rastom deviznih rezervi (vidjeti poglavlje 2).

II. Nominalni i realni efektivni devizni kurs

Nominalni efektivni kurs je u posljednje dvije godine, uz povremene oscilacije, imao aprecijacijski trend. I realni efektivni kurs, gdje je indeks potrošačkih cijena korišten kao deflator (REER-CPI) i NEER ukazuju na umjerenu aprecijaciju KM (0,8% i 0,6% respektivno) u posljednjih godinu dana (grafikon 1.36). Kretanja nominalnog kursa KM prema valutama naših glavnih trgovinskih partnera odraz su fiksnog deviznog kursa prema valuti glavnog trgovinskog partnera i kretanja EUR, naše sidrene valute, prema drugim valutama. Aprecijacija NEER je najvećim dijelom uzrokovana značajnom nominalnom aprecijacijom EUR, a preko fiksnog deviznog kursa i KM prema turskoj liri, koja je posebno bila izražena u četvrtom kvartalu 2021. godine (63,1% u decembru 2021. godine na godišnjem nivou). Kako grafikon prikazuje, zbog relativno niskog učešća Turske u vanjskotrgovinskoj razmjeni (4,3% u periodu 2019.-2021. godina), ni ovako značajna nominalna aprecijacija domaće valute prema TRL, nije rezultirala posebnim aprecijacijskim pritiskom na NEER. S druge strane, KM je zabilježila nominalnu deprecijaciju u 2021. godini prema ostalim najznačajnijim svjetskim valutama: kineskom juanu (9,5%), ruskoj rublji (7,5%), američkom dolaru (7,2%) i britanskoj funti (6,3%).

Grafikon 1.34. Godišnje promjene u deviznom kursu KM

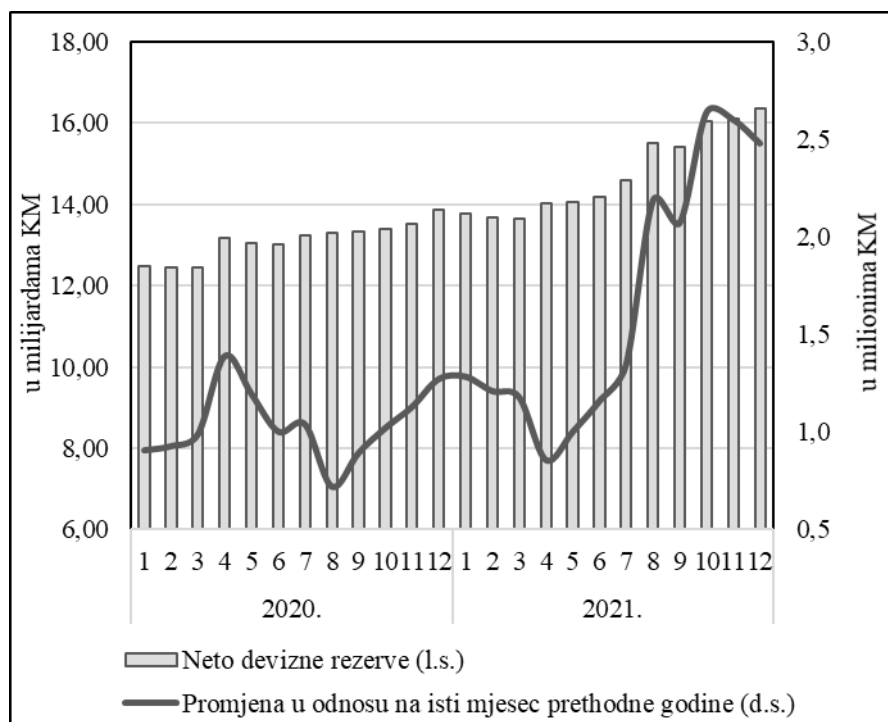
Izvor: CBBiH

Napomena: Pozitivne vrijednosti na desnoj skali predstavljaju aprecijaciju KM prema odabranoj valuti

2. Izvještaj o aktivnostima CBBiH u 2021. godini

U decembru 2021. godine, neto devizne rezerve su iznosile 16,34 milijarde KM i povećane su za 2,48 milijardi KM (17,8%) u odnosu na isti period prethodne godine (grafikon 2.1). Trend rasta deviznih rezervi obilježio je cijelu 2021. godinu. Na značajan rast deviznih rezervi u 2021. godini uticala su inostrana zaduživanja Vlada entiteta, prilivi od doznaka te prilivi direktnih stranih investicija kao posljedica zadržane zarade u bankarskom sektoru. U augustu 2021. godine, značajno povećanje deviznih rezervi je posljedica rasta rezervne aktive u platnom bilansu usljed vanredne alokacije specijalnih prava vučenja od strane MMF-a, u iznosu od 602,5 miliona KM (grafikon 2.1). Osim ovih stvaki, značajan uticaj na nivo deviznih rezervi imalo je zaduživanje države kod drugih međunarodnih institucija tokom cijele godine. Blago smanjenje deviznih rezervi zabilježeno početkom godine nije neuobičajeno, a najčešće je uzrokovano smanjenim obnavljanjem dospjele strane pasive banaka.

Grafikon 2.1: Devizne rezerve CBBiH

Izvor: CBBiH

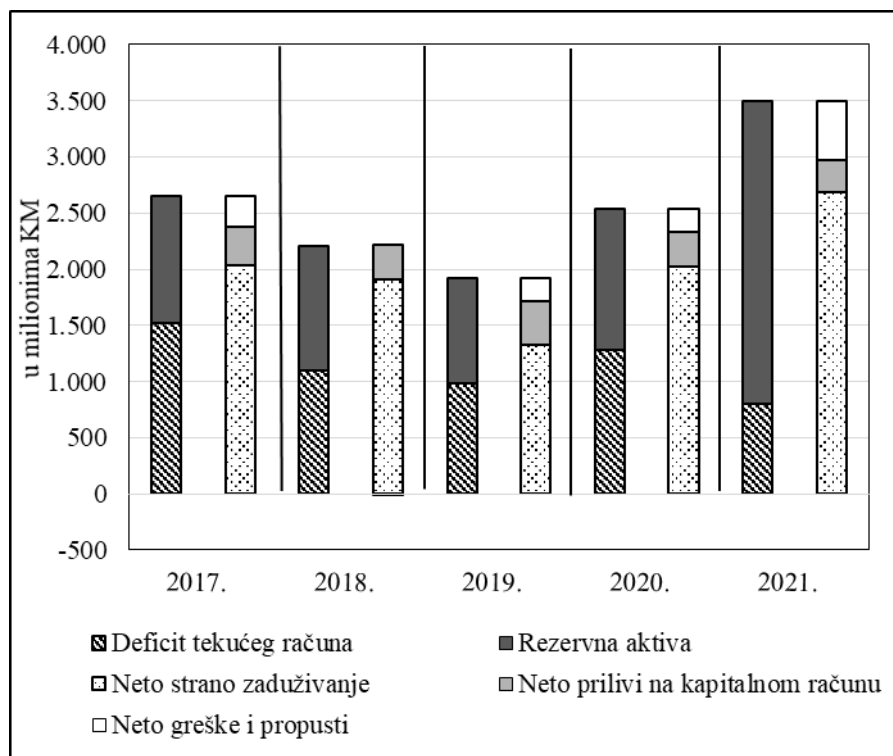
Sve transakcije koje utiču na nivo deviznih rezervi reflektuju se, na agregatnom nivou, kroz kretanje kupovine i prodaje KM kod CBBiH, što čini osnovu formiranja istih. Doprinos rastu ili padu deviznih rezervi najviše je izražen kroz kupoprodaju komercijalnih banaka i deponenata kod CBBiH, dok ostale promjene, poput efekata investiranja deviznih rezervi, imaju znatno manji uticaj. Tokom 2021. godine, CBBiH je ostvarila pozitivan saldo kupovine i prodaje KM sa komercijalnim bankama i internim deponentima u visini od 2,47 milijardi KM. Otplata vanjskog duga, kao jedan od faktora koji utiče na smanjenje deviznih rezervi, u 2021. godini iznosila je 772,7 miliona KM. Promjene u vrijednosti portfolija CBBiH usljed tržišnih uslova su u 2021. godini imale negativan uticaj na devizne rezerve, o čemu će više informacija biti u poglavlju 2.3.

Na grafikonu 2.2 su prikazane promjene devizne rezerve CBBiH. Na lijevom stupcu, za svaku godinu izdvojeni su rezervna aktiva i deficit tekućeg računa, koji predstavljaju novčane tokove ka inostranstvu. Na desnom stupcu prikazani su prilivi iz inostranstva ka BiH, neto strano zaduživanje, neto prilivi na kapitalnom računu i neto greške i propusti.

Dio deficita tekućeg računa se pokriva manjim dijelom neto prilivima na kapitalnom računu, a veći dio je finansiran neto povećanjem stranih obaveza kod nerezidenata, koje može biti u

obliku direktnih stranih ulaganja, što je preferirani oblik sa makroekonomskog aspekta jer ne podliježe obavezi vraćanja (engl. non-debt creating flows), ili u obliku vanjskog zaduživanja sektora vlade, finansijskog sektora ili preduzeća (engl. debt creating flows). U 2021. godini neto strano zaduživanje kod nerezidenata je znatno premašilo deficit tekućeg računa, što je uticalo na snažan rast deviznih rezervi kod CBBiH (vidjeti grafikon 2.1).

Grafikon 2.2: Uticaj platnobilansnih stavki na rast deviznih rezervi

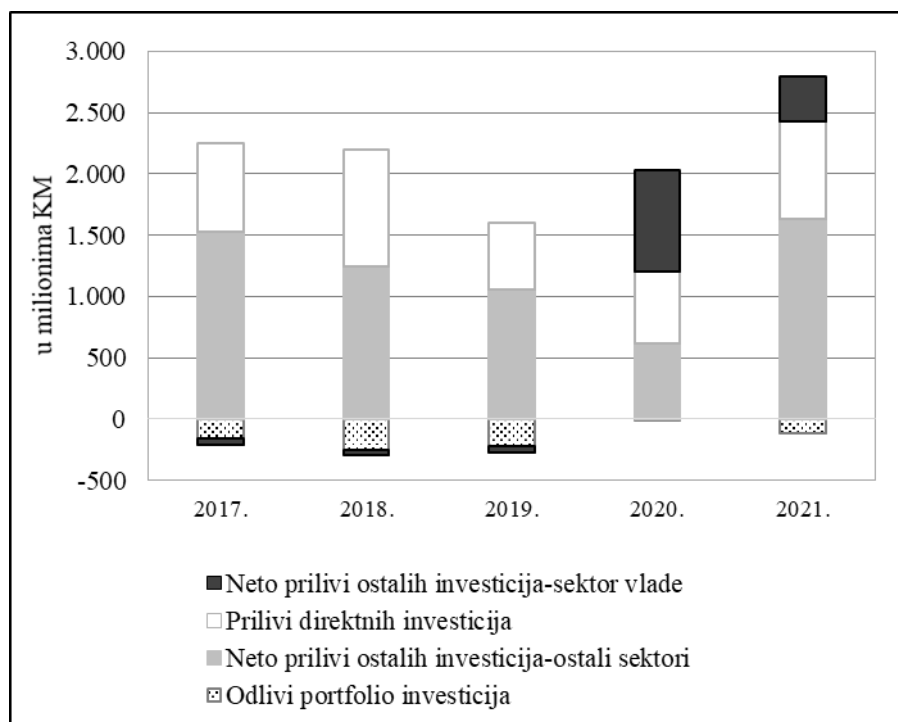

Izvor: CBBiH

Neto strano zaduživanje u 2021. godini je bilo više u odnosu na 2020. godinu (33,1%), a i njegova struktura je bila znatno drugačija. Zaduživanje sektora vlade kod međunarodnih kreditora je bilo značajno, premda znatno niže u 2021. godini nego u prethodnoj godini. Priliv sredstava koji je direktno uticao na rast rezervne aktive ostvaren je i alokacijom specijalnih prava vučenje od strane Međunarodnog monetarnog fonda u iznosu od 602,5 miliona KM. Značajan dio novih zaduženja sektora vlade odnosi se na povlačenje sredstava od Evropske komisije, kao i emisija euroobveznica vlade RS na Londonskoj berzi koja je evidentirana u portfolio investicijama (vidjeti potpoglavlje 1.2.2). Prilivi od direktnih stranih ulaganja u 2021. godini su bili viši nego u prethodnoj godini (215,5 miliona KM), i dalje velikim dijelom posljedica zabrane isplate dividendi bankarskom sektoru koja je bila na snazi do novembra

2021. godine. S ukidanjem moratorija je određeni broj banaka izvršio isplatu dividendi. Neto prilivi u okviru ostalih investicija koji su najviše uticali na rast rezervne aktive u 2021. godini su bili prilivi privatnog sektora, u okviru kojih su najznačajniji bili zajmovi preduzeća i trgovinski krediti, podstaknuti povećanim obimom trgovinske razmjene sa inostranstvom. (grafikon 2.3).

Grafikon 2.3: Struktura neto vanjskog zaduživanja

Izvor: CBBiH

2.1 Monetarna politika

CBBiH je i u 2021. godini ispunila cilj definisan Zakonom, izdavanje domaće valute prema aranžmanu valutnog odbora. U skladu s članom 31. Zakona o CBBiH, Banka je obavezna da osigura da ukupan iznos njene novčane pasive nikada ne pređe ekvivalentan iznos njenih neto deviznih rezervi, što je u potpunosti i ispunjeno.

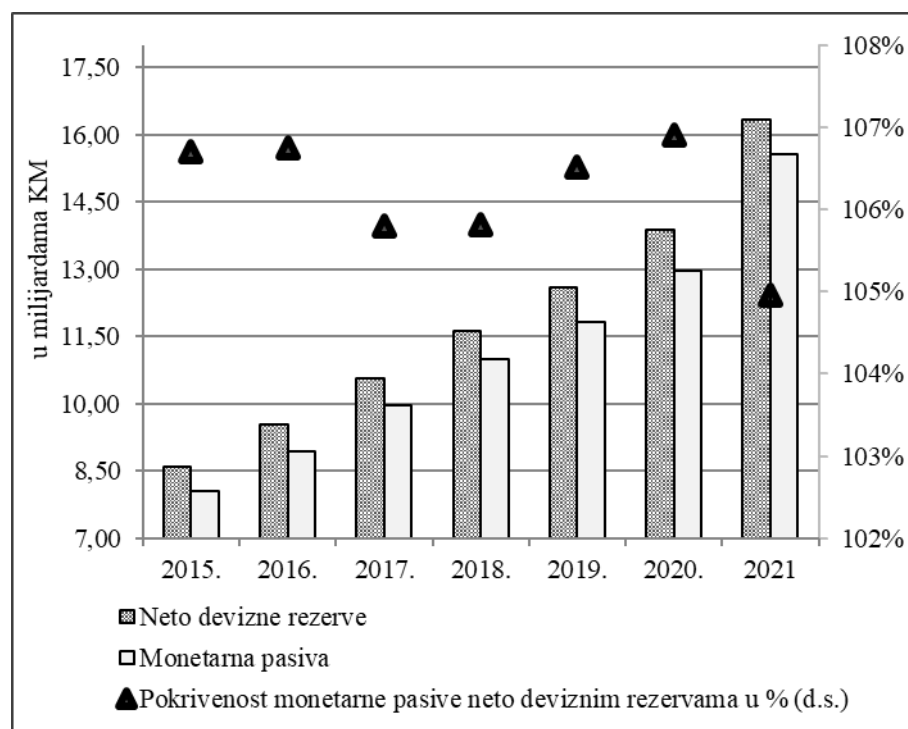
U skladu sa Zakonom, ukupan iznos novčane (monetarne) pasive Centralne banke Bosne i Hercegovine je uvijek zbir:

(A) svih novčanica i kovanog novca koje su u opticaj stavile centrala, glavne jedinice i ostale filijale Centralne banke, i

(B) potražnih salda svih računa koji se drže u knjigama Centralne banke i njenih organizacionih jedinica od strane rezidentnih vlasnika računa.

Krajem 2021. godine neto strana aktiva iznosila je 772,8 miliona KM, što je za 122,9 miliona KM manje u odnosu na stanje na kraju 2020. godine. Neto devizne rezerve na kraju 2021. godine su iznosile 16,34 milijarde KM i povećane su za čak 2,48 milijardi KM (17,8%) u odnosu na kraj 2020. godine. Monetarna pasiva je u istom periodu zabilježila rast od čak 20,06% odnosno 2,60 milijardi KM, uslijed značajnog efekta vanredne alokacije SDR sredstava od strane MMF-a. Neto strana aktiva predstavlja zaštitu od šokova koji mogu imati negativan uticaj na tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata u koje su devizne rezerve investirane. Stopa pokrića valutnog odbora na kraju 2021. godine je manja u odnosu na kraj prethodne godine i iznosila je 104,96% (grafikon 2.4). Pored uticaja tržišnih kretanja na vrijednost portfolija deviznih rezervi, pad koeficijenta pokrića je posljedica i snažnog porasta deviznih rezervi, značajnim dijelom uslovljenim zaduživanjem države kod međunarodnih institucija tokom 2021. godine. Samo je efekat vanredne alokacije SDR od MMF iznosio 25% od ukupnog porasta devizinih rezervi tokom 2021. godine.

Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama

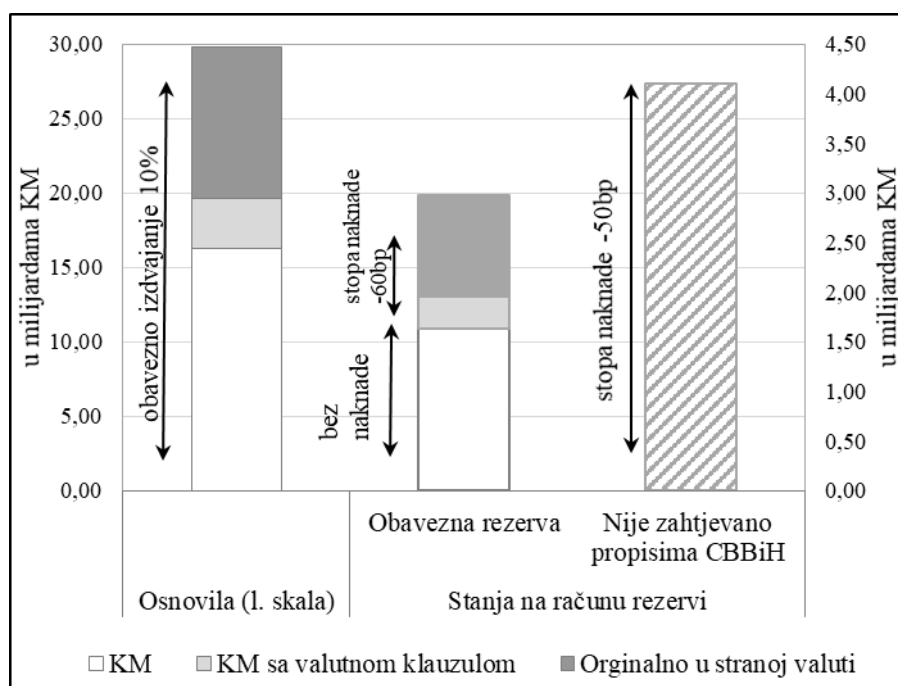

Izvor: CBBiH

2.2 Računi rezervi kod CBBiH

Jedini instrument monetarne politike CBBiH je obavezna rezerva. U toku 2021. godine, CBBiH nije mijenjala stopu obavezne rezerve niti obuhvanost osnovice za obračun obavezne rezerve. Stopa obavezne rezerve je zadržana na 10% i primjenjuje se na svu domaću i stranu pasivu banaka. Stopa naknade na višak iznad obavezne rezerve je tokom 2021. godine bila izjednačena sa depozitnom stopom ECB-a i iznosila je -50 b.p. Upravno vijeće CBBiH je na sjednici održanoj 27.10.2021. godine donijelo odluku da se od 01.01.2022. godine stopa naknade na sredstva iznad obavezne rezerve na računima rezervi banaka kod CBBiH izmijeni na -0,75%. (stopa na depozite komercijalnih banaka ECB-a umanjenu za 25 baznih poena). Stopa naknade na obaveznu rezervu u KM ostala je nepromijenjena i iznosila je 0%. CBBiH od 01.06.2021. godine, na sredstva obavezne rezerve iz osnovice u stranoj valuti i sa valutnom klauzulom, obračunava naknadu po stopi koju primjenjuje ECB na depozite komercijalnih banaka umanjenu za 10 baznih poena (-0,60%).

Grafikon 2.5: Prikaz politike obavezne rezerve u kontekstu stanja u posljednjem obračunskom periodu u 2021. godini

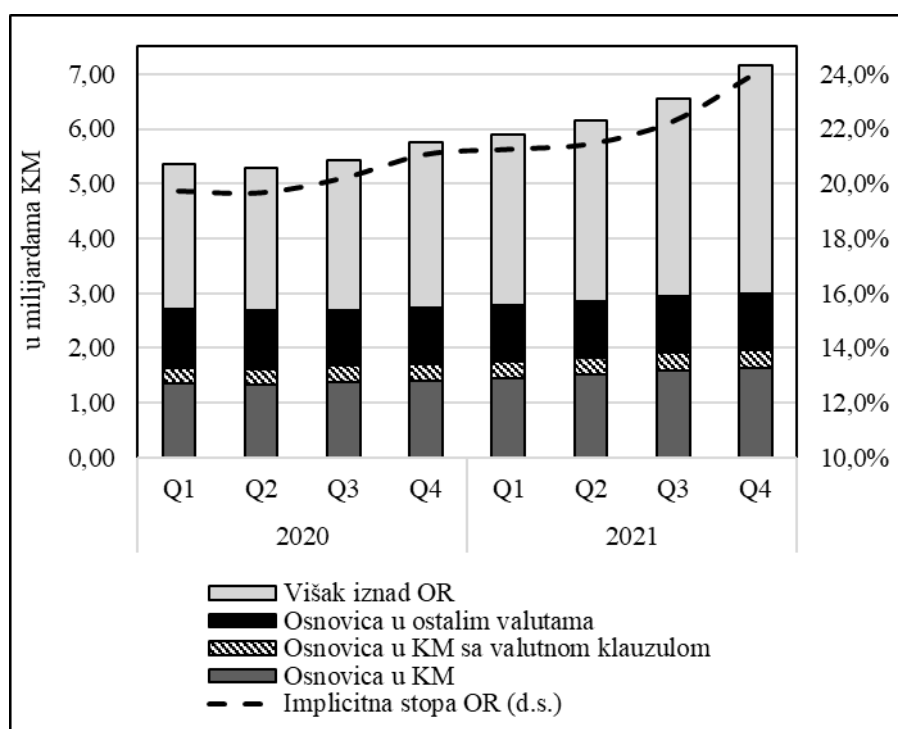

Izvor: CBBiH

Sistemom obavezne rezerve su do decembra 2021. godine bile obuhvaćene 24 banke, a u decembru je došlo do statusne promjene banaka uslijed spajanja dvije banke. Time je broj banaka na kraju 2022. godine iznosio 23. Sve banke su ispunjavale obavezu izdvajanja na račun

obavezne rezerve. Snažan rast depozita domaćih sektora i dalje je dominantan faktor rasta osnovice za obračun obavezne rezerve. Osnovica za obračun OR na kraju izvještajnog perioda iznosila je 29,83 milijarde KM, a u odnosu na isti period prošle godine veća je za 2,5 milijardi KM. Od početka godine osnovica za obračun obavezne rezerve raste i taj trend je nastavljen do kraja 2021. godine. Iz svega navedenog, imajući u vidu trend u stranoj pasivi banaka, može se zaključiti da su se banke prvenstveno oslanjale na domaće izvore finansiranja, te da pandemija COVID-19 tokom 2021. godine nije imala značajnije trajne efekte na ukupnu osnovicu za obračun OR, (grafikon 2.6).

Grafikon 2.6: Stanje računa rezervi kod CBBiH i implicitna stopa OR

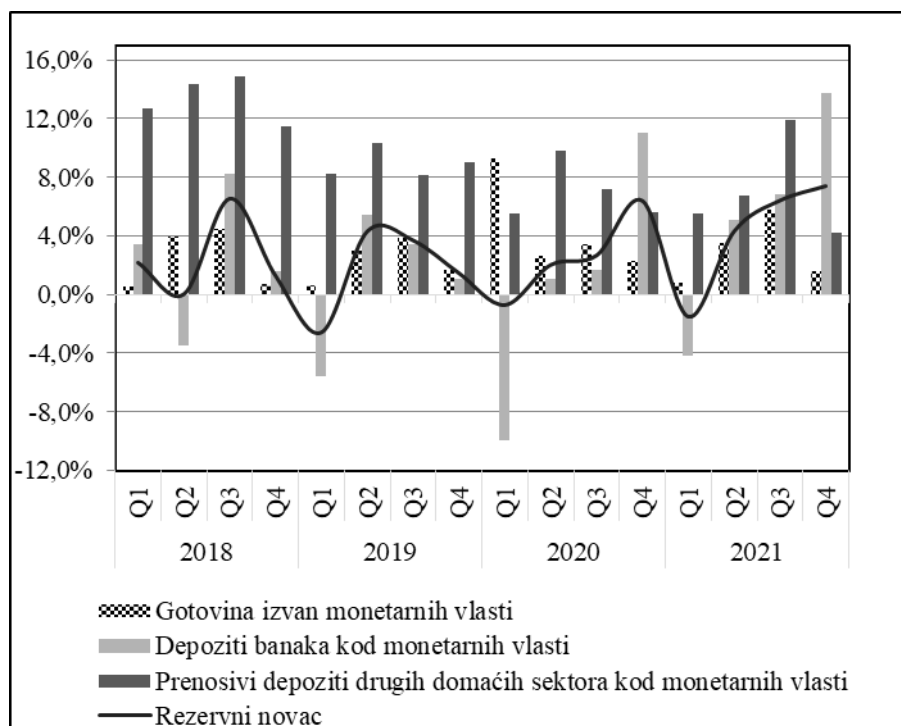
Izvor: CBBiH

Ukupna držanja na računima rezervi kod CBBiH na kraju obračunskog perioda iznosila su 7,16 milijardi KM, a implicitna stopa obavezne rezerve dostigla je vrijednost od 24,2%. Na kraju decembra prosječna sredstva iznad obavezne rezerve su iznosila rekordnih 4,09 milijardi KM. Uslijed ovakvog trenda rasta, sredstva iznad OR su u odnosu na isti period prošle godine porasla za 1,07 milijardi KM. Iako je tendencija držanja znatno višeg stanja na računima kod CBBiH, u odnosu na propisanu OR od strane CBBiH, izraženija kod manjeg broja banaka, evidentno je da se ipak, radi o sistemskoj pojavi, koja nije karakteristična za samo određenu grupu banaka. Ovako snažnom rastu viška iznad obavezne rezerve tokom 2021. godine, između ostalog, doprinijelo je i snažno inostrano zaduživanje države koje je u ranijem tekstu obrazloženo.

Sredstva iznad obavezne rezerve predstavlja samo jednu od komponenti visokolikvidne aktive bankarskog sistema i upravo je i u toku 2021. godine zabilježena visoka likvidnost bankarskog sektora.

Pandemija koronavirusa je uzrokovala značajnu izmjenu strukture rezervnog novca u posljednje dvije godine. U strukturi rezervnog novca, gotovina izvan monetarnih vlasti, iako manjim intenzitetom, je nastavila trend rasta te iznos gotovine izvan monetarnih vlasti sa krajem godine iznosi 6,92 milijarde KM. Depoziti banaka kod monetarnih vlasti, nakon smanjenja u prvom kvartalu 2021. godine, sa krajem godine bilježe značajan rast od čak 1,3 milijarde KM u odnosu na prethodnu godinu. To je preventivno rezultat rasta obavezne rezerve kao i držanja depozita banaka preko iznosa obavezne rezerve kod monetarne vlasti tokom cijele 2021. godine, a njihov najsnažniji uticaj primjetan je na kraju godine. Trend rasta prenosivih depozita drugih domaćih sektora primjetan je tokom cijele 2021. godine čiji se udio u ukupnim depozitima značajno povećao (60%). Posljednično, godišnjem rastu rezervnog novca od 2,14 milijardi KM najviše pridonosi snažan rast prenosivih depozita ostalih domaćih sektora kao i rast depozita kod monetarnih vlasti, a sve kao posljedica značajnog zaduživanja države. Rezervni novac na kraju 2020. godine je iznosio 12,31 milijardu KM (grafikon 2.7).

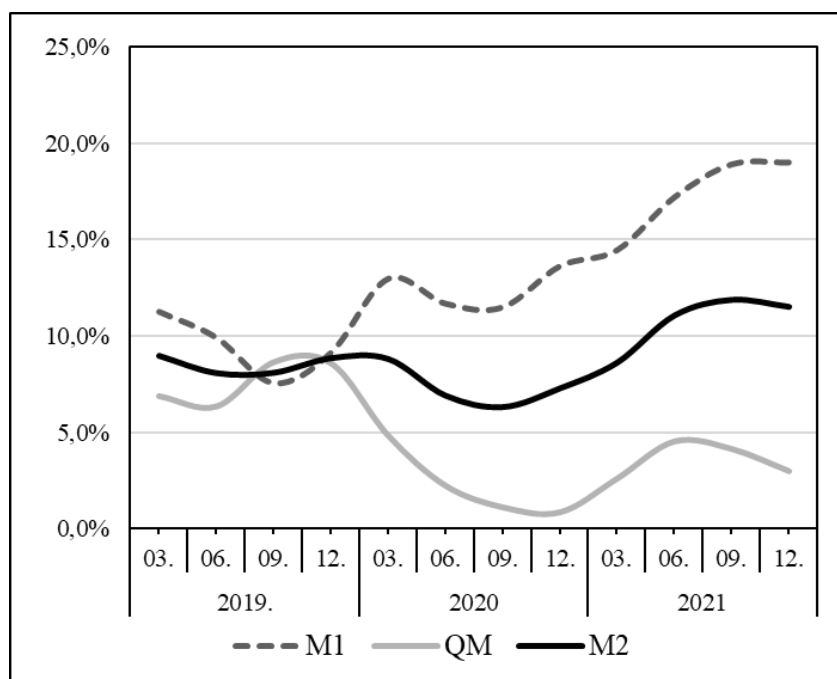
Grafikon 2.7: Promjene u komponentama rezervnog novca u odnosu na kraj prethodnog kvartala

Izvor: CBBiH

Tokom 2021. godine povećanje novčane mase (M2) skoro u potpunosti je bilo uzrokovano rastom agregata M1, koji uključuje najlikvidnije komponente novčane mase (prenosivi depoziti te gotovina izvan banaka). Od ukupnog rasta novčane mase u 2021. godini čak 72% se odnosilo na rast prenosivih depozita u domaćoj valuti. Ukupna novčana masa na kraju godine iznosi 31,50 milijardi KM, što je povećanje od 11,53% u odnosu na isti period prošle godine. Dio ovog kontinuiranog snažnog rasta dolazi i od dospijeca oročenja. Naime, usljed dodatno sniženih kamatnih stopa na oročene depozite, stanovništvo i privreda se često ne odlučuju na nastavak oročenja, nego radije zadržavaju sredstva kao prenosive depozite kojima mogu raspolagati u svakom trenutku. S druge strane, nedovoljna kreditna aktivnost, izazvana pandemijom koronavirusa, ali i smanjenom tražnjom za kreditima, nije ni stvarala potrebe banaka za dodatnim dugoročnim izvorima finansiranja (vidjeti potpoglavlje o bankarskom sektoru). Rast šireg monetarnog agregata, kvazi-novac (QM), bio je zanemariv tokom godine, i u potpunosti je rezultat rasta prenosivih depozita u stranoj valuti (grafikon 2.8). Najveći porast prenosivih depozita u toku 2021. godine zabilježen je kod sektora stanovništva i nefinansijskih preduzeća.

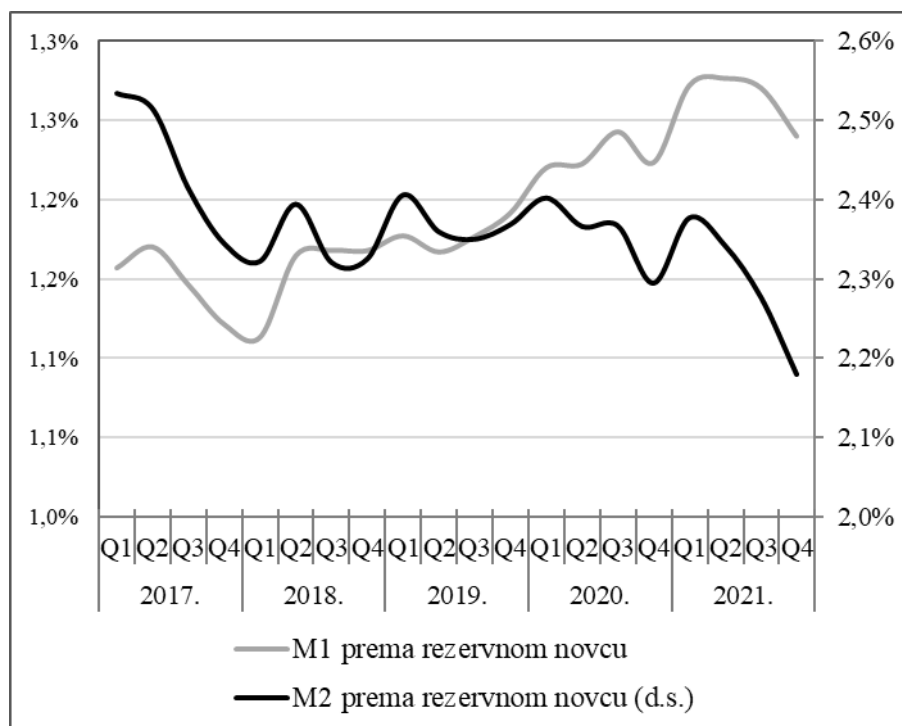
Grafikon 2.8: Godišnje stope rasta u monetarnim agregatima

Izvor: CBBiH

Promjene u kretanju komponenti novčane mase kao i promjene u rezervnom novcu, odrazile su se i na monetarnu multiplikaciju. Uz značajan rast primarnog novca, monetarni multiplikator za M2 je zabilježio blago smanjenje u posljednjih godinu dana. Usljed bržeg rasta monetarnog agregata M1 u odnosu na rast primarnog novca, monetarni multiplikator za M1 iskazuje rast u posljednjih godinu dana (grafikon 2.9).

Grafikon 2.9: Monetarna multiplikacija

Izvor: CBBiH

I regulatorni podaci ukazuju na stabilan rast domaćih izvora sredstava. Učešće kratkoročnih finansijskih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama je i dalje visoko i bilježi rast u odnosu na prethodnu godinu. Rast gotovine i prenosivih depozita ponovo je (kao i prethodne godine) uticao na poboljšanje indikatora likvidnosti. Veoma visok procenat kratkoročnih prema ukupnim finansijskim obavezama banaka ukazuje na ročnu strukturu izvora koja trenutno ne pogoduje snažnijem rastu dugoročnih kreditnih plasmana. Snažniji rast depozita u odnosu na kreditnu aktivnost rezultirao je time da ukupan iznos depozita znatno premašuje ukupan iznos kredita tokom cijele 2021. godine.

Tabela 2.1: Indikatori likvidnosti bankarskog sektora u BiH

		Likvidna sredstva prema ukupnim sredstvima	Likvidna sredstva prema kratkoročnim finansijskim obavezama	Depoziti prema kreditima	Kratkoročne finansijske prema ukupnim finansijskim obavezama
2017.	Q1	23,5%	41,6%	101,2%	72,8%
	Q2	38,8%	42,1%	101,1%	72,8%
	Q3	20,6%	43,8%	103,5%	74,4%
	Q4	28,7%	44,3%	105,1%	75,2%
2018.	Q1	29,0%	44,0%	106,0%	75,8%
	Q2	32,7%	43,2%	107,0%	78,0%
	Q3	29,2%	44,4%	108,5%	78,0%
	Q4	29,7%	44,6%	109,5%	77,3%
2019.	Q1	28,8%	44,0%	109,7%	76,3%
	Q2	28,7%	43,8%	109,6%	76,1%
	Q3	30,0%	46,2%	112,5%	75,4%
	Q4	29,6%	45,5%	112,7%	75,3%
2020.	Q1	28,1%	43,0%	113,2%	75,4%
	Q2	27,3%	40,7%	114,9%	77,5%
	Q3	28,0%	41,3%	117,8%	78,4%
	Q4	29,1%	42,7%	120,7%	78,5%
2021.	Q1	29,0%	42,2%	122,3%	79,5%
	Q2	28,2%	40,5%	125,4%	80,5%
	Q3	29,0%	41,5%	127,7%	80,8%

Izvor: CBBiH

2.3 Upravljanje deviznim rezervama

U skladu sa Zakonom o CBBiH i odgovarajućim internim aktima, CBBiH upravlja deviznim rezervama polazeći prvenstveno od principa sigurnosti i likvidnosti investiranja. S obzirom da prema članu 34. Zakona o CBBiH nije moguće investirati više od ekvivalenta 50% ukupnog nesmanjenog kapitala i rezervi¹⁶ u druge valute osim EUR, CBBiH više od 95% deviznih rezervi investira u finansijske instrumente denominovane u EUR. Posljedično, proces investiranja u CBBiH u 2021. godini je bio determinisan negativnim i niskim tržišnim prinosima na državne

¹⁶ Nesmanjeni kapital i rezerve su na dan 31.12.2021. godine iznosili 861,4 miliona KM. Za više informacija vidjeti Poglavlje 3 Godišnjeg izvještaja: Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora.

dužničke vrijednosne papire zemalja eurozone i negativnim kamatnim stopama na devizne depozite kod stranih banaka.

Odluke o upravljanju i investiranju deviznih rezervi donose se na tri nivoa u okviru organizacije CBBiH: strateškom – Upravno vijeće; taktičkom – Investicioni komitet i operativnom – nadležna odjeljenja Sektora za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom. Upravno vijeće utvrđuje investicione smjernice kojima se definiraju: maksimalna tolerancija na rizik, optimalna kombinacija (engl. trade-off) prihvatljivog rizika i mogućeg povrata, strateška alokacija aktive, investiciona ograničenja, investicioni period i referentna vrijednost (engl. benchmark) za ocjenu uspješnosti investiranja. Investicioni komitet djeluje u okviru obavezujućih zakonskih ograničenja, Investicionih smjernica usvojenih od Upravnog vijeća te Pravila i parametara rizika vezanih za ulaganje deviznih rezervi. Odlučivanje i odgovornost za svakodnevno upravljanje deviznim rezervama, u skladu sa zakonom i pomenutim internim aktima CBBiH, je na operativnom nivou.

U procesu upravljanja deviznim rezervama, posebno na taktičkom i operativnom nivou, kontinuirano se razmatraju sve dostupne informacije s relevantnih tržišta novca i kapitala u eurozoni i svijetu, kao i dostupne prognoze koje bi mogle uticati na investiranje deviznih rezervi u tekućoj godini, ali i u narednom periodu. Ovo je uobičajena praksa centralnih banaka, koje su posebna, vrlo konzervativna, vrsta investitora. Isti pristup je zadržan u CBBiH i tokom 2021. godine, što je omogućavalo prilagođavanje investicione politike u skladu sa promjenama na međunarodnim tržištima dužničkih vrijednosnih papira i rejtinzima inostranih banaka kod kojih CBBiH ima oročene depozite i sredstva na tekućem računu, a u okviru postojećih zakonskih i strateških ograničenja.

Portfolio deviznih rezervi CBBiH izložen je prvenstveno finansijskim rizicima (kamatnom, kreditnom i riziku likvidnosti) te deviznom riziku. Upravljanje kamatnim rizikom, odnosno, rizikom smanjenja tržišne vrijednosti portfolija deviznih rezervi zbog nepoželjnih kretanja kamatnih stopa, podrazumijeva: propisivanje ciljanog modifikovanog trajanja portfolija deviznih rezervi i dozvoljenog odstupanja; praćenje vrijednost pod rizikom (engl. Value at Risk); i propisivanje maksimalnog iznosa standardne devijacije dozvoljenog odstupanja povrata portfolija CBBiH od povrata referentnog portfolija.

CBBiH ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem u obveznice odabranih država eurozone te plasiranjem depozita u: odabrane centralne banke u eurozoni, Banku za međunarodna poravnanja (engl. Bank for International Settlements, BIS) te odabrane

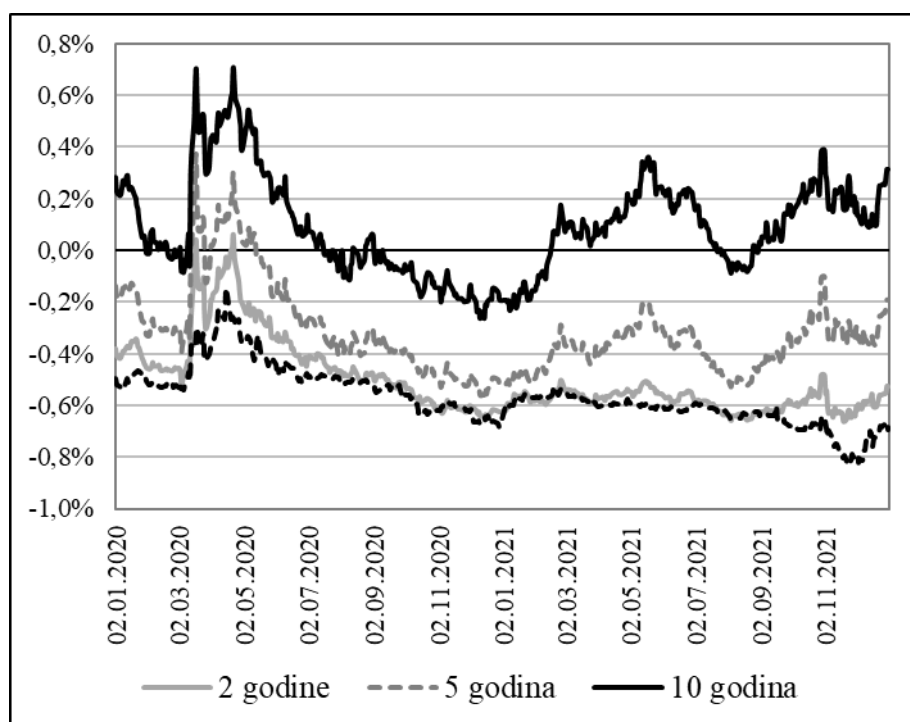
komercijalne inostrane banke, uz uslov da zadovoljavaju standarde podobnosti ugovorne strane. Osnovni princip u upravljanju kreditnim rizikom predstavlja odgovarajući kriterij odabira ugovornih strana i dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom i izbjegavanje prevelike koncentracije izloženosti kreditnom riziku prema pojedinoj ugovornoj strani. Navedeni standardi i ograničenja preispituju se i po potrebi ažuriraju, pri čemu se vodi računa o zvaničnim ocjenama vodećih svjetskih rejting agencija, kao i pokazateljima dobijenim primjenom internih metoda za procjenu kreditnog rizika.

Upravljanje rizikom likvidnosti se bazira na procjeni potencijalnih potreba za likvidnošću i identifikaciji likvidnih finansijskih instrumenata. Instrumenti kojima se osigurava dnevna likvidnost su prekonoćni depoziti i sredstva na tekućim računima kod ugovornih strana koje zadovoljavaju kriterije kreditnog rizika te dospijevajuća sredstva po svim instrumentima na taj dan.

Devizni rizik predstavlja rizik promjene vrijednosti devizne aktive i pasive zbog promjene valutnih kurseva u kojima se drže devizne rezerve u odnosu na domaću valutu. Upravljanje deviznim rizikom provodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive CBBiH. Devizni rizik je zanemarivo nizak zbog investiranja u eurske instrumente.

I tokom 2021. godine, proces i rezultati upravljanja deviznim rezervama CBBiH su, u najvećoj mjeri, bili determinisani kretanjima na finansijskim tržištima na kojim se, u skladu sa Zakonom o CBBiH i definisanom strateškom strukturom rezervi, investiraju sredstva u stranoj konvertibilnoj valuti. Kratkoročne kamatne stope u 2021. godini, kao i tržišni prinosi na kratkoročne i srednjoročne državne obveznice zemalja eurozone (grafikon 2.10) bili su, u prosjeku, niže nego u 2020. godini. Epizode rasta tržišnih prinosa su zabilježene od novembra 2021. godine, a nastavljene su, snažnijim intenzitetom, i u prva dva mjeseca 2022. godine. Snažniji porast tržišnih prinosa u posljednjem kvartalu zabilježen je u slučaju državnih obveznica sa dužom preostalom ročnosti do dospijeca. Međutim, kako je rast prinosa i za dužničke papire u portfoliju CBBiH vrlo dugog roka osnažen tek krajem 2021. godine, prosječan tržišni prinos na desetogodišnje državne obveznice zemalja eurozone u 2021. godini je tek neznatno iznad onog u 2020. godini (tabela 2.2).

Grafikon 2.10: Prosječni tržišni prinosi na državne obveznice u eurozoni u 2021. godini

Izvor: ECB

Tabela 2.2: Prosječna ponderisana neto kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne kamatne stope i tržišni prinosi na državne obveznice u eurozoni

	PPnKS, %	ECB - Glavne operacije refinansiranja, %	Euribor, %		EUR obveznice, %					
			1m	3m	Mjeseci		Godine			
					3	6	1	2	5	10
2016	0,22	0,01	-0,34	-0,26	-0,42	-0,39	-0,36	-0,32	0,01	0,77
2017	0,18	0,00	-0,37	-0,33	-0,54	-0,52	-0,49	-0,39	0,18	1,09
2018	0,16	0,00	-0,37	-0,32	-0,48	-0,43	-0,33	-0,13	0,46	1,14
2019	0,11	0,00	-0,40	-0,36	-0,46	-0,42	-0,37	-0,27	-0,02	0,40
2020	0,04	0,00	-0,50	-0,43	-0,50	-0,49	-0,47	-0,43	-0,27	0,08
2021	-0,08	0,00	-0,56	-0,55	-0,64	-0,63	-0,62	-0,58	-0,37	0,10

Izvor: CBBiH, ECB

Napomena: PPnKS označava prosječnu ponderisanu neto kamatnu stopu na devizne rezerve CBBiH¹⁷

¹⁷ Prosječna ponderisana neto kamatna stopa izračunava se tako što se ukupni neto kamatni prihodi u stranoj valuti u izvještajnom godini podijele sa prosječnim stanjem deviznih rezervi u izvještajnom godini. Ukupni neto kamatni prihodi u stranoj valuti se izračunavaju kao razlika između ukupnih kamatnih prihoda u stranoj valuti i ukupnih kamatnih rashoda u stranoj valuti. Ukupni kamatni prihodi u stranoj valuti su zbir kamatnih prihoda na vrijednosne papire, kamatnih prihoda na devizne depozite kod inostranih banaka i kamatnih prihoda na držana sredstva u SDR kod MMF-a. Ukupni kamatni rashodi u stranoj valuti su zbir kamatnih rashoda na vrijednosne papire i kamatnih rashoda na devizne depozite kod inostranih banaka.

Tržišni prinosi na državne obveznice denominovane u EUR su i tokom 2021. godine bili izrazito niski. Inflatorni šok i snažan ekonomski oporavak su povećali očekivanja o generalnom rastu kamata, što je vodilo određenom rastu prinosa tokom drugog i četvrtog kvartala 2021. godine. Makroekonomski trendovi u drugoj polovini 2021. godine signalizirali su moguće promjene monetarnih politika glavnih svjetskih centralnih banaka, koje su do tada bile izuzetno stimulatívne. S druge strane, novi sojevi Covid19 i moguće negativne implikacije povećanog broja zaraženih na ekonomske aktivnosti, uzrokovali su volatilnost prinosa svih obveznica. Takođe, nastojanje ECB da osigura nastavak provođenja trenutne politike negativnih kamatnih stopa, čak i nakon što je najavljena moguća obustava kupovina obveznica putem Pandemijskog programa kupovina (PEPP) u toku 2022. godine, je predstavljalo važan faktor prilikom pozicioniranja investitora.

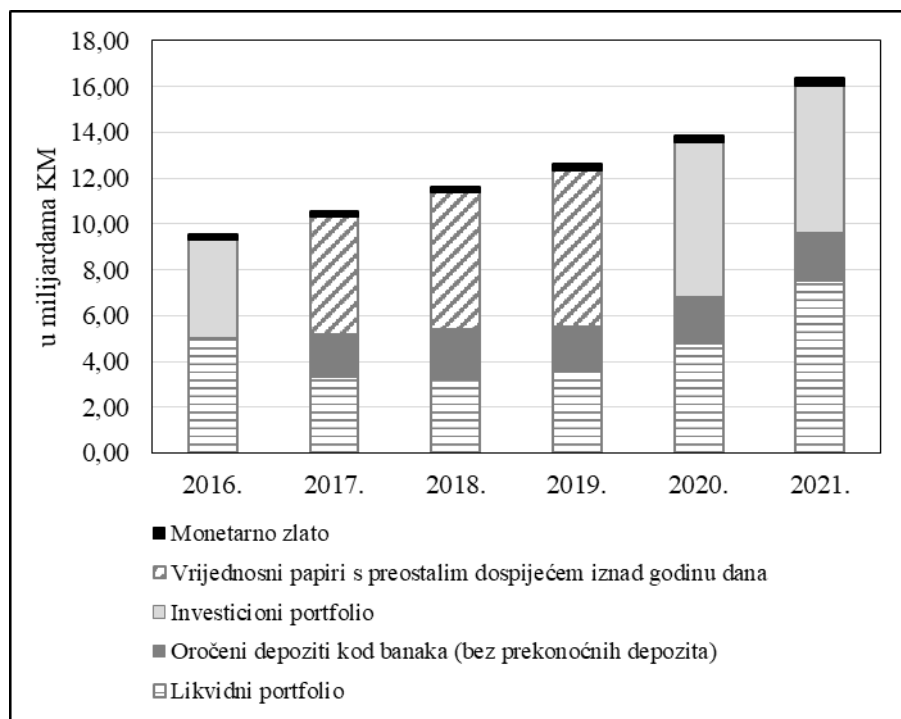
Za razliku od ECB, FED je već krajem 2021. godine najavio povlačenje stimulatívni mjera tokom 2022. godine. Tržišta prva povećanja referentnih kamatnih stopa u SAD očekuju već u prvoj polovini 2022. godine. Posljedično, prinosi na obveznice SAD su porasli, a što se, u manjoj mjeri, prenijelo i na prinose državnih obveznica u eurozoni. Efekat prelijevanja je bio slab te su prinosi većine obveznica članica eurozone sa najvišim suverenim rejtingom sa dužim rokovima dospijea i dalje bili negativni. U slučaju italijanskih obveznica, u 2021. godini je zabilježen trend rasta prinosa te su, u segmentu 5 do 10 godina roka do dospijea, zabilježeni pozitivni prinosi. Za razliku od obveznica dužih dospijea, prinosi na obveznice sa rokom dospijea do 1 godine i trezorske zapise su imali izražen trend pada, sa nivoima daleko ispod nivoa kamatne stope koje ECB plaća na depozite banaka (eng. Deposit Facility rate).

Pad tržišnih prinosa je doprinio daljem padu prosječne ponderisane neto kamatne stope (PPnKS), koja je u 2021. godini prvi put negativna (tabela 2.2).

Strukturu deviznih rezervi na kraju 2021. godine (grafikon 2.11) činili su: oročeni depoziti kod banaka (bez prekonoćnih depozita), s učešćem od 12,87%; likvidni portfolio, s učešćem od 46,01%; investicioni portfolio (vrijednosni papiri kojima je do dospijea preostalo više od godinu dana), s učešćem od 39,27%; i zlato, s učešćem od 1,85%. Na kraju 2021. godine likvidni portfolio su činili: tekući računi kod banaka (8,28% ukupnih deviznih rezervi); prekonoćni depoziti (2,99% ukupnih deviznih rezervi); gotovina u trezoru CBBiH (2,87% ukupnih deviznih rezervi); specijalna prava vučenja MMF-a (0,01% ukupnih deviznih rezervi); i vrijednosni papiri kojima je do dospijea preostalo godinu dana i manje (31,86% ukupnih deviznih rezervi). Vrijednosni papiri kojima je do dospijea preostalo godinu dana i manje, kao

najveća stavka likvidnog portfolija, iznosili su 5,21 milijardu KM na kraju 2021. godine. Tekući računi kod banaka su na kraju 2021. godine iznosili 1,35 milijardi KM.

Grafikon 2.11: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH na kraju godine

Izvor: CBBiH

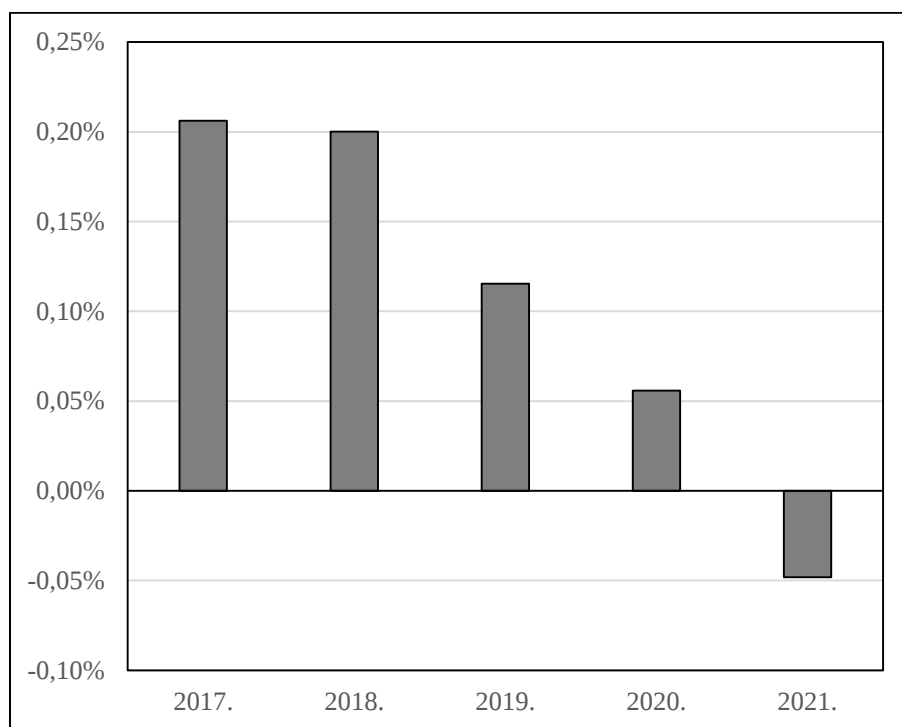
Napomena: Investicioni portfolio bio je izvještajna kategorija do kraja 2016. godine i sadržavao je vrijednosne papire na raspolaganju za prodaju, s dospijećem dužim od jedne godine i cijeli portfolio vrijednosnih papira koji se drže do dospijeca. Investicioni portfolio je od 2020. godine ponovo izvještajna kategorija, i sadržava vrijednosne papire kojima je do dospijeca preostalo više od godinu dana.

Vrijednosni papiri s fiksnim prihodom, iskazani po tržišnoj vrijednosti, na kraju 2021. godine činili su 71,13% ukupnih deviznih rezervi, što je za oko dva procentna poena više u odnosu na njihovo učešće u deviznim rezervama na kraju 2020. godine. S ciljem zaštite od kreditnog rizika, investiranje se vrši u vrijednosne papire odabranih evropskih zemalja, uz ograničenja maksimalnog učešća dužničkih instrumenata za svaku pojedinu zemlju.

Sredstva deponovana kod nerezidentnih banaka, na kraju 2021. godine, zabilježila su porast na godišnjem nivou od 113,13 miliona KM (2,95%), dok su sredstva investirana u vrijednosne papire s fiksnim prihodom povećana za 2.028,28 miliona KM (21,12%).

Neto efekat ulaganja deviznih sredstava CBBiH za period 01.01.-31.12.2021. godine je prvi put negativan (u iznosu 7,12 miliona KM). Izražen efektivnom stopom prinosa¹⁸, neto efekat ulaganja je iznosio -0,05% (grafikon 2.12). Sve izraženiji pad stopa prinosa na ulaganja u konvertibilnu stranu valutu posljedica je, isključivo, negativnih kamatnih stopa na kratkoročne depozite u eurima i investiranja u vrijednosne papire uz negativne stope prinosa pri kupovini u posljednjih nekoliko godina. Sem toga, padu prihoda značajno doprinose i dospijeca vrijednosnih papira kupljenih uz pozitivne prinose u ranijim godinama te smanjenje izloženosti i osjetljivosti na kamatni rizik radi zaštite pokrivenosti monetarnih obaveza i stabilnosti valutnog odbora.

Grafikon 2.12: Godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH

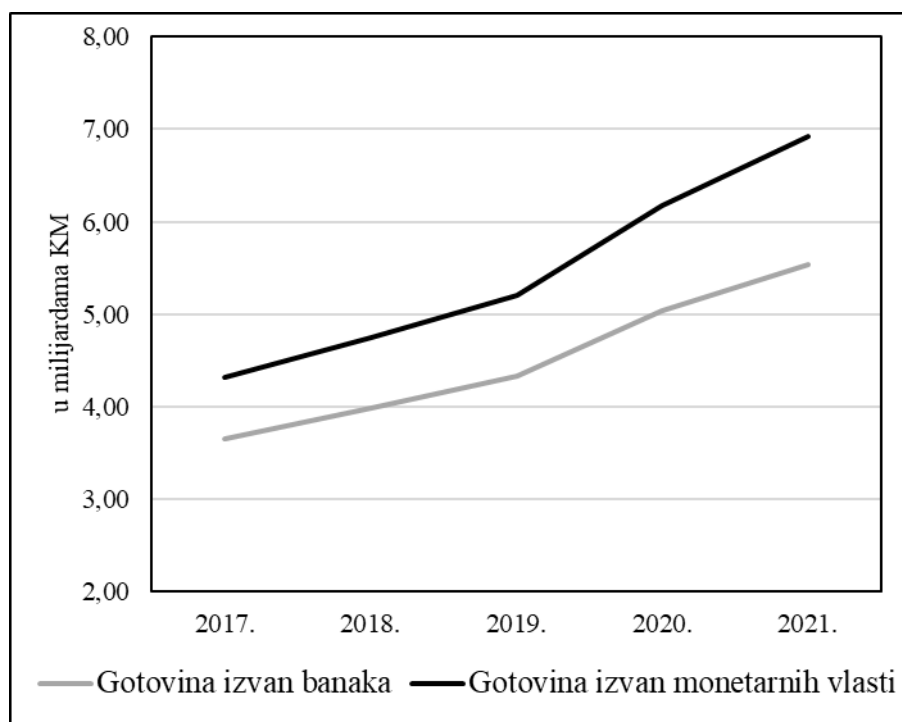
Izvor: CBBiH

¹⁸ Efektivna stopa prinosa izračunata je tako što se neto efekat investiranja sredstava deviznih rezervi podijeli sa prosječnim stanjem deviznih rezervi u posmatranom periodu. Pri izračunavanju ukupnih neto efekata investiranja sredstava deviznih rezervi u obzir su uzeti svi neto prihodi od kamate na vrijednosne papire i depozite, kao i realizovani neto kapitalni dobiti/gubici usljed prodaje vrijednosnih papira iz portfolija deviznih rezervi CBBiH.

2.4 Upravljanje gotovim novcem

Trend snažnog rasta gotovog novca u opticaju (izvan banaka) iz prethodnih godina je dodatno intenziviran. Na dan 31.12.2021. godine, stanje gotovog novca u opticaju izvan banaka iznosilo je 5,53 milijarde KM (grafikon 2.13), što je za čak 9,7% više u odnosu na 2020. godinu. Rast potražnje za gotovinom od strane banaka i dalje je posljedica uvećanih zahtjeva klijenata za gotovim novcem.

Grafikon 2.13: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka na kraju godine

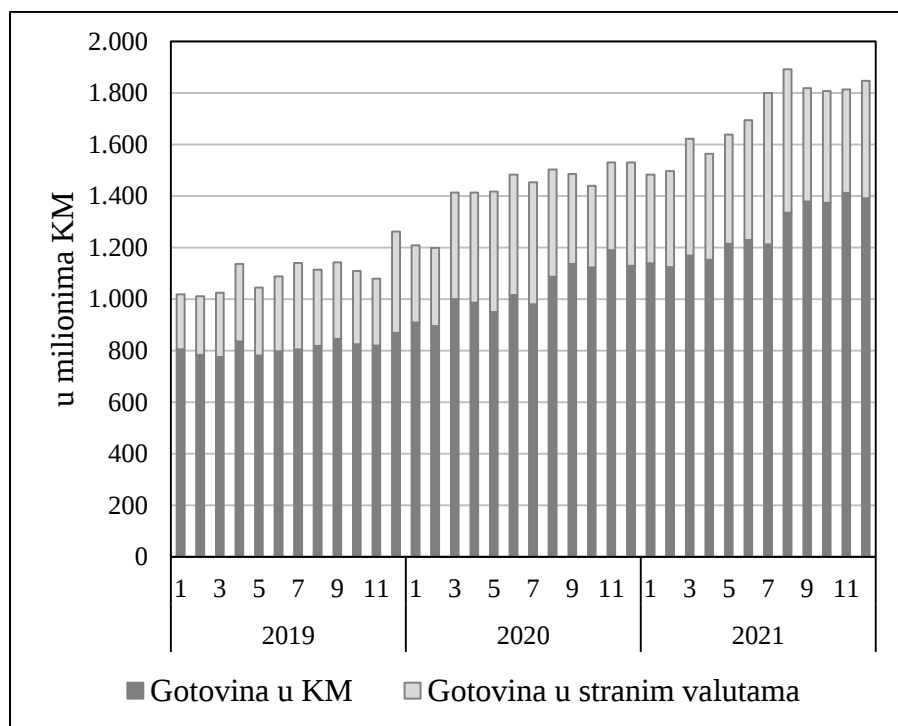

Izvor: CBBiH

Komercijalne banke su nastavile znatno povećavati iznos gotovine u vlastitim trezorima (grafikon 2.14). Za razliku od 2020. godine, kada su sa proglašenjem vanrednog i stanja prirodne nesreće u martu smanjeni računi rezervi banaka kod CBBiH, a povećan iznos gotovine u trezorima, tokom 2021. godine su i gotovina u trezorima i stanja na računu rezervi kod CBBiH bilježila značajan porast. Značajno povećanje osnovice za obračun obavezne rezerve (poglavlje 2.2), uz relativno skroman rast kreditne aktivnosti (poglavlje 1.2.3), rezultiralo je dodatnim rastom likvidnosti u bankarskom sektoru. CBBiH je od juna uvela naknadu i na obaveznu rezervu iz osnovice za obračun obavezne rezerve u stranoj valuti i domaćoj valuti sa valutnom klauzulom (poglavlje 2.2), usljed čega je bankama postalo skuplje držati sredstva na računu kod

CBBiH. Sa stanovišta upravljanja rizikom likvidnosti u bankama, nema razlike između gotovine i stanja na računima rezervi. Posljedično, sa ciljem smanjenja troškova, banke su dodatno iskoristile fizičke kapacitete vlastitih trezora. Povećanje stanja gotovine u trezorima banaka na kraju decembra 2021. godine, u odnosu na kraj 2020. godine, iznosilo je 261,9 miliona KM (23,2%).

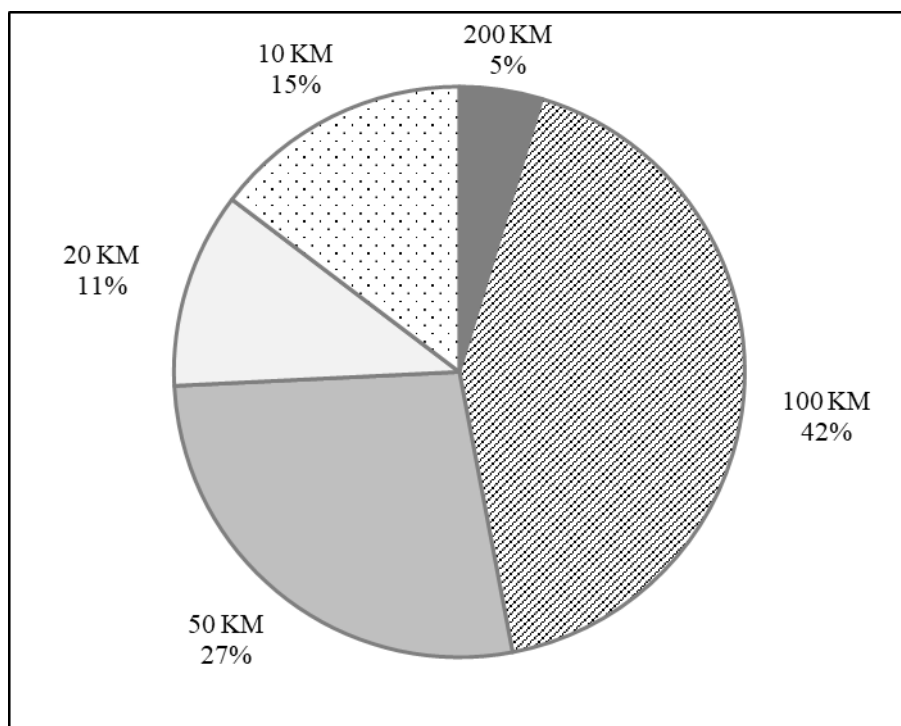
Grafikon 2.14: Stanja gotovine u trezorima banaka

Izvor: CBBiH

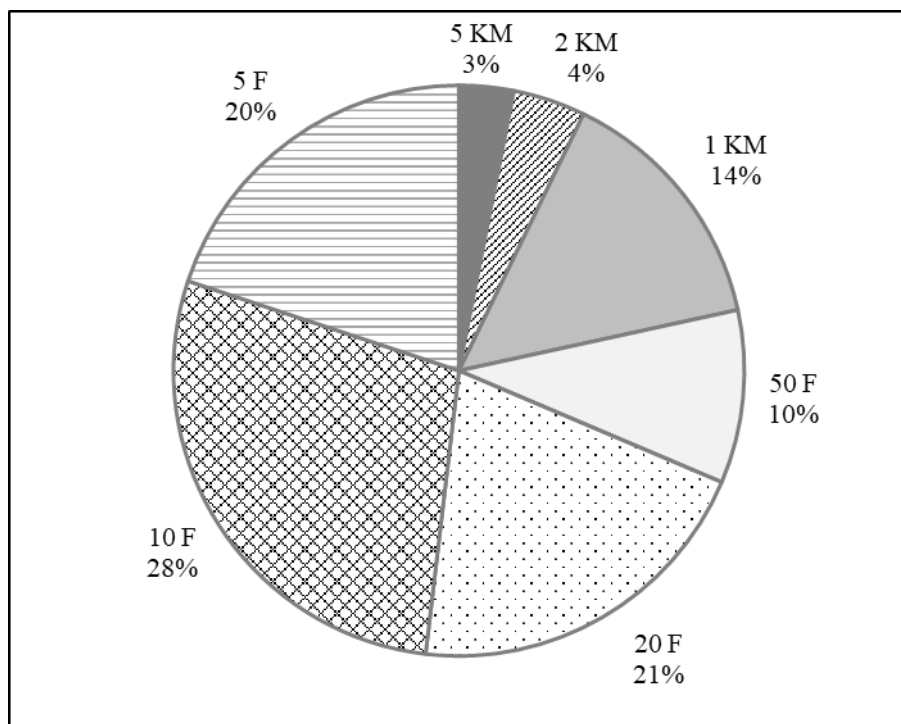
Izvan CBBiH, na kraju 2021. godine, nalazilo se 97,1 milion novčanica KM i 538,5 miliona kovanica KM, ukupne vrijednosti 6,92 milijarde KM, što je za čak 12,2% više u odnosu na 2020. godinu. U pogledu apoenke strukture novca izvan CBBiH, najzastupljenije su bile novčanice od 100 KM i 50 KM, a kod kovanica apoen 10 F (grafikoni 2.15 i 2.16). Broj novčanica u apoenima od 100 KM, koje su na kraju 2021. godine bile u opticaju, viši je za 6.2 miliona (17,7%) u odnosu na kraj 2020. godine, što dodatno ilustruje pojačanu potražnju za držanjem gotovog novca i od strane banaka, ali i njihovih klijenata.

Grafikon 2.15: Apoenska struktura novčanica

Izvor: CBBiH

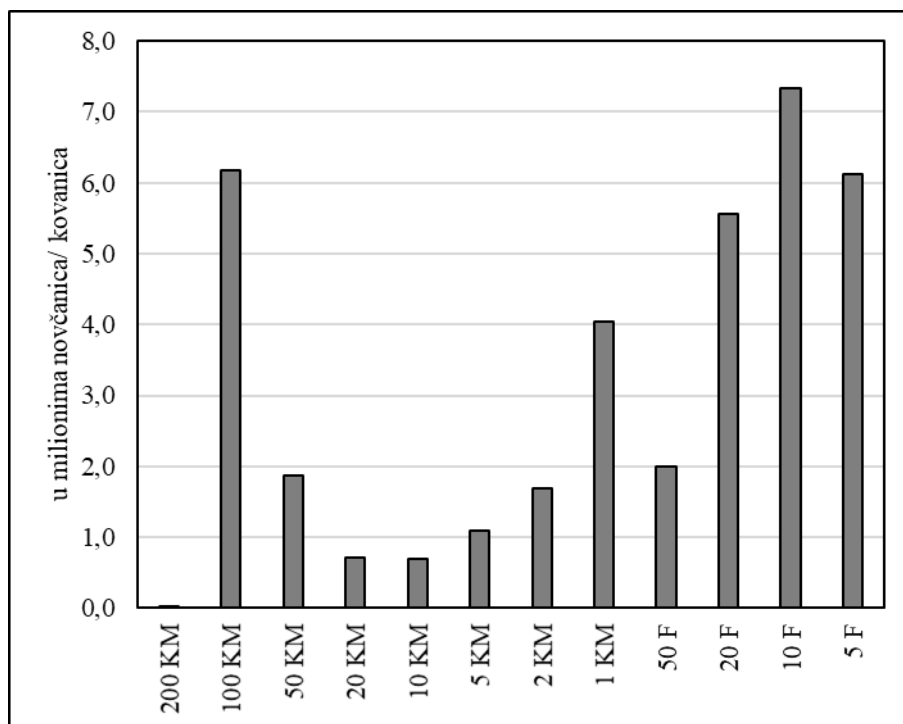
Grafikon 2.16: Apoenska struktura kovanica

Izvor: CBBiH

U odnosu na 2020. godinu, broj novčanica izvan CBBiH je povećan za 9,5 miliona komada (10,8%), ukupne vrijednosti 935,3 miliona KM (grafikon 2.17). Količina kovanica izvan CBBiH je u istom periodu povećana za 27,8 miliona komada (6,7%), ukupne vrijednosti 16,1 milion KM (grafikon 2.17).

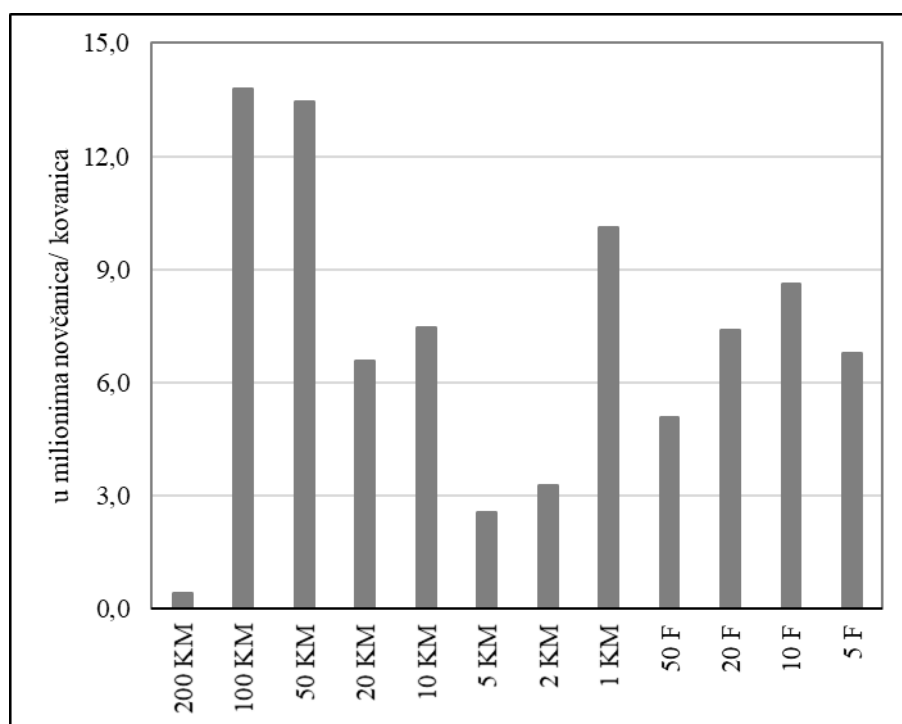
Grafikon 2.17: Promjena u broju novčanica i kovanica po apoenima u odnosu na 2020.

Izvor: CBBiH

Snabdijevanje komercijalnih banaka gotovim novcem vrši se putem trezora glavnih jedinica i filijala CBBiH, lociranih u Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru i Brčkom, uz striktno poštivanje aranžmana valutnog odbora. U toku 2021. godine komercijalnim bankama je izdato 41,7 miliona komada novčanica i 43,8 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 2,38 milijardi KM (grafikon 2.18).

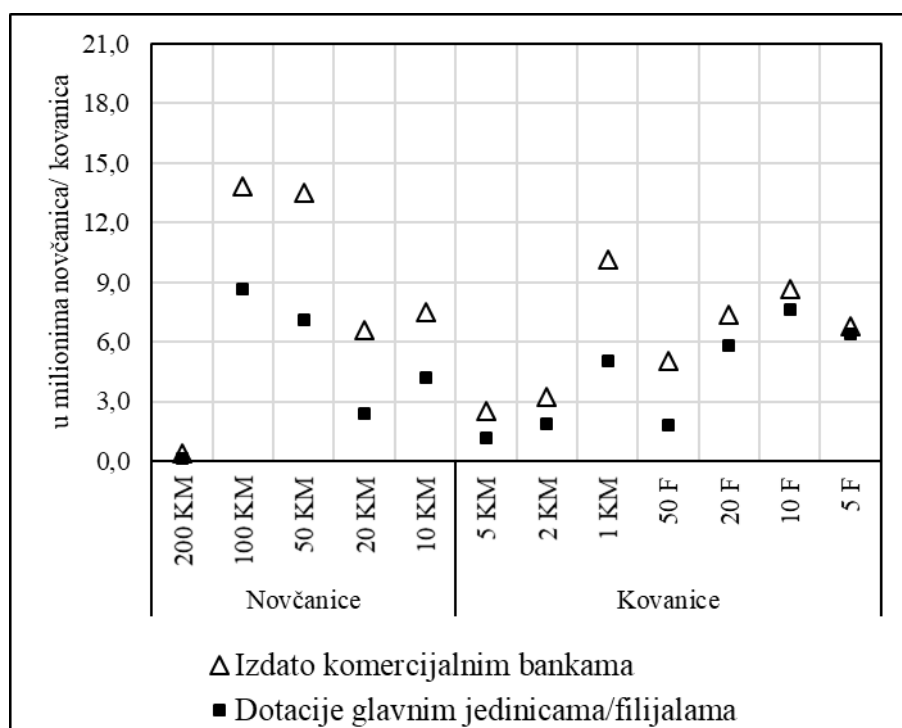
Grafikon 2.18: Novčanice i kovanice izdate u 2021. godini, prema apoenima

Izvor: CBBiH

U istom periodu je iz Odjeljenja trezora CU glavnim jedinicama i Filijali Brčko izdato (dotacije) 22,4 miliona komada novčanica i 29,7 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 1,35 milijardi KM. Grafikon 2.19 ispod implikuje da je CBBiH vodila računa o potraživanjima komercijalnih banaka za gotovim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi. Pošto komercijalne banke vrše i značajan povrat gotovog novca u trezore CBBiH, dotacije glavnim jedinicama / filijalama CBBiH su, u pravilu, znatno manje.

Grafikon 2.19: Izlazi gotovog novca (KM) u 2021. godini

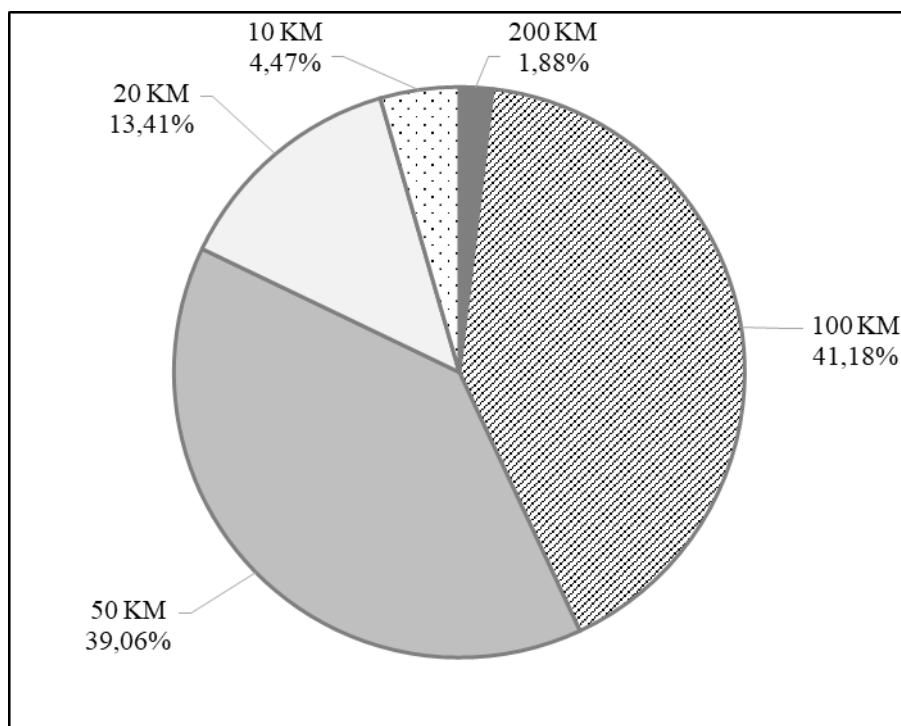

Izvor: CBBiH

CBBiH vrši kontinuirano povlačenje novčanica nepodobnih za opticaj, koje se uništavaju u skladu sa važećim propisima. Povlačenjem nepodobnih novčanica i puštanjem u opticaj novčanica nove serije, CBBiH održava zadovoljavajući kvalitet novca u opticaju. U 2021. godini uništeno je 8,7 miliona komada novčanica i 18.327 komada kovanica nepodobnih za opticaj.

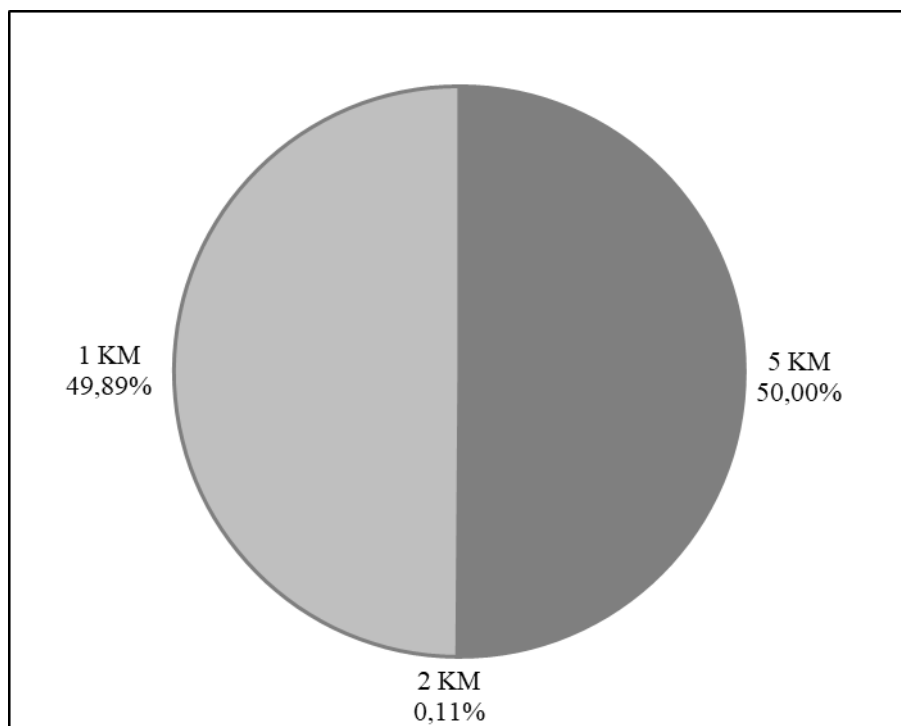
U 2021. godini, u CBBiH je registrovano 425 falsifikovanih novčanica konvertibilne marke, što je za 3,7% više u odnosu na 2020. godinu. Falsifikovanih kovanica konvertibilne marke je registrovano 872 komada, što je za 19,6% više u odnosu na 2020. godinu. Prema apoenskoj strukturi, najviše falsifikovanih novčanica je bilo u apoenu od 100 KM (grafikon 2.20), a falsifikovanih kovanica u apoenu od 5 KM (grafikon 2.21).

Grafikon 2.20: Apoenska struktura krivotvorenih novčanica u 2021. godini

Izvor: CBBiH

Grafikon 2.21: Apoenska struktura krivotvorenih kovanica u 2021. godini

Izvor: CBBiH

2.5 Održavanje platnih sistema

Zakonsku obavezu održavanja odgovarajućih platnih i obračunskih sistema CBBiH ispunila je i u 2021. godini: platni promet u zemlji se odvijao nesmetano, kroz sisteme žirokliringa i bruto poravnanja u realnom vremenu (BPRV); održavani su i unapređivani Centralni registar kredita (CRK) i Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata (JRRPS); a obavljan je i međunarodni kliring plaćanja s inostranstvom. Prepoznajući makroekonomski i značaj sigurnih i efikasnih platnih sistema za finansijsku stabilnost, CBBiH je u toku 2021. godine intenzivno radila na jačanju kapaciteta i operacionalizaciji funkcije nadgledanja platnih sistema.

U 2021. godini je zabilježen rast i broja i vrijednosti međubankarskih transakcija u platnom sistemu koji se odvija preko CBBiH u odnosu na prethodnu godinu (tabela 2.3). U odnosu na 2020. godinu, rast je naročito naglašen kod broja transakcija kroz sistem žirokliringa (tabela 21 u Statističkom dodatku). Ovako snažna promjena na godišnjem nivou je bila očekivana, imajući u vidu da je tokom 2020. godine, na jedan duži period, veliki broj pravnih lica bio zatvoren, ili je radio znatno smanjenim kapacitetom. Značajan je bio i porast i transakcija kroz sisteme BPRV, što se odrazilo i na snažan porast vrijednosti međubankarskih transakcija u odnosu na 2020. godinu. Kao i u ranijim periodima, većina transakcija u međubankarskom platnom prometu obavlja se u manjem broju banaka; preko pet banaka obavljeno je 50,36% ukupne vrijednosti i 52,40% ukupnog broja transakcija u platnom prometu u 2020. godini.

U 2021. godini, daleko veći broj i međubankarskih i unutarbankarskih transakcija obavljali su klijenti pravna lica (84% i 72% respektivno). U pogledu vrste inicijacije transakcije, u 2021. godini su u unutarbankarskom platnom prometu bili zastupljeniji papirni nalozi (55% od ukupnog broja naloga), dok je 59% međubankarskih transakcija bilo inicirano elektronskim nalogima.

Tabela 2.3: Platni promet preko komercijalnih banaka

	Međubankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Unutarbankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Ukupno	Promjena u odnosu na prethodnu godinu
Broj, u milionima						
2017	41,1	2,8%	68,4	7,4%	109,5	5,6%
2018	42,3	3,0%	58,8	-14,0%	101,2	-7,6%
2019	43,6	3,0%	56,9	-3,3%	100,5	-0,7%
2020	43,8	0,4%	53,9	-5,2%	97,7	-2,8%
2021	48,0	9,6%	56,3	4,4%	104,3	6,8%
Vrijednost, u milijardama KM						
2017	96,24	8,9%	117,10	26,3%	213,34	17,8%
2018	102,67	6,7%	115,44	-1,4%	218,11	2,2%
2019	123,05	19,8%	113,37	-1,8%	236,42	8,4%
2020	105,13	-14,6%	100,43	-11,4%	205,56	-13,1%
2021	122,40	16,4%	110,47	10,0%	232,87	13,3%

Izvor: CBBiH

I podaci o kartičnom poslovanju ukazuju na ustrajnost potrošačkih navika nastalih sa proglašenjem pandemije. Trend snažnog rasta prometa na POS terminalima (mjesto prodaje, eng. Point of sale, POS) je prekinut sa pandemijom (tabela 2.4), a pad vrijednosti na godišnjem nivou je zabilježen i u 2021. godini. Internet prodaja je snažno porasla (46,7%) u odnosu na 2020. godinu (tabela 2.4), što je, u značajnoj mjeri, neutralisalo pad transakcija na POS terminalima. Na internet prodaju u inostranstvu se odnosilo 65% od ukupne internet prodaje u 2021. godini, ali su i promet karticama na internetu u zemlji i inostranstvu zabilježili približan porast u apsolutnim iznosima u odnosu na prethodnu godinu. Promet na ATM uređajima (aparati za podizanje gotovine; eng. Automated teller machine, ATM) je nastavio rasti, što je bilo i očekivano po slabljenju efekata pandemije na ličnu potrošnju.

Tabela 2.4: Pregled prometa karticama na ATM, POS uređajima i internetu

	2017	2018	2019	2020	2021
POS, u milijardama KM	2,76	3,12	3,26	3,19	2,94
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	8,2%	13,2%	8,2%	-1,9%	-7,7%
ATM, u milijardama KM	6,75	7,16	7,75	8,17	8,75
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	8,2%	6,1%	4,3%	5,4%	7,2%
Internet, u milionima KM			157,4	180,6	265,0
Ukupno, u milijardama KM	9,51	10,29	11,17	11,54	11,96
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	8,2%	8,2%	8,6%	3,4%	3,7%

Izvor: CBBiH

Oporavak turizma u 2021. godini se najbolje odražava u snažnom rastu realizovanih vrijednosti inostranih kartica u BiH (tabela 2.5 ispod). Iako se još uvijek nije dostigao pretpandemijski promet po inostranim karticama u BiH, u odnosu na 2020. godinu, promet po karticama izdatim u BiH ukazuje da rezidenti imaju približno jednake navike u pogledu potrošnje u inostranstvu kao i prije pandemije.

Tabela 2.5: Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti

Godina	Podizanje gotovine		Kupovina roba i usluga na POS terminalima	Ukupno
	Bankomati	POS terminali		
Realizovane vrijednosti inostranih kartica u BiH, u milionima KM				
2017	1.177,9	35,0	527,3	1.740,2
2018	1.346,7	43,7	650,2	2.040,6
2019	1.648,8	59,6	833,5	2.542,0
2020	1.117,6	59,7	399,3	1.576,6
2021	1.360,7	39,3	619,3	2.019,3
Realizovane vrijednosti u inostranstvu kartica izdatih u BiH, u milionima KM				
2017	147,4	1,7	380,3	529,5
2018	146,7	2,0	474,0	622,7
2019	165,3	3,0	426,8	595,1
2020	162,3	4,0	355,7	522,0
2021	143,4	3,4	447,0	593,8

Izvor: CBBiH

Mastercard je i dalje daleko najzastupljeniji brend kartica u BiH (tabela 2.6). Razlog je što banke u BiH, uglavnom, prihvataju Mastercard i Visa brendove kartica na ATM i POS terminalima. Ostali brendovi su bili zastupljeni u vrlo malom broju banaka. Broj kontaktnih i beskontaktnih kartičnih transakcija u BiH na ATM i POS terminalima u 2021. godini je bio približan (57,6 i 56,5 miliona), ali je vrijednost transakcija realizovanih preko kontaktnih kartica bila znatno viša (9,15 milijardi KM, odnosno 78,5% ukupne vrijednosti).

Tabela 2.6: Zastupljenost kartica prema brendovima

Godina	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Ukupno
2017	1.001.137	983.194	7.246	9.844	3.792	2.005.213
2018	870.018	1.252.486	7.123	10.369	13.350	2.153.346
2019	757.775	1.348.275	7.304	12.280	12.970	2.138.604
2020	736.947	1.410.718	6.901	9.666	6.324	2.170.556
2021	749.874	1.452.272	6.382	10.371	30	2.218.929

Izvor: CBBiH

CBBiH je doprinosila finansijskoj stabilnosti i održavajući i unapređujući Centralni registar kredita, koji je tokom 2021. godine, na dnevnoj osnovi, podacima ažuriralo 25 banaka¹⁹, 33 mikrokreditne organizacije te 19 lizing kompanija i ostalih institucija. U odnosu na 2020. godinu, broj pristupnih tačaka smanjen je za 257, na broj od 1.296. Promjena u broju pristupnih tačaka najviše je uzrokovana smanjenjem broja u poslovnim bankama, koje su sa 1.115 pristupnih mjesta (208 manje nego u 2020. godini) i dalje daleko najznačajniji korisnici informacija pohranjenih u CRK. I broj pristupa CRK je u 2021. godini bio znatno manji u odnosu na prethodnu godinu (173,7 hiljada pristupa manje, ili -6,19%). Najveći broj smanjenja pristupa odnosi se na mikrokreditne organizacije (225,8 hiljada u odnosu na prethodnu godinu). Banke su povećale broj pristupa u odnosu na 2020. godinu za 52 hiljade, te su i dalje najčešći korisnici informacija iz CRK.

JRRPS je, na kraju 2021 godine, sadržavao informacije o 238.183 aktivnih i 100.271 blokiranih računa. JRRPS se pristupalo sa 1.250 pristupnih tačaka (169 manje u odnosu na 2020. godinu), od kojih 1.119 pripada bankama, 31 MKO, 17 lizing kompanijama i osiguravajućim kućama te 83 drugim institucijama. Organizacijske jedinice CBBiH u protekloj godini izdale su ukupno 9.271 izvoda iz JRRPS.

CBBiH je i u 2021. godini vršila međunarodni kliring plaćanja između BiH i srbijanskih banaka. Kroz sistem klirinškog načina obračuna međunarodnih plaćanja sa Srbijom plasirano je ukupno 12.236 naloga (+15,2% u odnosu na 2020. godinu), čija je vrijednost bila 352,78 miliona eura (+50,03% u odnosu na 2020. godinu).

2.6 Uloga fiskalnog agenta

Zakonom o CBBiH (član 52.) i Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama BiH definisano je da CBBiH pruža bankarske usluge, odnosno izvršava transakcije po nalogu Ministarstva finansija i trezora BiH (MFT BiH) u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH i djeluje kao fiskalni agent za članstvo BiH u međunarodnim finansijskim institucijama. U skladu sa Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i MFT BiH, CBBiH je i tokom 2021. godine izvršavala poslove bankara, depozitara, zastupnika pri plaćanju

¹⁹ Na kraju godine je broj banaka bio 24, CBBiH i 23 komercijalne banke. Broj komercijalnih banaka je od početka godine smanjen za jednu, zbog statusne promjene pripajanja.

i fiskalnog agenta. Ova usluga je u 2021. godini obuhvatala poslove platnog prometa u zemlji i inostranstvu, upravljanja depozitnim računima i konverzije sredstava vezane za kredite i donacije po ugovorima koje je zaključilo Vijeće ministara BiH sa međunarodnim finansijskim institucijama, poslove koji su proizašli iz aranžmana i članstva BiH u međunarodnim finansijskim institucijama te poslove servisiranja inostranog duga. Zbog izuzetno nepovoljnih uslova na međunarodnim finansijskim tržištima tokom 2021. godine MFT BiH nije dostavljalo naloge za investiranje deviznih sredstava.

CBBiH pruža bankarske usluge i izvršava transakcije po nalogu MFT BiH u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH. MFT BiH je nadležno za provođenje procedura za zaduživanje i upravljanje državnim dugom, obezbjeđuje pokriće obaveza u domaćoj valuti i vodi bazu podataka o vanjskom dugu BiH. Pored Zakona o CBBiH, uloga CBBiH i MFT BiH po poslovima servisiranja vanjskog duga BiH definisana je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama BiH, Zakonom o finansiranju institucija BiH, Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinostveni račun i raspodjeli prihoda.

Poslovi, zadaci, nadležnosti i međusobni odnosi između MFT BiH i CBBiH definisani su bilateralnim Ugovorom o servisiranju vanjskog duga BiH, koji su dvije institucije zaključile prvi put 1998. godine (zadnja verzija zaključena je 2013. godine). CBBiH je prema odredbama navedenog Ugovora nadležna za:

- blagovremeno obezbjeđenje potrebnih iznosa u stranim valutama za plaćanje dospjelih obaveza;
- blagovremeno i tačno izvršenje plaćanja na osnovu naloga / instrukcija MFT BiH;
- korespondenciju sa stranim bankama i kreditorima u vezi s plaćanjem obaveza; i
- izvještavanje MFT BiH o svim izvršenim transakcijama.

Sredstva potrebna za servisanje vanjskog duga u domaćoj valuti obezbjeđuje MFT BiH od Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) i / ili direktnim uplatama krajnjih korisnika kredita. Godišnji plan sredstava potrebnih za servisiranje vanjskog duga sastavni je dio dokumenta „Budžet institucija BiH i međunarodnih obaveza“ koji donosi Parlamentarna skuština BiH. U skladu sa zaključenim Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i UIO, a na osnovu Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, tokom 2021. godine nastavljeno je vođenje jedinstvenog računa UIO za prikupljanje prihoda od indirektnih poreza. Po ovom aranžmanu komercijalne banke na dnevnoj osnovi transferišu na

račun za evidentiranje, držanje i raspodjelu prihoda UIO kod CBBiH sve prikupljene prihode, a potom se ti prihodi po nalogu UIO svakodnevno alociraju na više računa po različitim namjenama u skladu sa zakonskom reglativom i nalogom UIO. Na osnovu Zakona o akcizama, u 2021. godini je nastavljen proces prikupljanja sredstava uplaćenih po osnovu cestarina na račun UIO kod CBBiH te raspored ovih sredstava po nalogu UIO prema entitetima i Brčko distriktu.

Sve obaveze po vanjskom dugu BiH tokom protekle godine servisirane su uredno i blagovremeno. Izvršene su obaveze prema: Međunarodnom monetarnom fondu (MMF), Svjetskoj banci (IBRD, IDA), Pariskom klubu, Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD), Londonskom klubu povjerilaca, Razvojnoj banci Vijeća Evrope (CEB), Saudijskom fondu za obnovu i razvoj, Evropskoj investicionoj banci (EIB), Evropskoj komisiji (EC), Njemačkoj razvojnoj banci (KfW), Izvozno-uvoznoj banci Koreje, OFID Fondu, Međunarodnom fondu za razvoj poljoprivrede (IFAD), Banci za rad i privredu i Austrijskoj poštanskoj štedionici (B.A.W.A.G.), EUROFIMA-i, Kuvajtskom fondu za arapski ekonomski razvoj, Vladi Japana, Vladi Belgije, Vladi Španije te ostalim javnim i privatnim kreditorima.

CBBiH je fiskalni agent i izvršava transakcije u vezi sa članstvom i aranžmanima BiH u MMF-u od 2002. godine, na osnovu odluke Vijeća ministara BiH koja je zvanično objavljena u službenim glasilima BiH. Međusobni odnosi, nadležnosti i postupanje pet institucija u BiH (CBBiH, MFT BiH, Federalno ministarstvo finansija, Ministarstvo finansija Republike Srpske i UIO) vezano za pitanje finansijskih aranžmana sa MMF-om, definisani su Memorandumom o razumijevanju. Prvi je zaključen 2002. godine, na snazi su oni iz 2016. i 2020. godine. CBBiH je depozitar za račune (gotovinske i vrijednosne papire) koje MMF drži kod fiskalnog agenta (obično su to centralne banke) svih članica u skladu sa Statutom (engl. Articles of Agreement) MMF-a. Da bi se izvršile transakcije odobrenja sredstava od MMF-a i plaćanja obaveza prema MMF-u, CBBiH vodi namjenski Depozitni račun za transakcije sa MMF-om, sa podračunima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta. CBBiH izvršava transakcije sa MMF-om nakon što nadležne institucije u BiH obezbijede puno pokriće u domaćoj valuti na pomenutom računu / podračunima. Kvota BiH, koja predstavlja uplaćeni i upisani „kapital“ svake zemlje članice u opšti / generalni izvor sredstava MMF-a, iznosi 265,2 miliona SDR.

MMF ima ovlaštenje da stvara bezuslovnu likvidnost kroz opštu raspodjelu (alokaciju) specijalnih prava vučenja (SDR) zemljama članicama, u proporciji sa njihovim učešćem u

kapitalu MMF-a. Prethodna alokacija SDR je izvršena 2009. godine, a proistekla je kao mjera za ublažavanje posljedica globalne finansijske i ekonomske krize. Kao odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, Odbor guvernera MMF-a je 02.08.2021. godine donio Odluku o novoj alokaciji SDR za sve zemlje članice MMF-a, u vrijednosti od oko 456 milijardi SDR-a (ekvivalent 650 milijardi USD), na osnovu procenta kvote u ukupnom iznosu kapitala MMF-a. Alokacija SDR ne predstavlja klasični finansijski aranžman jedne zemlje sa MMF-om. Obaveza zemlje članice po osnovu alokacije sastoji se od mjesečno obračunatih troškova na kumulativni iznos alokacije SDR, koji zemlja članica plaća kvartalno MMF-u.

MMF je 23.08.2021. godine doznačio BiH iznos od 254.182.273 SDR²⁰ po osnovu alokacije specijalnih prava vučenja. Sredstva su uplaćena na Račun držanja SDR kod CBBiH. CBBiH je, kao fiskalni agent BiH, odobrila protuvrijednost u iznosu od 602.540.349,06 KM na Depozitni račun po MMF transakcijama - glavni račun Ministarstva BiH i po prijemu instrukcija od entitetskih ministarstava finansija je izvršila raspored sredstava na podračune entiteta.

U skladu sa Statutom Svjetske banke, CBBiH je depozitar za članice grupe Svjetske banke: IBRD, IDA i MIGA. Po nalogu navedenih članica, CBBiH izvršava transakcije kupoprodaje strane valute za domaću i izvršava plaćanja / transfere krajnjim korisnicima u domaćem platnom prometu.

CBBiH je i u 2021. godini, u skladu sa Ugovorom zaključenim sa Agencijom za osiguranje depozita BiH, obavljala poslove evidencije portfolija vrijednosnih papira ove institucije kojim, prema sporazumu Agencije za osiguranje depozita sa inostranim portfolio menadžerom, upravlja eksterni portfolio menadžer.

Takođe, CBBiH je u skladu sa zaključenim ugovorima nastavila djelovati kao bankarski i fiskalni agent Federalnog ministarstva finansija te kao bankarski agent Agencije za bankarstvo FBiH, Agencije za bankarstvo RS, Brčko distrikta te za entitetske registre vrijednosnih papira. Usluga korištenja elektronskog bankarstva pružana je deponentima i tokom 2021. godine.

²⁰ U skladu sa 0,06% kvote BiH u ukupnom iznosu kapitala MMF-a.

2.7 Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka

CBBiH prikuplja podatke od izvještajnih jedinica predmetnih statističkih istraživanja i vlasnika administrativnih podataka te ih obrađuje kako bi se proizveli i objavili pokazatelji službene statistike BiH iz nadležnosti CBBiH. Kako bi statistički pokazatelji bili što sadržajni, razumljiviji i lakše dostupni korisnicima, potrebno je unapređivati metode prikupljanja, obrade, analize i objave podataka. Tokom 2021. godine unaprijeđeni su i razvijeni novi statistički alati koji su potrebni za dalje usklađivanje sa međunarodnim statističkim standardima, a naročito sa metodologijama koje se primjenjuju u EU na koje se BiH obavezala kroz Sporazum o stabilizaciji i proširivanju.

Tokom 2021. godine su se okolnosti za statističku produkciju prilično stabilizovale, u odnosu na početak pandemije u 2020. godini, pa je statističko izvještavanje bilo redovnije i sa manjim vremenskim odstupanjima. Sva planirana statistička istraživanja su završena i kompletirana u oblastima statistike monetarnog i finansijskog sektora, statistike platnog bilansa i statistike vladinih finansija i finansijskih računa te su objavljena i dostavljena svim međunarodnim institucijama, u skladu sa obavezama koje ima CBBiH.

CBBiH se, u okviru svojih statističkih aktivnosti, nastavila naglašeno angažovati na proširivanju i usklađivanju sa EU zahtjevima. Cijeli statistički sistem u BiH u tom pogledu mora napraviti velike pomake da bi se podigao obim statistike i kvalitet produkcije na nivo ostalih zemalja članica.

Pored redovnog rada, napravljena su unapređenja u sljedećim segmentima.

- Uspostavljena je redovna kvartalna Anketa o kreditnim aktivnostima banaka, a rezultati ankete se objavljuju na web stranici i isti su dobili primjerenu pažnju. Metodologija za ovo anketno istraživanje je diktirana sličnim istraživanjem koje se provodi u eurozoni, a takođe su korištena iskustva od drugih zemalja iz našeg regiona.
- Na osnovu preporuka iz regionalnog projekta za vanjsku statistiku (Prekogranična statistika o stanjima), koju finansira EU a implementira MMF, napravljene su pripreme za statistiku vanjskog duga prema formatima koje zahtijeva Svjetska banka.
- Nakon dužih priprema, usaglašen je i potpisan Memorandum o razumjevanju sa Agencijom za statistiku BiH vezano za kompilaciju statistike vladinih finansija. Kroz Memorandum su definisane obaveze svake od institucija i načini saradnje, a prema uputama od strane Eurostata.

Tehnički IPA projekti se koriste za proširivanje statistike i podizanje kvaliteta u pravcu usklađivanja sa EU standarima. Implementacija višekorisničkog IPA 2017 programa tehničke pomoći je uspješno završena za sve tri komponente na kojima je radila CBBiH (statistika vladinih finansija - dalja dogradnja i prilagodba ESA 2010 i EDP; međunarodna trgovina uslugama; i MIP indikatori makroekonomskih neravnoteža) te su na završnim radionicama dobijene pozitivne ocjene od Eurostata o postignutim rezultatima i kvalitetu podataka. U toku 2021. započet je novi IPA 2019 Twinning projekat sa partnerskim institucijama u Danskoj i Finskoj, koji će trajati dvije godine. CBBiH u okviru ovog projekta će raditi na uspostavljanju mjesečne statistike platnog bilansa te u okviru toga sarađuje sa ekspertima iz Statistike Finske na pripremi metodologije i procjeni kvaliteta izvora podataka za ovu statistiku.

Stručna saradnja i rad na planskim dokumentima sa Agencijom za statistiku BiH se kontinuirano odvija, proširena je međusobna razmjena podataka i rad na programiranju buduće EU pomoći. U okviru Radne grupe za statistiku u procesu EU integracija se u više navrata analizirala i definisala lista prioriteta za statistički sistem u BiH.

Na međunarodnom planu se kontinuirano ulažu napor u cilju poboljšanja kvantiteta i kvaliteta statistike kroz učešće u forumima (poput Pododbor EC-BiH, radne grupe Eurostata, ECB-a, BIS Irving Fischer komitet za statistiku) i saradnjom sa zemljama iz regiona kroz različite projekte i konferencije. CBBiH redovno međunarodnim i regionalnim institucijama dostavlja obimne setove statističkih podataka, a preko kojih je BiH predstavljena u međunarodnim bazama statističkih podataka (Eurostat, MMF, Svjetska banka, ECB, EBRD, UNCTAD, BIS banka, UN Statistički odjel). Naročito naglašena razmjena informacija se realizuje sa Eurostatom, a koja uključuje metodološke provjere i analize, kao i redovno izvještavanje u okviru Monitoringa usklađenosti (SIMS) sa statističkim zahtjevima EU te godišnjeg (dvokružna) prikupljanja podataka za zemlje u procesu proširivanja.

CBBiH se dodatno angažovala i priprema dodatne statističke izvještaje za potrebe Fiskalnog vijeća BiH, Sekretarijata CEFTA, Direkcije za ekonomsko planiranje, Agencije za promociju stranih investicija, Ministarstva finansija i trezora BiH, Ministarstva privrede i preduzetništva RS, Ministarstva trgovine FBiH, a sve sa ciljem kvalitetnijeg praćenja ekonomskih kretanja i poduzimanja odgovarajućih mjera.

2.8 Praćenje sistemskih rizika u finansijskom sistemu

CBBiH vrši funkciju praćenja finansijske stabilnosti koja podrazumijeva pravovremeno identifikovanje ranjivosti u finansijskom sistemu zemlje. Cilj djelovanja CBBiH u ovom području je da se poboljša razumijevanje uzročno-posljedičnih veza između finansijskog sistema i makroekonomskog okruženja, upozore finansijske institucije i drugi učesnici na tržištu na postojeće rizike, pokrene dijalog o rizicima i poduzmu korektivne mjere kojima će se umanjiti posljedice materijalizacije rizika. Aktivnosti CBBiH na polju praćenja stabilnosti finansijskog sistema obuhvataju i specijalizovanu komunikaciju sa relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama kojom se osigurava kontinuitet procesa praćenja sistemskih rizika, kao i komuniciranje o rizicima po finansijsku stabilnost sa širom javnošću. Doprinos očuvanju finansijske stabilnosti CBBiH daje u okviru članstva u Stalnom odboru za finansijsku stabilnost (SOFS) BiH, kojeg, pored guvernera CBBiH i direktora agencija za bankarstvo čine i članovi Fiskalnog vijeća BiH i direktor Agencije za osiguranje depozita BiH.

CBBiH izvještava širu javnost o rizicima po finansijsku stabilnost kroz redovnu godišnju publikaciju Izvještaj o finansijskoj stabilnosti, koji se od 2007. godine objavljuje na web stranici CBBiH. Objavljivanjem Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, CBBiH javnosti želi ukazati na posljedice dosadašnjih makroekonomskih trendova i trendova u finansijskom, prvenstveno bankarskom sektoru na rizike i iskušenja sa kojima će se finansijski sistem suočiti u narednim periodima. U izvještajima se redovno prezentuju rezultati analiza za praćenje sistemskih rizika, koje se razvijaju i provode u Odjeljenju za finansijsku stabilnost.

Kompilacija i objavljivanje seta osnovnih indikatora finansijskog zdravlja prema metodologiji MMF-a takođe je važan kanal komunikacije CBBiH sa širom javnošću. Indikatori finansijskog zdravlja se objavljuju kvartalno na web stranici CBBiH od polovine 2009. godine, a od septembra 2011. godine i na web stranici MMF-a. U toku 2021. godine pristupilo se usklađivanju metodologije za izračun indikatora finansijskog zdravlja sa MMF-ovim Vodičem za kompilaciju indikatora finansijskog zdravlja iz 2019. godine. Uz navedena metodološka usklađivanja pojedinih postojećih indikatora, CBBiH je proširila set indikatora finansijskog zdravlja. Novi indikatori i relevantna metodološka tumačenja biće objavljena na web stranici CBBiH nakon što budu dostupni podaci s krajem četvrtog kvartala 2021. godine.

U 2021. godini CBBiH je nastavila aktivnosti na provođenju makroekonomskih testova na stres. Testovi na stres se u CBBiH rade kvartalno i osnovni su alat za kvantifikaciju efekata sistemskih rizika na bankarski sistem. Detaljni rezultati testova na stres se dijele sa agencijama

za bankarstvo, kojima se dostavlja i Izvještaj o rezultatima testova na stres u kojem se na deskriptivan način prezentuju sistemski rizici i budući trendovi. O rezultatima testova na stres se kroz odgovarajuću formu Izvještaja o rezultatima testova na stres upoznaje i SOFS. Agregirani rezultati testova na stres sa podacima sa kraja godine se objavljuju u Izvještaju o finansijskoj stabilnosti. Krajem 2021. godine izvršeno je unapređenje procesa kreiranja makroekonomskih scenarija za testove na stres, koji će se u narednim periodima zasnivati na CBBiH modelu za makroekonomske projekcije. Pored testova na stres solventnosti koji se provode u CBBiH, u prvoj polovini 2021. godine, CBBiH je učestvovala u kreiranju makroekonomskih scenarija za nadzorno testiranje otpornosti na stres koje su u toku godine provele agencije za bankarstvo.

U toku 2021. godine nastavljena je saradnja sa ECB-om koja se odnosi na ažuriranje informacija vezano za „Izvještaj o finansijskoj stabilnosti za zemlje kandidate i potencijalne kandidate za članstvo u EU“, a koja se ogleda u dostavljanju obuhvatnog seta podataka, informacija i pojašnjenja aktuelnog stanja i trendova u domaćem finansijskom sektoru. Cilj ove publikacije je da se kroz analize trendova u finansijskim sistemima ovih zemalja i ocjenu aktuelnih izazova po finansijsku stabilnost doprinese boljem razumijevanju sistemskih rizika u regionu. Izvještaj se izrađuje svake dvije godine, a ažuriranje informacija za potrebe ECB-a se vrši na godišnjem nivou.

Kontinuirana saradnja sa drugim relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama i nadogradnja postojećih analitičkih kapaciteta CBBiH na polju finansijske stabilnosti, nastavljena je i u 2021. godini, najvećim dijelom kroz online kanale komuniciranja, u skladu sa situacijom izazvanom pandemijom COVID-19. Kroz edukaciju i programe tehničke pomoći osigurava se usklađenost pristupa analiziranja i identifikacije sistemskog rizika sa najboljim praksama i trendovima u svijetu, kao i pravovremena identifikacija sistemskih rizika.

Zadaci koji proizilaze iz koordinacije djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka, nastavili su se provoditi i u 2021. godini. Saradnja i razmjena podataka i informacija CBBiH s entitetskim agencijama za bankarstvo odvijala se kontinuirano u različitim oblastima redovne saradnje. Guverner CBBiH i direktori agencija za bankarstvo održavali su sastanke na kojima su razmatrana bitna pitanja o stanju u bankarskom sektoru te sektoru lizinga i mikrokreditnom sektoru, a posebno u kontekstu aktuelne situacije sa pandemijom COVID-19, izazova sa kojima se ovi sektori suočavaju i mjera koje su u toku 2021. godine poduzimane na ublažavanju posljedica pandemije. Razmatrane su

i ostale relevantne teme iz monetarne oblasti, supervizorska pitanja koja, između ostalog, obuhvataju i regulativu za poslovanje banaka, unapređenje saradnje u oblasti finansijske stabilnosti i dr. Sastancima je na poziv guvernera prisustvovao i direktor Agencije za osiguranje depozita u BiH, što je doprinijelo redovnom informisanju učesnika u koordinaciji o stanju osiguranih depozita u BiH i aktivnostima ove agencije koja, pored CBBiH i agencija za bankarstvo, predstavlja važnog učesnika u mreži finansijske sigurnosti.

2.9 Saradnja sa međunarodnim institucijama i rejting agencijama

Tokom 2021. godine, CBBiH je nastavila intenzivnu i kvalitetnu komunikaciju i saradnju s institucijama Evropske unije, članicama Evropskog sistema centralnih banaka (ESCB) i drugim partnerima u procesu EU integracije. Premda je, zbog političkog zastoja (posebno u drugoj polovini 2021. godine), došlo i do zastoja u procesu pridruženja BiH EU, CBBiH je ispunila sve obaveze u EU integracijskom procesu te rezultatima i unapređenjem poslovnih procesa i analitičkih alata potvrdila jaku opredjeljenost evropskoj perspektivi unapređujući poslovanje u skladu sa preporukama EU.

CBBiH je učestvovala u izradi Priloga za godišnji Izvještaj Evropske komisije za BiH, kao i u redovnim godišnjim aktivnostima u sklopu izrade Programa ekonomskih reformi (ERP), uključujući učešće u konsultacijama i sastancima sa Evropskom centralnom bankom, tokom redovnog dijaloga o ekonomskoj politici u okviru Vijeća za ekonomska i finansijska pitanja EU (ECOFIN). U Izvještaju o napretku za 2021. godinu i Zaključcima ECOFIN-a, Evropska komisija (EC) i Evropska centralna banka (ECB) su pozitivno ocijenile aktivnosti CBBiH. EC je istakla da je, slijedom ECB preporuka, CBBiH značajno poboljšala svoje analitičke kapacitete i napravila ključni napredak u području primjenjenih ekonomskih istraživanja. Uspostavljena su redovna statistička anketiranja vezana za inflaciona očekivanja i kreditne aktivnosti banaka, a redovno se objavljuju i srednjoročne makroekonomske projekcije (dva puta godišnje) i brze procjene trenutne ekonomske aktivnosti i inflacije (četiri puta godišnje). Ovim aktivnostima se CBBiH dodatno harmonizovala sa aktivnostima centralnih banaka, uključujući i članice eurosistema. U složenom institucionalnom ambijentu, EC je naglasila i kako monetarna politika zasnovana na aranžmanu valutnog odbora ima veliko povjerenje kod šire javnosti. Aranžman valutnog odbora je ostao stabilan i tokom pandemije i smatra se važnim stubom makroekonomske stabilnosti. Konačno, posebno je istaknut značaj nezavisne i stabilne CBBiH, uz preporuku i potrebu osiguranja pune nezavisnosti CBBiH.

Tokom 2021. godine, CBBiH je dala doprinos radu tijela osnovanih u cilju praćenja realizacije ugovornih obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i pripremi materijala za godišnje sastanke Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju i Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku. U januaru 2021. godine, CBBiH je putem online platforme, kao dio BiH delegacije, učestvovala na 5. sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju. Šesti sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, zbog neusvajanja dokumenata na Vijeću ministara, nije održan tokom 2021. godine.

CBBiH je i tokom 2021. godine, kroz različite vidove tehničke saradnje, radila na jačanju institucionalnih kapaciteta, unapređenju efikasnosti poslovanja, uvođenju novih politika, daljeg razvoja i obuke osoblja u cilju unapređenja priprema za integraciju u ESCB. Postepeno i kontinuirano uvođenje najboljih EU i međunarodnih standarda u poslovanje CBBiH se ostvaruje vlastitim kapacitetima, ali i kroz pristup IPA²¹ fondovima te kroz bilateralnu i multilateralnu saradnju sa drugim centralnim bankama.

Posebno značajnu podršku na EU putu smo dobili u okviru Programa „Jačanje institucionalnih kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana u cilju integracije u ESCB“, uz finansijsku podršku IPA instrumenta EC. Cilj Programa je jačanje monetarne i finansijske stabilnosti u regiji kroz jačanje institucionalnih kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana i dvije agencije za nadzor banaka u Bosni i Hercegovini. Program je realiziran u periodu mart 2019 - decembar 2021. godine, u saradnji sa Njemačkom saveznom bankom (Deutsche Bundesbank), i 19 centralnih banaka članica ESCB, ECB i EC. Tokom implementacije programa, u periodu pandemije, digitalni alati i tehnologije su zamijenili tradicionalne sastanke i on-site stručne misije. Tokom 33 mjeseca trajanja projekta, Deutsche Bundesbank, 19 nacionalnih centralnih banaka i ECB su organizirali intenzivni regionalni program obuke o ključnim pitanjima centralnog bankarstva i supervizije, što je uključivalo 20 trening sesija s fokusom na teme bankarske supervizije, finansijske stabilnosti, zaštite korisnika finansijskih usluga te finansijske inkluzije, oporavka i restrukturisanja, monetarne politike, platnog prometa, statistike, usklađenosti i EU integracija, politike upravljanja, računovodstva i interne revizije. Održane su i dvije radionice, namijenjene donosiocima odluka, o temi politike restrukturisanja problematičnih kredita i upravljanja. Pored toga, realizovani su bilateralni programi i programi stažiranja.

²¹ IPA – Instrument for Pre-accession assistance / Instrument prepristupne pomoći

U okviru Programa bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta centralnih banaka koji finansira Švicarski sekretarijat za ekonomske poslove (SECO) nastavili smo intenzivnu saradnju sa Institutom za međunarodne i razvojne studije iz Ženeve. Tokom projekta adresirana su sljedeća područja centralnog bankarstva: analiza i implementacija monetarne politike (upravljanje deviznim rezervama i jačanje istraživačkih kapaciteta); statistika; upravljanje ljudskim resursima, oblast operativnog rizika, uključujući unapređenje kontinuiteta poslovanja. Tokom godine osiguran je kontinuitet programskih aktivnosti u virtuelnom okruženju uz postizanje planiranih rezultata, kao i adresiranje novih potreba, primarno u programskoj komponenti operativni rizici, uključujući razvoj funkcije usklađenosti (eng. compliance) i izradu Etičkog kodeksa CBBiH. U cilju uspostave i izgradnje sistema integrisanog upravljanja rizicima, urađena su poboljšanja metodologije upravljanja operativnim rizikom. Dodatno, nastavljen je razvoj u oblasti primijenjenih ekonomskih istraživanja. Postojeći model za srednjoročne makroekonomske projekcije je dodatno unaprijeđen, a CBBiH je formalizovala proces publikacije srednjoročnih makroekonomskih projekcija i brzih procjena trenutne (eng. nowcasting) ekonomske aktivnosti i inflacije.

Tokom 2021. godine je kompletiran značajan dio posla na razvoju modela za ocjenu makroekonomskih neravnoteža, koji se temelji na novom i unaprijeđenom modelu Finansijskog programa i politika MMF-a. Program tehničke saradnje u CBBiH implementuje Joint Vienna Institute, a finalizacija modela se očekuje do kraja prvog polugodišta 2022. godine. S ovim modelom će se analitički kapaciteti CBBiH dodatno unaprijediti, a CBBiH će kompletirati standardni set prognostičkih modela koje koriste moderne centralne banke.

Zbog lakše dostupnosti i znatno nižih troškova virtuelne tehničke suradnje, tokom prošle godine je zabilježen ogroman rast ponude tehničke pomoći. CBBiH je bila vrlo aktivna u razmjeni znanja i iskustava kroz radionice, prezentacije i konferencije centralnih banaka i drugim međunarodnim forumima. Imajući u vidu da je BiH u MMF-u zastupljena preko holandsko-belgijske konstitutivne grupe, nastavljena je i saradnja s Bankom Holandije, primarno kroz uključenje u forume i radionice u području istraživanja i monetarne politike.

U organizaciji Centralne banke BiH tokom 2021. godine održane su tri online misije međunarodnih rejting agencija Standard & Poor's i Moody's Investors Service sa relevantnim međunarodnim i domaćim institucijama u BiH u cilju ocjene suverenog kreditnog rejtinga BiH. U toku 2021. godine rejting agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ sa stabilnim izgledima.

2.10 Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima u CBBiH se sprovodi na sistematski i strukturiran način u skladu sa opštim okvirom upravljanja rizicima definisanim Politikom integrisanog upravljanja rizicima u CBBiH. Opšti okvir definiše ciljeve i principe upravljanja rizicima, organizaciju upravljanja rizicima, osnovne vrste rizika sa kojima se CBBiH suočava u svom poslovanju, kao i proces upravljanja rizicima.

Upravljanje rizicima u CBBiH se zasniva na modelu tri linije odbrane od rizika. Prvu liniju odbrane čine organizacione jedinice/oblici koji su direktno uključeni u poslovne procese i upravljaju s tim povezanim rizicima. Drugu liniju odbrane čine komiteti nadležni za upravljanje rizicima (Komitet za rizike i Investicioni komitet), specijalizovani stručnjaci koji obavljaju metodološke i kontrolne funkcije upravljanja rizicima i organizacioni oblik nadležan za upravljanje rizicima. Svrha komiteta je podrška guverneru i Upravnom vijeću u redovnom praćenju, koordinaciji i pružanju informacija o upravljanju rizicima. Treću liniju odbrane čine Ured glavnog internog revizora i Revizorski komitet.

Komitet za rizike je u toku 2021. godine razmatrao pitanja pretežno iz oblasti upravljanja operativnim rizicima, usklađenosti poslovanja i informacione sigurnosti, dok je Investicioni komitet razmatrao pitanja vezana za upravljanje deviznim rezervama CBBiH. U cilju unapređenja procesa upravljanja operativnim rizicima, u toku 2021. godine, usvojen je novi okvir upravljanja operativnim rizicima, koji čine: Politika upravljanja operativnim rizicima u CBBiH, Metodologija upravljanja operativnim rizicima u CBBiH i Metodologija prikupljanja podataka o incidentima i kalkulacije operativne vrijednosti pod rizikom. Svrha upravljanja operativnim rizicima je da pruži razumno uvjeravanje da će CBBiH ostvariti svoju misiju i ciljeve, zaštititi reputaciju i finansijska sredstva u skladu sa politikom tolerancije rizika. Takođe, upravljanje operativnim rizicima ima za cilj integrisanje informacija o rizicima u procese donošenja odluka u CBBiH.

U skladu s programom usklađenosti i planom razvoja ove funkcije u CBBiH, u toku 2021. godine, okončano je nekoliko ključnih aktivnosti koje imaju značajan uticaj na izgradnju integriteta, etičnog poslovanja, adekvatno upravljanje sukobom interesa i borbu protiv korupcije. Usvojen je novi Etički kodeks CBBiH, koji tretira pitanja poput sukoba interesa, poklona i gostoprimstava. Usvojen je novi Pravilnik o internom prijavljivanju korupcije i drugih

potencijalnih nepravilnosti u CBBiH, poput: sukoba interesa; nepravilnosti u nabavkama i raspolaganju imovinom CBBiH; nepravilnosti u zapošljavanju ili ostvarivanju prava iz radnog odnosa i; kršenje propisa CBBiH i diskriminacije po bilo kom osnovu. Kao jedan od značajnih elemenata uspješnosti programa usklađenosti, uspostavljen je sistem Etička linija. Ovako prihvaćen i implementiran sistem predstavlja uvođenje kanala za prijave i komunikacije s prijaviteljem koji je u skladu s najvišim međunarodnim standardima, zahtjevima i Direktivom Evropske unije o zaštiti osoba koje prijavljuju povredu prava Unije (Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2019. godine).

U toku 2021. godine donesen je niz propisa usmjerenih na jačanje informacione sigurnosti CBBiH. Takođe, izvršeno je usklađivanje SWIFT okruženja sa SWIFT CSP programom, te je od strane nezavisnog procjenitelja/revizora dobijena potvrda o usklađenosti istog za 2021. godinu.

2.11 Proces interne revizije

Regulatorni okvir za obavljanje funkcije interne revizije predstavljaju Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Pravilnik o internoj reviziji u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Priručnik o radu interne revizije u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i obavezujuće smjernice Međunarodnog okvira profesionalne prakse interne revizije. Cilj interne revizije je pomoći CBBiH u ostvarenju njenih strateških ciljeva i efikasnom izvršavanju zadataka, provjeravajući da li je provođenje upravljačkih i kontrolnih mehanizama odgovarajuće, ekonomično i dosljedno u odnosu na zakonske propise, interne akte i druge propise. Interna revizija daje mišljenje, preporuke i savjete u vezi s aktivnostima koji su predmet revidiranja.

Tokom 2021. godine je provedena treća eksterna procjena kvaliteta rada interne revizije u CBBiH, od strane eksperata Narodne banke Holandije. Eksterna procjena se, prema Međunarodnom okviru profesionalne prakse interne revizije, vrši najmanje jednom u pet godina. Navedena procjena se sastojala od pregleda dokumentacije koja se odnosi na rad interne revizije, propisa CBBiH te interakcije interne revizije sa menadžmentom, Revizorskim komitetom i organizacionim oblicima. U cilju dobijanja informacije o radu UGIR-a na terenu i saradnji sa poslovnom stranom, eksterni procjenitelji su obavili više razgovora sa nosiocima funkcija u CBBiH i revidiranim organizacionim oblicima. U dostavljenom Izvještaju navedeno je kako je funkcija interne revizije generalno usklađena sa standardima Instituta internih revizora, ali je i ukazano na područja koja treba poboljšati. Odmah po okončanju eksterne

procjene, pristupilo se realizaciji preporuka u skladu sa pripremljenim Akcionim planom aktivnosti.

2.12 Ostalo

2.12.1 Upravljanje ljudskim resursima

S obzirom na pandemiju COVID-19 u toku 2021. godine, vodeći se preporukama nadležnih institucija i organa, a u skladu sa Planom postupanja i upravljanja rizikom u kriznim situacijama uzrokovanim pandemijom COVID-19, preduzete su odgovarajuće mjere i aktivnosti u cilju smanjenja rizika uticaja COVID-19 na poslovanje Centralne banke i obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja i izvršavanja svih ciljeva i zadataka.

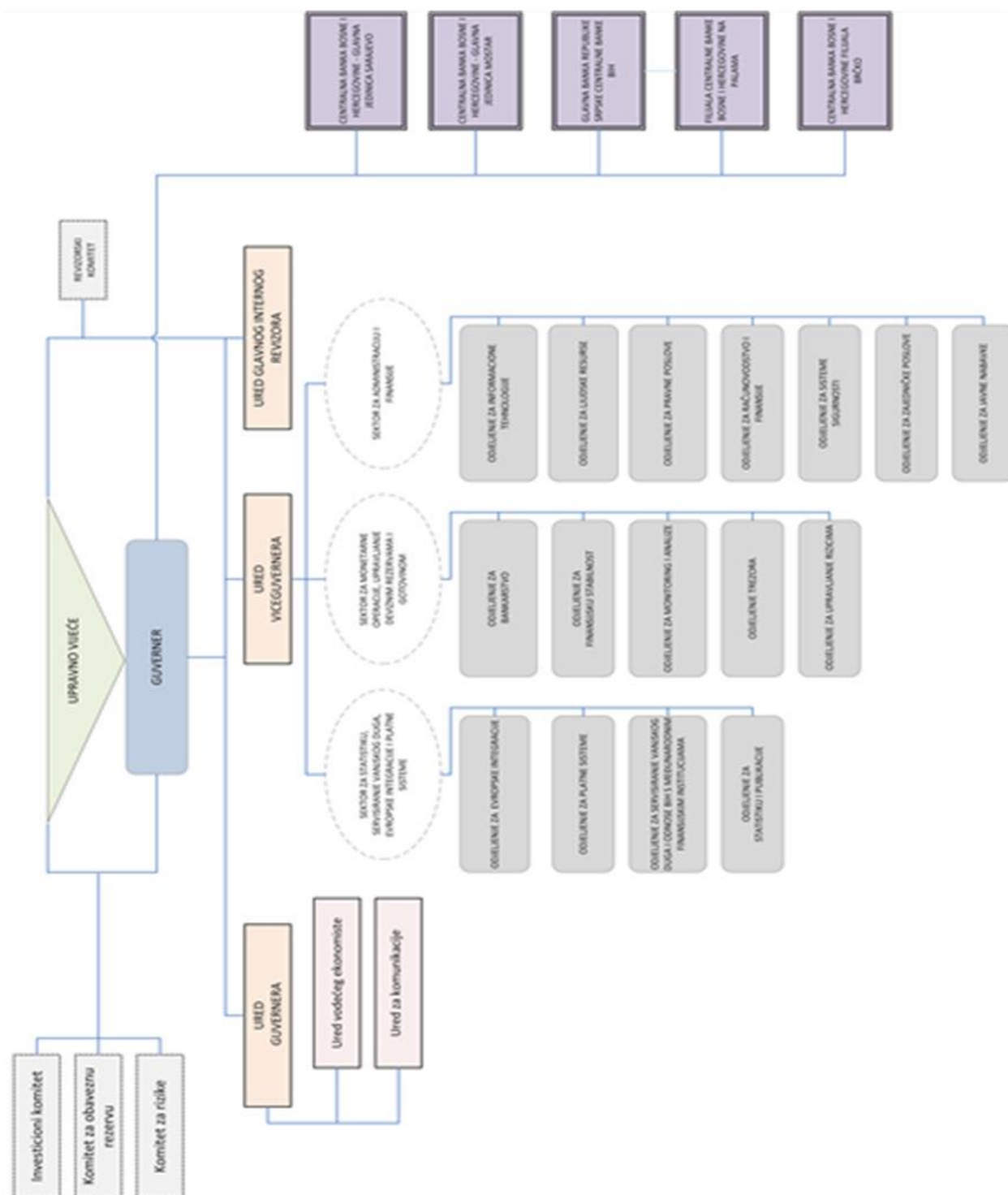
Najviši organ CBBiH je Upravno vijeće (UV), koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju CBBiH u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom. Upravno vijeće čine guverner, koji predsjedava Vijećem i četiri člana (tabela 2.7). Upravu Centralne banke čine guverner i tri viceguvernera koje je imenovao guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća. Zadatak Uprave je operativno rukovođenje poslovanjem Centralne banke. Svaki je viceguverner neposredno odgovoran za rad jednog sektora Centralne banke (vidjeti organizacijsku shemu CBBiH).

Tabela 2.7: Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2021. godine

Upravno vijeće CBBiH	dr. Senad Softić, predsjedavajući
	dr. Radomir Božić, član
	mr. Šerif Isović, član
	dr. Dragan Kulina, član
	dr. Danijela Martinović, član
Uprava CBBiH	dr. Senad Softić, guverner
	mr. Ernadina Bajrović, viceguvernerka nadležna za Sektor za administraciju i finansije
	dr. Željko Marić, viceguverner nadležan za Sektor za statistiku, servisiranje vanjskog duga, evropske integracije i platne sisteme
	Viceguverner nadležan poslove Sektora za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom nije imenovan od 11.08.2021. godine, po isteku mandata u trajanju od četiri godine viceguvernerki dr. Milici Lakić.

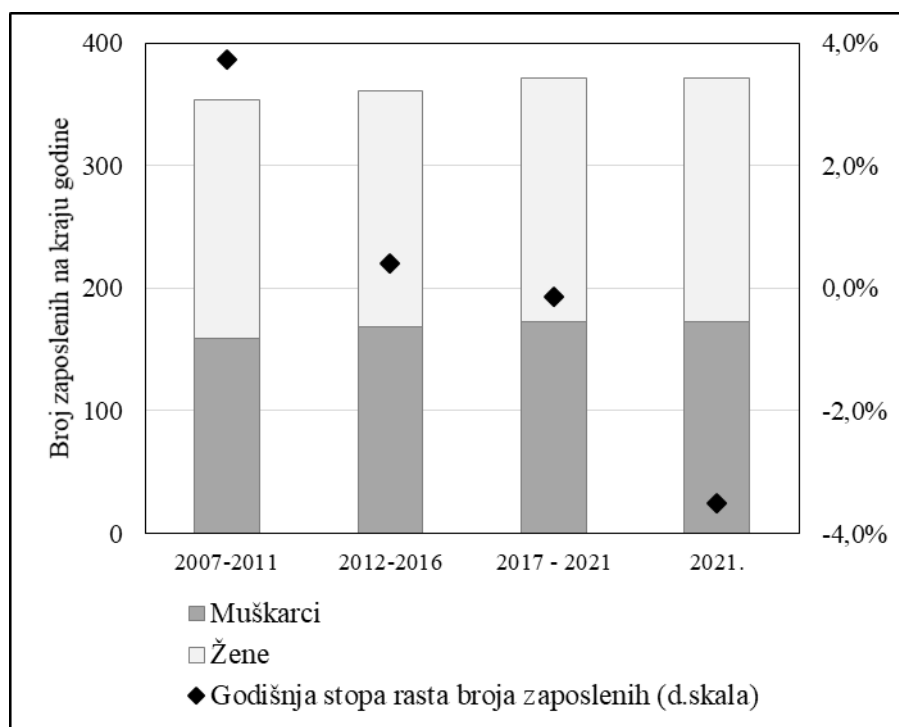
Izvor: CBBiH

Organizacijska šema CBBiH

U toku 2021. godine nastavljena je racionalizacija broja uposlenih, uz održavanje optimalnog odvijanja procesa i funkcionalne organizacije rada. Prirodnom fluktuacijom službenika, usljed odlaska službenika u penziju ili sporazumnog raskida radnog odnosa, a da se nije vršio prijem novih službenika u radni odnos, značajno je smanjen ukupan broj uposlenih. Prijem novih službenika nije prelazio planirani ukupan broj službenika. U Centralnoj banci je sa 31.12.2021. godine bilo ukupno 358 službenika (grafikon 2.22). Od ukupnog broja službenika, 78,77% bili su sa visokom stručnom spremom, a od toga jedanaest doktora nauka i 71 magistar. Prosječna starost službenika bila je 46 godina, a od ukupnog broja službenika na kraju 2021. godine, 49,16% bile su žene.

Grafikon 2.22: Ukupan broj zaposlenih u CBBiH

Izvor: CBBiH

Napomena: Broj zaposlenih je stanje na kraju perioda. Stopa rasta broja zaposlenih za periode 2007 - 2011, 2012 - 2016 i 2017 - 2021 godina je prosjek za period.

Jedna od misija CBBiH je i pomoć visokoškolskim ustanovama u BiH, koja se ogleda kroz potpisane ugovore o saradnji sa nekoliko ekonomskih fakulteta u BiH te davanju mogućnosti studentima, postdiplomcima i akademskim istraživačima da kroz praksu u CBBiH steknu prijeko neophodno iskustvo. Studentska praksa je nešto što CBBiH organizuje više od 10 godina, tokom kojih je kroz našu instituciju prošlo više stotina studenata. Prijave za ferijalnu

praksu se primaju u periodu mart-septembar, a za studijsku praksu tokom cijele godine. Trajanje ferijalne prakse je 20 dana, a studijske od pet do 15 dana. Tokom obavljanja studentske prakse, CBBiH finansijski pomaže studente - učesnike, dajući simboličnu sumu koja služi za pokrivanje troškova prevoza i ishrane tokom obavljanja prakse.

2.12.2 Komuniciranje sa javnošću

Komunikacija sa javnošću intenzivno se odvijala i tokom 2021. godine. Nastavak pandemije je zahtijevao veće prisustvo CBBiH u medijima, naročito u pogledu prezentiranja makroekonomskih prognoza i pokazatelja i podataka koje producira CBBiH. O tome svjedoči izuzetno veliki broj medijskih objava čiji je izvor CBBiH.

U januaru je obilježeno 20 godina od uspostavljanja i uspješnog djelovanja platnih sistema CBBiH. Bila je to prilika da se prisjetimo jedne od najuspješnije provedenih reformi u zemlji, ali i da ukažemo na značaj ove reforme za stanovništvo i privredu, koja je omogućila ubrzani razvoj bankarskog tržišta te bankarskog i finansijskog sektora u cjelini. Produciran je i film, a osnovna poruka koja je odaslana u javnost bila je „Efikasan platni sistem garant je finansijske stabilnosti“. U 2021. godini je obilježeno i 15 godina kontinuiranog i efikasnog djelovanja Centralnog registra kredita, 20 godina uspješnog obavljanja poslova fiskalnog i bankarskog agenta i servisiranja vanjskog duga za državu te 20 godina vezanosti konvertibilne marke za euro fiksnim kursom, što je osnov funkcionisanja valutnog odbora i garant stabilnosti domaće valute.

Stabilnost domaće valute je posebno potencirana u 2021. godini imajući u vidu sve izazove sa kojima se zemlja suočila tokom pandemije, ali i unutrašnje prilike koje su zahtijevale potrebu isticanja značaja stabilnosti domaće valute i očuvanja valutnog odbora kao važnog sidra bosanskohercegovačke ekonomije. Tokom godine CBBiH je nastojala informisati javnost o svim relevantnim pitanjima iz svog djelokruga, pa su tako redovno objavljivane makroekonomske projekcije i procjene, rezultati anketa o kreditnoj aktivnosti banaka, informacije o finansijskoj stabilnosti, kreditnom rejtingu države, trezorskim aktivnostima, aktivnostima o djelovanju platnih sistema, digitalizaciji i trendovima koji se mogu ticati finansijskog sektora u cjelini, statistički podaci i niz drugih informacija. Projektom „Doručak s medijima“, CBBiH je nastojala pristupom drugačijim od uobičajenog, kroz druženja, novinarima kao prenosnicima informacija u javnost, omogućiti cjelovitiji pristup određenim temama, uz otvorenu i neformalnu diskusiju. Na ovaj način mediji će, vjerujemo, dodatno

doprinijeti boljoj informisanosti, ali i finansijskoj edukaciji, što je jedno od područja djelovanja CBBiH.

CBBiH je u posljednjih nekoliko godina pokrenula, samostalno i u saradnji s partnerskim organizacijama, niz aktivnosti na podizanju nivoa finansijske edukacije i inkluzije stanovništva u BiH. Jedna od posljedica pandemije jeste i promjena okolnosti i načina na koji građani BiH obavljaju svoje finansijske transakcije. Zbog toga smo u 2021. godini radili na razvoju materijala prilagođenim potrebama u novonastaloj situaciji. Primjeri su edukativni materijali vezani za sve aspekte korištenja elektronskih načina obavljanja finansijskih transakcija te materijali posvećeni posebnim grupama, poput korisnika doznaka. Pored toga, urađen je i veliki broj aktivnosti na prilagođavanju materijala i načina njihove distribucije sadašnjoj situaciji te se sada većina aktivnosti obavlja online – putem weba ili društvenih mreža na kojima CBBiH ima aktivne korisničke naloge.

U okviru aktivnosti na polju međunarodne saradnje, a s ciljem podsticanja akademske diskusije, CBBiH je u 2021. godini organizovala četvrtu međunarodnu istraživačku konferenciju pod nazivom „Kako se centralne banke nose s makroekonomskim posljedicama pandemije Covid-19?“. CBBiH je bila institucija partner u organizovanju konferencije „The Economist: Svijet u 2022.“ koja je okupila predstavnike političkog, ekonomskog i društvenog života te predstavnike diplomatske zajednice u BiH s ciljem da se, kroz konstruktivan dijalog, daju analize i pogledi na privredni i politički ambijent, investicionu klimu, kao i na razvoj društva u cjelini. Obje konferencije su pružila izuzetno uspješnu i pozitivnu promociju CBBiH u stručnoj javnosti.

CBBiH je krajem godine dobila novi vizuelni identitet – logo, koji je izabran na osnovu provedenog javnog konkursa, a biće korišten u svim vidovima službene komunikacije. Proces izrade rješenja novog loga CBBiH podstaknut je potrebom za unapređenjem i modernizacijom vizuelnog identiteta institucije.

Nastavljene su i aktivnosti na polju finansijske edukacije te je uz podršku Evropskog fonda za jugoistočnu Evropu – Razvojni instrument (European Fund for Southeast Europe - Development Facility), pokrenut pilot projekat saradnje sa tri odabrane srednje škole, čiji je cilj da se, razmjenom iskustava i obukom, nastavnicima srednjih škola omogući izvođenje finansijske edukacije kao fakultativne nastavne aktivnosti.

CBBiH je posebno bila aktivna na društvenim mrežama kao jednom od kanala komuniciranja i diseminacije informacija javnosti, pa je u protekloj godini zabilježen izuzetno veliki broj objava na društvenim mrežama o svim aktuelnim pitanjima.

2.12.3 Projekti energetske efikasnosti i očuvanje nacionalnih spomenika

U okviru projekta Zeleni ekonomski razvoj, u CBBiH se vrši redovan unos podataka i praćenje potrošnje električne energije, plina i vode na nivou svih objekata u vlasništvu CBBiH, kao i objekta u ul. Maršala Tita 25 u Sarajevu u kojem je smješten Centralni ured CBBiH. U objektu Centralnog ureda, unos podataka je automatizovan, podaci se putem internet konekcije šalju sa brojila na server informacionog sistema energetske efikasnosti (EMIS). Jedna od mogućih mjera za poboljšanje energetske efikasnosti objekta Centralnog ureda CBBiH u Maršala Tita 25 je zamjena postojećih plinskih kotlova sa visokoefikasnim kondenzacijskim kotlovima koji bi omogućili bolju iskorištenost energije goriva. U toku je pokretanje inicijative za izradu projektne dokumentacije za zamjenu postojećih kotlova.

CBBiH redovno, u skladu sa zakonskom regulativom, vrši mjerenja emisije zagađujućih materija u zrak i čišćenje dimovoda i izvještaje dostavlja nadležnim institucijama. Mjerenja se vrše na godišnjem nivou, a rezultati mjerenja kontinuirano pokazuju da je emisija zagađujućih materija unutar dozvoljenih granica.

Građevina Centralnog ureda je proglašena za nacionalni spomenik Odlukom objavljenom u Službenom glasniku BiH broj 40/10, te je zgrada svrstana u kategoriju „nacionalni spomenik od izuzetnog značaja za BiH“. U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika utvrđene su mjere zaštite koje se odnose na radove, način održavanja i tretman nacionalnog spomenika. Radovi na očuvanju objekta i tekuće održavanje vrše se kontinuirano. Tokom 2020. godine izvršena je sanacija stepeništa na južnoj strani objekta (glavno i dva sporedna stepeništa), izvršena je sanacija kipova na glavnom ulazu, kao i sanacija kapilarne vlage i oštećenja nastalih vlagom u suterenskoj etaži. U sklopu sanacije kapilarne vlage izvršena je montaža uređaja koji rade na principu elektro-osmotske sekvencijalne pulsne tehnologije. Tokom 2021. godine kvartalno su se vršila mjerenja procenta kapilarne vlage u zidovima suterena koja se dostavljaju Zavodu za zaštitu spomenika i koja su dokazala efikasnost postavljenih elektroničkih uređaja, a u znatnoj mjeri poboljšani su uslovi rada i boravka u podrumskim prostorijama. U sklopu tekućeg održavanja izvršeno je farbanje vanjske ograde na krovu kao i brojni radovi u enterijeru objekta. Urađen je projekat za farbanje vanjske drvene stolarije na objektu, urađen predmjer radova oštećenja fasade u Dalmatinskoj ulici i u toku je izrada predmjera radova dijela fasade u ulici Alije Isakovića. Projekat rekonstrukcije zidova i podova u suterenu (prostor arhive) i ugradnju ventilacije u arhivskim prostorijama dobio je saglasnost Zavoda za zaštitu spomenika, a u toku je postupak javne nabavke za odabir najpovoljnijeg izvođača.

Tokom planiranja i izvođenja svih radova na objektu, ostvaruje se saradnja sa Zavodom za zaštitu spomenika: pribavlja se odobrenje za svaki pojedinačni projekat i intervenciju, CBBiH šalje obavještenje o vremenu početka radova i ostvaruje se saradnja sa nadzorom. Za dosadašnji rad i aktivnosti na očuvanju i održavanju nacionalnog spomenika dobijene su usmene pohvale Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika prilikom njihove posjete objektu Centralnog ureda, u martu 2021. godine.

3. Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora

4. Publikacije i web servisi

Mjesečni ekonomski pregled	Kratka informacija o posljednim trendovima u makroekonomskom okruženju, koja se od maja 2013. godine objavljuje na web-stranici CBBiH. Publikacija je do tada bila interna.
Bilten	Kvartalna publikacija, obuhvata podatke monetarne i finansijske statistike, podatke o platnim transakcijama, podatke realnog sektora i podatke platnog bilansa Bosne i Hercegovine.
Godišnji izvještaj	Publikacija sadrži izvještaj o poslovanju CBBiH u toku godine i finansijski izvještaj, koje CBBiH dostavlja Predsjedništvu BiH i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
Izvještaj o finansijskoj stabilnosti	Godišnja publikacija sadrži ocjenu rizika koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja i trendova u finansijskom sistemu te procjenu otpornosti sistema na identificirane rizike.
Specijalne teme istraživanja	Povremena publikacija koja se objavljuje na web-stranici CBBiH.
Monografija CBBiH	Jubilarna publikacija povodom obilježavanja dvadesete godišnjice CBBiH
WEB-STRANICA www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@CBBiH	Otvorenost i transparentnost djelovanja CBBiH smatra izuzetno važnim za vjerodostojnost, javnu odgovornost i povjerenje koje uživa među stanovništvom i drugim institucijama u BiH i u međunarodnim institucijama. Na osnovi Pravilnika o radu CBBiH, CBBiH ima obavezu da obavještava javnost o svom radu davanjem blagovremenih informacija, objavljivanjem izvještaja, izdavanjem službenih publikacija, održavanjem konferencija za štampu. Web-stranica CBBiH postoji od 1998. Sadrži osnovne podatke o CBBiH, Zakon o CBBiH, prezentira novčanice i kovanice Bosne i Hercegovine te numizmatička izdanja CBBiH; na stranici se također može naći veliki broj publikacija i statističkih podataka (godišnji izvještaji, mjesečni bilansi stanja, kvartalni bilteni, izvještaj o finansijskoj stabilnosti, platni bilans BiH, platni promet...) te spisak svih komercijalnih banaka u BiH. Publikacije i statistički podaci objavljuju se u općeprihvaćenim formatima DOC, XLS i PDF. Na stranici se također objavljuje kursna lista, koja se mijenja jednom dnevno te ostale relevantne novosti i saopćenja za javnost. Materijal se objavljuje na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku. CBBiH je radi povećanja otvorenosti i transparentnosti te dosezanja što širih društvenih slojeva pokrenula službeni profil na društvenoj mreži Twitter. Putem tog profila objavljuju se podaci koji se inače objavljuju na web-stranici banke www.cbbh.ba, kao i dodatne informacije i podaci za koje postoji procjena da su relevantni. Način komunikacije prilagođen je ciljanoj javnosti.

STATISTIČKE TABELE

T01: Glavni ekonomski indikatori

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.*
Nominalni BDP BiH, (u milionima KM)¹⁾	26.223	26.779	27.359	28.589	29.904	31.376	33.444	35.296	34.255	37.681
tekuće cijene										
Godišnji rast realnog BDP-a (u%)¹⁾	-0,8	2,4	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8	-3,1	5,8
Stopa rasta indeksa potrošačkih cijena (CPI) u BiH²⁾	u procentima									
Prosječna godišnja stopa rasta CPI	2,1	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1	1,2	1,4	0,6	-1,0	2,0
Godišnja stopa rasta CPI za decembar	1,8	-1,2	-0,4	-1,3	-0,3	0,7	1,6	0,3	-1,6	6,4
Budžet opšte vlade³⁾	u procentima BDP-a									
Prihodi	43,8	42,7	43,8	43,0	42,7	43,1	43,1	42,5	42,1	
Rashodi ⁴⁾	45,8	44,8	45,8	42,3	41,5	40,5	40,9	40,6	47,4	
Saldo	-2,0	-2,2	-2,0	0,7	1,2	2,6	2,2	1,9	-5,3	
Novac i kredit	u procentima BDP-a									
Novac u širem smislu (M2)	56,9	60,1	63,1	65,2	67,5	70,5	72,3	74,6	82,5	83,6
Kreditni nevladinih sektorima	56,1	56,5	56,2	55,0	54,3	55,6	55,1	55,7	56,0	52,8
Platni bilans										
Bruto devizne rezerve										
U milionima KM	6.509	7.068	7.826	8.606	9.531	10.557	11.623	12.597	13.868	16.348
U milionima USD	4.274	4.797	5.309	4.883	5.391	6.083	7.012	7.210	8.079	9.885
U mjesecima uvoza robe i usluga	5,3	5,8	6,1	6,7	7,2	7,1	7,3	7,8	10,0	9,3
Saldo tekućeg računa										
U milionima KM	-2.266	-1.425	-1.983	-1.458	-1.424	-1.520	-1.094	-985	-1.286	-802
U milionima USD	-1.488	-967	-1.345	-827	-805	-876	-660	-564	-749	-485
U procentima BDP-a	-8,6	-5,3	-7,2	-5,1	-4,8	-4,8	-3,3	-2,8	-3,8	-2,1
Saldo robne razmjene										
U milionima KM	-7.779	-7.099	-7.874	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.965	-6.291	-7.196
U milionima USD	-5.108	-4.817	-5.342	-4.071	-4.010	-4.274	-4.538	-4.559	-3.665	-4.351
U procentima BDP-a	-29,7	-26,5	-28,8	-25,1	-23,7	-23,6	-22,5	-22,6	-18,4	-19,1
Vanjski dug sektora vlade**										
U milionima KM	7.212	7.563	8.442	8.691	8.871	8.147	8.198	8.140	8.726	9.348
U milionima USD	4.861	5.330	5.249	4.855	4.781	4.995	4.790	4.657	5.479	5.417
U procentima BDP-a	27,5	28,2	30,9	30,4	29,2	26,0	24,5	23,1	25,5	24,8
Servisiranje vanjskog duga sektora vlade⁵⁾										
U milionima KM	413	685	761	581	723	983	955	794	741	773
U milionima USD	271	465	516	330	409	567	576	454	432	467
U procentima izvoza robe i usluga	4,9	7,6	8,2	5,7	6,7	7,7	6,7	5,5	6,3	4,7

Napomena:

1) Izvor: Agencija za statistiku BiH, Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, rashodnom i dohodovnom 2020., februar 2022. godina.

Podatak o prosječnom godišnjem kursu BAM/USD izvor je CBBiH

2) Izvor: Agencija za statistiku BiH

3) Izvor: Centralna banka BiH

4) Rashodi uključuju i neto nabavku stalnih sredstava

5) Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

* BDP za 2021. godinu je procjena CBBiH, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja službenog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH

** Podaci revidirani od 2009. godine u skladu s primljenim izvještajem od Ministarstva finansija i trezora BiH od 26.02.2020. godine i uključuju kredit JP Putevi RS i direktan dug Brčko distrikta

T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.*
Nominalni BDP, (u milionima KM)	26.223	26.779	27.359	28.589	29.904	31.376	33.444	35.296	34.255	37.681
Nominalni BDP (u milionima USD)	17.221	18.173	18.561	16.220	16.914	18.079	20.177	20.201	19.950	22.784
BDP po stanovniku BiH (u KM)	7.420	7.584	7.759	8.127	8.517	8.954	9.566	10.111	9.858	10.897
BDP po stanovniku BiH (u USD)	4.873	5.147	5.264	4.610	4.817	5.160	5.772	5.787	5.741	6.589
Godišnji rast realnog BDP (u%)	-0,8	2,4	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8	-3,1	5,8
Broj stanovnika (u hiljadama) ¹⁾	3.534	3.531	3.526	3.518	3.511	3.504	3.496	3.491	3.475	3.458
Prosječni godišnji kurs BAM/USD	1,523	1,474	1,474	1,763	1,768	1,735	1,657	1,747	1,717	1,654

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, rashodnom i dohodovnom 2020., februar 2022. godina. Podatak o prosječnom godišnjem kursu BAM/USD izvor je CBBiH.

Napomena:

*BDP za 2021. godinu je procjena CBBiH, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja službenog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

1) Procjena broja stanovnika za 2021. godinu uključuje dostupne podatke o prirodnom prirastu sa krajem septembra 2021. godine;

T03: Indeks industrijske proizvodnje

Godina	Mjesec	Mjesec / isti mjesec prethodne godine			Period / isti period prethodne godine		
		FBiH	RS	BiH	FBiH	RS	BiH
2010.	12.	110,8	114,1	108,7	103,8	105,0	104,4
2011.	12.	90,8	93,9	100,4	100,9	104,7	102,4
2012.	12.	99,6	98,5	95,2	96,3	95,8	96,1
2013.	12.	107,8	104,7	107,0	105,3	104,1	105,2
2014.	12.	97,9	99,8	98,7	100,1	100,6	100,2
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	103,1
2016.	12.	103,0	120,0	107,5	102,6	108,2	104,4
2017.	12.	101,5	97,3	99,6	103,8	101,2	103,1
2018.	12.	98,2	96,9	97,7	100,8	104,2	101,6
2019.	12.	97,4	92,4	95,5	97,3	88,1	94,7
2020.	12.	103,1	103,7	103,5	93,7	93,4	93,6
2021.	12.	108,3	107,0	107,9	110,2	112,1	110,7
2021.	01.	98,7	101,5	99,3	98,7	101,5	99,3
	02.	102,3	118,2	106,8	100,5	109,7	103,1
	03.	117,4	111,4	115,4	106,0	110,4	107,2
	04.	126,3	127,2	125,6	110,4	114,3	111,4
	05.	114,1	119,9	115,6	111,1	115,4	112,2
	06.	114,7	124,6	118,0	111,8	117,0	113,2
	07.	108,0	109,7	109,7	111,4	115,8	112,7
	08.	108,5	107,5	109,3	111,2	114,7	112,3
	09.	110,2	108,1	109,3	111,1	113,9	111,9
	10.	109,2	104,7	107,6	110,9	112,9	111,4
	11.	105,9	110,7	107,4	110,4	112,7	111,0
	12.	108,3	107,0	107,9	110,2	112,1	110,7

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS

Napomena:

Indeks industrijske proizvodnje za period / isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)

Godina	Mjesec	Mjesec/prethodni mjesec tekuće godine	Mjesec/isti mjesec prethodne godine	Period/isti period prethodne godine
2010.	12.	...	103,1	102,1
2011.	12.	...	103,1	103,7
2012.	12.	...	101,8	102,1
2013.	12.	...	98,8	99,9
2014.	12.	...	99,6	99,1
2015.	12.	...	98,7	99,0
2016.	12.	...	99,7	98,9
2017.	12.	...	101,3	101,2
2018.	12.	...	101,6	101,4
2019.	12.	...	99,9	100,6
2020.	12.	...	98,4	99,0
2021.	12.	...	106,4	102,0
2021.	01.	100,4	98,3	98,3
	02.	100,5	98,7	98,5
	03.	100,8	99,5	98,8
	04.	99,7	100,9	99,3
	05.	100,0	101,7	99,8
	06.	100,1	101,7	100,1
	07.	99,9	101,9	100,4
	08.	100,2	102,3	100,6
	09.	100,8	103,0	100,9
	10.	102,0	104,3	101,2
	11.	101,2	105,5	101,6
	12.	100,7	106,4	102,0

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Indeks cijena za period/isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije

- u KM -

Godina	Mjesec	Bruto plate				Neto plate				Penzije		
		FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko
2010.		1.223	1.199	1.234	1.217	804	784	797	798	341	321	316
2011.		1.248	1.326	1.262	1.271	819	809	800	816	349	321	319
2012.		1.266	1.349	1.271	1.290	830	818	819	826	351	312	311
2013.		1.275	1.338	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1.272	1.334	1.265	1.183	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.343	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2017.		1.318	1.331	1.304	1.321	860	831	838	851	372	344	326
2018.		1.365	1.357	1.363	1.363	888	857	872	879	395	361	342
2019.		1.420	1.407	1.426	1.421	923	906	915	921	415	378	357
2020.		1.474	1.485	1.477	1.476	956	956	948	956	423	394	367
2021.		1.542	1.546	1.486	1.542	996	1.004	959	997	428	408	375
2021.	01.	1.511	1.492	1.461	1.504	974	962	942	969	428	406	375
	02.	1.473	1.528	1.464	1.490	951	984	944	961	428	406	374
	03.	1.548	1.518	1.477	1.537	996	978	950	989	431	406	374
	04.	1.534	1.518	1.461	1.527	990	978	942	985	429	406	375
	05.	1.518	1.524	1.464	1.519	982	981	944	981	429	406	374
	06.	1.546	1.544	1.477	1.544	999	994	950	997	429	406	374
	07.	1.541	1.559	1508	1.546	995	1019	970	1002	429	406	373
	08.	1.548	1.567	1490	1.552	1000	1025	965	1.007	429	406	372
	09.	1.543	1.568	1502	1.550	998	1026	972	1.006	428	414	377
	10.	1.546	1.568	1503	1.552	999	1027	973	1.007	428	414	377
	11.	1.583	1.574	1510	1.579	1022	1030	972	1.023	428	414	378
	12.	1.616	1.587	1519	1.605	1046	1038	983	1042	428	414	376

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH, Republički zavod za statistiku RS i Statistički biro Brčko distrikta

Napomena:

Od 1. 1. 2006. godine u bruto i neto plate na nivou BiH uključene su i plate Brčko distrikta.

T06: Monetarni agregati

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervni novac	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14= 12+13
2010.	12.	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.209,8	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,2	13.627,1
2011.	12.	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,1	5.848,9	6.185,5	8.231,9	14.417,4
2012.	12.	2.747,5	3.040,6	13,5	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.052,9	5.041,4	5.801,7	6.142,7	8.767,0	14.909,7
2013.	12.	2.909,9	3.475,3	15,9	2.542,3	4.153,3	3.006,3	1.189,3	5.202,4	6.401,0	6.695,6	9.398,0	16.093,6
2014.	12.	3.210,5	3.751,1	38,3	2.814,0	4.496,4	3.377,3	1.301,2	5.280,0	6.999,9	7.310,4	9.958,5	17.268,9
2015.	12.	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2016.	12.	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6
2017.	12.	4.319,4	5.033,1	76,1	3.648,1	6.924,4	4.091,6	1.816,2	5.636,1	9.428,5	10.572,5	11.543,8	22.116,3
2018.	12.	4.750,6	5.523,3	125,5	3.977,2	8.166,4	4.302,2	1.961,5	5.782,3	10.399,4	12.143,7	12.046,0	24.189,6
2019.	12.	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7
2020.	12.	6.172,5	5.901,1	231,8	5.043,4	10.011,8	3.034,7	2.902,5	7.256,6	12.305,4	15.055,2	13.193,8	28.249,0
2021.	12.	6.923,8	7.219,6	304,9	5.540,0	12.387,6	3.044,2	3.300,1	7.243,8	14.448,3	17.927,5	13.588,1	31.515,6
2021.	01.	6.166,4	5.855,2	243,0	5.027,9	10.162,3	3.016,7	2.940,5	7.266,6	12.264,6	15.190,2	13.223,8	28.414,0
	02.	6.188,9	5.797,1	242,3	5.065,2	10.283,6	3.029,3	2.999,6	7.273,9	12.228,2	15.348,7	13.302,8	28.651,6
	03.	6.222,3	5.654,8	244,7	5.053,8	10.367,4	3.035,0	3.033,2	7.336,5	12.121,7	15.421,2	13.404,7	28.825,9
	04.	6.304,6	5.977,1	258,6	5.152,0	10.466,2	3.029,3	3.050,1	7.377,0	12.540,2	15.618,1	13.456,4	29.074,5
	05.	6.406,0	5.859,1	258,8	5.191,6	10.732,5	3.011,7	3.064,8	7.340,6	12.523,9	15.924,1	13.417,1	29.341,2
	06.	6.441,3	5.941,7	261,3	5.211,3	10.931,2	3.111,9	3.043,9	7.326,3	12.644,3	16.142,5	13.482,1	29.624,6
	07.	6.645,1	6.081,7	275,0	5.432,9	11.149,8	3.072,3	3.103,5	7.323,8	13.001,7	16.582,8	13.499,6	30.082,4
	08.	6.796,3	6.416,7	291,5	5.460,7	11.639,1	3.086,0	3.168,3	7.288,9	13.504,5	17.099,8	13.543,2	30.643,0
	09.	6.814,9	6.346,9	292,5	5.436,2	11.658,5	3.107,5	3.119,6	7.326,9	13.454,2	17.094,7	13.554,0	30.648,7
	10.	6.843,3	6.733,8	302,7	5.469,8	11.886,1	3.084,4	3.196,3	7.368,5	13.879,9	17.356,0	13.649,3	31.005,3
	11.	6.816,9	6.965,9	304,4	5.404,2	12.009,3	3.032,5	3.299,5	7.318,7	14.087,2	17.413,5	13.650,6	31.064,2
	12.	6.923,8	7.219,6	304,9	5.540,0	12.387,6	3.044,2	3.300,1	7.243,8	14.448,3	17.927,5	13.588,1	31.515,6

Napomena:

Gotovina izvan monetarnih vlasti je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH i predstavlja gotov novac izvan Centralne banke (monetarnih vlasti). Depoziti komercijalnih banaka predstavljaju sredstva komercijalnih banaka na računima kod CBBiH. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti predstavljaju depozite drugih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Fondovi socijalne sigurnosti/zaštite na entitetskom nivou (iz Federacije BiH: Fond PIO, Fond zdravstva Federacije BiH, Fond za zapošljavanje Federacije BiH, a iz Republike Srpske: Fond penzijsko-invalidskog osiguranja RS, Fond zdravstva RS, Fond za zapošljavanje RS i Fond za dječiju zaštitu RS) klasifikovani su na nivo centralne vlade. Gotovina izvan banaka je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8) i predstavlja gotov novac u opticaju izvan Centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Prenosivi ili transferabilni depoziti u domaćoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Ostali depoziti u domaćoj valuti, prenosivi i ostali depoziti u stranoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) je u cijelosti preuzet iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8), a čine ga gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Prema nacionalnoj definiciji, novčanu masu čine svi prenosivi i ostali depoziti domaćih nebankarskih i nevladinih sektora, kao i sektora lokalne vlade u domaćoj i stranoj valuti. Depoziti entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite priključeni su centralnoj vladi na entitetskom nivou i time isključeni iz Novčane mase ili Monetarnih agregata. Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM je definisan kao istoimena pozicija u Monetarnom pregledu (tabela 7) i obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T07: Monetarni pregled

- na kraju perioda, u milionima KM -

AKTIVA												
Godina	Mjesec	Neto strana aktiva				Potraživanja od domaćih sektora						Ukupno
		Strana aktiva	Strana pasiva	5 = 3+4	Potraživanja od centralne vlade (neto)	Potraživanja od kantona i općina	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora	12 = 6+...+11	
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 6+...+11	13 = 5+12
2010.	12.	9.300,8	-4.397,0	4.903,8	-996,9	270,8	351,3	6.965,5	80,2	6.424,3	13.095,3	17.999,1
2011.	12.	9.175,9	-3.779,7	5.396,2	-440,3	323,1	360,2	7.166,9	94,0	6.770,1	14.274,0	19.670,2
2012.	12.	9.044,2	-3.559,7	5.484,4	-182,6	386,3	390,9	7.473,1	73,7	6.874,4	15.015,8	20.500,2
2013.	12.	9.733,5	-3.330,9	6.402,6	-19,1	422,5	451,6	7.556,4	67,4	7.133,6	15.612,5	22.015,1
2014.	12.	10.479,7	-2.961,1	7.518,6	71,0	509,1	443,6	7.452,0	61,3	7.502,5	16.039,4	23.557,9
2015.	12.	11.107,9	-2.614,6	8.493,3	160,1	537,2	400,0	7.452,6	74,6	7.875,3	16.499,8	24.993,1
2016.	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6
2017.	12.	13.372,4	-2.589,5	10.782,9	-148,7	511,5	406,2	8.354,5	96,5	8.689,3	17.909,4	28.692,2
2018.	12.	15.505,5	-3.041,0	12.464,5	-461,2	496,5	428,0	8.655,0	136,8	9.315,0	18.570,1	31.034,5
2019.	12.	17.069,9	-3.120,0	13.949,9	-679,3	506,7	509,3	9.070,9	152,2	10.024,9	19.584,7	33.534,6
2020.	12.	18.340,2	-2.326,3	16.013,9	-236,3	538,1	540,8	8.618,1	155,0	9.937,9	19.553,6	35.567,5
2021.	12.	21.065,4	-1.949,0	19.116,3	-804,4	583,5	532,3	8.812,6	164,1	10.478,3	19.766,3	38.882,7
2021.	01.	18.315,1	-2.210,9	16.104,2	9,9	533,1	532,2	8.540,1	146,2	9.915,1	19.676,7	35.780,9
	02.	18.367,4	-2.171,9	16.195,5	6,2	529,4	532,7	8.618,9	139,7	9.937,6	19.764,5	35.959,9
	03.	18.432,5	-2.095,2	16.337,3	-23,1	520,4	518,9	8.684,9	144,7	10.009,3	19.855,0	36.192,3
	04.	18.915,7	-2.076,5	16.839,2	-352,0	515,9	516,9	8.739,0	133,9	10.069,5	19.623,1	36.462,3
	05.	19.101,3	-2.066,3	17.035,0	-294,9	512,1	509,9	8.750,7	130,7	10.146,3	19.755,0	36.790,0
	06.	19.149,5	-1.980,9	17.168,6	-261,7	509,0	510,3	8.837,3	133,7	10.245,0	19.973,6	37.142,2
	07.	19.665,2	-1.932,9	17.732,2	-276,7	519,2	499,9	8.782,4	161,7	10.305,5	19.992,0	37.724,2
	08.	20.603,3	-1.889,9	18.713,4	-748,6	509,4	520,2	8.760,4	156,8	10.346,2	19.544,4	38.257,8
	09.	20.441,8	-1.889,3	18.552,5	-745,2	562,2	527,6	8.791,2	153,3	10.394,3	19.683,4	38.235,9
	10.	20.870,0	-1.877,9	18.992,2	-813,3	557,0	514,6	8.793,5	154,9	10.449,4	19.656,1	38.648,2
	11.	20.999,2	-1.821,8	19.177,4	-866,2	563,0	534,8	8.793,3	152,9	10.483,7	19.661,4	38.838,8
	12.	21.065,4	-1.949,0	19.116,3	-804,4	583,5	532,3	8.812,6	164,1	10.478,3	19.766,3	38.882,7

Napomena:

Monetarni pregled prikazuje konsolidovane podatke Bilansa stanja CBBiH - monetarnih vlasti (tabela 8) i konsolidovanog bilansa komercijalnih banaka BiH (tabela 9). Neto strana aktiva predstavlja razliku između zbira stranih aktiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH i zbira stranih pasiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH. Domaći krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih sektora uz napomenu da su potraživanja od centralne vlade iskazana u neto iznosu, tj. umanjena za depozite centralne vlade kod CBBiH i kod komercijalnih banaka BiH. Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske Fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Prema novoj metodologiji, fondovi socijalne sigurnosti/zaštite se klasifikuju na nivo centralne vlade kao entitetski vanbudžetski fondovi, što se direktno odražava na podatke o neto potraživanjima od centralne vlade u Monetarnom pregledu.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T07: Monetarni pregled

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	PASIVA													Ukupno
		Novčana masa (M2)								Vrijednosni papiri	Krediti	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)		
		Novac (M1)		Kvazi-novac (QM)											
		Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti									
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12	13	14	15=10+...+14	
2010.	12.	2.210,8	3.689,2	5.900,0	1.209,8	1.991,0	4.526,4	7.727,2	13.627,1	9,1	595,1	3.042,3	725,4	17.999,1	
2011.	12.	2.366,4	3.819,0	6.185,5	1.100,1	2.285,7	4.846,1	8.231,9	14.417,4	0,0	675,3	3.592,8	984,7	19.670,2	
2012.	12.	2.414,3	3.728,4	6.142,7	1.052,9	2.672,7	5.041,4	8.767,0	14.909,7	0,0	712,4	3.767,1	1.111,1	20.500,2	
2013.	12.	2.542,3	4.153,3	6.695,6	1.189,3	3.006,3	5.202,4	9.398,0	16.093,6	0,0	707,9	3.815,2	1.398,4	22.015,1	
2014.	12.	2.814,0	4.496,4	7.310,4	1.301,2	3.377,3	5.280,0	9.958,5	17.268,9	0,0	681,0	3.993,5	1.614,5	23.557,9	
2015	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.148,0	1.590,7	24.993,1	
2016	12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6	
2017.	12.	3.648,1	6.924,4	10.572,5	1.816,2	4.091,6	5.636,1	11.543,8	22.116,3	8,0	460,0	4.659,5	1.448,4	28.692,2	
2018	12.	3.977,2	8.166,4	12.143,7	1.961,5	4.302,2	5.782,3	12.046,0	24.189,6	8,0	467,5	4.867,2	1.502,3	31.034,5	
2019.	12.	4.330,1	8.921,1	13.251,2	2.490,3	2.998,0	7.593,2	13.081,5	26.332,7	8,0	532,4	5.224,6	1.436,9	33.534,6	
2020.	12.	5.043,4	10.011,8	15.055,2	2.902,5	3.034,7	7.256,6	13.193,8	28.249,0	0,0	606,7	5.307,8	1.404,0	35.567,5	
2021.	12.	5.540,0	12.387,6	17.927,5	3.300,1	3.044,2	7.243,8	13.588,1	31.515,6	0,0	638,5	5.287,3	1.441,4	38.882,7	
2021.	01.	5.027,9	10.162,3	15.190,2	2.940,5	3.016,7	7.266,6	13.223,8	28.414,0	0,0	612,9	5.306,6	1.447,4	35.780,9	
	02.	5.065,2	10.283,6	15.348,7	2.999,6	3.029,3	7.273,9	13.302,8	28.651,6	0,0	621,3	5.260,2	1.426,9	35.959,9	
	03.	5.053,8	10.367,4	15.421,2	3.033,2	3.035,0	7.336,5	13.404,7	28.825,9	0,0	617,0	5.323,3	1.426,1	36.192,3	
	04.	5.152,0	10.466,2	15.618,1	3.050,1	3.029,3	7.377,0	13.456,4	29.074,5	0,0	618,4	5.341,1	1.428,3	36.462,3	
	05.	5.191,6	10.732,5	15.924,1	3.064,8	3.011,7	7.340,6	13.417,1	29.341,2	0,0	613,9	5.398,1	1.436,7	36.790,0	
	06.	5.211,3	10.931,2	16.142,5	3.043,9	3.111,9	7.326,3	13.482,1	29.624,6	0,0	615,0	5.421,4	1.481,3	37.142,2	
	07.	5.432,9	11.149,8	16.582,8	3.103,5	3.072,3	7.323,8	13.499,6	30.082,4	0,0	626,0	5.527,9	1.487,9	37.724,2	
	08.	5.460,7	11.639,1	17.099,8	3.168,3	3.086,0	7.288,9	13.543,2	30.643,0	0,0	619,9	5.547,9	1.447,0	38.257,8	
	09.	5.436,2	11.658,5	17.094,7	3.119,6	3.107,5	7.326,9	13.554,0	30.648,7	0,0	618,5	5.558,6	1.410,1	38.235,9	
	10.	5.469,8	11.886,1	17.356,0	3.196,3	3.084,4	7.368,5	13.649,3	31.005,3	0,0	632,0	5.576,9	1.434,0	38.648,2	
	11.	5.404,2	12.009,3	17.413,5	3.299,5	3.032,5	7.318,7	13.650,6	31.064,2	0,0	624,8	5.700,4	1.449,4	38.838,8	
	12.	5.540,0	12.387,6	17.927,5	3.300,1	3.044,2	7.243,8	13.588,1	31.515,6	0,0	638,5	5.287,3	1.441,4	38.882,7	

Napomena:

Novac M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Kvazi-novac QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Ostalu pasivu čine vrijednosni papiri, krediti, dionice i drugi kapital i ostale stavke (neto). Prema novoj metodologiji, kao posebni finansijski instrumenti na strani pasive se iskazuju krediti (uz koje se dodaje obračunata kamata), kao i dionice i drugi kapital. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. U ostale stavke (neto) su takođe uključeni i ograničeni depoziti, protivstavke fondova i vladini fondovi za kreditiranje.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T08: Bilans stanja CBBiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	AKTIVA			PASIVA								
		Strana aktiva	Potraživanja od privatnog sektora	Ukupno	Rezervni novac				Strana pasiva	Depoziti centralne vlade	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno
					Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti komercijalnih banaka kod monetarnih vlasti	Depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti						
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10	11	12	13	14=9+...+13
2010.	12.	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	3.393,5	8,7	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3
2011.	12.	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	3.192,8	11,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0
2012.	12.	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	3.040,6	13,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	3.475,3	15,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	3.751,1	38,3	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	4.063,5	51,7	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	4.269,1	52,0	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4
2017.	12.	10.584,4	2,2	10.586,6	4.319,4	5.033,1	76,1	9.428,5	1,6	548,6	652,6	-44,8	10.586,6
2018.	12.	11.651,0	2,1	11.653,1	4.750,6	5.523,3	125,5	10.399,4	1,8	583,9	720,0	-51,9	11.653,1
2019.	12.	12.624,9	2,2	12.627,1	5.199,9	5.743,6	176,6	11.120,2	1,7	704,0	856,5	-55,4	12.627,1
2020.	12.	13.895,8	2,0	13.897,9	6.172,5	5.901,1	231,8	12.305,4	1,7	665,2	982,3	-56,8	13.897,9
2021.	12.	16.376,0	2,6	16.378,5	6.923,8	7.219,6	304,9	14.448,3	2,3	1.124,7	861,4	-58,3	16.378,5
2021.	01.	13.790,1	1,4	13.791,5	6.166,4	5.855,2	243,0	12.264,6	1,7	621,4	961,1	-57,4	13.791,5
	02.	13.700,8	1,9	13.702,6	6.188,9	5.797,1	242,3	12.228,2	1,7	647,1	882,4	-56,7	13.702,6
	03.	13.666,8	2,4	13.669,2	6.222,3	5.654,8	244,7	12.121,7	2,2	703,6	898,1	-56,4	13.669,2
	04.	14.061,4	1,6	14.063,1	6.304,6	5.977,1	258,6	12.540,2	1,9	702,4	875,8	-57,4	14.063,1
	05.	14.086,8	2,0	14.088,7	6.406,0	5.859,1	258,8	12.523,9	1,8	736,2	887,0	-60,1	14.088,7
	06.	14.208,4	2,4	14.210,8	6.441,3	5.941,7	261,3	12.644,3	1,9	746,1	880,2	-61,8	14.210,8
	07.	14.615,4	1,8	14.617,2	6.645,1	6.081,7	275,0	13.001,7	2,0	737,5	937,6	-61,7	14.617,2
	08.	15.526,6	2,1	15.528,7	6.796,3	6.416,7	291,5	13.504,5	1,8	1.168,1	914,8	-60,5	15.528,7
	09.	15.442,9	2,4	15.445,3	6.814,9	6.346,9	292,5	13.454,2	2,2	1.173,7	875,1	-59,9	15.445,3
	10.	16.075,3	1,7	16.077,0	6.843,3	6.733,8	302,7	13.879,9	1,8	1.422,3	832,9	-59,9	16.077,0
	11.	16.148,8	2,0	16.150,8	6.816,9	6.965,9	304,4	14.087,2	1,9	1.225,9	895,3	-59,5	16.150,8
	12.	16.376,0	2,6	16.378,5	6.923,8	7.219,6	304,9	14.448,3	2,3	1.124,7	861,4	-58,3	16.378,5

Napomena:

Strana aktiva CBBiH - monetarnih vlasti obuhvata zlato, devize u trezoru CBBiH, devizne depozite kod inostranih banaka, raspolaganje SDR, strane vrijednosne papire i ostalo. Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) čine gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u opticaju izvan centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Strana pasiva CBBiH obuhvata kratkoročne obaveze prema nerezidentima, depozite nerezidenata i ostale kratkoročne obaveze prema nerezidentima i obaveze prema MMF-u (računi 1 i 2). Depoziti centralne vlade kod CBBiH predstavljaju prenosive i ostale depozite institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta u domaćoj valuti. Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagođavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka u BiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

AKTIVA									
Godina	Mjesec	Rezerve	Strana aktiva	Potraživanja od generalne vlade	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = 3+...+9
2010.	12.	3.679,8	2.814,2	465,4	351,3	6.965,5	80,2	6.423,0	20.779,3
2011.	12.	3.469,7	2.724,5	904,7	360,2	7.166,9	94,0	6.768,9	21.488,9
2012.	12.	3.370,4	2.507,8	1.236,2	390,9	7.473,1	73,7	6.873,3	21.925,4
2013.	12.	3.843,7	2.637,3	1.379,4	451,6	7.556,4	67,4	7.131,8	23.067,7
2014.	12.	4.115,0	2.626,3	1.854,5	443,6	7.452,0	61,3	7.501,7	24.054,3
2015.	12.	4.511,7	2.473,8	2.161,1	400,0	7.452,6	74,6	7.874,7	24.948,5
2016.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7
2017.	12.	5.711,7	2.787,9	2.197,0	406,2	8.354,5	96,5	8.688,8	28.242,7
2018.	12.	6.298,3	3.854,5	2.285,0	428,0	8.655,0	136,8	9.314,6	30.972,1
2019.	12.	6.627,0	4.445,0	2.551,9	509,3	9.070,9	152,2	10.024,5	33.380,9
2020.	12.	7.099,6	4.444,3	3.015,4	540,8	8.618,1	155,0	9.937,6	33.810,8
2021.	12.	8.608,0	4.689,4	3.095,4	532,3	8.812,6	164,1	10.478,0	36.379,7
2021.	01.	7.007,4	4.525,0	3.050,1	532,2	8.540,1	146,2	9.914,9	33.716,0
	02.	6.934,3	4.666,6	3.070,5	532,7	8.618,9	139,7	9.937,4	33.900,0
	03.	6.831,8	4.765,6	3.106,1	518,9	8.684,9	144,7	10.008,9	34.060,9
	04.	7.138,7	4.854,3	3.303,2	516,9	8.739,0	133,9	10.069,4	34.755,3
	05.	7.085,7	5.014,6	3.234,1	509,9	8.750,7	130,7	10.146,1	34.871,8
	06.	7.181,1	4.942,4	3.295,2	510,3	8.837,3	133,7	10.244,7	35.144,7
	07.	7.297,2	5.049,7	3.287,8	499,9	8.782,4	161,7	10.305,4	35.384,1
	08.	7.756,9	5.076,7	3.209,3	520,2	8.760,4	156,8	10.345,9	35.826,3
	09.	7.729,2	4.998,8	3.252,0	527,6	8.791,2	153,3	10.393,9	35.846,2
	10.	8.110,8	4.794,7	3.211,2	514,6	8.793,5	154,9	10.449,2	36.029,0
	11.	8.382,2	4.850,4	3.162,8	534,8	8.793,3	152,9	10.483,5	36.359,8
	12.	8.608,0	4.689,4	3.095,4	532,3	8.812,6	164,1	10.478,0	36.379,7

Napomena:

Konsolidovani bilans komercijalnih banaka obuhvata Konsolidovane bilanse komercijalnih banaka Glavne jedinice Sarajevo, Glavne jedinice Mostar, Glavne banke Republike Srpske, Brčko distrikta (od jula 2001. do novembra 2002. godine), NBRS (do decembra 1998. godine) i NBBiH (do novembra 2002. godine). Konsolidovana su međusobna potraživanja i obaveze između komercijalnih banaka. Rezerve banaka sastoje se od gotovine u trezorima banaka i depozita banaka kod CBBiH. Strana aktiva komercijalnih banaka obuhvata: devize u trezorima, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti kod nerezidenata, kredite nerezidentima, vrijednosne papire nerezidenata u stranoj valuti i ostala potraživanja od nerezidenata. Potraživanja od generalne vlade obuhvataju potraživanja od svih nivoa vlada: centralne vlade (institucije BiH, vlade entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta) i necentralne vlade (vlada kantona i općinskih vlada). Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvataju: potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća, nefinansijskih privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Bilans stanja komercijalnih banaka Federacije BiH sadrži pored aktivnog podbilansa i podatke pasivnog podbilansa. Pasivni podbilans sadrži obaveze po stranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. godine. Ove obaveze će preuzeti Ministarstvo finansija Federacije BiH u procesu privatizacije u skladu s entitetskim Zakonom o početnom bilansu preduzeća i banaka i Zakonom o privatizaciji.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka u BiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	PASIVA										Ukupno
		Depoziti središnje vlade	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Vrijednosni papiri	Kredit	Strana pasiva	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12
2010.	12.	1.121,7	3.680,5	1.209,8	1.991,0	4.526,4	9,1	595,1	4.395,7	2.508,4	741,7	20.779,3
2011.	12.	955,7	3.807,9	1.100,1	2.285,7	4.846,1	0,0	675,3	3.778,6	3.045,1	994,3	21.488,9
2012.	12.	847,2	3.714,8	1.052,9	2.672,7	5.041,4	0,0	712,4	3.558,6	3.191,3	1.134,1	21.925,4
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.006,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7
2017.	12.	1.285,6	6.848,3	1.816,2	4.091,6	5.636,1	8,0	460,0	2.587,9	4.006,8	1.502,2	28.242,7
2018.	12.	1.665,9	8.040,9	1.961,5	4.302,2	5.782,3	8,0	467,5	3.039,2	4.147,2	1.557,4	30.972,1
2019.	12.	2.020,5	8.744,5	2.490,3	2.998,0	7.593,2	8,0	532,4	3.118,3	4.368,0	1.507,7	33.380,9
2020.	12.	2.048,4	9.780,0	2.902,5	3.034,7	7.256,6	0,0	606,7	2.324,6	4.325,4	1.531,8	33.810,8
2021.	12.	2.191,8	12.082,7	3.300,1	3.044,2	7.243,8	0,0	638,5	1.946,7	4.425,8	1.506,2	36.379,7
2021.	01.	1.885,7	9.919,3	2.940,5	3.016,7	7.266,6	0,0	612,9	2.209,2	4.345,6	1.519,6	33.716,0
	02.	1.887,9	10.041,3	2.999,6	3.029,3	7.273,9	0,0	621,3	2.170,2	4.377,8	1.498,8	33.900,0
	03.	1.905,3	10.122,7	3.033,2	3.035,0	7.336,5	0,0	617,0	2.093,1	4.425,2	1.492,9	34.060,9
	04.	2.437,0	10.207,6	3.050,1	3.029,3	7.377,0	0,0	618,4	2.074,6	4.465,3	1.496,1	34.755,3
	05.	2.280,7	10.473,7	3.064,8	3.011,7	7.340,6	0,0	613,9	2.064,5	4.511,2	1.510,6	34.871,8
	06.	2.301,8	10.669,9	3.043,9	3.111,9	7.326,3	0,0	615,0	1.979,0	4.541,2	1.555,8	35.144,7
	07.	2.307,8	10.874,8	3.103,5	3.072,3	7.323,8	0,0	626,0	1.930,9	4.590,3	1.554,6	35.384,1
	08.	2.280,6	11.347,6	3.168,3	3.086,0	7.288,9	0,0	619,9	1.888,0	4.633,2	1.513,9	35.826,3
	09.	2.261,6	11.366,1	3.119,6	3.107,5	7.326,9	0,0	618,5	1.887,1	4.683,5	1.475,5	35.846,2
	10.	2.045,4	11.583,4	3.196,3	3.084,4	7.368,5	0,0	632,0	1.876,0	4.744,0	1.498,8	36.029,0
	11.	2.240,4	11.704,9	3.299,5	3.032,5	7.318,7	0,0	624,8	1.819,9	4.805,1	1.514,0	36.359,8
	12.	2.191,8	12.082,7	3.300,1	3.044,2	7.243,8	0,0	638,5	1.946,7	4.425,8	1.506,2	36.379,7

Napomena:

Depoziti centralne vlade uključuju prenosive i ostale depozite u domaćoj i stranoj valuti institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obaveze banaka prema necentralnoj vladi (kantona i općina), nefinansijskim javnim preduzećima, nefinansijskim privatnim preduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasifikovanim sektorima). Strana pasiva komercijalnih banaka obuhvata obaveze banaka prema nerezidentima po osnovu prenosivih i ostalih depozita, kredita, vrijednosnih papira, trgovinskih kredita i avansa i ostalih računa dugovanja. Prema novoj metodologiji, krediti na strani pasive su prikazani kao poseban finansijski instrument, uz koje se dodaje obračunata kamata. Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, zadržani prihod, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagođavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. Ostale stavke (neto) takođe obuhvataju i ograničene depozite.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T10: Kamatne stope na kredite stanovništvu

u procentima, na godišnjem nivou

Stanovništvo																	
		Kamatne stope na kredite u KM						Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom						Revolving krediti, prekoračenja i kreditne kartice (kreditna pogodnost i produženi krediti)*			
		Stambeni krediti				Ostali krediti		Stambeni krediti				Ostali krediti		Kamatne stope na kredite u KM		Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom	
Godina	Period	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Preko 10 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Preko 10 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Prekoračenja	Kreditna kartica sa produženim kreditom	Prekoračenja
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Ponderisani mjesečni prosjeci																	
2016.	12.	4,921	5,708	4,456	5,397	6,986	6,214	5,156	5,981	5,330	5,277	7,584	6,714	6,450	12,346	14,688	11,680
2017.	12.	3,844	3,319	...	...	5,944	6,261	4,327	4,240	4,617	4,705	6,384	5,992	6,364	12,253	14,668	11,191
2018.	12.	3,454	...	...	...	5,479	5,262	3,637	3,166	3,820	4,022	6,632	5,616	5,469	12,202	14,619	10,880
2019.	12.	3,877	4,168	3,395	5,279	5,863	5,580	3,502	3,353	3,826	3,875	6,152	5,637	5,668	12,042	14,674	10,467
2020.	12.	3,643	...	...	3,676	5,885	5,845	3,671	4,582	3,902	3,835	5,864	5,678	6,380	11,936	13,606	9,815
2021.	12.	3,095	2,861	3,244	4,054	5,377	5,164	3,338	4,570	3,868	3,743	5,375	4,822	5,415	11,773	13,965	9,157
2021.	01.	3,329	...	3,514	3,686	5,793	5,919	3,605	...	3,929	3,644	5,906	5,926	6,393	12,069	13,588	9,744
	02.	3,523	3,260	3,375	3,326	5,750	5,853	3,625	...	3,968	3,636	6,092	5,753	6,337	11,950	13,598	9,715
	03.	3,528	3,124	3,395	3,282	5,612	5,461	3,541	4,260	3,986	3,540	6,001	5,602	5,759	11,946	13,616	9,651
	04.	3,491	...	3,112	3,535	5,486	5,413	3,559	4,294	3,965	3,770	5,693	5,397	5,688	11,912	13,607	9,547
	05.	3,448	3,668	3,005	3,279	5,432	5,492	3,641	...	4,622	3,735	5,703	5,470	5,485	11,881	13,634	9,453
	06.	3,357	3,630	2,950	3,130	5,354	5,462	3,618	...	4,649	3,644	5,534	5,480	5,412	11,875	13,721	9,343
	07.	3,043	2,974	2,996	3,858	5,349	5,217	3,527	...	4,749	3,584	5,404	5,132	5,325	11,839	13,695	9,268
	08.	3,083	...	3,045	3,950	5,244	5,469	3,323	4,072	4,413	3,904	5,684	5,252	5,583	11,767	13,659	9,147
	09.	2,826	...	2,862	3,913	5,068	5,329	3,349	...	4,239	3,760	5,639	5,238	5,462	11,908	13,747	8,982
	10.	3,069	3,341	2,849	3,103	5,001	5,217	3,372	...	4,208	3,851	5,592	5,075	5,387	11,858	13,776	8,931
	11.	3,043	3,000	3,227	4,185	5,164	5,180	3,455	...	3,972	3,933	5,489	4,817	5,316	11,878	13,783	8,881
	12.	3,095	2,861	3,244	4,054	5,377	5,164	3,338	4,570	3,868	3,743	5,375	4,822	5,415	11,773	13,965	9,157
Iznosi kredita (novi poslovi)																- u hiljadama KM -	
2016.	12.	2,046	424	1,118	1,825	55,519	23,435	10,141	961	1,275	5,159	70,540	23,133	18,529	521,185	93,033	59,127
2017.	12.	1,416	445	...	...	49,832	14,785	17,187	395	3,826	8,180	74,945	23,401	36,446	522,643	89,901	56,786
2018.	12.	2,597	...	...	...	66,009	27,336	17,610	155	3,340	9,211	47,731	10,078	27,896	526,750	85,550	55,624
2019.	12.	1,242	386	1,042	463	53,829	26,426	21,834	288	4,641	13,531	66,117	8,097	27,474	521,600	79,533	55,217
2020.	12.	3,468	...	...	532	39,970	19,333	16,057	265	3,729	5,229	38,688	7,916	19,056	547,793	112,952	48,920
2021.	12.	9,615	380	5,576	2,194	47,483	36,773	17,697	412	2,471	4,695	53,132	1,717	9,332	547,070	67,171	102,693
2021.	01.	2,119	...	393	914	34,821	18,096	14,847	...	2,172	7,111	32,988	5,317	18,404	555,169	59,391	111,852
	02.	2,281	207	861	543	62,302	29,043	17,914	...	3,273	5,618	44,713	8,963	21,338	546,544	57,332	109,804
	03.	2,426	454	982	969	75,720	35,693	21,019	680	3,309	4,947	56,821	12,845	11,175	551,786	57,377	109,453
	04.	4,228	...	1,301	1,066	76,131	33,855	20,011	650	2,682	8,061	55,065	11,568	8,940	540,494	57,599	108,305
	05.	4,461	364	3,411	631	70,717	30,789	23,647	...	3,622	10,583	49,395	11,334	10,430	548,612	60,163	108,297
	06.	6,388	402	3,945	1,051	81,831	37,807	25,436	...	4,616	8,669	56,262	11,665	10,718	553,429	61,366	108,244
	07.	8,569	1,200	3,861	1,535	88,314	38,097	21,382	...	4,761	7,296	50,869	9,968	11,223	556,597	62,640	107,946
	08.	6,307	...	4,407	1,306	33,015	29,865	19,823	486	2,063	8,078	58,690	8,243	7,696	559,981	62,238	113,930
	09.	8,296	...	5,273	1,647	35,938	33,693	18,740	...	2,083	6,080	62,591	9,594	10,539	560,716	63,422	112,129
	10.	9,445	336	3,776	1,217	45,750	35,173	19,253	...	1,967	5,893	56,376	8,680	7,841	562,394	64,935	111,628
	11.	9,390	690	8,079	4,075	44,788	37,003	21,032	...	2,611	8,541	46,066	2,668	7,548	564,767	65,192	111,939
	12.	9,615	380	5,576	2,194	47,483	36,773	17,697	412	2,471	4,695	53,132	1,717	9,332	547,070	67,171	102,693

Napomena:

*Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnosti podrazumjevaju beskatnatu odgodu plaćanja (0% ks), iste se i ne publikuju.

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima stanovništvu.

T11: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima

u procentima, na godišnjem nivou

		Nefinansijska preduzeća												
Godina	Period	Kamatne stope na kredite u KM				Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom							Revolving krediti i prekoračenja*	
		Do iznosa od 0,25 mil EUR		Preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR	Preko iznosa 1 mil EUR	Do iznosa od 0,25 mil EUR			Preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR		Preko iznosa 1 mil EUR			
		Promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	Promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	Promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ponderisani mjesečni prosjeci														
2016.	12.	5,977	5,420	4,623	4,315	5,845	4,882	5,008	5,628	4,448	4,854	4,463	4,707	4,868
2017.	12.	4,881	4,823	3,507	3,249	4,647	4,348	5,302	4,388	3,772	4,601	3,518	4,011	4,131
2018.	12.	4,247	4,069	3,100	3,253	4,204	3,910	3,672	3,800	3,321	3,571	4,480	3,497	3,594
2019.	12.	3,753	4,095	2,881	2,470	4,127	4,166	4,757	3,944	3,161	3,248	4,133	3,167	3,168
2020.	12.	3,901	3,990	2,871	2,871	4,402	4,013	3,707	4,090	3,566	3,702	3,193	2,940	2,962
2021.	12.	3,708	4,040	3,058	2,297	4,115	3,358	3,382	3,613	3,018	3,228	3,292	2,852	3,139
2021.	01.	3,773	4,140	2,755	2,951	4,507	4,308	3,947	3,949	3,664	4,216	...	2,939	2,936
	02.	3,777	4,237	2,997	3,227	4,298	4,404	3,991	3,582	...	3,193	3,362	2,896	2,953
	03.	3,603	3,977	2,866	2,928	4,563	4,694	4,149	3,708	3,821	...	3,931	2,883	2,951
	04.	3,852	4,385	2,962	2,516	4,390	4,031	4,106	4,200	2,407	4,241	4,333	2,872	2,975
	05.	3,712	3,927	3,011	3,054	4,360	4,309	4,034	3,853	...	...	3,955	2,874	3,016
	06.	3,718	4,026	2,679	2,671	4,472	4,266	3,759	3,737	3,472	3,910	3,450	2,876	3,061
	07.	3,776	3,833	3,122	2,866	4,076	4,361	4,171	3,942	3,044	...	3,686	2,903	3,043
	08.	3,754	3,980	3,034	3,533	4,192	4,032	3,604	3,778	3,145	...	3,382	2,852	3,001
	09.	3,673	4,055	3,251	2,881	4,119	3,598	3,583	3,777	3,010	4,304	3,091	2,885	2,978
	10.	3,763	3,950	3,375	2,961	4,389	3,451	...	3,878	...	3,444	...	2,866	3,158
	11.	3,587	4,049	3,113	2,441	4,191	3,752	4,255	3,257	2,679	...	3,787	2,855	3,180
	12.	3,708	4,040	3,058	2,297	4,115	3,358	3,382	3,613	3,018	3,228	3,292	2,852	3,139
Iznosi kredita (novi poslovi)														- u hiljadama KM -
2016.	12.	48.482	19.022	68.596	35.951	18.266	15.794	5.580	10.638	6.238	18.458	45.779	1.865.259	461.392
2017.	12.	61.618	15.167	78.915	70.622	16.356	12.180	4.747	18.699	19.145	20.480	164.874	2.127.013	418.315
2018.	12.	51.404	26.718	62.726	79.085	8.815	14.021	3.637	23.544	11.311	9.906	25.588	2.367.482	686.874
2019.	12.	64.463	19.573	71.859	51.384	9.787	11.485	2.785	22.801	6.636	7.045	69.916	2.655.796	687.510
2020.	12.	53.146	15.109	52.781	78.165	13.827	8.360	3.090	20.556	8.376	13.742	83.128	2.649.665	341.675
2021.	12.	63.293	24.688	79.908	74.493	7.495	9.168	1.528	19.152	5.892	5.801	15.900	2.778.808	198.275
2021.	01.	31.868	7.709	33.571	22.137	6.333	4.046	5.484	11.978	1.791	4.774	...	2.612.980	331.976
	02.	38.147	9.549	39.663	18.941	8.323	4.584	1.660	11.369	...	2.473	14.100	2.713.017	322.645
	03.	58.722	20.342	66.238	54.273	10.499	9.366	2.863	12.579	6.276	...	28.782	2.737.680	316.460
	04.	53.675	13.997	65.107	52.708	7.771	10.053	3.323	12.971	6.303	3.503	49.201	2.784.420	299.044
	05.	54.634	11.563	43.638	19.644	11.280	8.552	2.371	20.622	...	...	12.777	2.799.720	281.865
	06.	49.857	17.157	53.481	45.930	9.979	8.408	2.890	16.220	3.431	7.234	39.551	2.838.704	263.381
	07.	36.568	11.076	37.683	38.725	14.807	4.373	1.850	20.499	5.128	...	28.149	2.812.486	254.552
	08.	37.704	14.304	46.110	32.461	10.998	4.718	1.696	15.680	4.552	...	17.861	2.790.088	252.194
	09.	41.715	18.846	48.727	56.474	10.393	6.194	1.575	7.252	6.300	3.820	9.989	2.793.433	252.458
	10.	48.969	19.564	48.750	65.318	6.143	7.212	...	10.485	...	4.395	...	2.810.294	217.023
	11.	51.810	20.850	65.950	50.035	8.371	10.121	1.373	25.212	10.111	...	18.278	2.813.908	208.498
	12.	63.293	24.688	79.908	74.493	7.495	9.168	1.528	19.152	5.892	5.801	15.900	2.778.808	198.275

Napomena:

Revidirana serija podataka o kamatnim stopama na kredite preduzećima u KM s valutnom klauzulom, do iznosa 0,25 mil. EUR, promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS, za period januar 2015. – novembar 2017. godine, zbog isključenja podataka jedne banke s kamatnim stopama koje ne odražavaju kretanje na tržištu.

* Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnosti podrazumijevaju beskamatnu odgodu plaćanja (0% ks), iste se i ne publikuju.

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima nefinansijskim preduzećima.

T12: Kamatne stope na depozite stanovništva

- u procentima, na godišnjem nivou -

Stanovništvo											
Godina	Period	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		S dogovorenim dospijanjem				S dogovorenim dospijanjem				S dogovorenim dospijanjem	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*
		Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*	Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ponderisani mjesečni prosjeci											
2016.	12.	0,548	1,698	2,102	0,093	0,545	1,525	2,211	0,106	0,423	0,057
2017.	12.	0,234	1,346	1,458	0,065	0,309	1,265	1,533	0,062	0,572	0,046
2018.	12.	0,344	1,262	1,448	0,053	0,252	1,368	1,658	0,055	1,036	0,042
2019.	12.	0,299	1,137	1,232	0,061	0,378	1,158	1,570	0,051	0,944	0,040
2020.	12.	0,178	1,027	1,139	0,070	0,176	1,155	1,273	0,049	0,525	0,035
2021.	12.	0,098	0,466	0,619	0,045	0,231	0,945	0,930	0,055	0,208	0,031
2021.	01.	0,125	1,037	1,038	0,068	0,152	0,966	1,074	0,049	0,437	0,034
	02.	0,158	0,763	1,186	0,068	0,179	0,967	1,153	0,048	0,628	0,033
	03.	0,256	0,548	1,020	0,067	0,174	1,133	1,316	0,045	0,355	0,033
	04.	0,446	0,597	0,990	0,043	0,461	1,286	1,158	0,045	0,427	0,033
	05.	0,313	0,591	0,853	0,043	0,378	1,052	1,274	0,045	0,616	0,032
	06.	0,249	0,763	0,833	0,042	0,198	0,948	1,112	0,043	0,397	0,032
	07.	0,264	0,846	0,872	0,042	0,284	1,049	1,179	0,043	0,313	0,032
	08.	0,231	0,608	0,864	0,042	0,229	1,082	1,008	0,042	0,250	0,031
	09.	0,204	0,527	0,735	0,041	0,237	0,920	0,929	0,042	0,231	0,031
	10.	0,155	0,543	0,673	0,041	0,203	0,803	1,049	0,042	0,216	0,030
	11.	0,133	0,560	0,585	0,041	0,159	0,733	0,794	0,054	0,140	0,030
	12.	0,098	0,466	0,619	0,045	0,231	0,945	0,930	0,055	0,208	0,031
Iznos depozita (novi poslovi)											
2016.	12.	12.326	33.407	37.407	3.052.215	15.650	50.354	53.399	1.046.384	3.090	261.142
2017.	12.	11.394	24.378	19.272	3.375.019	11.119	50.394	38.014	1.248.762	3.981	287.026
2018.	12.	13.211	26.379	34.047	3.938.041	9.431	50.050	73.670	1.482.740	4.001	319.831
2019.	12.	16.084	22.228	28.581	4.537.961	10.740	44.538	70.124	1.658.352	4.723	345.752
2020.	12.	7.866	35.574	21.887	5.176.206	6.995	40.426	37.131	1.952.225	4.433	368.081
2021.	12.	8.431	17.683	15.228	6.218.427	9.432	33.280	38.855	2.151.732	1.896	444.055
2021.	01.	5.685	14.219	18.292	5.272.476	10.333	58.629	49.260	1.858.054	5.207	384.668
	02.	6.367	11.814	24.646	5.372.175	7.849	34.372	31.459	1.903.763	5.661	386.872
	03.	3.976	21.909	19.283	5.427.656	7.043	30.361	57.918	1.990.236	3.687	399.524
	04.	6.754	7.960	19.140	5.574.952	7.693	60.843	29.395	2.010.522	693	397.203
	05.	4.754	10.040	16.571	5.616.284	7.547	24.682	20.480	2.031.245	1.871	406.280
	06.	4.738	19.444	19.693	5.711.950	5.674	24.118	37.184	2.047.960	1.687	417.312
	07.	9.428	11.038	13.216	5.787.252	6.171	33.168	19.936	2.069.591	882	423.455
	08.	6.461	10.362	15.842	5.833.268	9.594	42.023	31.551	2.087.059	2.555	427.605
	09.	16.718	13.071	17.198	5.905.359	8.996	38.013	42.756	2.106.492	3.995	432.682
	10.	5.251	12.415	15.869	5.942.168	12.290	32.056	28.543	2.136.501	3.016	440.811
	11.	7.974	8.343	12.012	5.979.774	7.826	43.279	42.730	2.129.522	1.260	449.822
	12.	8.431	17.683	15.228	6.218.427	9.432	33.280	38.855	2.151.732	1.896	444.055

Napomena:

* Kamatne stope na depozite po viđenju i iznosi tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijanjem i iznosi tih depozita se odnose na nove poslove.

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR.

T13: Kamatne stope na depozite nefinansijskih preduzeća

- u procentima, na godišnjem nivou -

Nefinansijska preduzeća										
Godina	Period	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti
		S dogovorenim dospijećem				S dogovorenim dospijećem				Depoziti po viđenju (prekonoćni)*
		Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*	Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*	
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Ponderisani mjesečni prosjeci										
2016.	12.	0,456	1,393	1,822	0,085	0,915	...	2,124	0,083	0,048
2017.	12.	0,708	1,588	...	0,045	0,588	...	...	0,019	0,033
2018.	12.	0,706	1,137	1,958	0,082	1,003	0,973	...	0,027	0,043
2019.	12.	0,445	1,229	1,491	0,031	0,864	1,012	1,305	0,029	0,028
2020.	12.	0,922	1,358	1,474	0,028	0,372	1,267	1,218	0,010	0,025
2021.	12.	0,234	0,244	...	0,018	0,434	0,305	0,953	0,006	0,043
2021.	01.	0,362	0,568	1,075	0,024	...	0,879	1,348	0,009	0,030
	02.	0,424	0,820	0,952	0,025	0,038	1,067	1,256	0,009	0,026
	03.	0,653	0,268	1,102	0,021	...	1,064	1,227	0,020	0,030
	04.	0,647	0,762	0,978	0,018	0,301	1,080	1,586	0,006	0,054
	05.	0,534	0,860	1,065	0,022	...	...	1,155	0,006	0,040
	06.	0,372	0,997	1,599	0,030	0,607	1,194	1,520	0,007	0,050
	07.	0,470	0,813	1,244	0,021	0,610	1,055	...	0,006	0,044
	08.	0,323	0,622	1,227	0,021	0,286	0,569	1,442	0,006	0,039
	09.	0,474	0,401	0,811	0,022	...	0,229	1,009	0,006	0,045
	10.	0,361	0,337	...	0,040	0,112	0,818	...	0,005	0,039
	11.	0,337	0,397	0,691	0,023	0,243	0,533	1,362	0,005	0,039
	12.	0,234	0,244	...	0,018	0,434	0,305	0,953	0,006	0,043
Iznos depozita (novi poslovi)										- u hiljadama KM -
2016.	12.	19.822	14.794	8.874	2.168.102	1.663	...	17.116	523.643	75.169
2017.	12.	9.762	16.772	...	2.653.618	1.663	...	...	677.882	89.421
2018.	12.	54.947	9.121	39.381	3.229.644	10.788	3.815	...	741.850	64.148
2019.	12.	36.636	31.437	16.943	3.552.249	7.182	23.959	2.265	709.023	86.536
2020.	12.	22.325	20.927	14.571	3.753.355	7.259	117.688	8.458	919.880	130.453
2021.	12.	13.950	9.133	...	4.768.468	24.403	25.153	25.554	1.158.011	89.918
2021.	01.	6.976	8.247	593	3.842.840	...	9.972	13.326	955.103	122.049
	02.	15.135	1.824	663	3.876.629	1.127	3.486	11.157	973.968	115.534
	03.	4.163	1.121	13.844	3.906.287	...	42.164	7.610	1.000.320	109.391
	04.	3.236	14.106	2.756	3.869.922	5.662	45.098	3.240	1.006.791	109.793
	05.	5.484	7.758	5.820	4.074.861	...	...	3.716	1.037.026	127.918
	06.	13.662	46.488	2.040	4.310.795	1.093	2.088	4.376	1.023.592	101.901
	07.	9.325	26.517	17.246	4.393.847	9.088	630	...	1.103.570	113.950
	08.	4.792	10.123	7.086	4.692.935	2.394	9.155	2.103	1.125.053	119.855
	09.	13.068	1.742	2.387	4.510.782	...	16.798	10.524	1.095.031	102.869
	10.	3.037	16.401	...	4.509.561	5.876	9.403	...	1.108.115	121.685
	11.	21.742	5.667	798	4.687.605	12.403	4.398	7.161	1.190.419	114.724
	12.	13.950	9.133	...	4.768.468	24.403	25.153	25.554	1.158.011	89.918

Napomena:

* Kamatne stope na depozite po viđenju i iznosi tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).
Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijećem i iznosi tih depozita se odnose na nove poslove.
Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR.

T14: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Depoziti			Krediti		
		Prenosivi depoziti	Ostali depoziti	Ukupni depoziti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Ukupni krediti
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2010.	12.	5.556,9	6.972,4	12.529,3	3.614,8	10.530,3	14.145,1
2011.	12.	5.518,1	7.474,1	12.992,2	3.972,1	10.929,9	14.901,9
2012.	12.	5.306,9	8.018,8	13.325,8	4.271,2	11.271,3	15.542,5
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2017.	12.	9.558,1	10.111,0	19.669,1	4.261,5	14.160,9	18.422,4
2018.	12.	11.318,5	10.431,3	21.749,8	4.289,8	15.196,1	19.485,8
2019.	12.	12.566,6	11.253,8	23.820,4	4.651,2	16.121,5	20.772,8
2020.	12.	13.851,5	11.130,7	24.982,2	4.295,1	16.052,3	20.347,4
2021.	12.	16.762,9	11.069,7	27.832,6	4.396,9	16.680,4	21.077,3
2021.	01.	13.893,3	11.095,5	24.988,8	4.245,5	15.981,2	20.226,7
	02.	14.178,1	11.013,8	25.192,0	4.329,4	15.977,7	20.307,1
	03.	14.349,3	11.043,4	25.392,7	4.392,7	16.079,9	20.472,6
	04.	14.987,6	11.073,4	26.061,0	4.441,1	16.130,4	20.571,5
	05.	15.135,9	10.995,6	26.131,5	4.445,6	16.198,6	20.644,2
	06.	15.313,3	11.100,5	26.413,8	4.492,4	16.316,1	20.808,5
	07.	15.550,4	11.091,9	26.642,3	4.453,5	16.365,7	20.819,2
	08.	16.074,9	11.056,5	27.131,4	4.430,0	16.403,4	20.833,4
	09.	16.034,9	11.091,7	27.126,6	4.469,2	16.498,1	20.967,2
	10.	16.138,5	11.109,7	27.248,1	4.468,8	16.532,6	21.001,4
	11.	16.544,6	11.021,3	27.565,9	4.465,1	16.590,1	21.055,1
	12.	16.762,9	11.069,7	27.832,6	4.396,9	16.680,4	21.077,3

Napomena:

Ukupni depoziti predstavljaju obaveze komercijalnih banaka BiH prema svim domaćim institucionalnim sektorima u domaćoj i stranoj valuti. Ukupni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka BiH od svih institucionalnih sektora, u domaćoj i stranoj valuti.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T15: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

DEPOZITI DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA														
Godina	Mjesec	Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada općina	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
2010.	12.	58,8	458,1	291,0	194,6	149,7	144,2	723,8	1.444,3	172,4	1.904,0	16,1	5.556,9	
2011.	12.	42,2	413,1	290,9	190,0	154,8	176,9	688,5	1.447,8	182,1	1.917,2	14,7	5.518,1	
2012.	12.	94,0	339,2	231,1	195,2	105,9	161,5	517,5	1.443,4	186,5	2.015,3	17,0	5.306,9	
2013.	12.	65,3	300,8	228,1	172,4	79,0	209,7	615,2	1.667,4	194,4	2.226,8	12,8	5.771,9	
2014.	12.	60,0	412,1	261,4	176,9	61,4	171,5	470,8	1.954,4	247,9	2.462,7	13,7	6.292,8	
2015.	12.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7	
2016.	12.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6	
2017.	12.	150,8	612,8	575,2	305,9	130,0	230,2	618,1	2.775,5	281,5	3.858,3	19,6	9.558,1	
2018.	12.	122,8	932,2	691,9	365,7	261,0	273,7	724,0	3.095,3	303,2	4.523,7	24,9	11.318,5	
2019.	12.	122,1	885,8	823,8	395,1	323,9	284,6	684,7	3.437,2	345,1	5.242,8	21,5	12.566,6	
2020.	12.	133,4	906,1	801,9	398,1	129,5	362,7	764,6	4.018,1	406,7	5.892,3	38,1	13.851,5	
2021.	12.	98,1	1.124,7	1.211,6	588,1	157,3	395,3	1.014,7	4.765,2	451,2	6.917,3	39,3	16.762,9	
2021.	01.	132,6	768,1	780,8	417,7	132,9	332,8	818,4	4.072,6	416,3	5.980,8	40,4	13.893,3	
	02.	179,8	827,3	789,9	428,3	130,1	306,9	899,1	4.047,8	408,4	6.121,0	39,4	14.178,1	
	03.	149,1	879,7	796,2	430,6	164,6	314,1	932,4	4.030,7	410,9	6.200,9	40,1	14.349,3	
	04.	161,4	1.406,9	814,5	436,6	161,7	264,6	1.017,0	3.936,6	407,5	6.338,1	42,8	14.987,6	
	05.	124,9	1.288,6	804,0	445,2	183,9	277,3	996,2	4.181,3	429,7	6.361,9	42,9	15.135,9	
	06.	142,1	1.290,7	829,0	475,4	166,7	298,4	944,8	4.298,3	426,9	6.413,9	27,1	15.313,3	
	07.	125,8	1.288,1	850,6	494,5	158,2	287,8	939,5	4.450,9	442,2	6.481,0	31,8	15.550,4	
	08.	104,5	1.296,6	891,4	509,0	157,8	336,0	1.025,5	4.738,9	443,6	6.537,1	34,6	16.074,9	
	09.	97,3	1.292,0	1.012,8	535,7	160,0	346,5	931,0	4.584,2	449,8	6.591,8	33,8	16.034,9	
	10.	112,0	1.101,4	1.191,4	575,1	145,4	351,8	925,0	4.590,3	459,4	6.656,8	30,0	16.138,5	
	11.	124,7	1.257,9	1.209,6	587,9	157,6	335,0	973,7	4.707,6	444,1	6.715,7	30,9	16.544,6	
	12.	98,1	1.124,7	1.211,6	588,1	157,3	395,3	1.014,7	4.765,2	451,2	6.917,3	39,3	16.762,9	

Napomena:

Prenosivi depoziti su raspoloživi na zahtjev bez naknada i ograničenja, mogu se izravno upotrijebiti za plaćanja trećim osobama, posebni štedni računi s kojih je dozvoljen prijenos sredstava na prenosive depozite.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T16: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

DEPOZITI SVIH DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA													
Godina	Mjesec	Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada općina	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	22,5	383,2	16,8	41,2	49,2	438,8	825,0	504,5	91,2	4.580,4	19,6	6.972,4
2011.	12.	62,8	237,8	24,0	30,0	41,7	567,5	816,3	471,5	79,1	5.134,1	9,2	7.474,1
2012.	12.	31,7	242,0	21,4	27,6	31,0	598,3	778,9	537,8	87,1	5.639,9	23,0	8.018,8
2013.	12.	62,7	170,8	21,0	26,6	35,0	651,4	724,0	531,1	100,3	6.137,1	17,1	8.477,3
2014.	12.	127,1	266,0	36,8	36,0	32,0	674,0	669,6	529,3	115,6	6.579,3	16,6	9.082,5
2015.	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1
2016.	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5
2017.	12.	116,6	243,8	24,3	34,4	22,9	816,8	766,7	554,4	102,6	7.412,8	15,7	10.111,0
2018.	12.	62,6	267,5	41,9	37,4	16,7	873,7	758,4	627,8	95,7	7.622,7	26,9	10.431,3
2019.	12.	51,7	582,1	90,8	51,2	28,8	870,8	826,0	615,4	102,4	7.998,1	36,6	11.253,8
2020.	12.	85,7	725,0	30,1	25,4	28,8	768,5	791,5	688,8	93,3	7.868,4	25,3	11.130,7
2021.	12.	38,0	714,1	33,6	24,0	29,7	764,3	789,4	770,1	91,9	7.778,2	36,4	11.069,7
2021.	01.	64,5	712,7	33,0	10,5	35,0	785,6	773,8	683,6	91,7	7.882,0	23,1	11.095,5
	02.	20,2	658,9	33,4	7,9	31,6	795,8	770,4	704,2	88,4	7.879,8	23,4	11.013,8
	03.	17,9	626,3	55,8	16,8	27,6	781,2	787,3	701,7	87,8	7.917,7	23,2	11.043,4
	04.	17,5	623,6	56,0	18,5	26,0	789,5	782,2	708,4	87,8	7.936,7	27,2	11.073,4
	05.	14,1	607,2	56,4	17,9	21,9	779,7	755,2	704,8	90,0	7.920,7	27,7	10.995,6
	06.	21,4	619,4	61,8	19,5	21,5	773,0	788,8	721,2	90,3	7.938,7	45,0	11.100,5
	07.	44,9	618,4	40,0	20,4	32,4	761,6	789,2	724,5	90,1	7.928,6	41,7	11.091,9
	08.	32,4	618,8	40,6	20,4	30,4	758,0	779,3	738,4	90,3	7.905,7	42,2	11.056,5
	09.	24,2	601,0	63,0	20,5	32,1	774,0	794,8	755,0	93,8	7.898,5	34,8	11.091,7
	10.	13,4	614,2	61,8	20,5	29,0	772,4	794,3	798,2	92,1	7.883,7	29,9	11.109,7
	11.	12,8	623,8	62,1	20,5	33,5	768,9	789,2	752,8	96,2	7.824,7	36,7	11.021,3
	12.	38,0	714,1	33,6	24,0	29,7	764,3	789,4	770,1	91,9	7.778,2	36,4	11.069,7

Napomena:

Ostali depoziti dozvoljavaju automatsko povlačenje sredstava ali ne i plaćanje trećim licima, štedne i oročene depozite, ostale depozite - ostalo.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kreditni, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T17: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA													
Godina	Mjesec	Krediti institucijama BiH	Krediti vladama entiteta	Kredit vladama kantona	Kredit vladama općina	Kredit fondovima socijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefinansijskim javnim preduzećima	Krediti nefinansijskim privatnim preduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	0,1	6,1	2,3	21,9	40,6	28,1	69,1	2.624,0	13,5	801,9	7,1	3.614,8
2011.	12.	0,0	11,9	1,4	21,5	26,0	37,4	70,1	2.935,2	5,9	858,4	4,2	3.972,1
2012.	12.	0,0	2,6	0,7	22,2	9,9	41,1	73,8	3.188,4	6,7	919,5	6,3	4.271,2
2013.	12.	0,0	12,9	0,6	40,1	35,3	28,5	89,2	3.152,2	5,5	942,2	12,1	4.318,6
2014.	12.	0,0	26,7	4,0	45,3	26,0	27,4	90,7	2.989,7	4,9	936,4	19,0	4.170,2
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.944,8	4,2	937,0	26,0	4.164,9
2016.	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6
2017.	12.	0,0	44,3	1,4	15,7	7,8	33,8	73,2	3.163,2	10,2	896,4	15,4	4.261,5
2018.	12.	0,0	60,2	1,1	12,8	4,3	40,6	89,6	3.151,5	6,2	911,3	12,1	4.289,8
2019.	12.	0,0	17,3	0,1	12,5	2,0	49,3	104,1	3.537,7	6,8	919,8	1,7	4.651,2
2020.	12.	0,0	19,0	0,1	16,7	5,7	33,7	103,4	3.282,5	10,8	821,8	1,3	4.295,1
2021.	12.	1,6	53,2	1,4	25,0	4,3	48,4	101,7	3.341,1	9,2	810,1	0,8	4.396,9
2021.	01.	0,0	23,2	0,1	14,3	5,8	29,7	106,6	3.236,2	9,1	819,4	1,2	4.245,5
	02.	0,0	20,0	0,9	13,5	5,7	27,1	103,7	3.335,0	9,2	812,9	1,3	4.329,4
	03.	0,0	36,9	0,8	13,7	5,5	25,6	104,1	3.380,2	8,1	816,9	1,0	4.392,7
	04.	0,0	38,4	1,1	14,0	6,6	27,4	104,5	3.434,5	8,3	805,3	1,1	4.441,1
	05.	0,0	48,6	0,1	14,1	6,1	28,6	102,6	3.411,1	7,8	825,4	1,2	4.445,6
	06.	0,0	55,8	0,5	14,1	6,0	31,4	100,2	3.451,8	10,3	821,3	1,1	4.492,4
	07.	2,2	52,1	1,2	14,6	6,2	46,0	101,2	3.392,8	10,3	825,7	1,1	4.453,5
	08.	0,0	51,6	1,2	18,0	6,1	40,9	99,4	3.377,8	9,8	824,2	1,1	4.430,0
	09.	1,2	51,9	1,2	21,9	6,2	42,7	104,5	3.406,1	10,7	822,0	0,8	4.469,2
	10.	1,9	54,6	1,3	19,1	6,1	43,1	101,7	3.400,8	10,1	829,0	1,1	4.468,8
	11.	1,9	53,9	1,7	18,9	4,2	41,0	106,1	3.401,1	10,1	825,5	0,6	4.465,1
	12.	1,6	53,2	1,4	25,0	4,3	48,4	101,7	3.341,1	9,2	810,1	0,8	4.396,9

Napomena:

Do 2006. godine ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Kratkoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora do jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T18: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA													
Godina	Mjesec	Krediti institucijama BiH	Krediti vladama entiteta	Kredit vladama kantona	Kredit vladama općina	Kredit fondovima socijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefinansijskim javnim preduzećima	Krediti nefinansijskim privatnim preduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	0,1	105,8	40,2	201,6	26,5	27,0	270,8	4.309,5	17,4	5.522,3	9,1	10.530,3
2011.	12.	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4.186,7	12,7	5.846,4	7,5	10.929,9
2012.	12.	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4.248,8	16,3	5.875,2	7,9	11.271,3
2013.	12.	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4.369,0	15,0	6.123,0	2,5	11.707,7
2014.	12.	0,0	465,2	161,2	295,2	77,1	20,0	351,4	4.429,6	9,7	6.491,7	2,3	12.303,3
2015.	12.	0,0	418,3	225,5	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.701,9
2016.	12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5
2017.	12.	0,0	333,7	207,8	276,3	79,5	49,6	328,4	5.156,5	11,6	7.717,3	0,2	14.160,9
2018.	12.	0,0	328,5	185,7	279,4	169,9	85,0	331,7	5.471,5	14,1	8.330,0	0,4	15.196,1
2019.	12.	0,0	399,2	168,6	301,0	197,5	95,3	393,5	5.496,3	13,8	9.055,8	0,5	16.121,5
2020.	12.	11,6	403,1	142,1	357,4	205,5	111,1	432,3	5.305,9	9,7	9.073,0	0,7	16.052,3
2021.	12.	14,5	353,7	185,8	350,9	189,8	104,3	409,0	5.435,7	11,1	9.625,4	0,2	16.680,4
2021.	01.	11,6	400,4	138,5	360,3	202,7	105,7	420,5	5.274,7	9,8	9.056,5	0,7	15.981,2
	02.	11,6	396,5	137,9	357,2	198,5	101,5	423,9	5.255,6	9,4	9.085,2	0,6	15.977,7
	03.	13,6	391,7	132,7	353,3	230,0	108,1	409,7	5.276,9	9,3	9.154,1	0,6	16.079,9
	04.	13,6	394,0	131,4	350,1	227,1	94,8	407,3	5.276,5	9,5	9.225,5	0,7	16.130,4
	05.	13,6	385,6	130,4	348,4	225,1	90,4	402,3	5.312,4	9,4	9.280,5	0,5	16.198,6
	06.	13,6	368,2	124,8	350,4	218,7	90,3	405,1	5.353,3	9,4	9.381,9	0,5	16.316,1
	07.	13,6	365,0	121,2	347,0	217,9	102,7	393,7	5.357,8	9,1	9.437,3	0,5	16.365,7
	08.	13,6	365,5	129,3	341,6	211,2	102,1	399,4	5.350,6	10,2	9.479,3	0,5	16.403,4
	09.	13,6	361,5	174,4	345,5	207,7	101,4	401,6	5.351,6	11,3	9.529,1	0,5	16.498,1
	10.	13,6	357,2	171,2	346,6	199,9	102,7	391,8	5.361,0	11,1	9.577,1	0,5	16.532,6
	11.	14,9	360,7	180,0	343,5	196,2	101,0	406,0	5.360,7	10,9	9.615,6	0,5	16.590,1
	12.	14,5	353,7	185,8	350,9	189,8	104,3	409,0	5.435,7	11,1	9.625,4	0,2	16.680,4

Napomena:

Do 2006. godine ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Dugoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora preko jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

T19: Kupovina i prodaja KM					- u hiljadama KM -
Godina	Mjesec	Prodaja	Kupovina	Saldo	Kumulativ salda
1	2	3	4	5(3-4)	6
2010.		5.273.777	5.014.550	259.227	5.527.351
2011.		5.088.041	5.162.710	-74.669	5.452.682
2012.		5.511.162	5.491.846	19.316	5.471.998
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2017.		8.476.378	7.421.186	1.055.192	9.518.821
2018.		10.792.432	9.780.514	1.011.918	10.530.740
2019.		11.385.556	10.533.525	852.031	11.382.771
2020.		11.344.462	10.184.558	1.159.904	12.542.676
2021.		9.872.890	7.399.673	2.473.217	15.015.893
2021.	01.	738.539	824.696	-86.157	12.456.519
	02.	798.017	812.156	-14.140	12.442.379
	03.	1.179.942	1.221.038	-41.096	12.401.283
	04.	1.981.660	1.565.602	416.058	12.817.341
	05.	512.503	491.079	21.423	12.838.765
	06.	650.006	520.484	129.523	12.968.287
	07.	527.398	179.125	348.272	13.316.560
	08.	807.920	274.613	533.308	13.849.867
	09.	556.607	595.809	-39.202	13.810.665
	10.	880.230	203.631	676.599	14.487.264
	11.	624.500	378.318	246.182	14.733.446
	12.	615.569	333.121	282.447	15.015.893

T20: Prosječne obavezne rezerve

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obavezne rezerve*	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Razlika
1	2	3	4	5	6=5-4
2010.		15.617.849	1.624.905	3.154.793	1.529.888
2011.		15.227.393	1.323.886	2.959.315	1.635.429
2012.		14.755.574	1.257.850	2.711.013	1.453.163
2013.		15.162.241	1.290.758	3.103.865	1.813.107
2014.		15.999.278	1.370.137	3.577.824	2.207.688
2015.		16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907
2016.		18.494.243	1.734.081	4.057.613	2.323.532
2017.		21.224.853	2.122.485	4.303.340	2.180.855
2018.		23.537.084	2.353.708	5.205.234	2.851.526
2019.		25.752.968	2.575.297	5.589.021	3.013.724
2020.		26.950.173	2.695.017	5.409.751	2.714.733
2021.		28.677.192	2.867.719	6.302.482	3.434.762
2021.	01.	27.546.321	2.754.632	5.888.091	3.133.459
	02.	27.603.787	2.760.379	5.832.372	3.071.994
	03.	27.787.510	2.778.751	5.905.814	3.127.063
	04.	27.906.738	2.790.674	6.056.985	3.266.311
	05.	28.446.483	2.844.648	6.079.976	3.235.328
	06.	28.643.403	2.864.340	6.144.922	3.280.582
	07.	28.818.942	2.881.894	6.082.809	3.200.914
	08.	29.075.074	2.907.507	6.205.038	3.297.531
	09.	29.396.044	2.939.604	6.547.961	3.608.357
	10.	29.435.893	2.943.589	6.679.032	3.735.443
	11.	29.631.656	2.963.166	7.040.915	4.077.749
	12.	29.834.458	2.983.446	7.165.866	4.182.420

Napomena:

Od 1. jula 2016. godine stopa obavezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obavezne rezerve iznosi 10%.

Od 1. jula 2016. godine CBBiH primjenjuje nove stope za obračun naknade na sredstva na računu rezervi banaka: Centralna banka BiH na računu rezervi komercijalne banke u obračunskom periodu ne obračunava naknadu na iznos sredstava obavezne rezerve, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Od 1. maja 2015. godine Centralna banka obračunava naknadu banci na iznos sredstava te banke na računu rezervi kod Centralne banke u obračunskom periodu, kako slijedi:

- na iznos obavezne rezerve – prosjek EONIA-e koji je u istom periodu zabilježen na tržištu umanjen za 10 baznih poena, ili minimum nula;
- na iznos sredstava iznad obavezne rezerve – nulta stopa naknade.

Nulta stopa naknade na obaveznu rezervu primjenjuje se u slučaju da je prosječna EONIA umanjena za 10 baznih poena imala negativnu vrijednost.

Od 1. septembra 2014. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70% ili minimum nula, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope ili minimum nula.

Od 1. avgusta 2011. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70%, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope.

Od 1. februara 2011. godine stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijea do jedne godine je smanjena sa 14% na 10%, dok je stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijea preko jedne godine ostala nepromjenjena.

Od 1. jula 2010. godine stopa naknade na iznos obavezne rezerve je promjenjena i obračunava se na osnovu prosjeka kamatne stope koju je u istom periodu ostvarila Centralna banka na "overnight" depozite, dok je stopa naknade na iznos sredstava iznad obavezne rezerve ostala nepromjenjena.

Od 1. maja 2009. godine stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijea preko jedne godine iznosi 7%.

Od 1. aprila 2009. godine stopa naknade se utvrđuje: na iznos sredstava koji je banka dužna da drži kao obavezne rezerve po stopi 0.50%, na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koja se utvrđuje na osnovu prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana.

Od 1. januara 2009. godine stopa obavezne rezerve je 14% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijea do jedne godine, a 10% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijea preko jedne godine.

Od 11. oktobra 2008. godine stopa obavezne rezerve je smanjena sa 18% na 14%.

Od 1. januara 2008. godine stopa obavezne rezerve je povećana sa 15% na 18%.

*Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva u domaćoj i drugim valutama izraženi u KM.

T21: Transakcije u platnom prometu

- u milionima KM -

Godina	Mjesec	RTGS		ŽIROKLIRING		UKUPNO	
		Br. transakcija	Iznos	Br. transakcija	Iznos	Br. transakcija	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2010.		713.755	55.281	31.060.911	12.498	31.774.666	67.779
2011.		760.459	63.608	31.729.367	13.046	32.489.826	76.653
2012.		763.522	68.310	33.073.839	13.223	33.837.361	81.533
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380
2017.		996.043	79.855	40.111.318	16.388	41.107.361	96.243
2018.		1.067.256	85.393	41.266.770	17.277	42.334.026	102.670
2019.		1.105.320	104.826	42.496.286	18.221	43.601.606	123.056
2020.		1.072.023	87.108	42.702.383	18.024	43.774.406	105.132
2021.		1.236.315	102.287	46.735.411	20.116	47.971.726	122.403
2020.	01.	83.811	6.454	3.237.809	1.327	3.321.620	7.781
	02.	87.647	6.937	3.607.335	1.461	3.694.982	8.398
	03.	101.020	7.931	3.986.021	1.648	4.087.041	9.579
	04.	100.285	7.884	3.835.414	1.658	3.935.699	9.542
	05.	97.437	7.839	3.729.580	1.563	3.827.017	9.401
	06.	105.546	9.444	4.079.409	1.735	4.184.955	11.179
	07.	106.473	8.826	4.092.078	1.745	4.198.551	10.571
	08.	103.545	8.952	3.922.282	1.719	4.025.827	10.671
	09.	106.499	9.073	3.985.322	1.742	4.091.821	10.815
	10.	106.782	8.795	3.945.543	1.723	4.052.325	10.518
	11.	109.697	9.348	3.967.098	1.767	4.076.795	11.115
	12.	127.573	10.803	4.347.520	2.029	4.475.093	12.833

T22: Platni bilans BiH												- u milionima KM -
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
TEKUĆI RAČUN	-1.531	-2.483	-2.266	-1.425	-1.983	-1.458	-1.424	-1.520	-1.094	-985	-1.286	-802
Roba - saldo	-7.186	-7.827	-7.779	-7.099	-7.874	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.965	-6.291	-7.196
Izvoz robe	5.015	6.029	6.067	6.645	6.847	7.196	7.700	9.341	10.418	10.180	9.423	12.713
Uvoz robe	12.201	13.856	13.846	13.743	14.721	14.372	14.789	16.758	17.940	18.145	15.714	19.909
Usluge - saldo	1.713	1.593	1.631	1.624	1.698	1.951	2.118	2.329	2.612	2.793	1.510	2.587
Izvoz usluga	2.518	2.374	2.416	2.391	2.452	2.962	3.168	3.484	3.832	4.140	2.403	3.735
Uvoz usluga	804	781	785	768	754	1.012	1.051	1.154	1.220	1.347	893	1.149
Primarni dohodak - saldo	413	211	205	357	224	195	41	-263	-195	-115	-296	-350
Potražuje	881	935	874	864	955	929	929	969	1.026	1.132	784	971
Duguje	468	725	669	507	731	734	889	1.233	1.221	1.248	1.079	1.321
Sekundarni dohodak - saldo	3.529	3.540	3.676	3.694	3.969	3.573	3.507	3.831	4.010	4.303	3.791	4.157
Potražuje	3.787	3.818	3.954	3.973	4.267	3.909	3.852	4.192	4.404	4.715	4.224	4.613
Duguje	257	278	277	279	298	336	345	362	394	412	433	456
KAPITALNI RAČUN	389	357	334	337	442	364	300	342	305	387	318	284
Potražuje	389	357	334	337	442	364	300	342	311	390	326	284
Duguje	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2	8	0
FINANSIJSKI RAČUN	-957	-2.039	-1.806	-909	-1.428	-885	-817	-898	-801	-396	-773	9
Direktne investicije	-532	-674	-506	-342	-784	-509	-550	-717	-960	-543	-581	-796
Neto finansijska aktiva	115	-8	91	126	15	167	5	173	32	216	132	74
Neto finansijska pasiva	647	666	597	468	799	675	555	890	992	760	713	870
Portfolio investicije	173	46	19	144	107	110	167	157	256	218	11	111
Neto finansijska aktiva	121	-12	-43	80	36	51	99	92	254	183	-19	324
Neto finansijska pasiva	-52	-57	-62	-64	-71	-58	-68	-64	-2	-35	-30	214
Finansijski derivativi	0	0	0	0	0	-0	1	1	-5	-1	-0	1
Neto finansijska aktiva	0	0	0	0	0	-0	-0	-4	-7	-12	-7	-3
Neto finansijska pasiva	0	0	0	0	0	0	-1	-5	-2	-11	-7	-4
Ostale investicije	-857	-1.378	-1.391	-1.420	-1.463	-1.366	-1.365	-1.473	-1.205	-1.004	-1.449	-2.002
Neto finansijska aktiva	-766	-555	-387	-238	-584	-417	-294	-690	286	-12	-177	-59
Valuta i depoziti	-748	-609	-483	-339	-598	-366	-316	-547	-59	-28	-228	-121
Zajmovi	23	-99	-18	5	-23	-80	-74	-289	223	-90	-13	-45
Osiguranje i penzije	18	16	18	15	9	-75	20	20	30	22	27	36
Trgovinski krediti i avansi	-65	146	89	89	86	92	81	100	98	73	60	81
Ostala finansijska aktiva	6	-10	8	-8	-59	12	-4	26	-6	10	-24	-10
Neto finansijska pasiva	91	823	1.004	1.182	878	950	1.070	783	1.491	992	1.272	1.942
Valuta i depoziti	-608	-484	-83	-119	-281	-58	-107	69	393	75	-811	-286
Zajmovi	135	793	546	768	645	522	698	127	463	323	1.489	889
Osiguranje i penzije	4	2	7	12	17	-8	-4	-5	-10	-10	-5	-2
Trgovinski krediti i avansi	475	501	514	510	526	523	487	582	618	619	582	750
Ostala finansijska pasiva (uključujući i SDR)	84	11	21	10	-29	-28	-3	10	27	-15	16	591
Rezervna aktiva	258	-33	73	709	712	881	930	1.136	1.114	935	1.246	2.695
Monetarno zlato	-18	65	1	77	0	0	0	0	0	0	0	0
Valuta i depoziti	-297	1.382	-2.051	-117	-36	-1.121	2.033	-230	253	238	549	441
Vrijednosni papiri	584	-1.473	2.079	792	766	2.004	-1.102	1.367	860	699	696	2.254
Ostala rezervna aktiva	-11	-8	43	-43	-17	-1	-1	-1	1	-2	1	0
NETO GREŠKE I PROPUSTI	184	88	127	179	113	209	306	281	-12	202	196	526

Napomena:

Platni bilans BiH urađen je u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6) Detaljnija metodološka objašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbbh.ba/ pod statistika.

T22: Platni bilans BiH

- u milionima KM -

	2019. Q1	2019. Q2	2019. Q3	2019. Q4	2020. Q1	2020. Q2	2020. Q3	2020. Q4	2021. Q1	2021. Q2	2021. Q3	2021. Q4
TEKUĆI RAČUN	-401	-254	-3	-327	-250	-332	-398	-306	-99	-338	-123	-242
Roba - saldo	-1.872	-2.082	-1.987	-2.025	-1.602	-1.423	-1.660	-1.606	-1.339	-1.756	-2.014	-2.087
Izvoz robe	2.368	2.694	2.585	2.532	2.389	2.048	2.354	2.633	2.745	3.047	3.254	3.667
Uvoz robe	4.241	4.775	4.572	4.557	3.991	3.471	4.013	4.239	4.084	4.803	5.268	5.754
Usluge - saldo	514	827	878	574	433	341	358	378	370	547	877	792
Izvoz usluga	765	1.145	1.368	861	678	498	623	604	574	796	1.274	1.092
Uvoz usluga	251	319	490	287	245	157	265	227	204	248	397	300
Primarni dohodak - saldo	14	-133	-26	29	3	-156	-82	-61	-37	-191	-89	-34
Potražuje	283	259	269	321	242	171	172	198	229	241	260	241
Duguje	269	392	295	292	239	327	254	259	266	432	349	275
Sekundarni dohodak - saldo	943	1.133	1.132	1.094	916	906	986	984	906	1.061	1.103	1.087
Potražuje	1.035	1.232	1.239	1.210	1.016	1.002	1.104	1.102	1.016	1.175	1.206	1.217
Duguje	91	99	106	116	100	96	118	119	110	113	103	130
KAPITALNI RAČUN	95	98	98	96	67	65	87	98	57	64	85	79
Potražuje	95	99	99	97	69	67	89	100	57	64	85	79
Duguje	1	1	1	1	2	2	2	2	0	0	0	0
FINANSIJSKI RAČUN	-417	-239	148	112	-310	-326	-120	-18	-168	-71	196	52
Direktne investicije	-270	-406	-89	222	-233	-215	-168	35	-326	-402	-266	198
Neto finansijska aktiva	-1	24	-24	218	17	6	6	103	27	22	37	-12
Neto finansijska pasiva	269	429	65	-4	250	221	175	67	353	424	303	-210
Portfolio investicije	64	111	14	29	-55	30	-3	39	67	-232	223	53
Neto finansijska aktiva	65	94	15	9	-48	14	-1	17	67	42	183	32
Neto finansijska pasiva	1	-17	1	-20	7	-16	2	-22	-0	274	-40	-20
Finansijski derivativi	-0	0	-1	-0	-0	0	-1	1	0	1	-0	0
Neto finansijska aktiva	-1	-1	-10	-1	-4	-1	-2	-0	-1	-1	-0	-1
Neto finansijska pasiva	-0	-1	-9	-0	-4	-1	-1	-1	-1	-1	-0	-1
Ostale investicije	15	-437	-158	-424	123	-657	-272	-643	215	-26	-1.020	-1.171
Neto finansijska aktiva	92	-125	49	-28	146	-63	-78	-182	344	176	-157	-422
Valuta i depoziti	76	-113	110	-101	137	-83	-83	-199	343	151	-162	-454
Zajmovi	-6	-42	-93	51	16	4	-22	-11	-7	-11	-25	-1
Osiguranje i penzije	1	10	7	3	4	11	10	2	7	10	10	9
Trgovinski krediti i avansi	20	18	16	19	16	14	14	16	19	19	20	23
Ostala finansijska aktiva	0	1	10	-1	-26	-9	2	9	-17	7	-1	1
Neto finansijska pasiva	77	312	208	395	24	594	194	460	130	201	863	748
Valuta i depoziti	-238	182	-46	177	-243	-365	-209	6	-207	-104	-74	99
Zajmovi	166	-111	167	102	112	827	272	278	183	128	141	438
Osiguranje i penzije	-4	-2	-1	-2	-2	-2	-1	-1	-0	-1	-2	1
Trgovinski krediti i avansi	146	163	156	154	145	130	147	160	153	181	197	219
Ostala finansijska pasiva (uključujući i SDR)	8	80	-68	-35	11	4	-16	17	2	-2	600	-9
Rezervna aktiva	-225	492	382	286	-145	516	325	550	-123	588	1.258	972
Monetarno zlato	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valuta i depoziti	-229	283	44	140	75	-95	256	312	-668	54	701	354
Vrijednosni papiri	6	209	338	145	-223	611	71	237	545	530	557	621
Ostala rezervna aktiva	-2	0	-0	0	3	0	-3	0	-0	3	0	-3
NETO GREŠKE I PROPUSTI	-110	-83	52	343	-127	-59	192	190	-125	202	234	215

Napomena:

Platni bilans BiH urađen je u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6)
 Detaljnija metodološka objašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbbh.ba/ pod statistika.

T23: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)												- u milionima KM -
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
NETO POZICIJA	-13.629	-14.738	-15.178	-15.101	-15.509	-15.692	-15.282	-14.545	-14.100	-12.932	-11.842	-11.717
AKTIVA	12.245	11.964	12.321	13.466	13.983	14.597	15.816	17.045	19.326	21.159	22.469	25.122
Direktne investicije	452	441	560	695	708	878	933	1.157	1.268	1.381	1.513	1.394
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	257	275	297	291	299	362	370	427	468	602	714	785
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	195	167	263	404	410	516	562	730	799	779	799	608
Portfolio investicije	450	439	466	532	569	582	674	764	1.018	1.204	1.185	1.508
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	16	20	23	23	31	33	39	44	41	39	38	88
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	434	419	444	509	538	550	635	720	977	1.165	1.147	1.421
Finansijski derivativi	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0
Ostale investicije	4.886	4.660	4.786	5.171	4.880	4.530	4.677	4.509	5.415	5.975	5.902	5.870
Ostali vlasnički kapital	31	32	29	47	48	52	48	52	54	64	72	66
Valuta i Depoziti	3.360	3.151	2.985	3.288	2.982	2.870	3.127	3.191	3.952	4.350	4.297	4.259
Zajmovi	174	71	329	334	311	232	158	176	249	209	196	374
Osiguranje, penzije i ostali standardizovani sistemi osiguranja	39	48	61	58	110	88	87	92	89	94	105	99
Trgovinski krediti i avansi	1.077	1.156	1.177	1.181	1.201	1.026	990	943	1.021	1.199	1.195	1.036
Ostala potraživanja/obaveze	205	201	205	263	228	262	267	55	49	60	36	36
Rezervna aktiva	6.458	6.424	6.509	7.068	7.826	8.606	9.531	10.614	11.626	12.598	13.869	16.349
Valuta i depoziti	3.003	4.386	2.335	2.218	2.182	1.132	3.165	2.935	3.188	3.426	3.975	4.416
Vrijednosni papiri	3.285	1.792	3.877	4.592	5.384	7.288	6.158	7.474	8.225	8.917	9.601	11.630
Ostala rezervna aktiva	169	246	297	258	260	186	208	205	212	254	292	304
PASIVA	25.874	26.702	27.499	28.567	29.492	30.290	31.098	31.590	33.426	34.091	34.311	36.839
Direktne investicije	9.963	10.884	11.324	12.231	12.253	13.063	13.382	14.166	14.957	15.417	15.494	16.569
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	7.473	7.886	8.006	8.872	8.449	9.516	9.698	10.517	11.364	11.659	12.117	14.227
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	2.490	2.998	3.318	3.360	3.803	3.547	3.684	3.649	3.592	3.758	3.377	2.342
Portfolio investicije	787	727	703	544	474	349	299	240	246	206	180	364
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	87	85	123	127	118	56	79	93	98	99	111	108
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	700	642	580	417	355	293	220	147	148	107	69	255
Finansijski derivativi	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	2	0
Ostale investicije	15.123	15.091	15.472	15.792	16.766	16.878	17.416	17.184	18.223	18.467	18.635	19.906
Ostali vlasnički kapital	57	49	66	42	50	47	26	29	36	47	52	70
Valuta i Depoziti	2.619	2.136	2.053	1.934	1.653	1.595	1.489	1.554	2.751	2.825	2.015	1.730
Zajmovi	10.044	10.372	10.758	11.113	12.310	12.632	13.074	12.890	12.494	12.547	13.384	14.303
Osiguranje, penzije i ostali standardizovani sistemi osiguranja	2	15	17	16	17	18	19	22	23	24	27	29
Trgovinski krediti i avansi	1.969	2.093	2.179	2.231	2.284	2.119	2.341	2.243	2.435	2.550	2.684	2.682
Ostale obaveze	68	53	32	105	76	68	65	73	102	84	100	87
Specijalna prava vučenja (Neto stvorene finansijske obaveze)	365	373	367	352	375	401	401	374	382	389	373	1.005

Napomena:

Međunarodna investiciona pozicija (MIP) za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa (BOP) i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6). Kompilacija međunarodne investicione pozicije uključuje i redovnu godišnju reviziju prethodno objavljenih podataka za tri godine unazad, u skladu s najnovijim dostupnim izvorima podacima. Skraćena verzija primijenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBBiH.

T23: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)												- u milionima KM -
	2019. Q1	2019. Q2	2019. Q3	2019. Q4	2020. Q1	2020. Q2	2020. Q3	2020. Q4	2021. Q1	2021. Q2	2021. Q3	2021. Q4
NETO POZICIJA	-14.081	-14.151	-13.372	-12.932	-12.869	-13.174	-12.513	-11.842	-12.049	-12.161	-11.859	-11.717
AKTIVA	19.511	19.921	20.786	21.159	20.921	21.239	21.645	22.469	22.659	23.270	24.471	25.122
Direktne investicije	1.266	1.290	1.266	1.381	1.398	1.404	1.410	1.513	1.368	1.390	1.428	1.394
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	480	527	544	602	607	610	627	714	730	756	773	785
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	786	763	721	779	791	794	783	799	638	634	655	608
Portfolio investicije	1.083	1.178	1.193	1.204	1.156	1.170	1.169	1.185	1.246	1.288	1.472	1.508
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	40	41	44	39	34	36	34	38	41	34	74	88
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	1.043	1.137	1.149	1.165	1.122	1.134	1.135	1.147	1.205	1.255	1.398	1.421
Finansijski derivativi	1	1	1	1	1	0	0	0	2	0	1	0
Ostale investicije	5.687	5.430	5.873	5.975	5.905	5.642	5.721	5.902	6.402	6.411	6.155	5.870
Ostali vlasnički kapital	54	54	54	64	62	64	65	72	73	65	65	66
Valuta i Depoziti	4.185	3.937	4.404	4.350	4.283	4.026	4.123	4.297	4.642	4.720	4.539	4.259
Zajmovi	235	186	114	209	224	228	207	196	390	379	354	374
Osiguranje, penzije i ostali standardizovani sistemi osiguranja	93	89	89	94	102	99	102	105	112	100	99	99
Trgovinski krediti i avansi	1.070	1.113	1.150	1.199	1.199	1.199	1.197	1.195	1.157	1.112	1.061	1.036
Ostala potraživanja/obaveze	50	51	62	60	34	25	27	36	28	34	37	36
Rezervna aktiva	11.474	12.022	12.453	12.598	12.461	13.023	13.345	13.869	13.640	14.180	15.416	16.349
Valuta i depoziti	2.959	3.242	3.286	3.426	3.501	3.407	3.663	3.975	3.307	3.361	4.061	4.416
Vrijednosni papiri	8.298	8.547	8.914	8.917	8.689	9.316	9.380	9.601	10.059	10.534	11.065	11.630
Ostala rezervna aktiva	216	233	254	254	270	301	303	292	274	284	289	304
PASIVA	33.593	34.072	34.159	34.091	33.789	34.413	34.157	34.311	34.708	35.431	36.330	36.839
Direktne investicije	15.198	15.526	15.565	15.417	15.236	15.579	15.492	15.494	15.936	16.355	16.642	16.569
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	11.449	11.749	11.767	11.659	11.714	11.873	11.980	12.117	12.918	14.018	14.285	14.227
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	3.749	3.777	3.797	3.758	3.522	3.706	3.512	3.377	3.018	2.338	2.357	2.342
Portfolio investicije	242	239	226	206	220	199	197	180	177	451	407	364
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	102	98	98	99	107	110	113	111	111	111	111	108
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	140	141	128	107	113	89	84	69	66	340	296	255
Finansijski derivativi	0	1	0	1	1	1	1	2	0	0	0	0
Ostale investicije	18.152	18.306	18.367	18.467	18.332	18.634	18.467	18.635	18.595	18.625	19.281	19.906
Ostali vlasnički kapital	42	40	36	47	49	49	50	52	59	59	59	70
Valuta i Depoziti	2.513	2.695	2.650	2.825	2.583	2.218	2.008	2.015	1.808	1.699	1.631	1.730
Zajmovi	12.611	12.482	12.622	12.547	12.604	13.242	13.275	13.384	13.574	13.742	13.842	14.303
Osiguranje, penzije i ostali standardizovani sistemi osiguranja	23	23	23	24	26	25	26	27	28	29	29	29
Trgovinski krediti i avansi	2.465	2.493	2.523	2.550	2.585	2.614	2.647	2.684	2.652	2.625	2.644	2.682
Ostale obaveze	108	188	120	84	95	100	84	100	95	93	92	87
Specijalna prava vučenje (Neto stvorene finansijske obaveze)	389	384	394	389	392	387	378	373	379	377	984	1.005

Napomena:

Međunarodna investiciona pozicija (MIP) za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa (BOP) i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6). Kompilacija međunarodne investicione pozicije uključuje i redovnu godišnju reviziju prethodno objavljenih podataka za tri godine unazad, u skladu s najnovijim dostupnim izvorima podacima. Skraćena verzija primijenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBBiH.

T24: Servisiranje vanjskog duga							- hiljadama KM -	
Kreditor	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Glavnica	2021. Kamata	Ukupno
Javni kreditori	648.016	909.078	918.240	756.735	704.376	630.617	105.629	736.246
Međunarodne i regijske organizacije	549.724	785.931	773.242	596.376	519.313	460.572	83.068	543.640
Evropska investicijska banka	79.346	88.995	98.079	100.344	118.727	97.608	20.451	118.059
Evropska banka za obnovu i razvoj	112.893	89.765	117.528	118.638	119.313	123.673	14.790	138.464
Svjetska banka - IDA	104.563	142.855	130.584	144.276	162.458	106.310	13.046	119.356
Svjetska banka - IBRD ¹⁾	52.836	52.520	52.785	64.732	70.914	73.214	18.941	92.155
Razvojna banka Vijeća Europe ¹⁾	4.740	5.306	5.390	5.817	8.166	6.676	1.375	8.050
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede	4.113	4.241	4.033	4.157	4.149	4.824	720	5.544
MMF	179.498	390.523	353.116	127.129	8.601	24.797	10.619	35.416
EUROFIMA	0	0	0	0	0	0	0	0
Europska komisija	11.735	11.726	11.726	31.284	26.986	23.470	3.125	26.595
Vlada i vladine agencije	98.293	123.147	144.997	160.359	185.063	170.045	22.561	192.606
Pariski klub ¹⁾	40.906	43.055	46.256	50.203	53.425	52.227	5.076	57.303
Saudijski fond za razvoj	7.818	9.680	9.895	10.380	10.408	8.314	1.911	10.225
Ostala bilateralna ²⁾	49.568	70.411	88.846	99.776	121.230	109.505	15.574	125.078
Privatni kreditori	75.090	74.155	37.079	36.897	36.691	36.377	91	36.468
Londonski klub ¹⁾	75.090	74.155	37.079	36.897	36.691	36.377	91	36.468
Ukupno	723.106	983.233	955.319	793.632	741.067	666.994	105.720	772.714

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

1)Dug nastao prije 1992.

2)Ostala bilateralna sadrži sljedeće kreditore: Fortis banka, Vlada Japana, OPEC, KFW, Vlada Španije, Izvoz-Uvoz Banka Koreje (EximBank), Austrijska banka, Belgija, Banka za rad i privredu (BAWAG), Raiffaisen banka.

T25: Ukupan dug sektora generalne vlade (Mastriški dug)

- na kraju perioda, u milionima KM -

UKUPAN DUG OPĆE VLADE BiH (Mastriški dug)						
Godina	Dužnički vrijednosni papiri	Kredit	Ukupno	od toga: Vanjski dug		
				Javni kreditori (međunarodne finansijske institucije i strane vlade)	Privatni kreditori	Ukupno vanjski dug
1	2	3	4=2+3	5	6	7=5+6
2010.	1.520,7	6.137,0	7.657,6	5.601,2	689,9	6.291,0
2011.	1.857,0	6.748,0	8.605,0	6.014,6	648,5	6.663,1
2012.	2.017,8	7.558,9	9.576,6	6.598,6	613,2	7.211,8
2013.	2.020,9	8.048,6	10.069,5	6.995,1	567,9	7.563,0
2014.	2.192,2	9.188,8	11.381,0	7.928,6	513,7	8.442,3
2015.	2.418,4	9.563,7	11.982,1	8.238,5	454,1	8.692,6
2016.	2.478,2	9.616,6	12.094,8	8.504,4	368,1	8.872,5
2017.	2.358,8	8.967,0	11.325,8	7.870,1	276,9	8.147,0
2018.	2.332,5	9.092,1	11.424,6	7.935,6	262,6	8.198,1
2019.	2.430,3	9.130,8	11.561,2	7.933,6	206,5	8.140,1
2020.*	2.722,6	9.818,4	12.541,0	8.574,8	151,2	8.726,0
2021.**	2.973,1	10.273,6	13.246,6	9.348,4	322,1	9.348,4

Izvor:

Izvještaj o stanju vanjskog duga Ministarstva finansija i trezora BiH, Baza podataka o HOV i kreditima CBBiH – Statistika vladinih finansija i finansijskih računa i Monetarna i finansijska statistika.

Napomena:

Statistička definicija duga je kao što je definisano u Maastrichtskom sporazumu. Podaci se objavljuju na nekonsolidovanoj osnovi u skladu sa zahtjevima Eurostata.

*Podaci za 2020 su revidirani

**Podaci za 2021 privremeni

T26: Devizne rezerve CBBiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Bruto devizne rezerve							Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH
		Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	9=3+...+8			
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11
2010.	12.	66,9	0,0	102,2	3.000,8	2,7	3.285,1	6.457,7	6.456,3	5.969,6	486,8
2011.	12.	151,3	1,1	93,6	4.385,6	0,0	1.792,0	6.423,6	6.422,5	5.915,1	507,4
2012.	12.	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,4	6.508,6	6.507,4	5.987,0	520,4
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	6.659,2	408,1
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	7.293,1	531,4
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6
2017.	12.	203,9	1,5	236,4	2.698,6	0,0	7.416,1	10.556,6	10.555,0	9.977,1	577,8
2018.	12.	210,0	2,2	274,1	2.911,4	0,0	8.225,4	11.623,2	11.621,4	10.983,3	638,1
2019.	12.	254,1	0,2	322,6	3.102,8	0,0	8.917,4	12.597,1	12.595,4	11.824,2	771,2
2020.	12.	291,6	0,9	142,2	3.832,1	0,0	9.601,3	13.868,0	13.866,3	12.970,6	895,7
2021.	12.	302,0	1,9	469,6	3.945,1	0,0	11.629,6	16.348,1	16.345,8	15.573,0	772,8
2021.	01.	285,6	3,4	143,7	3.534,3	0,0	9.795,2	13.762,3	13.760,6	12.886,0	874,5
	02.	269,6	0,8	143,5	3.104,1	0,0	10.154,9	13.673,0	13.671,2	12.875,3	795,9
	03.	273,3	0,9	143,1	3.162,9	0,0	10.058,9	13.639,0	13.636,9	12.825,4	811,5
	04.	276,3	3,6	143,1	3.087,2	0,0	10.523,4	14.033,6	14.031,7	13.242,6	789,1
	05.	292,8	1,2	436,4	2.752,6	0,0	10.575,9	14.059,0	14.057,2	13.260,1	797,1
	06.	280,3	4,2	436,4	2.925,2	0,0	10.534,5	14.180,6	14.178,7	13.390,5	788,2
	07.	286,9	6,8	437,7	3.611,3	0,0	10.245,0	14.587,6	14.585,6	13.739,3	846,3
	08.	288,4	4,3	442,5	3.768,3	0,0	10.995,3	15.498,7	15.496,9	14.672,6	824,3
	09.	284,8	4,4	443,6	3.617,1	0,0	11.065,2	15.415,1	15.412,9	14.627,9	785,0
	10.	289,5	4,4	443,5	4.016,9	0,0	11.293,1	16.047,5	16.045,7	15.302,2	743,5
	11.	293,8	1,9	443,5	4.006,7	0,0	11.375,0	16.121,0	16.119,1	15.313,1	806,0
	12.	302,0	1,9	469,6	3.945,1	0,0	11.629,6	16.348,1	16.345,8	15.573,0	772,8

Napomena:

Bruto devizne rezerve čine stanja bilansnih pozicija kratkoročne strane aktive CBBiH (zlato, raspolaganje CBBiH SDR, devize u trezoru CBBiH, prenosivi depoziti u stranoj valuti kod nerezidentnih banaka i ostalo) i investiranja u vrijednosne papire od jula 2006. godine po odluci Investicionog komiteta CBBiH. Neto devizne rezerve predstavljaju razliku između bruto deviznih rezervi i obaveza prema nerezidentima. Monetarnu pasivu CBBiH čine novac izvan monetarnih vlasti i depoziti rezidenata kod monetarnih vlasti. Neto strana aktiva CBBiH predstavlja razliku između neto deviznih rezervi i monetarne pasive CBBiH.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine

T27: BiH - izvoz po zemljama destinacije											- u hiljadama KM -
Godina	Mjesec	Njemačka	Hrvatska	Italija	Srbija	Slovenija	Austrija	Turska	Crna Gora	Ostale zemlje	Ukupno
2010.		1.085.936	1.070.626	862.022	894.775	611.744	470.584	81.662	310.180	1.789.638	7.095.505
2011.		1.215.957	1.204.440	963.546	1.001.879	706.818	619.042	150.054	300.430	2.210.001	8.222.112
2012.		1.210.103	1.165.019	939.241	710.002	653.304	654.764	182.874	249.230	2.276.299	7.857.962
2013.		1.310.844	1.194.637	1.003.294	766.745	686.503	687.565	174.625	270.745	2.459.942	8.380.275
2014.		1.317.490	955.047	1.195.438	800.690	697.785	755.827	234.392	293.818	2.665.647	8.681.742
2015.		1.412.906	925.166	1.214.930	770.695	748.870	743.062	354.630	262.844	2.908.721	8.987.194
2016.		1.479.411	985.360	1.131.096	822.846	807.200	730.590	401.047	240.751	3.220.854	9.418.109
2017.		1.595.704	1.284.200	1.209.035	1.093.685	973.397	899.235	431.094	352.507	3.647.618	11.055.383
2018.		1.741.537	1.464.002	1.352.791	1.251.474	1.057.052	1.020.991	323.223	402.113	3.287.069	11.900.251
2019.		1.675.709	1.399.922	1.300.534	1.308.885	1.006.226	1.089.881	292.554	407.303	3.011.551	11.492.564
2020.		1.630.844	1.362.907	1.015.184	1.152.068	954.078	1.005.509	314.249	293.645	2.792.675	10.521.159
2021.		2.137.576	1.864.306	1.608.291	1.722.477	1.219.184	1.284.935	358.064	394.449	3.684.248	14.273.529
2021.	01.	140.917	121.190	85.774	88.353	80.900	82.549	25.916	22.593	236.551	884.744
	02.	152.949	154.272	94.448	105.780	94.088	89.389	27.910	36.378	272.900	1.028.113
	03.	165.770	167.940	114.340	121.688	106.254	106.299	42.903	42.175	288.217	1.155.586
	04.	173.329	151.605	118.824	132.828	101.227	106.741	22.748	31.588	275.080	1.113.969
	05.	156.116	149.688	117.632	108.287	99.057	103.419	19.023	27.660	274.080	1.054.963
	06.	179.630	164.172	149.028	138.910	105.851	115.617	22.585	30.191	351.145	1.257.129
	07.	178.431	155.257	153.938	134.807	103.758	103.739	22.612	31.966	292.467	1.176.977
	08.	174.848	141.638	104.545	142.054	85.884	109.272	26.094	30.821	267.852	1.083.008
	09.	200.287	159.917	157.651	156.017	104.978	121.471	30.195	31.779	371.999	1.334.295
	10.	205.442	151.776	168.390	187.445	106.620	121.207	40.100	34.205	337.752	1.352.938
	11.	227.414	174.715	183.476	195.138	116.168	129.598	36.838	35.220	355.566	1.454.134
	12.	182.442	172.136	160.244	211.170	114.398	95.634	41.141	39.872	360.638	1.377.675

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće izvoza iz te zemlje u ukupnom izvozu BiH u trogodišnjem periodu (2016, 2017, 2018.g).

U skladu s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju Ostale zemlje.

T28: BiH - uvoz po zemljama porijekla												- u hiljadama KM -
Godina	Mjesec	Njemačka	Italija	Srbija	Hrvatska	Kina	Slovenija	Ruska Federacija	Turska	Austrija	Ostale zemlje	Ukupno
2010.		1.424.980	1.210.391	1.429.477	2.058.946	655.539	808.852	1.189.105	379.083	489.083	3.447.593	13.616.238
2011.		1.648.403	1.381.687	1.465.645	2.226.507	774.881	828.564	1.635.091	450.110	491.679	4.067.045	15.525.428
2012.		1.725.796	1.429.362	1.431.534	2.202.545	816.377	803.360	1.493.885	449.381	504.094	4.044.863	15.252.942
2013.		1.734.842	1.482.256	1.485.608	1.956.353	914.082	754.344	1.505.995	493.202	519.291	3.990.634	15.169.793
2014.		1.869.564	1.653.565	1.629.521	1.851.693	1.359.548	763.235	1.292.467	582.203	532.109	4.338.562	16.199.278
2015.		1.914.225	1.758.289	1.728.490	1.673.161	1.091.670	773.559	910.072	644.698	560.924	4.588.564	15.851.692
2016.		1.998.877	1.899.582	1.828.142	1.617.713	1.091.966	831.403	729.427	687.349	556.399	4.874.484	16.161.014
2017.		2.103.758	2.062.127	2.029.997	1.828.432	1.186.073	912.704	907.315	766.728	618.743	5.499.863	18.185.642
2018.		2.297.072	2.170.785	2.070.768	1.915.158	1.339.232	917.011	892.371	874.490	672.990	6.124.091	19.273.968
2019.		2.337.802	2.333.081	2.150.219	2.020.597	1.449.423	906.606	451.193	964.624	721.547	6.163.492	19.498.584
2020.		2.074.858	1.949.017	1.895.718	1.523.371	1.355.872	840.875	359.084	896.725	682.570	5.308.196	16.886.285
2021.		2.566.643	2.600.538	2.427.344	1.922.537	1.702.427	984.015	629.494	1.269.716	823.775	6.670.410	21.596.900
2021.	01.	150.332	139.673	118.508	102.800	99.431	64.988	30.646	61.485	47.970	350.766	1.166.600
	02.	189.155	175.037	162.352	119.059	112.694	70.575	32.087	80.535	62.130	457.979	1.461.602
	03.	225.180	209.920	190.812	145.716	142.709	83.159	42.474	102.445	70.417	561.958	1.774.790
	04.	209.043	211.936	201.781	149.537	115.053	85.675	34.570	100.033	73.160	517.794	1.698.582
	05.	215.641	213.004	182.238	143.520	123.025	79.048	60.874	94.347	62.059	512.489	1.686.245
	06.	216.281	227.663	206.961	161.543	125.836	85.860	87.286	109.622	71.480	533.340	1.825.872
	07.	225.415	258.248	217.601	190.704	178.666	86.318	67.097	101.607	68.520	526.824	1.920.999
	08.	207.720	172.275	220.158	177.976	147.861	70.094	62.929	121.037	58.263	518.794	1.757.107
	09.	223.252	240.767	242.672	201.914	152.088	97.450	71.710	119.392	75.616	594.633	2.019.493
	10.	240.091	254.969	228.883	182.866	157.355	86.327	30.493	120.546	74.281	650.020	2.025.831
	11.	228.090	254.037	218.177	169.112	164.277	85.584	45.677	124.861	81.211	734.148	2.105.174
	12.	236.443	243.009	237.201	177.789	183.433	88.938	63.652	133.805	78.668	711.666	2.154.605

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće uvoza iz te zemlje u ukupnom uvozu BiH u trogodišnjem periodu (2016, 2017, 2018 .godine). U skladu s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju Ostale zemlje.

T 29: Struktura izvoza i uvoza robe po proizvodima

- u milionima KM -

Grupa proizvoda	Izvoz robe					Uvoz robe				
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno	11.055,4	11.900,3	11.492,6	10.521,2	14.273,5	18.185,6	19.274,0	19.498,6	16.886,3	21.596,9
Životinje i proizvodi životinjskog porijekla	173,0	170,7	149,6	166,0	158,1	509,7	544,5	587,1	528,8	627,0
Proizvodi biljnog porijekla	302,4	224,4	218,9	254,6	281,5	816,0	757,8	762,2	768,1	829,6
Masti i ulja životinjskog porijekla i biljnog porijekla	170,2	113,9	124,0	108,3	89,2	262,5	207,3	185,9	148,5	165,3
Prehrambene prerađevine	363,5	319,3	307,0	328,0	385,2	1.536,8	1.576,2	1.658,4	1.603,9	1.788,3
Proizvodi mineralnog porijekla	1.051,1	1.299,6	1.070,1	876,1	1.412,2	2.749,0	2.979,4	2.882,3	1.747,2	2.716,0
Proizvodi hemijske industrije ili srodnih industrija	958,3	991,9	936,5	783,0	981,8	1.680,9	1.786,5	1.752,5	1.681,8	1.916,4
Plastične mase, guma i kaučuk	359,1	415,2	499,9	521,3	661,5	1.179,0	1.254,9	1.311,9	1.237,9	1.622,5
Koža i krzno	197,8	191,7	143,9	91,6	109,3	488,9	448,9	377,4	285,9	307,4
Drvo i proizvodi od drveta	783,8	801,7	756,3	718,3	976,0	258,1	291,3	315,8	285,4	382,9
Celuloza, papir i karton i njihovi proizvodi	279,1	324,7	281,4	291,5	392,1	409,6	454,3	452,0	411,4	480,8
Tekstil i tekstilni proizvodi	565,8	627,2	636,5	600,3	663,9	1.192,6	1.232,5	1.236,2	1.124,7	1.359,6
Obuća, šeširi, kape i slični proizvodi	707,6	757,0	765,9	650,8	735,4	336,7	343,0	370,7	301,9	334,6
Proizvodi od kamena, gipsa, cementa i sličnih materijala, keramički proizvodi, staklo i stakleni proizvodi	81,4	89,8	144,2	118,4	162,3	352,5	383,4	397,7	355,6	432,2
Biseri, plemeniti metali i njihovi proizvodi, drago i poludrago kamenje	11,4	12,2	21,5	35,4	50,9	17,2	18,4	30,9	35,3	51,5
Bazni metali i proizvodi od baznih metala	1.975,8	2.289,4	2.100,1	1.740,0	3.095,8	1.955,0	2.203,2	2.152,7	1.997,8	3.314,5
Mašine, aparati, mehanički i električni uređaji	1.290,1	1.437,1	1.590,2	1.582,7	2.042,6	2.526,1	2.664,2	2.758,6	2.516,6	2.975,0
Transportna sredstva i njihovi dijelovi i pribor	334,6	370,8	381,3	332,5	393,2	1.258,6	1.354,6	1.468,1	1.088,8	1.419,4
Satovi, mjerni, muzički i medicinski instrumenti	29,9	31,7	34,8	32,7	54,1	222,9	290,6	285,9	317,5	315,6
Oružje i municija; njihovi dijelovi i pribor	193,9	205,1	212,8	162,2	235,1	14,1	12,4	14,6	11,0	14,1
Razni proizvodi	1.226,7	1.227,1	1.114,8	1.127,4	1.392,7	419,1	469,8	495,0	436,1	537,4
Umjetnička djela, kolekcionarski predmeti i antikviteti	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3	0,3	0,5	0,4	0,4	0,6
Nerazvrstano	0,0	0,0	3,0	0,1	0,3	0,0	0,0	2,1	1,7	6,3

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Podaci su klasifikovani prema Harmonizovanom sistemu kodova Svjetske trgovinske organizacije.

T30: Pregled prosječnih srednjih kurseva KM

Godina	Mjesec	EMU	Hrvatska	Češka R.	Mađarska	Japan	Švicarska	Turska	V. Britanija	SAD	Kina	Srbija
		EUR	HRK	CZK	HUF	JPY	CHF	TRY	GBP	USD	CNY	RSD
		1	100	1	100	100	1	1	1	1	1	100
2010.		1,955830	26,836049	0,077335	0,710646	1,684634	1,417637	0,979613	2,280434	1,476950	...	1,903300
2011.		1,955830	26,296474	0,079574	0,702511	1,765578	1,589068	0,840993	2,253721	1,406117	...	1,918824
2012.		1,955830	26,003868	0,077784	0,676389	1,909803	1,622699	0,845478	2,412276	1,522668	...	1,732491
2013.		1,955830	25,806786	0,075328	0,658705	1,512911	1,589326	0,775940	2,304432	1,473557	0,239647	1,729721
2014.		1,955830	25,619449	0,071033	0,633710	1,393940	1,610337	0,673375	2,426325	1,474019	0,239264	1,668863
2015.		1,955830	25,688577	0,071687	0,631327	1,456462	1,832914	0,650180	2,694477	1,762605	0,280568	1,619915
2016.		1,955830	25,960428	0,072346	0,627987	1,628845	1,794449	0,586378	2,396405	1,768011	0,266189	1,588875
2017.		1,955830	26,205454	0,074317	0,632480	1,546889	1,761597	0,476205	2,232882	1,735482	0,256628	1,611317
2018.		1,955830	26,365492	0,076267	0,613697	1,500585	1,693763	0,351884	2,210985	1,657498	0,250633	1,653621
2019.		1,955830	26,365089	0,076197	0,601572	1,603053	1,758109	0,307940	2,230125	1,747204	0,252963	1,659447
2020.		1,955830	25,946780	0,074002	0,557563	1,607387	1,827419	0,247515	2,201320	1,716607	0,248658	1,663431
2021.		1,955830	25,977234	0,076253	0,545671	1,506596	1,808910	0,191301	2,274685	1,653851	0,256382	1,663495
2021.	01.	1,955830	25,860293	0,074783	0,543679	1,547698	1,811942	0,216896	2,189223	1,605321	0,247836	1,663381
	02.	1,955830	25,828452	0,075585	0,545964	1,534443	1,802131	0,227968	2,240480	1,617026	0,250376	1,663453
	03.	1,955830	25,807145	0,074718	0,534903	1,511516	1,767484	0,215645	2,276209	1,642472	0,252371	1,663448
	04.	1,955830	25,837868	0,075368	0,541921	1,500761	1,771536	0,200424	2,265246	1,638732	0,251045	1,663521
	05.	1,955830	25,991241	0,076443	0,552314	1,476770	1,783366	0,192415	2,266545	1,611833	0,250499	1,663401
	06.	1,955830	26,083169	0,076847	0,559142	1,474470	1,788098	0,188464	2,278064	1,623108	0,252756	1,663543
	07.	1,955830	26,069053	0,076299	0,548068	1,499408	1,800314	0,192412	2,284118	1,654497	0,255549	1,663646
	08.	1,955830	26,090051	0,076781	0,555186	1,512495	1,817375	0,195738	2,293624	1,661455	0,256506	1,663582
	09.	1,955830	26,099791	0,077054	0,555832	1,507593	1,801041	0,194573	2,283824	1,659285	0,257009	1,663582
	10.	1,955830	26,032323	0,076731	0,542308	1,491938	1,825402	0,183565	2,307456	1,685804	0,262408	1,663592
	11.	1,955830	26,011782	0,077009	0,536519	1,503071	1,858347	0,162759	2,306693	1,713630	0,268153	1,663390
	12.	1,955830	26,005238	0,077396	0,532589	1,520377	1,878689	0,127688	2,302557	1,730111	0,271599	1,663393

T31: Vladine finansije BiH - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

		Institucije BiH	Federacija Bosne i Hercegovine	Republika Srpska	Distrikt Brčko	Konsolidovani prihodi	Institucije BiH	Federacija Bosne i Hercegovine	Republika Srpska	Distrikt Brčko	Konsolidovani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/ deficit
2010.		1.009,8	6.474,1	3.234,6	235,7	10.862,6	996,5	6.324,5	3.410,6	200,4	10.840,3	634,2	-611,9
2011.		968,6	6.571,2	3.685,6	237,4	11.357,1	983,6	6.449,7	3.372,1	209,1	10.908,7	771,1	-322,7
2012.		1.045,6	6.642,8	3.652,6	246,1	11.459,5	952,9	6.595,9	3.534,1	215,5	11.170,8	815,7	-526,9
2013.		1.069,8	6.608,6	3.604,4	232,6	11.406,5	939,0	6.474,5	3.415,1	219,2	10.938,8	1.046,8	-579,2
2014.		1.109,8	6.972,1	3.769,8	223,7	11.961,7	940,3	6.652,2	3.652,3	219,0	11.350,1	1.166,8	-555,3
2015.		1.088,4	7.196,5	3.931,3	232,0	12.335,1	935,9	6.843,5	3.700,6	220,1	11.587,0	559,1	188,9
2016.		1.062,9	7.645,4	3.937,0	248,5	12.767,3	949,3	7.013,5	3.636,9	198,6	11.672,0	724,5	370,8
2017.		1.049,4	8.150,9	4.141,8	263,7	13.479,2	967,0	7.164,3	3.696,0	212,8	11.913,4	759,7	806,0
2018.		1.045,0	8.833,6	4.364,6	280,9	14.389,6	996,0	7.660,0	3.983,4	233,7	12.738,6	914,6	736,5
2019.		1.051,4	9.217,5	4.584,0	288,8	15.018,1	985,5	8.120,3	4.097,6	254,6	13.334,3	1.006,6	677,2
2020.		1.070,6	8.614,0	4.652,1	268,3	14.430,7	1.028,6	8.583,1	4.749,6	287,9	14.474,8	1.765,1	-1.809,2
2016.	Q1	242,5	1.498,3	706,4	54,9	2.478,4	226,3	1.430,0	687,6	43,1	2.363,4	24,0	91,0
	Q2	288,3	1.622,2	813,1	57,9	2.745,9	230,2	1.521,8	747,5	43,6	2.507,4	51,7	186,7
	Q3	256,6	1.761,1	812,0	62,4	2.867,4	227,9	1.494,9	776,2	41,0	2.515,2	105,3	246,9
	Q4	275,6	1.791,9	897,5	65,6	2.990,8	265,0	1.818,6	882,6	67,9	2.994,2	166,0	-169,4
2017.	Q1	251,8	1.621,7	747,1	51,7	2.646,9	223,9	1.457,0	688,7	31,9	2.376,1	30,0	240,9
	Q2	273,3	1.792,9	827,2	61,1	2.920,7	231,1	1.556,0	747,9	44,0	2.545,1	70,1	305,4
	Q3	252,0	1.931,1	940,7	64,5	3.162,1	238,7	1.587,4	767,1	56,3	2.623,1	31,6	507,3
	Q4	272,3	1.851,2	887,8	76,2	3.050,0	273,3	1.863,6	906,1	77,0	3.082,6	204,3	-236,8
2018.	Q1	277,7	1.762,1	816,9	57,0	2.882,0	231,4	1.499,4	728,4	34,3	2.462,0	30,9	389,0
	Q2	242,8	1.914,5	884,1	61,4	3.075,2	231,7	1.683,3	784,4	51,8	2.723,4	66,5	285,3
	Q3	400,3	1.951,9	861,7	69,0	3.250,5	243,9	1.651,7	835,0	56,0	2.754,4	91,2	404,9
	Q4	124,1	2.138,2	960,8	75,4	3.259,2	289,0	2.104,9	983,4	78,9	3.416,8	237,9	-395,5
2019.	Q1	238,9	1.899,1	845,3	60,2	3.013,8	225,9	1.600,5	806,8	42,5	2.646,0	26,0	341,9
	Q2	261,7	1.990,1	902,3	67,3	3.187,1	239,2	1.770,8	789,9	63,1	2.828,7	71,9	286,5
	Q3	270,0	2.079,8	924,2	71,6	3.309,8	253,8	1.800,7	823,5	54,3	2.896,5	78,9	334,4
	Q4	280,8	2.080,5	1.015,2	72,2	3.412,9	266,6	2.177,5	972,4	81,1	3.461,9	210,4	-259,4
2020.	Q1	286,0	1.906,0	862,8	59,7	3.081,9	235,6	1.695,3	877,3	42,7	2.818,4	40,6	222,9
	Q2	235,6	1.674,2	887,0	53,6	2.815,4	232,8	1.834,2	1.090,5	62,6	3.185,2	102,1	-471,9
	Q3	266,9	1.963,7	970,8	67,0	3.236,3	231,7	2.024,8	933,7	69,8	3.227,7	96,5	-88,0
	Q4	282,1	2.027,8	1.067,1	71,3	3.418,9	328,5	2.249,0	1.117,7	93,8	3.759,7	231,1	-571,9
2021.	Q1	277,6	1.906,5	976,0	61,7	3.191,6	240,3	1.727,9	929,8	47,9	2.915,8	60,1	215,7
	Q2	275,1	2.094,2	976,5	69,9	3.390,8	235,1	1.919,4	1.022,4	59,7	3.211,7	93,3	85,8
	Q3	262,8	2.146,5	1.273,1	74,1	3.728,3	256,3	1.953,5	963,4	58,9	3.204,0	78,9	445,4

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T32: Vladine finansije BiH - struktura konsolidovanih prihoda i rashoda

- u milionima KM -

		Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi	Konsolidovani prihodi	Kompenzacija zaposlenih	Korištenje robe i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi	Konsolidovani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava
2010.		5.640,2	3.813,0	1.409,4	10.862,6	3.169,8	2.593,1	122,7	476,6	3.770,3	707,8	10.840,3	634,2
2011.		6.032,2	4.036,4	1.288,5	11.357,1	3.336,9	2.088,2	161,4	402,8	4.330,3	589,1	10.908,7	771,1
2012.		6.037,9	4.046,6	1.375,0	11.459,5	3.323,8	2.156,4	200,6	416,1	4.394,4	679,5	11.170,8	815,7
2013.		5.917,2	4.105,2	1.384,1	11.406,5	3.278,1	2.122,7	201,1	383,9	4.423,7	529,3	10.938,8	1.046,8
2014.		6.078,6	4.234,8	1.648,3	11.961,7	3.265,5	2.127,2	238,9	364,9	4.658,0	695,6	11.350,1	1.166,8
2015.		6.439,7	4.329,6	1.565,8	12.335,1	3.294,3	2.138,8	264,3	384,8	4.729,5	775,4	11.587,0	559,1
2016.		6.760,4	4.473,6	1.533,4	12.767,3	3.295,5	2.187,5	252,0	382,8	4.755,0	799,3	11.672,0	724,5
2017.		7.151,1	4.734,2	1.594,0	13.479,2	3.312,6	2.230,7	223,0	444,0	4.758,5	834,7	11.913,4	759,7
2018.		7.688,4	5.041,8	1.659,4	14.389,6	3.422,1	2.534,0	242,5	476,0	5.013,2	1.050,9	12.738,6	914,6
2019.		8.014,1	5.345,7	1.658,4	15.018,1	3.738,1	2.688,3	241,1	507,3	5.223,4	936,1	13.334,3	1.006,6
2020.		7.363,3	5.383,9	1.683,5	14.430,7	3.921,8	2.702,8	255,9	870,1	5.508,0	1.216,3	14.474,8	1.765,1
2016.	Q1	1.290,0	998,7	189,6	2.478,4	711,1	400,5	44,3	30,4	1.097,8	79,3	2.363,4	24,0
	Q2	1.412,5	1.095,5	237,8	2.745,9	706,1	418,8	71,8	66,5	1.135,6	108,6	2.507,4	51,7
	Q3	1.468,4	1.136,0	262,9	2.867,4	702,8	409,8	42,8	65,3	1.163,2	131,3	2.515,2	105,3
	Q4	1.612,0	1.243,2	135,5	2.990,8	732,8	552,0	56,9	160,9	1.220,8	270,8	2.994,2	166,0
2017.	Q1	1.349,6	1.076,7	220,7	2.646,9	707,8	403,5	45,6	35,4	1.114,3	69,5	2.376,1	30,0
	Q2	1.530,4	1.192,4	197,9	2.920,7	703,6	438,4	74,0	85,8	1.133,6	109,6	2.545,1	70,1
	Q3	1.692,0	1.196,0	274,0	3.162,1	720,4	440,3	46,8	109,6	1.134,6	171,4	2.623,1	31,6
	Q4	1.568,6	1.269,1	212,3	3.050,0	726,8	538,0	54,2	146,5	1.224,5	392,7	3.082,6	204,3
2018.	Q1	1.526,1	1.153,2	202,7	2.882,0	719,0	432,2	47,4	42,4	1.136,3	84,9	2.462,0	30,9
	Q2	1.597,5	1.243,8	234,0	3.075,2	742,6	464,6	65,0	108,2	1.198,7	144,2	2.723,4	66,5
	Q3	1.787,5	1.241,5	221,6	3.250,5	730,6	470,6	46,4	103,1	1.224,5	179,2	2.754,4	91,2
	Q4	1.570,5	1.403,3	285,4	3.259,2	766,9	587,9	56,2	148,4	1.295,6	561,8	3.416,8	237,9
2019.	Q1	1.528,5	1.247,2	238,1	3.013,8	787,8	462,1	41,8	40,5	1.202,7	111,1	2.646,0	26,0
	Q2	1.669,1	1.335,2	182,8	3.187,1	806,1	494,9	68,5	81,8	1.254,2	123,2	2.828,7	71,9
	Q3	1.734,1	1.336,0	239,6	3.309,8	805,4	517,7	43,3	112,2	1.252,3	165,5	2.896,5	78,9
	Q4	1.904,0	1.427,3	81,6	3.412,9	850,7	617,2	52,5	189,6	1.349,2	402,7	3.461,9	210,4
2020.	Q1	1.556,2	1.286,5	239,2	3.081,9	817,7	482,1	69,8	60,4	1.274,3	114,1	2.818,4	40,6
	Q2	1.327,2	1.223,4	264,8	2.815,4	861,7	495,5	43,3	157,1	1.277,1	350,5	3.185,2	102,1
	Q3	1.564,3	1.418,6	253,4	3.236,3	850,4	486,3	42,4	262,8	1.357,6	228,3	3.227,7	96,5
	Q4	1.848,8	1.455,5	114,7	3.418,9	872,7	638,3	71,6	299,2	1.419,6	458,2	3.759,7	231,1
2021.	Q1	1.560,9	1.319,3	311,4	3.191,6	851,1	486,3	55,0	47,5	1.318,9	156,9	2.915,8	60,1
	Q2	1.690,2	1.437,0	263,5	3.390,8	866,7	529,2	60,3	142,9	1.376,4	236,2	3.211,7	93,3
	Q3	1.854,4	1.441,1	432,8	3.728,3	865,8	547,5	31,9	123,2	1.405,4	230,2	3.204,0	78,9

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T33: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

		Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidovani prihodi	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidovani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/ deficit
2010.		1.398,7	2.875,2	1.854,8	6.474,1	1.325,5	2.859,8	1.894,5	6.324,5	281,3	-131,7
2011.		1.321,6	2.924,0	1.903,6	6.571,2	1.318,7	2.990,4	1.897,4	6.449,7	338,8	-217,3
2012.		1.416,5	2.986,2	1.830,7	6.642,8	1.378,5	3.031,6	1.936,2	6.595,9	442,5	-395,5
2013.		1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5
2014.		1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8
2015.		1.510,0	3.175,8	1.919,5	7.196,5	1.354,1	3.224,3	1.869,1	6.843,5	221,4	131,6
2016.		1.652,8	3.323,4	2.012,1	7.645,4	1.380,2	3.314,2	1.885,5	7.013,5	248,1	383,7
2017.		1.876,9	3.538,4	2.108,4	8.150,9	1.394,8	3.423,3	1.970,4	7.164,3	353,6	633,1
2018.		2.008,2	3.815,7	2.292,5	8.833,6	1.552,7	3.660,1	2.075,7	7.660,0	426,4	747,2
2019.		1.878,3	4.069,5	2.473,2	9.217,5	1.493,6	3.953,0	2.274,3	8.120,3	564,8	532,5
2020.		3.718,6	1.733,5	2.417,9	8.614,0	4.008,2	1.757,6	2.331,0	8.583,1	821,3	-790,4
2016.	Q1	336,4	763,3	465,1	1.498,3	274,9	811,7	409,9	1.430,0	4,0	64,3
	Q2	392,2	809,2	493,1	1.622,2	337,3	821,0	435,8	1.521,8	10,1	90,3
	Q3	474,2	829,7	531,7	1.761,1	305,9	817,1	446,4	1.494,9	14,4	251,8
	Q4	450,1	907,2	522,2	1.791,9	462,1	850,6	593,5	1.818,6	44,3	-71,1
2017.	Q1	331,3	821,8	501,9	1.621,7	273,6	834,9	412,6	1.457,0	6,2	158,5
	Q2	407,4	891,5	541,7	1.792,9	345,2	841,5	445,9	1.556,0	12,6	224,4
	Q3	439,1	869,8	589,8	1.931,1	341,8	841,6	479,6	1.587,4	11,9	331,9
	Q4	699,1	933,5	475,1	1.851,2	434,1	885,8	632,2	1.863,6	57,3	-69,7
2018.	Q1	414,4	884,7	531,6	1.762,1	273,2	866,2	428,7	1.499,4	6,4	256,2
	Q2	465,1	947,8	589,1	1.914,6	366,7	910,3	493,8	1.683,3	15,8	215,4
	Q3	478,4	933,5	629,2	1.951,8	341,4	902,7	496,9	1.651,7	32,1	268,0
	Q4	650,3	1.029,9	542,6	2.138,2	571,3	961,8	656,3	2.104,9	82,4	-49,1
2019.	Q1	412,7	947,2	612,9	1.899,1	267,8	937,0	469,4	1.600,5	-4,7	303,3
	Q2	459,2	1.017,7	605,2	1.990,1	351,5	986,1	525,1	1.770,8	35,9	183,5
	Q3	491,1	1.010,4	678,4	2.079,8	379,3	987,6	533,9	1.800,7	21,0	258,1
	Q4	515,3	1.072,8	576,8	2.080,5	495,1	1.020,8	745,9	2.177,5	79,4	-176,4
2020.	Q1	895,0	408,3	614,8	1.906,0	809,3	427,7	470,4	1.695,3	7,3	203,4
	Q2	823,9	388,3	482,2	1.674,2	882,4	426,8	545,2	1.834,2	28,6	-188,6
	Q3	971,5	444,0	757,0	1.963,7	1.233,7	431,2	568,7	2.024,8	29,7	-90,8
	Q4	1.028,2	470,7	563,9	2.027,8	1.082,8	454,6	746,6	2.249,0	53,4	-274,6
2021.	Q1	903,2	407,4	604,0	1.906,5	810,6	432,3	493,1	1.727,9	9,9	168,7
	Q2	997,0	458,8	666,8	2.094,2	930,2	436,6	581,0	1.919,4	17,8	157,1
	Q3	1.068,4	442,7	748,8	2.146,5	1.063,0	440,8	563,2	1.953,5	21,2	171,8

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava finansija, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti u FBiH, JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradovi), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T34: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

		Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidovani prihodi	Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidovani Rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2010.		1.422,8	1.488,1	3.234,6	1.676,3	1.552,0	3.410,6	241,8	-417,7
2011.		1.656,4	1.573,7	3.685,6	1.628,8	1.497,8	3.372,1	372,6	-59,1
2012.		1.666,5	1.566,5	3.652,6	1.647,9	1.595,1	3.534,1	307,7	-189,2
2013.		1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0
2014.		1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1
2015.		1.804,1	1.713,5	3.931,3	1.707,5	1.754,9	3.700,6	235,3	-4,6
2016.		2.556,5	744,4	3.937,0	2.415,9	749,7	3.636,9	366,3	-66,3
2017.		2.713,7	780,7	4.141,8	2.422,3	746,2	3.696,0	268,7	177,1
2018.		2.839,4	774,2	4.364,6	2.700,8	720,0	3.983,4	337,4	43,9
2019.		2.963,6	834,5	4.584,0	2.775,6	728,5	4.097,6	376,0	110,3
2020.		3.041,5	907,2	4.652,1	3.395,7	784,0	4.749,6	821,8	-919,2
2016.	Q1	574,5	138,4	706,4	537,3	156,8	687,6	13,3	5,4
	Q2	658,7	165,1	813,1	578,4	179,7	747,5	31,0	34,6
	Q3	633,4	207,3	812,0	604,3	200,5	776,2	70,5	-34,6
	Q4	690,0	228,8	897,5	695,9	208,0	882,6	49,3	-34,4
2017.	Q1	604,2	147,4	747,1	531,5	161,7	688,7	11,0	47,4
	Q2	656,9	183,1	827,2	584,8	175,8	747,9	26,4	52,9
	Q3	747,7	229,5	940,7	604,5	199,1	767,1	21,2	152,4
	Q4	704,9	216,0	887,8	734,3	204,9	906,1	64,1	-82,4
2018.	Q1	665,5	170,8	816,9	585,9	161,9	728,4	8,8	79,7
	Q2	719,3	185,4	884,1	637,6	167,4	784,4	33,4	66,3
	Q3	699,7	182,4	861,7	682,5	172,8	835,0	37,2	-10,5
	Q4	754,9	230,4	960,8	794,8	213,1	983,4	80,0	-102,7
2019.	Q1	677,6	192,4	845,3	666,6	164,9	806,8	26,1	12,4
	Q2	724,1	204,3	902,3	643,5	172,7	789,9	30,6	81,7
	Q3	743,8	210,1	924,2	677,1	176,2	823,5	46,3	54,4
	Q4	818,1	222,2	1.015,2	788,5	209,1	972,4	95,4	-52,6
2020.	Q1	687,2	201,3	862,8	722,0	181,0	877,3	29,2	-43,7
	Q2	716,2	198,0	887,0	957,7	160,0	1.090,5	56,3	-259,8
	Q3	780,2	249,8	970,8	801,3	191,6	933,7	46,4	-9,3
	Q4	857,9	252,4	1.067,1	914,7	246,2	1.117,7	99,3	-149,9
2021.	Q1	792,8	214,2	976,0	771,8	189,0	929,8	35,6	10,6
	Q2	771,2	255,8	976,5	853,6	219,4	1.022,4	52,1	-98,0
	Q3	1.071,1	251,8	1.273,1	788,2	225,1	963,4	44,6	265,2

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: Ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja u RS, JP Putevi RS i JP Autoputevi RS. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradovi), JP Putevi RS i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne strane, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T35: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača

- u milionima KM -

Godina	Austrija	Holandija	Hrvatska	Italija	Njemačka	Rusija	Slovenija	Srbija	Švicarska	Turska	Ostale zemlje	Ukupno
2010.	60,0	47,7	85,1	16,6	34,3	89,1	-22,8	40,5	83,6	46,4	119,2	599,7
2011.	137,6	14,5	32,7	4,7	38,3	140,3	64,5	110,0	-5,9	31,6	130,2	698,6
2012.	133,6	1,6	86,1	28,5	37,7	147,5	-81,1	81,8	8,7	-5,4	161,9	601,1
2013.	8,5	32,7	18,6	22,5	36,9	-82,8	-35,6	104,6	44,0	31,1	226,7	407,1
2014.	171,1	26,0	88,7	24,0	-6,1	195,8	-1,2	33,1	8,9	17,6	253,1	811,1
2015.	5,3	83,3	161,5	66,3	52,3	28,5	21,1	36,8	-33,5	56,1	159,2	636,9
2016.	112,8	57,6	142,5	25,2	2,0	-44,3	34,6	-25,8	11,3	34,6	267,7	618,4
2017.	84,1	-3,3	159,6	46,9	57,7	-6,8	101,1	56,9	30,6	-0,3	327,1	853,6
2018.	90,7	100,9	129,1	23,6	105,1	143,4	42,6	21,1	46,5	7,4	252,9	963,3
2019.	69,4	6,9	-38,1	17,5	50,9	213,0	21,2	41,6	-20,2	-0,7	235,2	596,7
2020.	71,4	-2,7	149,4	37,2	77,5	-12,4	71,3	135,3	-23,1	54,9	119,6	678,2
Jan - Sep 2021.	168,0	-17,7	278,7	35,6	73,6	132,5	132,1	66,7	33,1	6,9	139,3	1.048,7

Napomena:

Direktna strana ulaganja (tokovi i stanja) kompilirana su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje.

T36: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev2 klasifikaciji djelatnosti

- u milionima KM -

Godina	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	Proizvodnja baznih metala	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Telekomunikacije	Finansijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzijskih fondova	Poslovanje nekretninama	Ostale djelatnosti	Ukupno
2011.	32,2	12,5	43,6	12,2	-7,3	-24,0	-5,2	125,3	63,8	10,8	165,4	78,7	190,6	698,6
2012.	-5,9	-0,1	2,6	18,7	3,4	-26,0	7,0	144,8	40,2	6,4	130,2	12,1	267,7	601,1
2013.	-4,0	2,2	-101,1	26,5	13,9	4,0	5,0	-44,4	73,7	46,1	138,5	19,7	226,9	407,1
2014.	0,3	-5,7	180,6	3,0	-25,4	35,5	-59,4	64,1	37,3	6,8	138,4	187,1	248,5	811,1
2.015	45,0	5,2	24,0	58,4	-4,4	-52,9	6,7	84,0	-29,3	57,8	116,8	89,5	236,1	636,9
2016.	16,3	5,6	-52,0	51,9	-17,6	2,0	20,3	148,4	6,4	37,1	161,4	-9,8	248,4	618,4
2017.	20,8	13,5	-26,0	1,2	-8,8	58,8	47,3	59,3	96,1	17,1	203,0	41,9	329,2	853,6
2018.	34,9	9,3	139,0	33,2	15,5	63,7	40,3	121,3	11,9	8,3	140,1	28,4	317,4	963,3
2019.	-14,1	15,0	200,3	26,5	4,4	-2,5	5,9	119,9	17,6	-20,6	153,3	17,2	73,9	596,7
2020.	27,7	-0,9	1,6	37,7	16,1	-23,4	30,7	93,9	42,8	4,6	157,0	41,8	248,7	678,2
Jan - Sep 2021.	49,8	1,4	132,4	n/a	10,9	-79,0	38,5	101,7	166,7	10,1	310,9	-2,4	307,8	1.048,7

Napomena:

Tokove direktnih stranih investicija u BiH prema NACE 1. Rev 1. klasifikacije djelatnosti za period 2004.-2012. godine možete naći na web stranici. Direktnne strane investicije (tokovi i stanja) kompilirane su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj. Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje.

T37: Stanja direktnih ulaganja u BiH klasifikovana po zemlji stranog ulagača

- u milionima KM -

Zemlja	31.12.2018.			31.12.2019.			31.12.2020.		
	Vlasnički udjeli i zadržane zarade	Ostali kapital	Ukupno	Vlasnički udjeli i zadržane zarade	Ostali kapital	Ukupno	Vlasnički udjeli i zadržane zarade	Ostali kapital	Ukupno
Austrija	2.457,9	246,5	2.704,4	2.492,5	248,7	2.741,2	2.546,4	234,3	2.780,6
Belgija	6,1	0,5	6,6	6,5	0,6	7,0	7,8	0,8	8,6
Crna Gora	15,9	3,1	19,0	20,5	2,6	23,1	24,8	2,8	27,6
Češka	25,6	0,3	25,9	24,1	1,3	25,3	25,7	1,3	27,0
Danska	15,6	5,8	21,4	20,9	6,3	27,3	27,4	5,7	33,1
Francuska	8,9	12,8	21,7	8,7	12,8	21,5	20,8	12,8	33,6
Holandija	552,1	323,7	875,8	493,3	338,0	831,3	562,9	227,8	790,7
Hrvatska	2.236,7	164,1	2.400,8	2.372,2	-15,4	2.356,8	2.463,0	-45,7	2.417,3
Irska	-2,5	13,9	11,4	-2,8	14,3	11,5	-3,3	14,4	11,2
Italija	558,2	101,8	660,0	594,0	89,8	683,8	621,1	95,3	716,5
Kanada	-0,3	2,9	2,5	0,2	2,9	3,1	0,1	2,9	3,0
Kipar	123,4	5,9	129,3	139,4	3,5	142,9	147,0	0,8	147,9
Kuvajt	157,7	77,8	235,5	161,7	78,5	240,3	155,7	79,5	235,2
Lihtenštajn	-2,2	1,0	-1,2	-7,0	1,0	-6,0	7,5	1,0	8,5
Litvanija	2,2	0,0	2,2	2,5	0,0	2,5	1,9	0,0	1,9
Luksemburg	169,4	187,9	357,3	168,8	218,0	386,8	108,5	250,7	359,3
Mađarska	28,1	1,7	29,8	32,8	1,5	34,2	35,2	1,7	36,9
Malezija	8,1	24,6	32,6	9,6	26,1	35,7	9,0	29,1	38,1
Norveška	8,3	3,9	12,2	6,3	3,6	9,9	6,7	3,6	10,3
Njemačka	582,8	158,0	740,8	626,3	176,2	802,5	648,7	202,9	851,5
Poljska	25,0	5,9	30,9	31,2	11,0	42,1	33,9	10,0	43,9
Rusija	-569,3	1.273,4	704,1	-550,7	1.364,9	814,2	-454,6	1.054,9	600,2
Saudijska Arabija	200,5	71,7	272,2	215,0	74,7	289,7	202,3	76,3	278,7
Slovačka	1,2	21,0	22,2	1,4	20,9	22,3	5,5	21,1	26,7
Slovenija	987,9	150,7	1.138,6	974,1	152,8	1.127,0	1.061,0	117,2	1.178,2
Srbija	1.849,0	221,0	2.070,0	1.868,2	219,0	2.087,2	1.941,8	248,6	2.190,4
Španija	32,6	0,0	32,6	30,9	0,0	31,0	36,0	0,0	36,0
Švicarska	441,6	53,5	495,1	395,4	78,0	473,4	363,8	69,7	433,5
Švedska	47,4	36,2	83,7	49,0	33,0	82,0	48,5	32,0	80,5
Turska	437,3	-14,0	423,3	450,8	-26,3	424,5	402,5	-27,5	375,0
Ujedinjeni Arapski Emirati	182,6	40,7	223,3	184,3	42,3	226,6	163,0	44,2	207,2
Sjedinjene Američke Države	49,5	15,5	65,0	30,9	11,1	42,0	34,8	17,1	51,9
Velika Britanija	465,2	66,0	531,2	514,0	84,8	598,7	572,2	91,1	663,2
Ostale zemlje	261,7	103,3	364,9	293,9	104,7	398,6	289,1	89,1	378,2
Ukupno	11.364,4	3.381,0	14.745,4	11.658,7	3.381,2	15.039,9	12.116,9	2.965,4	15.082,3

T38: Realni i nominalni efektivni kurs KM

Godina	Mjesec	NEER	REER
2010.		97,65	105,56
2011.		98,34	106,27
2012.		98,51	105,14
2013.		99,82	103,96
2014.		101,10	103,09
2015.		99,98	99,99
2016.		101,19	98,86
2017.		101,90	98,27
2018.		103,59	98,94
2019.		103,67	97,58
2020.		105,41	96,95
2021.		106,59	96,64
2021.	01.	106,63	97,30
	02.	106,24	97,07
	03.	106,47	97,32
	04.	106,76	96,72
	05.	106,81	96,44
	06.	106,64	96,04
	07.	106,50	95,62
	08.	106,29	95,33
	09.	106,32	95,63
	10.	106,36	96,70
	11.	106,66	97,46
	12.	107,44	98,11

Napomena:

Detaljna metodološka objašnjenja za kompilaciju i izračun NEER i REER indeksa su dostupna na web stranici CBBiH.
<http://www.cbbh.ba/content/read/1109?lang=bs>

T39: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

	Gotovina izvan banaka	Povećanje opticaja u odnosu na prethodnu godinu	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Novac u komercijalnim bankama
2010.	2.210.776.535	10,0%	2.497.501.445	286.724.910
2011.	2.366.423.508	7,0%	2.645.055.508	278.632.000
2012.	2.414.305.841	2,0%	2.747.511.841	333.206.000
2013.	2.542.280.088	5,3%	2.909.858.088	367.578.000
2014.	2.813.991.379	10,7%	3.210.508.379	396.517.000
2015.	3.053.556.129	8,5%	3.499.468.129	445.912.000
2016.	3.401.352.492	11,4%	4.066.804.492	665.452.000
2017.	3.647.731.766	7,2%	4.319.359.766	671.628.000
2018.	3.977.239.343	9,0%	4.750.614.343	773.375.000
2019.	4.330.110.823	8,9%	5.199.915.823	869.805.000
2020.	5.043.393.749	16,5%	6.172.456.750	1.129.063.000
2021.	5.533.068.924	9,7%	6.923.817.924	1.390.749.000

Izvor:

Centralna banka Bosne i Hercegovine

SPISAK TABELA:

T01: Glavni ekonomski indikatori
T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)
T03: Indeks industrijske proizvodnje
T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)
T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije
T06: Monetarni agregati
T07: Monetarni pregled
T08: Bilans stanja CBBiH
T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH
T10: Kamatne stope na kredite stanovništvu
T11: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima
T12: Kamatne stope na depozite stanovništva
T13: Kamatne stope na depozite nefinansijskih preduzeća
T14: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka
T15: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka
T16: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka
T17: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka
T18: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka
T19: Kupovina i prodaja KM
T20: Prosječne obavezne rezerve
T21: Transakcije u platnom prometu
T22: Platni bilans Bosne i Hercegovine
T23: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)
T24: Servisiranje vanjskog duga sektora vlade
T25: Ukupan dug opšte vlade (Mastriški dug)
T26: Devizne rezerve CBBiH
T27: BiH izvoz po zemljama destinacije
T28: BiH Uvoz po zemljama porijekla
T29: Struktura izvoza i uvoza robe po proizvodima
T30: Pregled prosječnih srednjih kurseva KM
T31: Vladine finansije BiH - jedinice sektora vlade
T32: Vladine finansije BiH - struktura konsolidiranih prihoda i rashoda
T33: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade
T34: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade
T35: Tokovi direktnih stranih ulaganja u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača
T36: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev2 klasifikaciji djelatnosti
T37: Stanja direktnih ulaganja u BiH klasifikovana po zemlji stranog ulagača
T38: Realni i nominalni efektivni kurs KM
T39: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

PUBLIKACIJE I WEB - SERVISI

Mjesečni ekonomski pregled	Kratka informacija o posljednim trendovima u makroekonomskom okruženju, koja se od maja 2013. godine objavljuje na web-stranici CBBiH. Publikacija je do tada bila interna.
Bilten	Kvartalna publikacija, obuhvata podatke monetarne i finansijske statistike, podatke o platnim transakcijama, podatke realnog sektora i podatke platnog bilansa Bosne i Hercegovine.
Godišnji izvještaj	Publikacija sadrži izvještaj o poslovanju CBBiH u toku godine i finansijski izvještaj, koje CBBiH dostavlja Predsjedništvu BiH i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
Izvještaj o finansijskoj stabilnosti	Godišnja publikacija sadrži ocjenu rizika koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja i trendova u finansijskom sistemu te procjenu otpornosti sistema na identificirane rizike.
Specijalne teme istraživanja	Povremena publikacija koja se objavljuje na web-stranici CBBiH.
Monografija CBBiH	Jubilarna publikacija povodom obilježavanja dvadesete godišnjice CBBiH
WEB-STRANICA www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@CBBiH	Otvorenost i transparentnost djelovanja CBBiH smatra izuzetno važnim za vjerodostojnost, javnu odgovornost i povjerenje koje uživa među stanovništvom i drugim institucijama u BiH i u međunarodnim institucijama. Na osnovi Pravilnika o radu CBBiH, CBBiH ima obavezu da obavještava javnost o svom radu davanjem blagovremenih informacija, objavljivanjem izvještaja, izdavanjem službenih publikacija, održavanjem konferencija za štampu. Web-stranica CBBiH postoji od 1998. Sadrži osnovne podatke o CBBiH, Zakon o CBBiH, prezentira novčanice i kovanice Bosne i Hercegovine te numizmatička izdanja CBBiH; na stranici se također može naći veliki broj publikacija i statističkih podataka (godišnji izvještaji, mjesečni bilansi stanja, kvartalni bilteni, izvještaj o finansijskoj stabilnosti, platni bilans BiH, platni promet...) te spisak svih komercijalnih banaka u BiH. Publikacije i statistički podaci objavljuju se u općeprihvaćenim formatima DOC, XLS i PDF. Na stranici se također objavljuje kursna lista, koja se mijenja jednom dnevno te ostale relevantne novosti i saopćenja za javnost. Materijal se objavljuje na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku. CBBiH je radi povećanja otvorenosti i transparentnosti te dosezanja što širih društvenih slojeva pokrenula službeni profil na društvenoj mreži Twitter. Putem tog profila objavljuju se podaci koji se inače objavljuju na web-stranici banke www.cbbh.ba, kao i dodatne informacije i podaci za koje postoji procjena da su relevantni. Način komunikacije prilagođen je ciljanoj javnosti.

NAPOMENA

Revidirani podaci za period januar 2006. – novembar 2015. godine su bazirani na aktivnom podbilansu banaka s većinskim državnim kapitalom iz Federacije BiH, pri čemu je isključen pasivni podbilans. Kroz ovu dopunu statistike korisnicima se pruža veća analitička korisnost podataka i objektivni pokazatelji o trenutnom poslovanju banaka u BiH. Pasivni podbilans sadrži obaveze po inostranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. godine, i ne odslikava aktuelno poslovanje banke, te će ovaj podbilans u procesu privatizacije preuzeti Ministarstvo finansija FBiH u skladu sa Zakonom o početnom bilansu banaka i Zakonom o privatizaciji, kao što je urađeno za prethodno privatizirane banke. Izvršena revizija je u najvećoj mjeri uticala na smanjenje kredita javnim preduzećima u stranoj valuti, smanjenje strane pasive, na smanjenje ostalih stavki aktive i pasive po osnovu stare devizne štednje, a u znatno manjim iznosima na stavke kredita vladi entiteta, fiksnu aktivu, depozite nerezidenata, dionice i kapital.

Podaci o „punom“ bilansu, s uključenim pasivnim podbilansom, korisnicima su još uvijek dostupni na: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

U novembru 2014. godine, dvije banke su izvršile prodaju i prenos dijela kreditnog portfolija što je za efekat imalo povećanje rezervi kod monetarnih vlasti u ukupnom iznosu od 64 miliona KM i smanjenja slijedećih stavki: potraživanja od privatnih preduzeća za 260 miliona KM, strane pasive za 101 milion KM i ostalih stavki (neto) za 95 miliona KM.

Zbog primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda u finansijskim izvještajima banaka Federacije BiH i prenosa novčanih tokova u decembarskim podacima za 2011. godinu došlo je do sljedećih promjena, na strani aktive: smanjenja kredita za 155 miliona KM, povećanja ostale aktive za 10 miliona KM, na strani pasive: smanjenja obaveza prema nerezidentima u iznosu od 624 miliona KM, povećanja rezervisanja za kreditne gubitke za 472 miliona KM i povećanja ostale pasive za sedam miliona KM.

Po nalogu Agencije za bankarstvo FBiH u junu 2010. jedna banka je izvršila preknjižavanje oko 300 miliona KM potraživanja po osnovu vrijednosnih papira od domaćih institucionalnih sektora na potraživanja od nerezidenata. U decembru 2010. godine ista banka je izvršila retroaktivno ovu ispravku u odgovarajućim iznosima za period od avgusta 2009. godine, kada je greška nastala, do maja 2010. godine. Navedena ispravka se odrazila na porast strane aktive i pad ostalih stavki neto.

Jedna banka iz Federacije BiH izvršila je reklasifikaciju finansijskih instrumenata u okviru strane aktive za period januar - avgust 2010. godine u iznosu od oko 40 miliona KM. Potraživanja od nerezidenata po osnovu kredita reklasifikovana su u potraživanja od nerezidenata po osnovu vrijednosnih papira, što se odrazilo na promjene unutar kratkoročne i dugoročne strane aktive.

Po nalogu Agencije za bankarstvo Republike Srpske, jedna banka je izvršila reklasifikaciju finansijskih instrumenata na strani pasive za period septembar 2008. - novembar 2010. godine tj. smanjenje oročenih i štednih depozita nebankarskih finansijskih institucija i sektora vlade, a povećanje kredita od navedenih sektora, respektivno u odgovarajućim iznosima, po mjesecima, u rasponu 50 - 150 miliona KM.

U skladu s novom regulativom Agencije za bankarstvo RS-a, objavljenoj u Sl. glasniku RS br. 136/10, kojom je propisan novi način knjigovodstvenog evidentiranja potraživanja klasifikovanih u kategoriju E, obračuna i knjigovodstvenog evidentiranja kamate po nekvalitetnoj aktivu, te obračuna opštih i posebnih rezervisanja, banke iz RS-a su u podacima za decembar 2010. godine izvršile primjenu navedene regulative prenosom navedenih pozicija iz vanbilansne evidencije u bilans. Ispravka se odrazila na strani aktive, na porast kredita u iznosu od 144 miliona KM, porast dospjelih kamata u iznosu od 36 miliona KM, a na strani pasive na porast rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 180 miliona KM u okviru računa kapitala.

SKRAĆENICE:

AAA	Finansijski instrumenti s kreditnim rejtingom AAA (eng. triple A)
ABSPP	Program kupovine vrijednosnih papira pokrivenih imovinom (eng. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	Bankomat
BAM	Konvertibilna marka
BCC	Program bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta (eng. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
bh.	Bosanskohercegovački
BiH	Bosna i Hercegovina
BIS	Banka za međunarodna poravnanja (eng. Bank for International Settlements)
BLSE	Banjalučka berza ad. Banjaluka (eng. Banja Luka Stock Exchange)
b.p.	Bazni poen
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CBPP3	Treći program kupovine pokrivenih obveznica (eng. Covered Bond Purchase Programme)
cca	Približno, oko
CEFTA	Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini
CIF	Trgovačka klauzula koja zahtijeva od prodavca da plati troškove prevoza i osiguranja robe
COVID-19	Koronavirusna bolest 2019 (engl. Coronavirus disease 2019)
CPI	Indeks potrošačkih cijena (eng. Consumer Price Index)
CRK	Centralni registar kredita
CU	Centralni ured
DB	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj
EC	Evropska komisija
ECB	Evropska centralna banka
EDP	Procedura prekomjernog deficita (eng. excessive deficit procedure)
EFSE DF	Evropski fond za jugoistočnu Evropu – Development Facility
EIB	Evropska investicijska banka
EONIA	Jednodnevna međubankarska kamatna stopa u eurozoni
ERP	Program ekonomskih reformi za 2018.-2020.godinu
ESA 2010	Evropski standardni računi (eng. European Standard Accounts, ESA 2010)
ESCB	Evropski sistem centralnih banaka
EU	Evropska unija
EUR	Valuta EURO zone
EURIBOR	Međubankarska kamatna stopa na evropskom tržištu novca
Eurostat	Europski statistički ured
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	Centralna banka Sjedinjenih Američkih Država (eng. Federal Reserves)
FFR	Referentna kamatna stopa Centralne banke Sjedinjenih Američkih Država (eng. Fed Fund Rate)
FINRA	Projekat reforme finansijskog sektora (eng. Financial Sector Reform Activity)
FOB	Franko, prodavac snosi troškove transporta do luke, kao i trškove utovara
FOMC	Federalni odbor za operacije na otvorenom tržištu (eng. Federal Open Market Committee)

Fond PIO	Fond penzijsko-invalidskog osiguranja Republike Srpske
FZ PIO	Federalni zavod penziono-invalidskog osiguranja
GEO6	Šesti nivo geografskog razdvajanja (eng. 6th level of geographical breakdown)
GFS	Statistika vladinih finansija
GIIS	Postdiplomski institut za međunarodne studije u Ženevi (eng. Graduate Institute of International Studies)
GIZ	Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (njem. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GJ	Glavna jedinica Centralne banke Bosne i Hercegovine
HICP	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (eng. Harmonised Index of Consumer Prices)
HRMIS	Informacioni sistem za upravljanje ljudskim resursima (eng. Human Resources Management Information System)
IPA	Program instrumenta za predpristupnu pomoć (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance- Programme)
ISMS	Upravljanje sigurnosti informacija (eng. Information Security Management)
IT	Informacione tehnologije
JRRPS	Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata
KM	Valutni simbol konvertibilne marke
LTRO	Operacije dugoročnog refinansiranja (eng. Longer-term Refinancing Operations)
MFT BiH	Ministarstvo finansija i trezora BiH
MIP	Makroekonomski indikatori neravnoteža
MKO	Mikrokreditne organizacije
MMF	Međunarodni monetarni fond
NEER	Nominalni efektivni devizni kurs
Ø	Prosjeck
OFID	Fond za međunarodni razvoj (eng. Fund for International Development)
OR	Obavezna rezerva
p.p.	Procentni poen
PEPP	Program hitne kupovine zbog pandemije
PELTRO	Pandemijske hitne operacije dugotrajnog refinansiranja (eng. pandemic emergency longer-term refinancing operations)
PDV	Porez na dodatu vrijednost
POS	Terminali na mjestu prodaje (eng. point of sale)
PPnKS	Prosječna ponderisana neto kamatna stopa
PSPP	Program kupovine javnog sektora (eng. Public Sector Purchase Programme)
QE	Program kvantitativnih olakšica (eng. Quantitative Easing Program)
QMS	Sistem upravljanja kvalitetom (eng. Quality Managemet System)
REER	Realni efektivni devizni kurs
RR	Račun rezervi kod Centralne banke
RS	Republika Srpska
RTGS/BPRV	Platni sistem bruto poravnanja u realnom vremenu
SAD	Sjedinjene Američke Države
SASE	Sarajevska berza d.d. Sarajevo (eng. Sarajevo Stock Exchange)
SBA/Stand by arrangement	Stand by aranžman
SDR	Specijalna prava vučenja (eng. Special Drawing Rights)
SECO	Državni sekretarijat za ekonomske poslove (State Secretariat for Economic Affairs)
SIMS	Sustav praćenja sigurnosnih informacija (eng. Safety Information Monitoring System)

SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
TLTRO	Ciljane operacije dugoročnog refinansiranja (eng. Targeted longer-term refinancing operations)
UGIR	Ured glavnog internog revizora
UIO	Uprava za indirektno oporezivanje
UN	Ujedinjene nacije
UNCTAD	Konferencija Ujedinjenih nacija za trgovinu i razvoj
USAID	Američka agencija za međunarodnu saradnju
USD	Valuta Sjedinjenih Američkih Država
UV	Upravno vijeće
VP	Vrijednosni papiri
WEO	Publikacija MMF-a, Svjetski ekonomski izgledi (eng. World Economic Outlook)

DVOSLOVNE OZNAKE ZA ZEMLJE:

AL	Albanija
BA	Bosna i Hercegovina
BG	Bugarska
DE	Njemačka
EU	Evropska unija
HR	Hrvatska
IT	Italija
ME	Crna Gora
MK	Sjeverna Makedonija
PL	Poljska
RO	Rumunija
RS	Srbija
SL	Slovenija
UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
US	Sjedinjene Američke Države

